

КОДЕКСИ ҶИНОЯТИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 1998, №9, мод. 68, мод. 69, №22, мод. 306; с. 1999, №12, мод. 316; с. 2001, №4, мод. 149, мод. 167; с. 2002, №11, мод. 675, мод. 750; с. 2003, №8, мод. 456, мод. 468; с. 2004, №5, мод. 346, №7, мод. 452, мод. 453; с. 2005, №3, мод. 126, №7, мод. 399, №12, мод. 640; с. 2007, №7, мод. 665; с. 2008, №1, қ. 1, мод. 3, №6, мод. 444, мод. 447, №10, мод. 803, №12, қ. 1, мод. 986, №12, қ. 2, мод. 992; с. 2009, №3, мод. 80, №7-8, мод. 501; с. 2010, №3, мод. 155, №7, мод. 550; с. 2011, №3, мод. 161, №7-8, мод. 605; с. 2012, №4, мод. 258, №7, мод. 694, с. 2013, №6, мод. 403, мод. 404, №11, мод. 785, №12, мод. 881; с. 2014, №3, мод. 141, №7, қ. 1, мод. 385, мод. 386; с. 2015, №3, мод. 198, мод. 199, №11, мод. 949, №12, қ. 1, мод. 1107; с. 2016, №3, мод. 127, №5, мод. 355, мод. 356, №7, мод. 608, мод. 609, №11, мод. 874, мод. 875; с. 2017, №1-2, мод. 2, мод. 3, №7-9, мод. 586; с.2018, №1, мод.4, мод.5, №5, мод.266, №7-8, мод.522; с.2019, №1, мод.1, мод.2, №6, мод. 311; с. 2020, №1, мод. 8, мод.9)

(Қонунҳои ҚТ аз 13.11.1998 № 684, аз 10.12.1999 № 877, аз 12.05.2001 № 6, аз 12.05.2001 № 12, аз 2.12.2002 № 64, аз 2.12.2002 № 89, аз 1.08.2003 № 33, аз 1.08.2003 № 45, аз 17.05.2004 № 35, аз 15.07.2004 № 46, аз 1.03.2005 № 86, аз 25.07.2005 № 97, аз 26.12.2005 № 125, аз 30.07.2007 № 301, аз 5.01.2008 № 339, аз 18.06.2008 № 386, аз 18.06.2008 № 389, аз 6.10.2008 № 422, аз 31.12.2008 № 451, аз 31.12.2008 № 457, аз 26.03.2009 № 487, аз 5.08.2009 № 547, аз 11.03.2010 № 600, аз 21.07.2010 № 617, аз 25.03.2011 № 694, аз 2.08.2011 № 750, аз 16.04.2012 № 808, аз 03.07.2012 № 844, аз 13.06.2013 № 965, № 966, аз 12.11.2013 № 1028, аз 28.12.2013 № 1037, аз 14.03.2014 № 1066, аз 26.07.2014 № 1088, № 1089, аз 18.03.2015 № 1176, № 1177, аз 23.11.2015 № 1228, аз 25.12.2015 № 1261, аз 15.03.2016 № 1274, аз 14.05.2016 № 1304, № 1305, аз 23.07.2016 № 1330, № 1331, аз 14.11.2016 № 1358, № 1359, аз 24.02.2017 № 1379, № 1380, аз 28.08.2017 № 1467, аз 2.01.2018 № 1472, № 1473, аз 17.05.2018 № 1515, аз 3.08.2018 № 1538; аз 02.01.2019 с., № 1554; аз 02.01.2019 с., № 1555; аз 20.06.2019 с., №1609; аз 02.01.20 с., №1661; аз 02.01.20 с., №1662; аз 04.07.2020 с., №1701; аз 07.08.2020 № 1717; аз 17.12.2020 № 1730; аз 20.04.2021с., №1776)

ҚИСМИ УМУМӢ

ФАСЛИ I. ҚОНУНИ ҶИНОЯТӢ

БОБИ 1 ВАЗИФА ВА ПРИНЦИПҲОИ ҚОНУНИ ҶИНОЯТИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН. АСОСИ ҶАВОБГАРИИ ҶИНОЯТӢ

Моддаи 1. Қонуни ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон

1) Қонуни ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҳамин Кодекс иборат аст. Қонунҳои наवे, ки ҷавобгариҳои ҷиноятиро пешбинӣ менамоянд, ба Кодекси ҷиноятӣ бояд дохил карда шаванд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Ҳамин Кодекс ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва принсипу меъёрҳои умумиэтирофшудаи ҳуқуқи байналмилалӣ асос меёбад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35; аз 02.01.18 с., №1472**)

Моддаи 2. Вазифаҳои Кодекси ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон

1) Вазифаҳои ҳамин Кодекс аз ҳифзи ҳуқуқи озодиҳои инсон ва шаҳрванд, амнияти ҷамъиятӣ ва саломатии аҳоли, муҳити зист, тартиботи ҷамъиятӣ ва ахлоқ, моликият, ҳимояи сохти конститусионӣ ва амнияти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз таҷовузи ҷиноятӣ, таъмини сулҳ ва амнияти башарият, тарбияи шаҳрвандон дар рӯҳияи риояи Конститутсия ва қонунҳои ҷумҳурӣ, инчунин пешгирии ҷиноятҳо иборат аст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Барои татбиқи ин вазифаҳо ҳамин Кодекс асосу принципҳои ҷавобгарии ҷиноятиро муқаррар намуда, муайян мекунад, ки кадом кирдорҳои барои шахсият, ҷамъият ё давлат хавфнок ҷиноят эътироф мегарданд ва намудҳои ҷазою чораҳои дигари дорои хусусияти ҳуқуқии ҷиноиро барои содир кардани онҳо муқаррар менамояд. (ҚҚТ аз 02.01.20 с., №1661)

Моддаи 3. Принципҳои Қонуни ҷиноятӣ ва ҷавобгарии ҷиноятӣ (ҚҚТ аз 02.01.20 с., №1661)

Қонуни ҷиноятӣ ба принципҳои қонуният, баробарӣ дар назди қонун, ногузир будани ҷавобгарӣ, ҷавобгарии фардӣ, гунаҳгорӣ, адолат, инсондустӣ ва демократизм асос меёбад. (ҚҚТ аз 02.01.20 с., №1661)

Моддаи 4. Принципи қонуният (ҚҚТ аз 02.01.20 с., №1661)

1) Ҷиноят будани кирдор, сазовори ҷазо ва оқибатҳои дигари ҳуқуқии ҷиноятӣ будани онро танҳо ҳамин Кодекс муайян менамояд (ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35, аз 2.01.2018 № 1472).

2) Ҳеҷ кас дар содир намудани ҷиноят гунаҳгор дониста намешавад ва ба ҷазои ҷиноятӣ кашида намешавад ба ҷуз бо ҳукми суд ва дар асоси қонун.

3) Татбиқи қонуни ҷиноятӣ аз рӯи қиёс манъ аст.

4) Мазмуни Кодекси ҷиноятӣ бояд дақиқан мутобиқи матни он фаҳмида шавад.

Моддаи 5. Принципи баробарӣ дар назди қонун (ҚҚТ аз 02.01.20 с., №1661)

Шахсоне, ки ҷиноят содир намудаанд, қатъи назар аз чинс, нажод, миллат, шахрвандӣ, забон, муносибат ба дин, ақидаҳои сиёсӣ, таҳсилот, вазъи иҷтимоӣ, хизматӣ ва молу мулкӣ, мансубият ба хизбҳои сиёсӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, маҳалли истиқоматашон ва дигар ҳолатҳо дар назди қонун баробаранд ва бояд ба ҷавобгарии ҷиноятӣ кашида шаванд (ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386).

Моддаи 6. Принципи ногузирии ҷавобгарӣ (ҚҚТ аз 02.01.20 с., №1661)

Ҳар шахсе, ки ҷиноят содир намудааст, бояд таҳти ҷазо қарор гирад ё нисбати ӯ чораҳои дигари дорои хусусияти ҳуқуқии ҷиноятӣ дар ҳамин Кодекс пешбинишуда татбиқ гардад (ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35, аз 2.01.2018 № 1472).

Моддаи 7. Принципи ҷавобгарии фардӣ ва гунаҳгорӣ (ҚҚТ аз 02.01.20 с., №1661)

1) Ҳеҷ кас таҳти ҷавобгарии ҷиноятӣ қарор гирифта наметавонад ба ҷуз аз кирдори (ҳаракат ё беҳаракатӣ) шахсии худ.

2) Шахс танҳо барои он кирдори барои ҷамъият хавфнок ва оқибати хавфнокии ҷамъиятии ба вуқӯъ пайвастанӣ он, ки гуноҳи ӯ нисбати он муайян шудааст, ба ҷавобгарии ҷиноятӣ кашида мешавад (ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35).

3) Гунаҳгоркунии объективӣ, яъне барои зарари бегуноҳона расонидашуда ба ҷавобгарии ҷиноятӣ кашидан мумкин нест.

Моддаи 8. Принципи адолат (ҚҚТ аз 02.01.20 с., №1661)

1) Ҷазо ва чораҳои дигари дорои хусусияти ҳуқуқии ҷиноятӣ, ки нисбати шахси ҷиноят содирнамуда татбиқ мешавад, бояд одилона бошад, яъне ба хусусияту дараҷаи хавфнокии ҷамъиятии ҷиноят, ҳолатҳои содир намудани он ва шахсияти гунаҳгор мувофиқ бошанд (ҚҚТ аз 2.01.2018 № 1472).

2) Ҳеҷ касро барои як ҷиноят ду маротиба ба ҷавобгарии ҷиноятӣ кашидан мумкин нест.

Моддаи 9. Принципи инсондӯстӣ (ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35; аз 02.01.20 с., №1661)

1) Ба шахси ҷиноят содирнамуда бояд ҷазое таъин гардад ё чунин чораи дорои хусусияти ҳуқуқии ҷиноятӣ раво дида шавад, ки барои ислоҳи ӯ ва пешгирӣ намудани ҷиноятҳои наво зарур ва кофӣ бошад (ҚҚТ аз 2.01.2018 № 1472).

2) Чазо ё чораҳои дигари дорои хусусияти ҳуқуқи ҷиноятӣ, ки нисбати шахси ҷиноят содирнамуда истифода мешавад, мақсади озори ҷисмонӣ, таҳқири шаъну эътибори инсонро надорад (**ҚҶТ аз 2.01.2018 № 1472**).

Моддаи 10. Принципи демократизм (ҚҶТ аз 02.01.20 с., №1661)

Дар ҳолатҳои пешбининамудаи ҳамин Кодекс барои ислоҳи шахсоне, ки ҷиноят содир намудаанд, ҳизбҳои сиёсӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, мақомоти ҳудудораи шаҳрвандон ё коллективҳо бо дархосту ризоияти онҳо ҷалб карда мешаванд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**).

Моддаи 11. Асоси ҷавобгарии ҷиноятӣ

Асоси ҷавобгарии ҷиноятӣ содир намудани кирдоре мебошад, ки дорои тамоми аломатҳои таркиби ҷинояти дар ҳамин Кодекс пешбинигардида аст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 11(1). Қоидаҳои тафсири қонуни ҷиноятӣ

(**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**)

1) Агар меъёри ҳуқуқи ҷиноятӣ духӯра ифода ёфта бошад, ё худ онро ду хел маънидод намоянд, дар ин сурат он ба манфиати айбдоршаванда (судшаванда, маҳкумшуда) тафсир (маънидод) карда мешавад.

2) Ибораҳо ва (ё) мафҳумҳое, ки дар ҳамин Кодекс истифода бурда мешаванд, ҳамон маъноеро дороянд, ки дар қонунҳои дахлдор оварда шудаанд, агар дар Кодекси ҷиноятӣ тартиби дигар пешбинӣ нашуда бошад.

3) Дар доираи Кодекси мазкур ба маъноҳои гуногун тафсир кардани мафҳумҳои якхела манъ аст, ба шарте, ки дар ҳуди ҳамин Кодекс оид ба он нишондоди махсус мавҷуд набошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

БОБИ 2. АМАЛИ ҚОНУНИ ҶИНОЯТӢ ДАР ЗАМОНУ МАКОН

Моддаи 12. Амали Қонуни ҷиноятӣ дар замон

1) Ҷиноят ва сазовори ҷазо будани кирдор бо қонуне, ки дар вақти содир намудани он кирдор амал мекунад, муайян карда мешавад.

2) Вақти содир намудани ҷиноят, вақти содир шудани кирдори барои ҷамъият хавфнок, сарфи назар аз вақти фаро расидани оқибатҳои он, эътироф карда мешавад.

Моддаи 13. Қувваи бозгашти Қонуни ҷиноятӣ

1) Қонуни ҷиноятӣ, ки ҷиноят будани кирдорро бартараф мекунад, ҷазоро сабук ё ба тариқи дигар вазъи шахси ҷиноят содиркардари бехтар мекунад, қувваи бозгашт дорад, яъне ба шахсоне татбиқ мегардад, ки то эътибор пайдо кардани чунин қонун кирдор содир кардаанд, аз ҷумла ба шахсоне, ки мӯҳлати ҷазоро адо мекунанд ё кардаанд, вале доғи судӣ доранд. Аз лаҳзаи эътибор пайдо кардани қонуне, ки ҷиноят будани кирдорро бартараф мекунад, кирдори то эътибор пайдо кардани қонун содиршуда ҷиноят ҳисоб намешавад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**).

2) Агар қонуни нави ҷиноятӣ ҷазои кирдореро, ки шахс барои содир кардани он мӯҳлати ҷазоро адо мекунад, сабук созад, ҷазои таъиншуда бояд мутобиқи ҳадди болоии ҷазое, ки қонуни ҷиноятӣ нав муайян кардааст, ихтисор карда шавад.

3) Қонуни ҷиноятӣ, ки ҷиноят будани кирдорро муқаррар менамояд, ҷазоро пурзӯр мекунад ё ба тариқи дигар вазъи шахсоро, ки ин кирдорро содир намудааст, бадтар месозад, қувваи бозгашт надорад.

Моддаи 14. Амали қонуни ҷиноятӣ нисбати шахсоне, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷиноят содир намудаанд (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**)

1) Шахсе, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷиноят содир намудааст, мутобиқи ҳамин Кодекс ба ҷавобгарӣ кашида мешавад, агар тибқи санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст тартиби дигар муқаррар нашуда бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Чунин кирдор дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон содир шуда ҷиноят эътироф карда мешавад, агар:

а) дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон шурӯъ шудааст ё идома ёфтааст ва ё ба итмом расонида шудааст;

б) берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон содир шудааст, вале оқибати ҷиноят дар ҳудуди он фаро расидааст;

в) дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон содир шудааст, вале оқибати ҷиноят берун аз ҳудуди он фаро расидааст;

г) дар шарикӣ бо шахсоне содир шудааст, ки ғаъолияти ҷинояткоронаи худро дар ҳудуди давлати дигар ба амал баровардаанд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**).

3) Шахсе, ки дар киштии обӣ ё ҳавопаймои қонунан тахти парчам ё аломатҳои шиносоии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар обҳои кушод ё фазои ҳавоӣ берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳаракаткунанда ҷиноят содир карда бошад, мутобиқи ҳамин Кодекс ба ҷавобгарии ҷиноятӣ кашида мешавад, агар дар санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, тартиби дигар пешбинӣ нашуда бошад. Шахсе, ки дар киштии ҳарбии обӣ ё ҳавопаймои ҳарбии Ҷумҳурии Тоҷикистон новобаста аз маҳалли воқеъбудаи онҳо ҷиноят содир кардааст, ҳамчунин мутобиқи ҳамин Кодекс ба ҷавобгарии ҷиноятӣ кашида мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

4) Масъалаи ҷавобгарии ҷиноятии намоёндагони дипломатии давлатҳои хориҷӣ ва шаҳрвандони дигари дорои масунӣ, дар ҳолати аз ҷониби ин шахсон содир шудани ҷиноят дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон, дар асоси меъёрҳои ҳуқуқии байналмилалӣ ҳал мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**).

Моддаи 15. Амали қонуни ҷиноятӣ нисбати шахсоне, ки берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷиноят содир намудаанд

(ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386)

1) Шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин шахси бешаҳрванди доимо дар он истиқоматкунанда барои ҷинояти дар ҳудуди давлати хориҷӣ содиркардааш мутобиқи ҳамин Кодекс ба ҷавобгарии ҷиноятӣ кашида мешавад, агар кирдори содиркардаи ӯ дар давлате, ки дар ҳудуди он ин кирдорро содир кардааст, ҷиноят эътироф карда шавад ва агар ӯ барои ин ҷиноят дар давлати хориҷӣ маҳкум нашуда бошад. Ҳангоми маҳкум кардани шахсони мазкур ҷазо набояд аз ҳадди болои сансиияи пешбиниамудаи қонуни давлати хориҷӣ, ки дар ҳудуди он ҷиноят содир шуда буд, зиёд бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Шаҳрванди хориҷӣ ё шахси бешаҳрвандии дар Ҷумҳурии Тоҷикистон доимо истиқоматнакунанда барои ҷинояти берун аз ҳудуди Тоҷикистон содир кардааш мутобиқи ҳамин Кодекс дар ҳолатҳои зерин ба ҷавобгарӣ кашида мешавад, агар ӯ:

а) ҷинояте содир карда бошад, ки меъёрҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон эътироф карда ё меъёрҳои муқаррарнамудаи шартнома ё созишномаҳои байнидавлатӣ пешбинӣ намудаанд (**ҚҶТ аз 2.01.2018 № 1472**);

б) бар зидди шаҳрвандони Тоҷикистон ё манфиатҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷинояти вазнин ё ҷинояти махсусан вазнин содир карда бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

3) Ин қоидаҳо дар ҳолате истифода мешаванд, ки агар шаҳрванди хориҷӣ ё шахси бешаҳрвандии дар Ҷумҳурии Тоҷикистон доимо истиқоматнакунанда дар давлати дигар маҳкум нашуда бошад.

4) Шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин шахси бешаҳрванди дар Ҷумҳурии Тоҷикистон доимо истиқоматкунанда барои ҷинояти дар ҳудуди давлати хориҷӣ содиркардааш мутобиқи Кодекси мазкур дар ҳолате низ ба ҷавобгарӣ кашида мешавад, ки мутобиқи моддаҳои мушаххаси Қисми махсуси

Кодекси мазкур ҷавобгарию ҷиноятӣ маҳз барои дар ҳудуди давлати хориҷӣ содир намудани ҷиноят пешбинӣ гардида бошад. Дар ин маврид ҳолатҳои дар қисми 1 (ба истисноӣ маҳкум шудан) ҳамин модда пешбинигардида ба инобат гирифта намешаванд (**ҚҶТ аз 14.11.2016 № 1359**).

5) Доғи судӣ ва дигар оқибатҳои ҳуқуқии ҷиноятӣ нисбати шахсе, ки дар ҳудуди давлати хориҷӣ ҷиноят содир кардааст, набояд ҳангоми банду басти (квалификатсияи) кирдори ин шахс ва ҳангоми таъини ҷазо барои ҷинояте, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон содир кардааст, ба инобат гирифта шавад, агар дар санадҳои ҳуқуқии байналмилалие, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, тартиби дигар пешбинӣ нашуда бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 16. Супоридани шахсе, ки ҷиноят содир намудааст

1) Шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар ҳудуди давлати дигар ҷиноят содир кардааст, ба он давлат супорида намешавад, агар дар шартномаи тарафайн тартиби дигар пешбинӣ нашуда бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Шаҳрванди хориҷӣ ё шахси бешаҳрвандӣ, ки берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷиноят содир намуда, дар ҳудуди он қарор дорад, мутобиқи шартномаи байналмилалӣ метавонад барои ба ҷавобгарию ҷиноятӣ кашидан ё адо намудани ҷазо ба давлати хориҷӣ супорида шавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

ФАСЛИ II. ҶИНОЯТ

БОБИ 3. МАҲҲУМ ВА НАМУДҲОИ ҶИНОЯТ

Моддаи 17. Мафҳуми ҷиноят

1) Кирдори (ҳаракат ё беҳаракатӣ) содиршудаи гунаҳгорунаи барои ҷамъият хавфноке, ки ҳамин Кодекс бо таҳдиди татбиқи ҷазо манъ кардааст, ҷиноят эътироф мешавад.

2) Кирдоре (ҳаракат ё беҳаракатие), ки зоҳиран аломатҳои яке аз кирдорҳои дар Қисми махсуси ҳамин Кодекс пешбинигардидаро дошта бошад ҳам, вале бо сабаби қамаҳамиятӣ барои ҷамъият хавфнок нестанд, ҷиноят намебошад.

Моддаи 18. Категорияҳои ҷиноят

1) Кирдорҳои дар ҳамин Кодекс пешбинигардида вобаста ба хусусият ва дараҷаи хавфи барои ҷамъият дошташон ба ҷиноятҳои начандон вазнин, дараҷаи миёна, вазнин ва махсусан вазнин тақсим мешаванд.

2) Кирдорҳои қасдан содиршавандае, ки ҷазои ҳадди аксари барои онҳо дар ҳамин Кодекс пешбинигардида аз ду соли маҳрум сохтан аз озодӣ зиёд нест ва кирдорҳои аз беэҳтиётӣ содиршавандае, ки ҷазои ҳадди аксари барои онҳо дар ҳамин Кодекс пешбинигардида аз панҷ соли маҳрум сохтан аз озодӣ зиёд нест, ҷиноятҳои начандон вазнин эътироф мешаванд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

3) Кирдорҳои қасдан содиршавандае, ки ҷазои ҳадди аксари барои онҳо дар ҳамин Кодекс пешбинигардида аз панҷ соли маҳрум сохтан аз озодӣ зиёд нест ва кирдорҳои аз беэҳтиётӣ содиршавандае, ки ҷазои ҳадди аксар барои онҳо аз панҷ соли маҳрум сохтан аз озодӣ зиёд мебошад, ҷиноятҳои дараҷаи миёна эътироф мешаванд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

4) Кирдорҳои қасдан содиршудае, ки ҷазои ҳадди аксари барои онҳо дар ҳамин Кодекс пешбинигардида аз дувоздаҳ соли маҳрум сохтан аз озодӣ зиёд нест ҷиноятҳои вазнин эътироф мешаванд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

5) Кирдорҳои қасдан содиршавандае, ки ҷазои ҳадди аксар барои онҳо дар ҳамин Кодекс зиёда аз дувоздаҳ соли маҳрум сохтан аз озодӣ ё ҷазои қатл пешбинӣ гардидааст, ҷиноятҳои махсусан вазнин эътироф мешаванд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 19. Такрори чиноят

1) Такрори чиноят кирдоре эътироф мешавад, ки шахс дар вақти гуногун ду ё зиёда чинояти дар ҳамон як модда ё қисми моддаи ҳамин Кодекс пешбинишударо содир намудааст.

2) Содир кардани ду ва ё зиёда аз он чинояти дар моддаҳои мухталифи ҳамин Кодекс пешбинигардидаро танҳо дар ҳолатҳои тақрори чиноят ҳисобидан мумкин аст, ки агар он дар Қисми махсуси ҳамин Кодекс зикр гардида бошад.

3) Чиноят тақрорӣ эътироф намешавад, агар шахс барои чинояти қаблан содирнамудааш мувофиқи тартиби муқаррарнамудаи қонун аз ҷавобгарии чиноятӣ озод шуда буд ё доғи судӣ барои ин чиноятҳо барҳам ҳурда ё бардошта шудааст.

4) Дар мавриде, ки тақрори чиноятро ҳамин Кодекс ба сифати ҳолатҳои пешбинӣ менамояд, ки барои он ҷазои нисбатан сахтарро пешбинӣ кардааст, чинояти аз тарафи шахс содиргардида мутобиқи қисми дахлдори моддаи ҳамин Кодекс, ки ҷазоро барои тақрори чиноят пешбинӣ менамояд, банду баст (квалификация) карда мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

5) Чинояте, ки аз як қатор кирдорҳои чиноятӣ ҳаммонанд иборат буда, бо қасди умумӣ ва мақсади ягона равона шудааст ва дар маҷмӯи чинояти давомдорро ташкил мекунад, тақрори чиноят эътироф намешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

6) Дар муддати дароз иҷро накардани ўҳдадорӣ, ки хусусияти пайваста содир намудани таркиби як чинояти дарозмуддат дорад, тақрори чиноят эътироф намешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 20. Маҷмӯи чиноят

1) Содир кардани ду ё зиёда аз он кирдори чиноятӣ дар моддаҳои гуногун ё қисмҳои мухталифи ҳамон моддаҳои Қисми махсуси ҳамин Кодекс пешбинигардида, ки шахс барои ҳеҷ кадоми он маҳкум нашудааст, маҷмӯи чиноят эътироф мешавад. Дар айни замон чиноятҳои, ки шахс барои содир кардани онҳо тибқи асосҳои муқаррарнамудаи қонун аз ҷавобгарии чиноятӣ озод шудааст, ба назар гирифта намешаванд.

2) Як кирдоре, ки аломатҳои чинояти дар ду ё бештар моддаи ҳамин Кодекс пешбинигардидаро дорад, ҳамчунин маҷмӯи чиноятҳо эътироф мешавад.

3) Ҳангоми содир намудани маҷмӯи чиноят шахс барои ҳар чинояти содирнамудааш дар асоси модда ё қисми дахлдори ҳамин Кодекс ба ҷавобгарӣ кашида мешавад.

4) Агар чиноят аз ҷониби меъёрҳои умумӣ ва махсус пешбинӣ шуда бошад, он гоҳ маҷмӯи чиноят ҷой надорад ва ҷавобгарии чиноятӣ дар асоси меъёри махсус ба миён меояд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 21. Ретсидиви чиноят

1) Содир намудани чинояти қасдона аз тарафи шахсе, ки қаблан барои содир кардани чинояти қасдона доғи судӣ дорад, ретсидиви чиноят эътироф мешавад.

2) Ретсидиви чиноят дар ҳолатҳои зерин хавфнок дониста мешавад:

а) дар ҳолати содир намудани чинояти вазнин, агар ин шахс қаблан на камтар аз ду маротиба барои қасдан содир намудани чиноятҳои дараҷаи миёна бо маҳрум сохтан аз озодӣ маҳкум шуда бошад;

б) дар ҳолати содир намудани чинояти вазнин, агар ин шахс қаблан барои содир намудани чинояти вазнин ё махсусан вазнин ба маҳрум сохтан аз озодӣ маҳкум шуда бошад;

в) дар ҳолати содир намудани чинояти махсусан вазнин, агар ин шахс қаблан барои содир намудани чинояти вазнин ба маҳрум сохтан аз озоди маҳкум шуда бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

3) Ретсидиви чиноят дар ҳолатҳои зерин махсусан хавфнок дониста мешавад:

а) дар ҳолати содир намудани чинояти вазнин, агар ин шахс қаблан ду маротиба барои содир намудани чиноятҳои вазнин ба маҳрум сохтан аз озодӣ маҳкум шуда бошад;

б) дар ҳолати содир намудани ҷинояти махсусан вазнин, агар ин шахс қаблан ду маротиба барои содир намудани ҷиноятҳои вазнин маҳкум карда шудааст, ё ин ки қаблан барои содир намудани ҷинояти махсусан вазнин маҳкум шуда бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

4) Ҳангоми эътирофи ретсидиви ҷиноят ба назар гирифта намешавад:

а) доғи судӣ барои ҷинояте, ки шахс то синни ҳаждаҳсолагӣ содир намудааст;

б) доғи судӣ барои ҷинояте, ки нисбати он шартан татбиқ накардани ҷазо ё ин ки аз рӯи он мавқуф гузоштани иҷрои ҳукм татбиқ гардидааст, агар шартан татбиқ накардани ҷазо ё мавқуф гузоштани иҷрои ҳукм бекор карда нашуда бошад ва шахс барои адо намудани ҷазо ба ҷойҳои маҳруми аз озодӣ фиристода нашудааст, инчунин доғи судие, ки мувофиқи тартиби муқаррарнамудаи моддаи 84-и ҳамин Кодекс барҳам ҳурдааст ё бардошта шудааст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

5) Ретсидиви ҷиноят дар асос ва ҳудуди пешбиниамудаи ҳамин Кодекс боиси ҷазои саҳттар мегардад.

БОБИ 4. ШАХСОНЕ, КИ БОЯД БА ҶАВОБГАРИИ ҶИНОЯТӢ КАШИДА ШАВАНД

(ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386)

Моддаи 22. Шартҳои умумии ҷавобгарии ҷиноятӣ

Танҳо шахси воқеии мукаллаф ба ҷавобгарии ҷиноятӣ кашида мешавад, ки ба синну соли муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс расидааст.

Моддаи 23. Синну соле, ки аз он ҷавобгарии ҷиноятӣ фаро мерасад

1) Ба ҷавобгарии ҷиноятӣ шахсе кашида мешавад, ки дар вақти содир намудани ҷиноят ба синни шонздаҳсолагӣ расидааст.

2) Шахсе, ки дар вақти содир намудани ҷиноят ба синни чордаҳсолагӣ расидааст, барои содир намудани ҷиноятҳои зерин ба ҷавобгарии ҷиноятӣ кашида мешаванд: одамқушӣ (моддаи 104), қасдан расонидани зарари вазнин ба саломатӣ (моддаи 110), қасдан расонидани зарари миёна ба саломатӣ (моддаи 111), одамрабӣ (моддаи 130), таҷовуз ба номус (моддаи 138), кирдори зӯроварии дорои хусусияти шахвонӣ (моддаи 139), терроризм (моддаи 179), ғасби гаравгон (моддаи 181), тасарруфи силоҳ, лавозимоти ҷангӣ, моддаҳои тарканд ва воситаҳои тарқиш (моддаи 199), муомилоти ғайриқонунии воситаҳои нашъадор ё моддаҳои психотропӣ бо мақсади ба соҳибияти каси дигар додан (моддаи 200), муносибатҳои ғайриқонунӣ бо воситаҳои нашъадор ё моддаҳои психотропӣ (моддаи 201), тасарруфи воситаҳои нашъадор ё моддаҳои психотропӣ (моддаи 202), парвариши ғайриқонунии зироатҳои дорои моддаҳои нашъаовари кишташон манъшуда (моддаи 204), муомилоти ғайриқонунии моддаҳои саҳттаъсир ва заҳролуд бо мақсади ба соҳибияти каси дигар додан (моддаи 206), корношоям сохтани воситаҳои нақлиёт ё роҳҳо (моддаи 214), авбошӣ дар ҳолатҳои вазнинкунанда (қисмҳои дуҷум ва сеюми моддаи 237), дуздӣ (моддаи 244), ғоратгарӣ (моддаи 248), роҳзанӣ (моддаи 249), тамаъҷӯӣ (моддаи 250), ғайриқонунӣ ҳай карда бурдани автомобил ё дигар воситаҳои нақлиёт бидуни мақсади тасарруф (моддаи 252), қасдан несту нобуд ё вайрон кардани молу мулк дар ҳолатҳои вазнинкунанда (қисми дуҷуми моддаи 255) (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 965**).

3) Дар ҳолатҳои алоҳидаи дар Қисми махсуси ҳамин Кодекс пешбинигардида танҳо он шахсе ба ҷавобгарии ҷиноятӣ кашида мешавад, ки аз синни шонздаҳсола болотар аст.

4) Агар ноболиғ дар вақти содир намудани кирдори ба ҷамъият хавфнок ба синну соли дар қисми якум ё дуҷуми ҳамин модда пешбинишуда расида бошад, аммо дар натиҷаи ақиб мондан дар инкишофи рӯҳӣ, ки бо парешонҳои рӯҳӣ алоқаманд намебошад, наметавонист ба таври пурра хусусияти воқеӣ ва хавфи ҷамъиятии ҳаракати (беҳаракатии) худро дарк намояд ё онҳоро идора намояд, ӯ ба ҷавобгарии ҷиноятӣ кашида намешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 24. Номукаллафӣ

(ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35)

1) Ба шахсе, ки дар ҳолати номукаллафӣ кирдори барои ҷамъият хавфноки дар қонуни ҷиноятӣ пешбинишударо содир намудааст, чораҳои дорои хусусияти маҷбурии тиббии дар ҳамин Кодекс пешбинигардидаро таъин кардан мумкин аст **(ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35)**.

2) Шахсе, ки дар ҳолати мукаллафӣ ҷиноят содир намуда, вале то баровардани ҳукми суд мубталои бемории рӯҳие шудааст, ки барои дарки хавфи кирдори худ ё идора кардани онро имконият намерасад, ҷамъунин ҷазо дода намешавад. Суд метавонад нисбати ҷунин шахс чораҳои маҷбурии дорои хусусияти тиббиро раво бинад ва пас аз шифо ёфтган ин шахсро ҷазо додан мумкин аст, агар мӯҳлатҳои дар моддаи 75 ҳамин Кодекс пешбинишуда нагузашта бошад **(ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35)**.

Моддаи 25. Ҷавобгарии ҷиноятии шахсони дорои парешонҳолии дардмандонаи рӯҳӣ, ки мукаллафиро истисно намекунад (мукаллафии маҳдуд)

(ҚҚТ аз 18.06.2008 № 386)

1) Шахси мукаллафе, ки дар вақти содир намудани ҷиноят бар асари парешонҳолии рӯҳӣ наметавонист пурра хусусияти воқеӣ ва хавфи ҷамъиятии ҳаракати (беҳаракатии) худро дарк намояд ё онро идора намояд, ба ҷавобгарии ҷиноятӣ қасдида мешавад **(ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35)**.

2) Ҳолати мукаллафии маҳдуд ҳангоми таъини ҷазо ба назар гирифта шуда, барои таъин намудани ҷораи маҷбурии дорои хусусияти тиббӣ асос шуда метавонад.

Моддаи 26. Ҷавобгарии ҷиноятии шахсоне, ки дар ҳолати мастӣ ҷиноят содир намудаанд

(ҚҚТ аз 18.06.2008 № 386)

1) Шахсе, ки дар ҳолати мастӣ дар асари истеъмоли машруботи алкогольӣ, воситаҳои нашъадор, моддаҳои психотропӣ ё моддаҳои дигари мадхушкунанда ҷиноят содир кардааст, аз ҷавобгарии ҷиноятӣ озод карда намешавад **(ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35)**.

2) Дар сурати ҷиноятро содир намудани майзада, нашъаманд ё токсикоман, суд дар баробари муқаррар намудани ҷазо метавонад чораҳои маҷбурии дорои хусусияти тиббии дар ҳамин Кодекс пешбинигардидаро таъин намояд **(ҚҚТ аз 23.07.2016 № 1330)**.

БОБИ 5. ГУНОҲ

Моддаи 27. Шахсони гуноҳ

1) Танҳо шахсе дар содир кардани ҷиноят гунаҳгор эътироф мешавад, ки ӯ ин кирдорро қасдан ё аз беэҳтиётӣ содир карда бошад.

2) Кирдори танҳо аз беэҳтиётӣ содиршуда дар ҳолате ҷиноят эътироф мешавад, ки агар он дар моддаи дахлдори Қисми махсуси ҳамин Кодекс пешбинӣ шуда бошад **(ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35)**.

Моддаи 28. Ҷинояти қасдан содиршуда

1) Ҷинояти қасдан содиршуда кирдоре эътироф мешавад, ки бо қасди бевосита ё бавосита содир шудааст.

2) Ҷиноят бо қасди бевосита содиршуда эътироф мешавад, агар шахс ба ҷамъият хавфнок будани ҳаракати (беҳаракатии) худро дарк карда, имконияте ё ногузирии фаро расидани оқибати барои ҷамъият хавфноки онро пешбинӣ намуда, хоҳони фаро расидани он бошад.

3) Ҷиноят бо қасди бавосита содиршуда эътироф мешавад, агар шахс ба ҷамъият хавфнок будани ҳаракати (беҳаракатии) худро дарк карда, имконияти фаро расидани оқибати барои ҷамъият хавфнокии онро пешбинӣ намуда, фаро расидани оқибатро нахоста, вале дидаву дониста ба ин оқибатҳо роҳ дода бошад, ё ба онҳо беэътиноӣ муносибат карда бошад **(ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35)**.

Моддаи 29. Чинояти аз беэҳтиётӣ содиршуда

1) Чинояти аз беэҳтиётӣ содиршуда кирдори барои ҷамъият хавфноке эътироф мешавад, ки аз худбаварӣ ё бепарвой содир шудааст.

2) Чиноят ҳангоме аз худбаварӣ содиршуда эътироф мешавад, ки агар шахс имконияти фаро расидани оқибатҳои барои ҷамъият хавфноки ҳаракати (беҳаракатии) худро пешбинӣ карда, вале бе асосҳои ба он кофӣ, худбаварона ҳисоб карда бошад, ки он оқибатҳоро бартараф мекунад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

3) Чиноят ҳангоме аз бепарвой содиршуда эътироф мешавад, ки агар шахс имконияти фаро расидани оқибатҳои барои ҷамъият хавфнокии ҳаракати (беҳаракатии) худро пешбинӣ накарда бошад, ҳол он, ки дар сурати бодикқатӣ ва дурандешии зарурӣ мебоист ва метавонист он оқибатҳоро пешбинӣ кунад.

Моддаи 30. Ҷавобгарӣ барои чинояте, ки бо ду шакли гуноҳ содир шудааст

Агар шахс дар натиҷаи қасдан содир намудани чиноят аз беэҳтиётӣ дигар оқибатҳои ба ҷамъият хавфнокро расонад, ки мувофиқи ҳамин Кодекс боиси таъини ҷазои сахттар мегардад, чунин чиноят қасдан содиршуда эътироф мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 31. Бегуноҳ расонидани зарар (тасодуф)

1) Кирдор бегуноҳ содиршуда эътироф мешавад, агар шахси содирнамудаи он хавфнокии ҷамъиятии ҳаракати (беҳаракатии) худро дарк накарда бошад, ва вобаста ба ҳолатҳои кор намебоист ё наметавонист онро дарк кунад ё имконияти фаро расидани оқибатҳои барои ҷамъият хавфнокро пешбинӣ накарда бошад ва вобаста ба ҳолатҳои кор намебоист ва наметавонист онро пешбинӣ кунад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Кирдор инчунин бегуноҳ содиршуда эътироф мешавад, агар шахси содирнамудаи он, гарчанд имконияти фаро расидани оқибатҳои барои ҷамъият хавфноки ҳаракати (беҳаракатии) худро пешбинӣ карда бошад ҳам, аммо ин оқибатҳоро бо сабаби номувофиқи сифатҳои психофизиологии худ ба талаботи шароити ғавқулдда ё аз ҳад зиёд мондашавии асабу рӯҳ пешгирӣ карда натавониста бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

БОБИ 6. ЧИНОЯТИ НОТАМОМ ВА ХОТИМАЁФТА

Моддаи 32. Тайёрӣ ба чиноят, сӯиқасди чиноят

1) Тайёрӣ ба чиноят ин аз тарафи шахс қасдан ҷустуҷӯ, тайёр ё мувофиқ кардани восита ё олоти содир намудани чиноят, ёфтани шарикони чиноят, забоняккунӣ барои содир кардани чиноят ё қасдан фароҳам овардани шароити дигар барои содир кардани чиноят мебошад, агар зимнан чиноят бо сабабҳои аз ин шахс вобастанабуда то ба охир расонида нашуда бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Ҷавобгариҳои чиноятӣ танҳо барои тайёрӣ ба чинояти вазнин ё махсусан вазнин муқаррар карда мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

3) Сӯиқасди чиноят ҳаракати (беҳаракатии) қасдонаи шахс мебошад, ки бевосита ба содир кардани чиноят равона гардидааст, агар зимнан чиноят бо сабабҳои аз ин шахс вобастанабуда то ба охир расонида нашуда бошад.

4) Ҷавобгарӣ барои тайёрӣ ба чиноят ё сӯиқасди чиноят бо ишора ба ҳамин модда мутобиқи ҳамон моддаи Қисми махсуси Кодекси чиноятӣ фаро мерасад, ки барои чинояти хотимаёфта муқаррар шудааст.

Моддаи 33. Чинояти хотимаёфта

Ҷиноят хотимаёфта эътироф мешавад, агар кирдори содирнамудаи шахс тамоми аломатҳои таркиби ҷинояти дар ҳамин Кодекс пешбинигардида ро дошта бошад.

Моддаи 34. Ихтиёри даст кашидан аз ҷиноят

1) Бо ихтиёри худ даст кашидан аз ҷиноят он аст, ки агар шахс имконияти то охир расонидани ҷиноятро дарк карда, ихтиёран ва ба таври қатъӣ ҳаракатҳои тайёри ё ҳаракати (беҳаракатии) бевосита ба содир намудани ҷиноят равонашударо қатъ кунад.

2) Агар шахс ҷиноятро ба охир нарасонида, бо ихтиёри худ ва ба таври қатъӣ аз он даст кашада бошад, ӯ барои ин ҷиноят ба ҷавобгарӣ кашада намешавад.

3) Шахсе, ки ихтиёран аз ба охир расонидани ҷиноят даст кашадааст, танҳо дар ҳолате ба ҷавобгари ҷиноятӣ кашада мешавад, ки кирдори содирнамудаи ӯ таркиби ҷинояти дигар дошта бошад.

4) Агар ташкилкунандаи ҷиноят ва таҳриқкунандаи ҷиноят бо роҳи саривақт хабар додан ба мақомоти ҳокимият ё ҷораҳои дигари андешидашон аз ҷониби иҷроқунанда ба охир расонидани ҷиноятро пешгирӣ карда бошанд, онҳо ба ҷавобгари ҷиноятӣ кашада намешаванд. Агар ёрдамчӣ барои пешгирии содиршавии ҷиноят ҳамаи ҷораҳои аз ӯ вобастабударо андешида бошад, ба ҷавобгари ҷиноятӣ кашада намешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35).

5) Агар ҳаракатҳои дар қисми ҷоруми ҳамин модда зикргардидаи ташкилкунанда ва таҳриқкунанда аз ҷониби иҷроқунанда содир кардани ҷиноятро пешгирӣ карда натавонанд, ҷораҳои андешидаи онҳоро ҳангоми таъин намудани ҷазо ҳамчун ҳолатҳои сабуққунанда ҳисоб кардан мумкин аст (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35).

БОБИ 7. ШАРИКӢ ДАР ҶИНОЯТ

Моддаи 35. Мафҳуми шарикӣ дар ҷиноят

Иштироки якҷояи қасдонаи ду ё зиёда шахсон дар содир намудани ҷинояти қасдона шарикӣ дар ҷиноят эътироф мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386).

Моддаи 36. Шарикони ҷиноят

1) Ташкилкунанда, таҳриқкунанда ва ёрдамчӣ дар баробари иҷроқунанда шарикони ҷиноят эътироф мешаванд.

2) Иҷроқунанда шахсе эътироф мешавад, ки бевосита ҷиноятро содир намудааст ё якҷоя бо шахсони дигар (ҳамичроқунандагон) бевосита дар содир намудани он иштирок кардааст, инчунин шахсе, ки бо роҳи истифодаи шахсони дигаре, ки мувофиқи қонун ба ҷавобгари ҷиноятӣ кашада намешаванд, ҷиноят содир кардааст (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386).

3) Ташкилкунанда шахсе эътироф мешавад, ки ҷиноятро ташкил ё ба иҷрои он роҳбарӣ карда бошад, инчунин шахсе, ки гурӯҳи муташаккил ё иттиҳоди ҷиноятиро (ташкilotи ҷиноятӣ) таъсис дода ё ба он роҳбарӣ кардааст.

4) Таҳриқкунанда шахсе эътироф мешавад, ки шахси дигарро бо роҳи бағадарорӣ, порадиҳӣ (харидан), таҳдид ё ба тариқи дигар ба содир кардани ҷиноят моил кардааст.

5) Ёрдамчӣ шахсе эътироф мешавад, ки бо маслиҳату дастур, додани маълумот, восита ё олооти содир кардани ҷиноят ё рафъи монеаҳо ба содир намудани ҷиноят мусоидат кардааст, инчунин шахсе, ки пинҳон кардани ҷинояткор, восита ё олооти содир намудани ҷиноят, осори ҷиноят ё ашёи бо роҳи ҷиноят ба даст омадаро пешакӣ ваъда додааст, ҳамчунин шахсе, ки дар хусуси соҳиб шудан ё ба соҳибияти каси дигар додани ҷунин ашёро пешакӣ ваъда додааст (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35).

Моддаи 37. Ҷавобгари шарикони ҷиноят

1) Ҷавобгарии шарикони ҷинойт вобаста ба хусусият ва дараҷаи иштироки воқеии ҳар яки онҳо дар содир намудани ҷинойт муайян карда мешавад.

2) Ҳамичроқунандагон барои ҷинойти якҷоя содирнамудаашон бо моддаи Қисми махсуси ҳамин Кодекс бе ишора ба моддаи 36 ҳамин Кодекс ба ҷавобгарии ҷинойтӣ кашида мешаванд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

3) Ҷавобгарии ҷинойтии ташкилкунанда, таҳриқкунанда ва ёрдамчӣ бо ишора ба моддаи 36 ҳамин Кодекс мутобиқи моддаи Қисми махсуси Кодекси мазкур муқаррар мегардад, ба истиснои ҳолатҳое, ки агар онҳо дар як вақт ҳамичроқунандагони ҷинойт бошанд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

4) Шахсе, ки субъекти ҷинойти дар моддаи Қисми махсуси ҳамин Кодекс махсус зикргардида набуда, дар содир намудани ҷинойти пешбиниамудаи ҳамин модда иштирок кардааст, барои ин ҷинойт метавонад танҳо ба сифати ташкилкунанда, таҳриқкунанда ё ёрдамчӣ ба ҷавобгарӣ кашида шавад.

5) Агар иҷроқунанда бо сабабҳои аз ӯ новобаста ҷинойтро то ба охир расонида натавонад, шарикони дигари ҷинойт барои шарикӣ дар тайёри ба содир намудани ҷинойт ё сӯиқасди содир намудани ҷинойт ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

6) Агар кирдорҳои ташкилкунанда, таҳриқкунанда ё ёрдамчӣ бо сабабҳои аз онҳо новобаста барор нагиранд, онҳо барои тайёри ба ҷинойти дахлдор ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 38. Ифроти (экссесс) иҷроқунандаи ҷинойт

Аз ҷониби иҷроқунанда содир гардидани ҷинойте, ки шарикони дигар қасди онро надоштанд, ифроти иҷроқунанда эътироф мешавад. Барои ифроти иҷроқунанда дигар шарикони ҷинойт ба ҷавобгарии ҷинойтӣ кашида намешаванд.

Моддаи 39. Ҷинойт содир намудани гурӯҳи шахсон, гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ, гурӯҳи муташаккил ё иттиҳоди ҷинойтӣ (ташкilotи ҷинойтӣ)

(**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**)

1) Ҷинойт бе маслиҳати пешакӣ аз ҷониби гурӯҳи шахсон содиршуда эътироф мешавад, агар дар он иҷроқунандагоне иштирок карда бошанд, ки дар хусуси якҷоя содир намудани он пешакӣ маслиҳат накардаанд.

2) Ҷинойт бо маслиҳати пешакӣ аз ҷониби гурӯҳи шахсон содиршуда эътироф мешавад, агар дар он шахсоне иштирок карда бошанд, ки дар хусуси якҷоя содир намудани он пешакӣ маслиҳат кардаанд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**).

3) Ҷинойт аз ҷониби гурӯҳи муташаккил содиршуда эътироф мешавад, агар он аз ҷониби гурӯҳи устувори шахсоне, ки пешакӣ барои содир кардани як ё якчанд ҷинойт муттаҳид шудаанд, содир шуда бошад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**).

4) Иттиҳоди ҷинойтӣ (ташкilotи ҷинойтӣ) муттаҳидшавии ду ё якчанд гурӯҳи мутташаккил эътироф мешавад, ки барои содир намудани ҷинойтҳои вазнин ё махсусан вазнин ба ташкilotи устувор таъсис ёфта, фаъолияти он ба тақсимои вазифаи идорақунӣ, таъмин ва иҷрои мақсадҳои ҷинойткоронаи иттиҳод дар байни аъзои иттиҳод ва сохторҳои он асос меёбад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

5) Ҷинойт дар ҳолате аз ҷониби иттиҳоди ҷинойтӣ (ташкilotи ҷинойтӣ) содиршуда эътироф мешавад, ки агар онро узви (аъзои) чунин иттиҳод ҷиҳати иҷрои мақсадҳои ҷинойткоронаи он, инчунин бо супориши иттиҳоди ҷинойтӣ шахсе содир карда бошад, ки узви иттиҳоди ҷинойтӣ нест.

6) Шахсе, ки гурӯҳи мутташаккил ё иттиҳоди ҷинойтӣ (ташкilotи ҷинойтӣ) таъсис додааст ё ба он роҳбарӣ кардааст, дар ҳолатҳои пешбиниамудаи моддаҳои дахлдори Қисми махсуси ҳамин Кодекс барои ташкил ва роҳбарии онҳо, инчунин барои тамоми ҷинойтҳои содирнамудаи гурӯҳи мутташаккил ё иттиҳоди ҷинойтӣ (ташкilotи ҷинойтӣ), агар қасди ӯ содир намудани онҳоро дар бар гирифта бошад, ба ҷавобгарии ҷинойтӣ кашида мешавад. Дигар иштирокчиёни гурӯҳи мутташаккил ё иттиҳоди ҷинойтӣ (ташкilotи ҷинойтӣ) барои иштирок дар онҳо дар ҳолати пешбиниамудаи моддаҳои дахлдори Қисми

махуси ҳамин Кодекс, инчунин барои ҷиноятҳое, ки дар тайёри ё содир кардани онҳо ширкат варзидаанд, ба ҷавобгариҳои ҷиноятӣ кашида мешаванд (**ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35**).

7) Таъсиси гурӯҳи муташаккил дар ҳолатҳое, ки дар моддаҳои Қисми махуси ҳамин Кодекс пешбинӣ нашудааст, боиси ҷавобгариҳои ҷиноятӣ барои тайёри ба он ҷиноятҳое мегардад, ки барои содир кардани онҳо ин гурӯҳ таъсис ёфтааст (**ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35**).

8) Ҷавобгариҳои ҷиноятии шахсоне дар ҳамин модда номбаршуда бе ишора ба моддаи 36 Қисми умумии ҳамин Кодекс фаро мерасад (**ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**).

9) Иштирокчиҳои гурӯҳи муташаккил ё иттиҳоди ҷиноятӣ (ташкilotи ҷиноятӣ), ки ихтиёран ба мақомоти ҳокимият ҳозир шуда, то содир гардидани ҷиноят дар ошкор намудани нияти ҷинояткорона ғаълолона мусоидат намудааст, агар дар кирдори ӯ аломатҳои таркиби ҷинояти дигар мавҷуд набояд, аз ҷавобгариҳои ҷиноятӣ озод карда мешавад.

БОБИ 8. ҲОЛАТҲОЕ, КИ ҶИНОЯТ БУДАНИ КИРДОРРО ИСТИСНО МЕКУНАНД

Моддаи 40. Мудофиаи зарурӣ

1) Ҳаракате, ки дар ҳолати мудофиаи зарурӣ, яъне ҳангоми ҳимояи шахсият ва ҳуқуқҳои мудофиакунанда ё шахси дигар, манфиатҳои бо қонун ҳифзшавандаи ҷомеа, ё давлат аз таҷовузи барои ҷамъият хавфнок бо роҳи расонидани зарар ба таҷовузкунанда содир шудааст, агар ин таҷовуз бо зӯровариҳои барои ҳаёти мудофиакунанда ё шахси дигар хавфнок бошад, ё ин ки бо таҳдиди бевоситаи истифодаи чунин зӯроварӣ алоқаманд бошанд, ҷиноят ҳисобида намешавад.

2) Ҳимоя аз таҷовузи бо зӯроварӣ марбут набуда, ки барои ҳаёти мудофиакунанда ё шахси дигар хавфнок нест, ё ин ки бо таҳдиди бевоситаи истифодаи чунин зӯроварӣ қонунӣ ҳисобида мешавад, агар зимнан ба аз ҳадди мудофиаи зарурӣ баромадан, роҳ дода нашуда бошад, яъне ҳаракати қасдонае, ки баръало ба хусусияту дараҷаи хавфнокии таҷовуз мувофиқ нест.

3) Ҳаракатҳои шахси мудофиакунанда, ки дар натиҷаи таҷовузи нобаҳангом ба вучуд омадаанд, баромадан аз ҳадди мудофиаи зарурӣ ҳисоб намешавад, агар шахс имконияти ба таври объективӣ баҳо додани дараҷа ва хусусияти хавфнокии таҷовузои надошта бошад.

4) Шахс, сарфи назар аз имконияти ҳалос шудан аз таҷовуз, новобаста аз тайёрии касбӣ ё дигар тайёрии махсус ё мақоми хизматнаш ё имконияти ба шахсони дигар ё мақомоти ҳокимият барои кӯмак муруҷиат кардани, ба мудофиаи зарурӣ ҳуқуқ дорад (**ҚЧТ аз 18.06.2008 № 386**).

5) Қасдан барангехтани иғвои таҷовуз бо мақсади расонидани зарар мудофиаи зарурӣ ҳисоб намешавад (**ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 41. Расонидани зарар ҳангоми дастгир кардани шахсе, ки ҷиноят содир намудааст

1) Ҳаракатҳое, ки ҳангоми дастгир кардани шахси ҷиноят содирнамуда бо мақсади ба мақомоти ҳокимият супурдан ё пешгирии имконияти ҷиноятҳои навро содир кардани ба ӯ зарар расонидаанд, агар бо воситаҳои дигар дастгир намудани чунин шахс ғайриимкон бошад ва дар айни замон чораҳои зарурии бо ин мақсад андешидашуда аз ҳад набаромада бошанд, ҷиноят ҳисоб намешаванд.

2) Номутобиқатиҳои ошкорои воситаю усулҳои дастгир кардан ба хавфи кирдор ва шахси содирнамуда, инчунин ба ҳолатҳои дастгир кардан, ки дар натиҷаи онҳо ба шахс қасдан зараре расонида шавад, ки зарурати дастгир кардан онро талаб намекард, баромадан аз ҳадди чораҳои зарурӣ барои дастгир кардани шахси ҷиноят содирнамуда эътироф мешавад (**ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35**).

3) Ҳуқуқи дастгир кардани шахси ҷиноят содирнамударо дар баробари шахсони ба ин кор махсус ваколатдор, инчунин ҷабрдидагон ва шаҳрвандони дигар низ доранд (**ҚЧТ аз 18.06.2008 № 386**).

4) Ҳангоми арзёбии қонунӣ будани зарари дар вақти дастгир кардани шахси ҷиноят содирнамуда расонидашуда ҳаракати ӯ дар мавриди аз дастгиршавӣ ҳалос хӯрдан, қувваю имконияти дастгиршаванда, ҳолати рӯҳии ӯ ва ҳолатҳои дигари вобаста бо амали дастгир кардан ба назар гирифта мешаванд.

Моддаи 42. Зарурати ниҳой

1) Дар ҳолати зарурати ниҳой, яъне барои рафъи хавфи бевосита ба ҳаёт, саломатӣ ва ҳуқуқи манфиатҳои қонунии ин шахс ё шахсони дигар, манфиатҳои ҷомеа ё давлат таҳдидкунанда расонидани зарар ба манфиатҳое, ки ҳамин Кодекс муҳофизат мекунад, агар рафъи ин хавф бо воситаҳои дигар номумкин бошад ҷиноят ҳисоб намешавад, агар зимнан зарурати ниҳой аз ҳад нагузашта бошад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**).

2) Расонидани зараре, ки ба хусусияту дараҷаи хавфи таҳдидкунанда ва ҳолатҳои рафъи хавф баръало мувофиқ набуда, дар натиҷа ба манфиатҳои қонунан муҳофизатшаванда баробари зарари пешгиришуда ё аз он бештар зиён оварда шуда бошад, он аз ҳад гузаронидани зарурати ниҳой эътироф мешавад. Чунин азҳадгузаронӣ танҳо дар ҳолати қасдан расонидани зарар боиси ҷавобгарӣ мегардад.

3) Ҳангоми арзёбии қонунӣ будани кирдори дар ҳолати зарурати ниҳой содиршуда хусусияту дараҷаи хавфи рафъшаванда, воқеят ва наздикии фаро расидани он, имконияти воқеии шахс дар мавриди пешгирӣ намудани он, вазъи рӯҳии ӯ дар ҳолати бамиёномада ва ҳолатҳои дигар ба назар гирифта мешаванд.

Моддаи 43. Маҷбуркунии ҷисмонӣ ё рӯҳӣ

1) Расонидани зарар ба манфиатҳои бо ҳамин Кодекс муҳофизатшаванда дар натиҷаи маҷбуркунии ҷисмонӣ ё рӯҳӣ, агар дар натиҷаи чунин маҷбуркунӣ шахс ҳаракати (беҳаракатии) худро идора карда натавонад, ҷиноят ҳисоб намешавад.

2) Масъалаи ҷавобгарии ҷиноятӣ барои расонидани зарар ба манфиатҳои бо ҳамин Кодекс муҳофизатшаванда дар натиҷаи маҷбуркунии рӯҳӣ, инчунин дар натиҷаи маҷбуркунии ҷисмонӣ, ки дар асари он шахс имконияти идора кардани амали худро нигоҳ доштааст, бо дарназардошти муқаррароти моддаи 42 ҳамин Кодекс ҳал мешавад.

Моддаи 44. Таваккали асоснок

1) Расонидани зарар ба манфиатҳои бо ҳамин Кодекс муҳофизатшаванда ҳангоми таваккали асоснок ҷиҳати ноил шудан ба мақсади барои ҷомеа ғоиданок ҷиноят ҳисоб намешавад.

2) Таваккал дар ҳолате асоснок эътироф мешавад, ки агар ноил шудан ба мақсади мазкур бо ҳаракати (беҳаракатии) ба таваккал марбутнабуда номумкин бошад ва шахсе, ки ба таваккал роҳ додааст, барои пешгирӣ намудани зарар ба манфиатҳои бо ҳамин Кодекс муҳофизатшаванда тамоми чораҳои заруриро андешида бошад.

3) Агар таваккал баръало бо таҳдиди ҳалокати одамон, фалокати экологӣ ё офати ҷамъиятӣ алоқаманд бошад, он асоснок эътироф карда намешавад.

Моддаи 45. Иҷрои фармон ё амр

1) Расонидани зарар ба манфиатҳои бо ҳамин Кодекс муҳофизатшаванда аз ҷониби шахсе, ки бо мақсади иҷрои ҳатмии фармон ё амри мувофиқи тартиби муқарраргардида ба ӯ додашуда амал кардааст, ҷиноят намебошад. Барои расонидани чунин зарар шахсе ба ҷавобгарии ҷиноятӣ кашида мешавад, ки фармон ё амри ғайриқонунӣ додааст.

2) Шахсе, ки бо мақсади иҷрои фармон ё амри ғайриқонунӣ қасдан ҷиноят содир кардааст, бо асосҳои умумӣ ба ҷавобгарии ҷиноятӣ кашида мешавад.

3) Иҷро накардани фармон ё амри бараъло ғайриқонунӣ ҷавобгарии ҷиноятиро истисно мекунад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

ФАСЛИ III. ҶАЗО

БОБИ 9. МАҶҲУМ, МАҚСАД ВА НАМУДҲОИ ҶАЗО

Моддаи 46. Мафҳум ва мақсади ҷазо

1) Ҷазо чораи маҷбуркунии давлатие мебошад, ки бо ҳукми суд таъин карда мешавад. Он нисбати шахсе, ки дар содир намудани ҷиноят гунаҳгор эътироф шудааст татбиқи гардида, аз маҳрум ё маҳдуд кардани ҳуқуқи озодиҳои шахс, ки дар ҳамин Кодекс пешбинӣ гардидаанд, иборат мебошад.

2) Ҷазо бо мақсади барқарор намудани адолати иҷтимоӣ, ислоҳи маҳкумшуда, инчунин пешгирии содир гардидани ҷиноятҳои нав татбиқи мешавад.

Моддаи 47. Намудҳои ҷазо

Намудҳои ҷазо инҳо мебошанд:

- а) ҷарима (**ҚҶТ аз 31.12.2008 № 451**);
- б) маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян (**ҚҶТ аз 31.12.2008 № 451**);
- в) маҳрум кардан аз рутбаҳои ҳарбӣ, дипломатӣ, рутбаҳо, унвонҳои махсус, мукофотҳои давлатӣ ва унвонҳои ифтихории Тоҷикистон (**ҚҶТ аз 31.12.2008 № 451**);
- г) корҳои ҷатмӣ (**ҚҶТ аз 31.12.2008 № 451**);
- д) корҳои ислоҳӣ;
- е) маҳдуд кардан дар хизмати ҳарбӣ;
- ж) маҳдуд кардани озодӣ;
- з) нигоҳ доштан дар қисми ҳарбии интизомӣ;
- и) мусодираи молу мулк (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);
- к) маҳрум сохтан аз озодӣ;
- л) якумра аз озодӣ маҳрум сохтан (**ҚҶТ аз 1.03.2005 № 86**);
- м) ҷазои қатл (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 1.03.2005 № 86**).

Моддаи 48. Ҷазоҳои асосӣ ва иловагӣ

1) Корҳои ҷатмӣ, корҳои ислоҳӣ, маҳдуд кардан дар хизмати ҳарбӣ, маҳдуд кардани озодӣ, нигоҳ доштан дар қисми ҳарбии интизомӣ, маҳрум сохтан аз озодӣ, якумра аз озодӣ маҳрум сохтан, ҷазои қатл танҳо ҳамчун ба сифати ҷазои асосӣ татбиқи мешаванд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 1.03.2005 № 86**).

2) Ҷарима, маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ва ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ҳам ба сифати ҷазоҳои асосӣ ва ҳам иловагӣ татбиқи мешаванд.

3) Маҳрум кардан аз рутбаи махсус, ҳарбӣ, рутбаи дараҷавӣ ва мукофотҳои давлатӣ, инчунин мусодираи молу мулк танҳо ба сифати ҷазои иловагӣ истифода мешаванд (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**).

4) Барои як ҷиноят танҳо як ҷазои асосӣ таъин намудан мумкин аст. Дар ҳолатҳо ва мувофиқи тартиби муқаррарнамудаи ҳамин Кодекс бо ҷазои асосӣ таъин кардани як ё якчанд ҷазои иловагӣ мумкин аст (**ҚҶТ аз 26.07.2014 № 1088**).

5) Ҷаримаро ҳамчун ҷазои иловагӣ танҳо дар ҳолатҳое, ки бевосита дар Қисми махсуси ҳамин Кодекс пешбинӣ шудаанд, таъин намудан мумкин аст (**ҚҶТ аз 13.06.2013 № 966**).

6) Хориҷ карда шуд (**ҚҶТ аз 26.07.2014 № 1088**).

Моддаи 48(1). Корҳои ҷатмӣ

(**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**)

1) Корҳои ҷатмӣ аз ҷониби маҳкумшуда берун аз вақти корҳои асосӣ ё аз таълим ба таври бемузд иҷро намудани корҳои ғоиданоки ҷамъиятӣ мебошад, ки намудҳои онҳоро мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот муайян менамояд (**ҚҶТ аз 2.01.2018 № 1472**).

2) Корҳои ҳатмӣ ба мӯҳлати аз шаст то дусаду чил соат муқаррар карда мешаванд ва на зиёда аз чор соат дар як рӯз адо карда мешаванд.

3) Таъини корҳои ҳатмӣ барои шахсони зерин манъ аст (**ҚЧТ аз 18.06.2008 № 386**):

а) хизматчиёни ҳарбӣ;

б) шахсоне, ки ба синну соли нафақа расидаанд (**ҚЧТ аз 18.06.2008 № 386**);

в) занони ҳомила;

г) шахсоне, ки бо сабаби нигоҳубини кӯдак дар рухсатӣ мебошанд (**ҚЧТ аз 18.06.2008 № 386**);

д) маъҷубони гурӯҳҳои I ва II.

4) Дар давраи адои ҷазо дар намуди корҳои ҳатмӣ ба миён омадани яке аз ҳолатҳои дар қисми сеюми ҳамин модда пешбинишуда суд бо пешниҳоди мақома, ки ба зиммаи он иҷрои ҳукм вогузор шудааст, шахсро аз адои минбаъдаи ҷазо озод мекунад.

5) Дар ҳолати ашаддӣ саркашӣ кардани маҳкумшуда аз адои корҳои ҳатмӣ, суд онро ба ҷазоҳои корҳои ислоҳӣ ё маҳдуд кардани озодӣ дар доираи ин намудҳои ҷазо, ки бо ҳамин Кодекс пешбинӣ шудааст, иваз менамояд (**ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 49. Ҷарима

1) Ҷарима ситонидани маблағе мебошад, ки дар доираи пешбиниамудай ҳамин Кодекс таъин шудааст.

2) Ҷарима ба маблағи аз сад то бисту як ҳазору нӯҳсад андозаи муқарраршудай нишондиҳанда барои ҳисобҳо, ки дар вақти содир шудани ҷиноят амал мекард таъин карда мешавад (**ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617, аз 15.03.2016 № 1274**).

Андозаи ҷарима аз рӯи маҷмӯи ҷиноятҳо ё маҷмӯи ҳукмҳо барои содир намудани ҷиноятҳои дар қисмҳои 6 ва (ё) 7 моддаи 49 ҳамин Кодекс пешбинигардида аз панҷ ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо, ки дар вақти содир кардани ҷиноят амал мекард, зиёд буда наметавонад (**ҚЧТ аз 21.07.2010 № 617**).

3) Суд андозаи ҷаримаро бо дарназардошти вазнинии ҷинояти содиргардида ва вазъи молу мулкӣ маҳкумшуда дар доираи пешбинӣ намудай ҳамин Кодекс муайян менамояд.

4) Ҷаримаро ба сифати намуди ҷазои иловагӣ танҳо дар ҳолатҳои пешбиниамудай моддаҳои дахлдори Қисми махсуси ҳамин Кодекс таъин кардан мумкин аст (**ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35**).

5) Дар ҳолати ашаддӣ саркашӣ намудан аз пардохти ҷарима суд онро бо ҷазоҳои корҳои ислоҳӣ ё маҳдуд кардани озодӣ мутобикан ба андозаи ҷаримаи таъингардида, дар доираи ин намудҳои ҷазо, ки бо ҳамин Кодекс пешбинӣ шудааст, иваз менамояд (**ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35**).

6) Дар ҳолати аз тарафи шахс содир намудани ҷиноятҳои дар моддаҳои 177, 178, 245 (ба истисноӣ банди "а" қисми 4), 246 (ба истисноӣ банди "а" қисми 3), 247 (ба истисноӣ банди "в" қисми 3 ва банди "а" қисми 4), 251, 253, 255 (ба истисноӣ бандҳои "а" ва "б" қисми 2), 256 (ба истисноӣ ҳолатҳое, ки боиси марг ё расонидани зарари вазнин ба саломатии инсон гардида бошад), 257 (ба истисноӣ банди "г" қисми 2 ва банди "б" қисми 3), 258, 259, 259(1), 260, 263, 264, 265, 266, 268, 270, 271, 273 (ба истисноӣ бандҳои "а" ва "б" қисми 3), 274, 276, 277, 278, 285, 286, 287, 289 қисмҳои 1 ва 2, 295, 340(1) ва 388 қисмҳои 1 ва 2 Кодекси мазкур пешбинишуда, агар гунаҳгор то баровардани ҳукми суд зарари моддиро пурра талофӣ намояд, нисбати ӯ ҷазои ҷарима ва ё дигар ҷазои бо маҳрум сохтан аз озодӣ алоқаманднабудай дар санксияҳои моддаҳои номбаршуда пешбинигардида таъин карда мешавад (**ҚЧТ аз 21.07.2010 № 617, аз 14.11.2016 № 1359, аз 24.02.2017 № 1379, аз 2.01.2018 № 1472**).

7) Дар ҳолати аз тарафи шахс содир намудани ҷиноятҳои дар моддаҳои 314 (ба истисноӣ ҳолатҳое, ки боиси марг ё расонидани зарари вазнин ба саломатии инсон гардида бошанд), 315, 316 (ба истисноӣ бандҳои "а" ва "б" қисми 3 ва ҳолатҳое, ки боиси марг ё расонидани зарари вазнин ба саломатии инсон гардида бошанд), 318, 322 (ба истисноӣ ҳолатҳое, ки боиси марг ё расонидани зарари вазнин ба саломатии инсон гардида бошанд), 323, 340 қисмҳои 1 ва 2 ва 391 қисми 1 ҳамин Кодекс пешбинигардида, агар онҳо дар алоқамандӣ бо ҷиноятҳои пешбиниамудай қисми 6 моддаи мазкур содир шуда бошанд, ҷазо бо

тартиби муайяннамудаи қисми 6 ҳамин модда таъин карда мешавад (**ҚҶТ аз 21.10.2010 № 617, аз 25.03.2011 № 694**).

8) Дар мавриди пас аз баровардани ҳукми суд пурра талофӣ намудани зарари моддӣ аз тарафи маҳкумшуда барои содир намудани ҷиноятҳои пешбиниамудаи қисмҳои 6 ва (ё) 7 моддаи мазкур ҷазои таъингардидаи маҳрум сохтан аз озодӣ аз ҷониби суде, ки ҳукм баровардааст ё суди маҳалли иҷрои ҷазо ё суди болоӣ ба ҷазои ҷарима иваз карда мешавад (**ҚҶТ аз 21.10.2010 № 617**).

9) Дар ҳолати ашаддӣ саркашӣ намудан ва ё имконнопазирии пардохти ҷарима, ки бо тартиби пешбиниамудаи қисмҳои 6, 7 ва (ё) 8 моддаи мазкур ба сифати ҷазои асосӣ таъин ё иваз карда шудааст, суд ҷазои ҷаримаро (ё қисми напардохтаи онро) ба ҷазои маҳрум сохтан аз озодӣ иваз менамояд. Ҳангоми иваз намудани ҷазои ҷарима ба ҷазои маҳрум сохтан аз озодӣ ё ҷазои маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҷазои ҷарима, мӯҳлат ва андозаи ин намуди ҷазоҳо набояд аз ҳадди поёнӣ ва болоии муқаррарнамудаи моддаҳои дахлдори қисми махсуси ҳамин Кодекс бо назардошти қисми адокардаи ҷазо кам ва ё зиёд бошанд (**ҚҶТ аз 21.10.2010 № 617**).

10) Дар ҳолати иваз намудани ҷазои маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҷазои ҷарима ва ё ҷазои ҷарима ба ҷазои маҳрум сохтан аз озодӣ як шабонарӯзи маҳрум сохтан аз озодӣ ба 50 фоизи як нишондиҳанда барои ҳисобҳо, ба истиснои ҷиноятҳои дар қисми 11) ҳамин модда пешбинишуда, баробар аст (**ҚҶТ аз 21.10.2010 № 617, аз 15.03.2016 № 1274**).

11) Дар ҳолати ашаддӣ саркашӣ намудан ва ё имконнопазирии пардохти ҷарима, ки барои содир намудани ҷиноятҳои дар моддаҳои 319-321 ҳамин Кодекс пешбинигардида таъин карда шудааст, суд ҷазои ҷаримаро (ё қисми напардохтаи онро) ба ҷазои маҳрум сохтан аз озодӣ иваз менамояд. Ин масъала аз ҷониби суде, ки ҳукм баровардааст, ё суди маҳалли иҷрои ҷазо ва ё суди болоӣ ҳал карда мешавад (**ҚҶТ аз 15.03.2016 № 1274**).

12) Ҳангоми иваз намудани ҷазои маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҷазои ҷарима ё ҷазои ҷарима ба ҷазои маҳрум сохтан аз озодӣ барои содир намудани ҷиноятҳои дар қисми 11) ҳамин модда пешбинигардида як шабонарӯзи маҳрум сохтан аз озодӣ ба панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо баробар аст (**ҚҶТ аз 15.03.2016 № 1274**).

Моддаи 50. Маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян

1) Маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян аз манъ кардани ишғоли мансаб дар хидмати давлатӣ ва мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот ё машғул шудан бо фаъолияти муайяни касбӣ ё фаъолияти дигар иборат аст (**ҚҶТ аз 2.01.2018 № 1472**).

2) Маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян аз як то бист сол муқаррар карда мешавад (**ҚҶТ аз 28.08.2017 № 1467**).

3) Маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян дар ҳолате ба сифати ҷазои иловагӣ низ бо ишора ба ҳамин модда таъин карда шуда метавонад, ки ин намуди ҷазо дар моддаи дахлдори Қисми махсуси ҳамин Кодекс пешбинӣ нагардида бошад ҳам ва агар суд, бо дарназардошти хусусият ва дараҷаи ҷинояти содиршуда ва шахсияти гунаҳгор, имконнопазирии нигоҳ доштани ҳуқуқи ўро барои ишғол намудани мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян эътироф намояд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

4) Ҳангоми ба сифати ҷазои иловагӣ ба ҳабс, нигоҳ доштан дар қисми ҷарбии интизомӣ, маҳдуд кардани озодӣ ё аз озодӣ маҳрум сохтан таъин гардидани ин ҷазо, он дар тамоми вақти адои ҷазои асосӣ ва зиёда аз он пас аз адои ҷазои асосӣ дар мӯҳлати муқаррарнамудаи ҳукм низ татбиқ мегардад. Дар ҳолатҳои дигар мӯҳлати он аз лаҳзаи эътибори қонунӣ пайдо кардани ҳукм ҳисоб карда мешавад.

Моддаи 51. Маҳрум кардан аз рутбаҳои ҷарбӣ, дипломатӣ, рутбаҳо, унвонҳои махсус,

мукофотҳои давлатӣ ва унвонҳои ифтихории Тоҷикистон
(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35)

Шахсе, ки рутбаи ҳарбӣ, дипломатӣ, рутбаҳо, унвонҳои махсус, мукофотҳои давлатӣ ва унвони ифтихории Тоҷикистонро дорад, дар ҳолати барои ҷиноятҳои вазнин ё махсусан вазнин маҳкум шуданаш суд метавонад бо назардошти шахсият ва кирдори содиркардааш ўро аз чунин рутбаҳои ҳарбӣ, дипломатӣ, рутбаҳо, унвонҳои махсус, мукофотҳои давлатӣ ва унвонҳои ифтихории Тоҷикистон маҳрум намояд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 52. Корҳои ислоҳӣ
(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35)

1) Корҳои ислоҳӣ дар ҷои кори маҳкумшуда ё дар ҷойҳои дигаре, ки мақоми иҷрокунандаи ҳукм муайян менамояд, вале дар ноҳияи истиқомати маҳкумшуда ба мӯҳлати аз ду моҳ то ду сол таъин гардида, аз даҳ то сӣ фоизи музди меҳнат ба ғойдаи давлат нигоҳ дошта мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Дар мавриди аз тарафи шахси маҳкумшуда ҳангоми адо намудани ҷазои корҳои ислоҳӣ ба вучуд омадани ҳолатҳои дар қисми ҷоруми ҳамин модда пешбинишуда, суд бо пешниҳоди мақома, ки ба зиммаи он иҷрои ҳукм воғузор шудааст, шахсро аз адои минбаъдаи ҷазо озод менамояд ё ин, ки қисми адо накардаи ҷазоро ба ҷазои сабуктар иваз менамояд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

3) Дар сурати аз адои мӯҳлати ҷазо ашаддӣ саркашӣ намудани шахси ба корҳои ислоҳӣ маҳкумшуда, суд метавонад ба ҳисоби як рӯзи маҳдуд кардани озодӣ ба ҷои як рӯзи корҳои ислоҳӣ, як рӯзи маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҷои се рӯзи корҳои ислоҳӣ ҷазои нотаомро бо маҳдуд кардани озодӣ, ҳабс ё маҳрум сохтан аз озодӣ иваз намояд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

4) Таъини корҳои ислоҳӣ барои шахсони зерин манъ аст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**, аз **18.06.2008 № 386**):

- а) хизматчиёни ҳарбӣ;
- б) шахсони ба синни шонздаҳсолагӣ нарасида (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);
- в) шахсоне, ки ба синну соли нафақа расидаанд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**, аз **18.06.2008 № 386**);
- г) занони ҳомиладор;
- д) шахсоне, ки бо сабаби нигоҳубини кӯдак дар руҳсатӣ мебошанд (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);
- е) маъҷубони гурӯҳҳои I ва II.

Моддаи 53. Маҳдуд кардан дар хизмати ҳарбӣ

1) Маҳдуд кардан дар хизмати ҳарбӣ дар ҳолатҳое, ки дар моддаҳои Қисми махсуси ҳамин Кодекс барои содир намудани ҷиноятҳо ба муқобили хизмати ҳарбӣ пешбинӣ гардидаанд, инчунин бар ивази корҳои ислоҳӣ меҳнатии барои ҷиноятҳои дигар пешбинигардида нисбати хизматчиёни ҳарбии маҳкумшудаи ҳайати афсарон, инчунин хизматчиёни ҳарбии бо тартиби ихтиёрӣ хизматкунанда ба мӯҳлати аз ду моҳ то ду сол татбиқ мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Аз таъминоти пулии шахси ба маҳдуд кардан дар хизмати ҳарбӣ маҳкумшуда ба ғойдаи давлат ба андозаи муқаррарнамудаи ҳукми суд аз даҳ то сӣ фоизи маблағи таъминоти пулӣ ситонида мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

3) Дар давраи адои ҷазо дар намуди маҳдуд кардан дар хизмати ҳарбӣ маҳкумшударо ба мансаби баланд таъин кардан ё ба ӯ додани рутбаи ҳарбии баландтар манъ аст, мӯҳлати ҷазо бошад ба собиқаи хизмати ӯ барои додани рутбаи навбатии ҳарбӣ ҳисоб карда намешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 54. Маҳдуд кардани озодӣ

1) Маҳдуд кардани озодӣ, яъне нигоҳ доштани маҳкумшуда дар муассисаҳои махсус бидуни ҷудо кардан аз ҷамъият дар шароити татбиқи назорат аз болои он ба мӯҳлати аз як то панҷ сол мебошад.

2) Дар ҳолати иваз кардани корҳои ислоҳи меҳнатӣ бо маҳдуд кардани озодӣ, он метавонад ба мӯҳлати камтар аз як сол таъин гардад.

3) Дар ҳолати аз адои ҷазо ашадӣ саркашӣ намудани шахси ба маҳдуд кардани озодӣ маҳкумшуда, он ба мӯҳлате, ки дар ҳукми суд барои маҳдуд кардани озодӣ таъин шудааст, бо маҳрум сохтан аз озодӣ иваз карда мешавад. Дар айни замон вақти адои маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати маҳрум сохтан аз озодӣ дохил мегардад аз ҳисоби як рӯзи маҳрум сохтан аз озодӣ баробари як рӯзи маҳдуд кардани озодӣ.

4) Таъини маҳдуд кардани озодӣ барои шахсони зерин манъ аст (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**):

а) хизматчиёни ҳарбӣ;

б) шахсоне, ки ба синну соли нафақа расидаанд (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

в) занони ҳомиладор;

г) шахсоне, ки бо сабаби нигоҳубини кӯдак дар рухсатӣ мебошанд (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

д) маъйубони гурӯҳҳои I ва II (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 55. Хориҷ карда шуд

(**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**)

Моддаи 56. Нигоҳ доштан дар қисми ҳарбии интизомӣ

1) Нигоҳ доштан дар қисми ҳарбии интизомӣ ба хизматчиёни ҳарбие таъин карда мешавад, ки хизмати ҳарбиро аз рӯи даъвати хизмати мӯҳлатнок адо мекунанд, инчунин ба хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиро бо тартиби ихтиёрӣ дар вазифаи аскарӣ қаторӣ ва ҳайати сержантҳо адо мекунанд, агар онҳо дар лаҳзаи ҳукмиро баровардани суд мӯҳлати бо қонун муқарраргардидаи хизматро тибқи даъват адо накарда бошанд. Ин ҷазо ба мӯҳлати аз се моҳ то ду сол дар ҳолатҳои муқаррар карда мешавад, ки моддаҳои дахлдори Қисми махсуси ҳамин Кодекс барои содир намудани ҷиноят ба муқобили хизмати ҳарбӣ пешбинӣ намудаанд, инчунин дар ҳолатҳои, ки хусусияти ҷиноят ва шахсияти гунаҳгор дар бораи имконияти иваз намудани маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати на бештар аз ду сол бо нигоҳ доштани маҳкумшуда дар қисми ҳарбии интизомӣ дар ҳамин мӯҳлат далолат диҳанд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Иваз кардани маҳрум сохтан аз озодиро бо нигоҳ доштан дар қисми ҳарбии интизомӣ ба шахсе, ки қаблан ҷазоро дар намуди маҳрум сохтан аз озодӣ адо намудааст, манъ аст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

3) Ба хизматчиёни ҳарбии маҳкумшудае, ки бо сабаби вазъи саломатиашон барои хизмати ҳарбӣ ношоям доништа шудаанд ё нисбати онҳо ҳолатҳои дигаре муқаррар шудаанд, ки онҳоро аз хизмати ҳарбӣ озод мекунанд, нигоҳ доштан дар қисми ҳарбии интизомӣ татбиқ карда намешавад.

4) Ҳангоми нигоҳ доштан дар қисми ҳарбии интизомӣ бар ивази маҳрум сохтан аз озодӣ мӯҳлати нигоҳ доштан дар қисми ҳарбии интизомӣ ба ҳисоби як рӯзи маҳрум сохтан аз озодӣ баробари як рӯзи нигоҳ доштан дар қисми ҳарбии интизомӣ муайян карда мешавад.

Моддаи 57. Мусодираи молу мулк

(**ҚҶТ аз 13.06.2013 № 966**)

1) Мусодираи молу мулк ин дар асоси ҳукми айбдоркунанда маҷбуран ба таври ройгон гирифтани ва ба моликияти давлат гузаронидани молу мулки зерини маҳкумшуда мебошад (**ҚҶТ аз 26.07.2014 № 1089**):

а) маблағҳои пулӣ, арзишҳо ва дигар молу мулке, ки дар натиҷаи содир намудани ҷиноятҳои дар қисми 2 моддаи 104, қисмҳои 2 ва 3 моддаи 110, қисмҳои 2 ва 3 моддаи 130, моддаи 130(1), қисми 3 моддаи 131, қисми 2 моддаи 150, моддаи 153(1) (агар ҷиноят бо ғараз содир шуда бошад), моддаҳои 156, 156(1), 167, қисми 2 моддаи 171 (агар ҷиноят бо мақсади ғаразнок содир шуда бошад), моддаи 172 (агар ҷиноят бо мақсади ғаразнок содир шуда бошад), моддаи 173 (агар ҷиноят бо ғараз содир шуда бошад), моддаҳои 179, 179(1), 179(2), 179(3), 181, 183, 184, 184(2), 184(4), 185, 186, 187, 188, 193, 194, 194(1), 194(2), 194(3), 194(4), 194(5), 195, 200, 201, 202, 202(1), 202(2), 204, 205, 206, 221, 230, 232, 238, 239, 240, 241, 244-250, 254, 257, 259, 259(1), 262, 273, 274, 275, 277, 278, қисмҳои 3 ва 4 моддаи 279, қисми 3 моддаи 280, моддаҳои 281, 282, 284, 286,

291-293, 305, 306, 307, 307(1), 307(2), 307(3), 308, 309, 310, 313, 314, 319, 320, қисми 2 моддаи 324, 335(1), 335(2), қисми 2 моддаи 338 (1) 340, 340(1), 351, 352, 353, 356, қисмҳои 3 ва 4 моддаи 391, 397, қисми 3 моддаи 401, моддаи 401(1) ва моддаи 402 Кодекси мазкур пешбинишуда ба даст оварда шудаанд ё мол ва (ё) ашёи дигари қочоқ мебошанд, ки барои он моддаи 289 Кодекси мазкур ҷавобгарӣ муқаррар намудааст ва ҳама гуна даромадҳо аз ин молу мулк, ба истиснои молу мулк ва даромадҳо аз он, ки бояд ба соҳиби қонунӣ баргардонида шаванд (**ҚҶТ аз 28.12.2013 № 1037, аз 26.07.2014 № 1089, аз 14.05.2016 № 1304, аз 24.02.2017 № 1379, аз 17.05.2018 № 1515; аз 02.01.20 с., №1662**);

б) маблағҳои пулӣ, арзишҳо ва дигар молу мулк, ки ба онҳо молу мулки дар натиҷаи содир намудани ақаллан як ҷинойти бо моддаҳои дар банди а) қисми мазкур пешбинигардида бадастовардашуда ва даромадҳо аз ин молу мулк қисман ё пурра таъдиль дода ё ба шакли дигар гардонида шудаанд;

в) маблағҳои пулӣ, арзишҳо ва дигар молу мулк, ки барои маблағгузори терроризм ва паҳнкунии силоҳи қатлий ом, гурӯҳи муташаккил, воҳиди мусаллаҳи ғайриқонунӣ ва иттиҳоди ҷинойтӣ (ташкilotи ҷинойтӣ) истифода мешаванд ё пешбинӣ шудаанд (**ҚҶТ аз 17.05.2018 № 1515**);

г) олот ва (ё) воситаҳои содир намудани ҷинойт, ки ба шахси гунаҳгор тааллуқ доранд.

2) Агар молу мулки дар натиҷаи содир намудани ҷинойт бадастовардашуда ва (ё) даромадҳо аз ин молу мулк ба молу мулки ба таври қонунӣ бадастомада ҳамроҳ карда шуда бошанд, он қисмати ин молу мулк мусодира мегардад, ки ба арзиши молу мулки ҳамроҳкардашуда ва даромадҳо аз он мувофиқ мебошад.

3) Молу мулки дар қисмҳои 1 ва 2 моддаи мазкур зикргардида, ки аз ҷониби шахси гунаҳгор ба дигар шахс (ташкilot) дода шудааст, дар он ҳолат мусодира мегардад, ки агар шахси ин молу мулкро қабулнамуда медонист ё бояд медонист, ки он дар натиҷаи ҳаракатҳои ҷинойтӣ ба даст оварда шудааст.

4) Агар мусодираи ашёи муайян, ки ба молу мулки дар қисмҳои 1-3 моддаи мазкур зикргардида дохил мешавад, дар лаҳзаи қабули қарори суд дар бораи мусодираи ин ашё бинобар истифодаи он, фурӯш ё бо сабаби дигар ғайриимкон бошад, суд дар бораи мусодираи маблағи пулие, ки ба арзиши ашёи мазкур мувофиқ аст, қарор қабул менамояд.

5) Ҳангоми ҳалли масъалаи мусодираи молу мулк мутобиқи қисмҳои 1-4 моддаи мазкур, дар навбати аввал бояд масъалаи талофӣ гардидани зарари ба соҳиби қонунӣ расонидашуда, ҳал карда шавад.

6) Дар ҳолате, ки шахси гунаҳгор молу мулки дигарро, ки ба он ситониш метавонад таъбиқ гардад, надошта бошад, он гоҳ зарари ба соҳиби қонунӣ расонидашуда аз арзиши молу мулки дар қисмҳои 1 ва 2 моддаи мазкур зикршуда талофӣ гардида, қисми боқимонда ба фоидаи давлат гузаронида мешавад.

7) Барои содир намудани ҷинойтҳои дар банди а) қисми 1 ҳамин модда пешбинишуда суд метавонад мусодираи пурраи молу мулкро ҳамчун ҷазои иловагӣ таъин намояд (**ҚҶТ аз 26.07.2014 № 1089**).

8) Молу мулк, ки барои маҳкумшуда ё шахси таҳти сарпарастии ӯ қарордошта зарур аст, мувофиқи рӯйхати дар Кодекси иҷроӣ ҷазои ҷинойтии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинигардида мусодира карда намешавад (**ҚҶТ аз 13.06.2013 № 966, аз 26.07.2014 № 1089**).

Моддаи 58. Маҳрум сохтан аз озодӣ

1) Маҳрум сохтан аз озодӣ аз ҷудо кардани шахси маҳкумшуда аз ҷамъият бо роҳи дар колонияҳои ислоҳи сукунат, дар колонияҳои ислоҳи низомашон умумӣ, пурзӯр, саҳт, махсус ё дар маҳбас ҷо кардани ӯ иборат аст. Шахси ба маҳрум сохтан аз озодӣ маҳкумшудае, ки дар лаҳзаи баровардани ҳукм ба синни ҳаҷдаҳсолагӣ нарасидаанд, дар колонияҳои тарбиявии дорои низоми умумӣ ё пурзӯр бо тартиби муқаррарнамудаи фасли панҷуми Қисми умумии ҳамин Кодекс ҷо карда мешаванд (**Қонуни ҶТ аз 18.06.2008 № 386**).

2) Маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз шаш моҳ то бисту панҷ сол муқаррар мешавад. Ҳангоми то баровардани ҳукми суд пурра талофӣ намудани зарари моддӣ аз ҷониби гунаҳгор барои содир намудани

ҷиноятҳои дар қисмҳои 6 ва (ё) 7 моддаи 49 ҳамин Кодекс пешбинигардида нисбати ӯ ҷазои маҳрум сохтан аз озодӣ таъин карда намешавад (**ҚҶТ аз 15.07.2004 № 46, аз 21.07.2010 № 617**).

3) Дар сурати иваз кардани ҷазоҳои ҷарима, қорҳои ислоҳӣ ё маҳдуд кардани озодӣ ба ҷазои маҳрум сохтан аз озодӣ он метавонад мутобиқан бо назардошти андоза ва мӯҳлати адонагардидаи ин намуди ҷазоҳо ба мӯҳлати камтар аз шаш моҳ таъин гардад (Конуни ҚТ аз 21.07.2010 № 617).

4) Дар сурати қисман ё пурра ҷамъ кардани мӯҳлатҳои маҳрум сохтан аз озодӣ ҳангоми таъин намудани ҷазо аз рӯи маҷмӯи ҷинояту ҳукмҳо, мӯҳлати ҳадди аксари маҳрум сохтан аз озодӣ набояд аз сӣ сол зиёд бошад (**ҚҶТ аз 1.03.2005 № 86**).

5) Ҷазои маҳрум сохтан аз озодӣ дар ҷойҳои зерин таъин мешавад:

а) барои шахсоне, ки аз беэҳтиётӣ ҷиноят содир намуда ва ба мӯҳлати на зиёдтар аз панҷ сол бо маҳрум сохтан аз озодӣ маҳкум шудаанд - дар колонияҳои ислоҳи сукунат (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

б) барои шахсоне, ки бори аввал бо маҳрум сохтан аз озодӣ барои қасдан содир намудани ҷиноятҳои начандон вазнин, дараҷаи миёна, инчунин шахсоне, ки барои содир намудани ҷиноят аз беэҳтиётӣ ба ҷазои маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати зиёда аз панҷ сол маҳкум шудаанд - дар колонияҳои ислоҳии дорои низоми умумӣ (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

в) барои шахсоне, ки бори аввал бо маҳрум сохтан аз озодӣ барои қасдан содир намудани ҷиноятҳои вазнин маҳкум шудаанд - дар колонияҳои ислоҳии дорои низоми пурзӯр (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

г) барои шахсоне, ки бори аввал ба ҷазои маҳрум сохтан аз озодӣ барои содир намудани ҷиноятҳои махсусан вазнин маҳкум шудаанд ва инчунин ҳангоми ретсидиви ҷиноят, агар маҳкумшуда ҷазои маҳрум сохтан аз озодиро адо карда истода бошад ё қаблан ин намуди ҷазоро адо карда бошад - дар колонияҳои ислоҳии дорои низоми саҳт (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**);

д) дар ҳолати ретсидиви махсусан хавфнок, инчунин барои маҳкумшудагоне, ки нисбати онҳо ҷазои якумра аз озодӣ маҳрум сохтан таъин шудааст ё ҷазои қатл тибқи тартиби бахшиши ҷазо ба маҳрум сохтан аз озодӣ иваз карда шудааст - дар колонияҳои ислоҳии дорои низоми махсус (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 1.03.2005 № 86**);

е) ба шахсоне, ки барои ҷиноятҳои махсусан вазнин ба мӯҳлати зиёда аз даҳ сол маҳкум шудаанд, инчунин дар ҳолатҳои рецидиви махсусан хавфнок мумкин аст дар маҳбас адо кардани қисми мӯҳлати ҷазо таъин шавад, вале на зиёдтар аз панҷ сол (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**).

6) Ба занони ба маҳрум сохтан аз озоди маҳкумшуда адои ҷазо дар колонияи ислоҳи низоми зерин таъин карда мешавад:

а) дар ҳолати рецидивӣ махсусан хавфнок - дар колонияҳои ислоҳи дорои низоми саҳт;

б) барои ҷиноятҳои аз беэҳтиётӣ содир намуда - дар колонияҳои ислоҳи сукунат;

в) дигар заноне, ки ба маҳрум сохтан аз озодӣ маҳкум шудаанд - дар колонияҳои ислоҳи дорои низоми умумӣ (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

7) Вобаста ба хусусияту дараҷаи хавфнокии ҷамъиятии ҷинояти содиршуда, шахсияти гунаҳгор ва ҳолатҳои дигар суд метавонад бо зикри далелҳои қабули қарор низоми сабуктари адои ҷазои маҳрум сохтан аз озодиро таъин намояд.

8) Намуди бо ҳукм таъиншудаи муассисаи ислоҳиро суд мутобиқи Кодекси иҷрои ҷазои ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон тағйир медиҳад.

Моддаи 58(1). Якумра аз озодӣ маҳрум сохтан

(ҚҶТ аз 1.03.2005 № 86)

1) Якумра аз озодӣ маҳрум сохтан танҳо ҳамчун алтернативаи ҷазои қатл барои содир намудани ҷиноятҳои махсусан вазнин, ки ҳамин Кодекс пешбинӣ намудааст, таъин карда мешавад.

2) Якумра аз озодӣ маҳрум сохтан ба занон, инчунин шахсони то синни ҳаждаҳсолагӣ ҷиноят содирнамуда ва мардоне, ки дар лаҳзаи баровардани ҳукм аз тарафи суд ба шастусесолагӣ расидаанд, таъин карда намешавад (**ҚҶТ аз 1.03.2005 № 86**).

Моддаи 59. Ҷазои қатл

1) Ҷазои қатл дар шакли паррондан ҳамчун чораи истисноӣ танҳо барои ҷиноятҳои зерин муқаррар карда мешавад: одамкушӣ (қисми дуюми моддаи 104), таҷовуз ба номус (қисми сеюми моддаи 138), терроризм (қисми сеюми моддаи 179), геносид (моддаи 398), биосид (моддаи 399) (**ҚҶТ аз 1.08.2003 № 45, аз 17.05.2004 № 35**).

2) Қатл ба зан ё шахси то синни ҳаҷдаҳсолагӣ ҷиноят содирнамуда таъин карда намешавад (**ҚҶТ аз 1.08.2003 № 45**).

3) Ҷазои қатл ба тариқи бахшиши ҷазо мумкин аст якумра аз озодӣ маҳрум сохтан ё ба маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати бисту панҷ сол иваз карда шавад (**ҚҶТ аз 1.03.2005 № 86**).

БОБИ 10. ТАЪИНИ ҶАЗО

Моддаи 60. Асосҳои умумии таъини ҷазо

1) Ба шахсе, ки дар содир намудани ҷиноят гунаҳгор дониста шудааст, дар доираи муқаррарнамудаи моддаи Қисми махсус боназардошти муқаррароти Қисми умумии Ҳамин Кодекс ҷазои сазовор таъин карда мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Намуди ҷазои нисбатан саҳттар аз ҷумлаи ҷазоҳое, ки барои ҷинояти содиршуда пешбинӣ гардидааст, танҳо дар ҳолате таъин карда мешавад, ки намуди ҷазои нисбатан сабуктар ноил шудан ба мақсади ҷазоро таъмин карда натавонад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

3) Ҳангоми таъини ҷазо суд принсипи фардикунондани ҷазоро ба асос гирифта, хусусияту дараҷаи хавфнокии ҷамъиятии ҷинояти содиршуда, яъне арзиши объектҳои бо қонун муҳофизатшаванда, сабабҳои содир намудани ҷиноят, тарзи амал, шахсияти гунаҳгор, хусусият ва андозаи зарари расонидашуда, ҳолатҳое, ки ҷазоро сабук ва вазнин мекунанд, фикру ақидаи ҷабрдидаро аз рӯи парвандаҳои айбдоркунии хусусӣ ба назар мегирад. (**ҚҶТ аз 02.01.20 с., №1661**)

Моддаи 61. Ҳолатҳое, ки ҷазоро сабук мекунанд

1) Ҳолатҳои сабуккундаи ҷазо инҳо мебошанд:

- а) бори аввал содир намудани ҷиноят;
- б) ноболиғ будани гунаҳгор;
- в) ҳомиладор будан;
- г) кӯдакони хурдсол доштани гунаҳгор;
- д) бо сабаби вазнинии шароити зиндагӣ ва ё аз рӯи дилсӯзӣ содир намудани ҷиноят;
- е) содир намудани ҷиноят дар ҳолати ҳаяҷони саҳти рӯҳие, ки сабаби он зӯрварӣ, таҳқири саҳт ё амалҳои дигари ғайриқонунии ҷабрдида мебошад;

ж) содир намудани ҷиноят дар ҳолати аз ҳадди муҳофизати зарурӣ гузаштан, дастгир кардани шахси ҷиноят содирнамуда, зарурати ниҳой, таваккали асоснок, иҷрои фармон ё амр;

з) таҳти таъсири маҷбуркунии ҷисмонӣ ё рӯҳӣ ё вобастагии моддӣ, хизматӣ ва ё вобастагии дигар содир намудани ҷиноят (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

и) ихтиёран омада ба ғуноҳи худ иқрор шудан, сидқан пушаймон шудан, фаъолона мусоидат кардан дар ошкор намудани ҷиноят, фош кардани дигар иштирокчиёни ҷиноят ва дар кофтукови молу мулкӣ дар натиҷаи ҷиноят бадастомада (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

к) бевосита пас аз содир намудани ҷиноят расонидани ёрии тиббӣ ё кӯмаки дигар ба ҷабрдида, ихтиёран талофӣ кардан ё рафъ сохтани зарари моддӣ ва маънавии дар натиҷаи ҷиноят расонидашуда, анҷом додани амалҳои дигаре, ки ба ислоҳи зарари ба ҷабрдида расонидашуда равона гардидаанд.

2) Агар ҳолати дар қисми якуми ҳамин модда зикргардида дар моддаи дахлдори Қисми махсуси ҳамин Кодекс ба сифати аломати ҷиноят пешбинӣ шуда бошад, онро такроран ҳамчун ҳолати сабуқкунандаи ҷазо ба назар гирифта мумкин нест.

3) Ҳангоми таъин намудани ҷазо ҳолатҳои дигари дар қисми якуми ҳамин модда зикрнагардида мумкин аст ҳамчун ҳолатҳои сабуқкунанда ба назар гирифта шаванд.

Моддаи 62. Ҳолатҳое, ки ҷазоро вазнин мекунанд

1) Ҳолатҳои вазнинкунандаи ҷазо инҳо мебошанд:

а) такроран содир намудани ҷиноят, ретсидив, ҳамчун касб содир намудани ҷиноят;

б) оқибати вазнин доштани ҷиноят;

в) дар ҳайати гурӯҳи шахсон, гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ, гурӯҳи муташаккил ё иттиҳоди ҷиноятӣ (ташкilotи ҷиноятӣ) содир намудани ҷиноят (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**);

г) нақши махсусан ғаёол дар содир намудани ҷиноят;

д) ба содир намудани ҷиноят дидаю доништа ҷалб кардани шахсоне, ки гирифтори бемории рӯҳӣ мебошанд, дар ҳолати мастӣ қарор доранд, инчунин шахсони хурдсол ё ноболиғ (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

е) содир намудани ҷиноят бо сабаби адовати маҳалгарой, миллӣ, наҷодӣ ё динӣ, таассуби динӣ, қассосири барои амалҳои қонунии шахсони дигар, инчунин бо мақсади рӯпӯш намудани ҷинояти дигар ё сабуқ кардани содиршавии он (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

ж) дидаю доништа аз тарафи гунаҳгор содир намудани ҷиноят нисбати зани ҳомиладор, инчунин нисбати кӯдаки хурдсол, ноболиғ, шахси дигари бепаноҳ ё нотаъин ё шахсе, ки дар тобеияти гунаҳгор мебошад;

з) содир намудани ҷиноят нисбати шахс ё хешовандони наздики ӯ вобаста ба иҷрои ғаёолияти хизматӣ ё ҷамъиятиаш (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

и) ҷиноят содир намудани шахс, ки бо рафтори худ савганд ё қасами касбии ёдкардаашро вайрон намудааст;

к) содир намудани ҷиноят бо бераҳмии махсус садизм, шиканча ё азобу уқубат додани ҷабрдида (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

л) содир намудани ҷиноят бо истифодаи силоҳи оташфишон, лавозимоти ҷангӣ, техникаи ҳарбӣ, моддаҳои тарканда, воситаҳои таркиш ё воситаҳои ба он монанд, воситаҳои техникаи махсус тайёркардашуда, моддаҳои заҳрок ва радиоактивӣ, дорувор ва дигар воситаҳои химиявии дорусозӣ ё бо усули барои ҷомеа хавфнок (**ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965**);

м) содир намудани ҷиноят бо истифода аз шароити вазъияти ғавқулдда, офати табиӣ ё фалокатҳои дигари ҷамъиятӣ, инчунин ҳангоми бетартибҳои оммавӣ;

н) содир намудани ҷиноят дар ҳолати мастии майзадагӣ, мадҳушӣ аз маводи нашъаовар ё таҳти таъсири моддаҳои психотропӣ ва дигар моддаҳои мадҳушкунанда;

о) қасдан содир намудани ҷиноят нисбати падару модар (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

п) содир намудани ҷиноят бо мақсади ғаразнок ё дигар нияти нопоку паст.

2) Суд метавонад вобаста ба хусусияти ҷиноят ҳолатҳои дар бандҳои "а", "н" ва "о" зикргардидаро ҳамчун ҳолатҳои вазнинкунанда эътироф накунад.

3) Агар ҳолати дар қисми якуми ҳамин модда зикргардида дар моддаи дахлдори Қисми махсуси ҳамин Кодекс ба сифати аломати ҷиноят пешбинӣ шуда бошад, онро суд такроран ҳамчун ҳолати вазнинкунандаи ҷазо ба назар гирифта наметавонад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

4) Ҳангоми таъини ҷазо суд ҳолатҳои дар ҳамин модда зикрнагардидаро ҳолатҳои вазнинкунанда эътироф карда наметавонад.

Моддаи 63. Таъини ҷазои сабуқтар нисбат ба ҷазое, ки барои ин ҷиноят пешбинӣ шудааст

1) Дар ҳолати мавҷуд будани ҳолатҳои мустасноӣ вобаста ба мақсаду ниятҳо, нақши гунаҳгор, рафтори ӯ ҳангоми содир намудани ҷиноят ё пас аз он ё ҳолатҳои дигаре, ки дараҷаи хавфнокии ҷамъиятии ҷиноятро хеле кам мекунанд ва ҳамчунин дар ҳолати мусоидати фаъолонаи иштирокчии ҷинояти гурӯҳӣ барои ошкор намудани ҷинояти содирнамудаи гурӯҳ, мумкин аст ҷазо аз ҳадди поёнии дар моддаи дахлдори Қисми махсуси ҳамин Кодекс пешбинигардида камтар таъин карда шавад ё суд метавонад нисбат ба ҷазои дар ин модда пешбинигардида ҷазои сабуктар таъин намояд ё ҷазои иловагиро, ки ба сифати ҷазои ҳатмӣ пешбинӣ шудааст, таъин накунад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Ҳолатҳои алоҳидаи сабуккунанда ва ҳам маҷмӯи чунин ҳолатҳо метавонанд ҳамчун ҳолатҳои мустасно эътироф карда шаванд.

3) Хориҷ карда шуд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 64. Таъини ҷазо барои ҷинояти нотаом

1) Ҳангоми таъин намудани ҷазо барои ҷинояти нотаом ҳолатҳое ба назар гирифта мешаванд, ки бо сабаби онҳо ҷиноят то ба охир расонида нашудааст.

2) Мӯҳлат ё андозаи ҷазо барои тайёри ба ҷиноят аз нисфи мӯҳлати ҳадди аксар ё андозаи болотарини намуди ҷазои сахте, ки дар моддаи дахлдори Қисми махсуси ҳамин Кодекс барои ҷинояти тамомшуда пешбинӣ гардидааст, зиёд буда наметавонад.

3) Мӯҳлат ё андозаи ҷазо барои сӯйқасди ҷиноят аз чор се ҳиссаи мӯҳлати ҳадди аксар ё андозаи болотарини намуди ҷазои сахте, ки дар моддаи дахлдори Қисми махсуси ҳамин Кодекс барои ҷинояти тамомшуда пешбинӣ гардидааст, зиёд буда наметавонад.

4) Барои тайёри ба ҷиноят ва сӯйқасди ҷиноят ҷазои қатл ва ҷазои якумра аз озодӣ маҳрум сохтан таъин карда намешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 1.03.2005 № 86**).

Моддаи 65. Таъини ҷазо барои содир намудани ҷиноят дар шарикӣ

1) Ҳангоми таъин намудани ҷазо барои ҷинояти дар шарикӣ содиршуда хусусият ва дараҷаи иштироки воқеии шахс дар содир намудани он, аҳамияти ин иштирок дар муваффақ шудан ба мақсади ҷиноят, таъсири ӯ ба хусусият ва андозаи зарари расонидашуда ё зарари имконпазир ба назар гирифта мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Ҳолатҳои сабуккунанда ё вазнинкунандаи марбут ба шахсияти яке аз шарикон ҳангоми таъин намудани ҷазо танҳо нисбат ба ин шарик ба назар гирифта мешавад.

Моддаи 66. Таъини ҷазо дар ҳолати рецидиви ҷиноятҳо

1) Ҳангоми таъин намудани ҷазо дар ҳолати рецидив, рецидиви хавфнок ё рецидиви махсусан хавфноки ҷиноятҳо шумора, хусусият ва дараҷаи хавфнокии ҷамъиятии ҷиноятҳои қаблан содиршуда, ҳолатҳое, ки дар асоси онҳо таъсири ислоҳкунии ҷазои қаблӣ нокифоя буд, инчунин хусусият ва дараҷаи хавфнокии ҷамъиятии ҷиноятҳои нав содиргардида ба назар гирифта мешавад.

2) Мӯҳлати ҷазо дар ҳолати рецидиви ҷиноятҳо на камтар аз нисфи мӯҳлати ҳадди аксари намуди ҷазои сахте, ки барои ҷинояти содиршуда пешбинӣ шудааст, дар ҳолати рецидиви хавфноки ҷиноятҳо - на камтар аз се ду ҳисса ва дар ҳолати рецидиви махсусан хавфноки ҷиноятҳо - на камтар аз чор се ҳиссаи мӯҳлати ҳадди аксари намуди ҷазои сахте, ки барои ҷинояти содиршуда пешбинӣ гардидааст, буда наметавонад

(**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**). (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

3) Агар дар моддаи (қисми моддаи) Қисми махсуси ҳамин Кодекс ҳолати рецидив, рецидиви хавфнок ё рецидиви махсусан хавфнок ҳамчун аломати таснифкунандаи ишора гардида бошад, дар ин маврид ҷазо барои ҷинояти содир намуда бидуни дарназардошти қоидаҳои пешбинӣ намудаи қисми дуюми ҳамин модда таъин карда мешавад.

4) Муқаррароти моддаи мазкур барои содир намудани ҷиноятҳое, ки дар қисмҳои 6 ва (ё) 7 моддаи 49 ҳамин Кодекс пешбинӣ шудаанд, татбиқ карда намешаванд (**ҚҶТ аз 21.07.2010 № 617**).

Моддаи 67. Таъини ҷазо барои маҷмӯи ҷиноятҳо

1) Дар сурати содир намудани маҷмӯи ҷиноятҳо суд барои ҳар ҷиноят алоҳида ҷазо (асосӣ ва иловагӣ) таъин намуда, бо роҳи ҷазои сабуктарро дар бар гирифтани ҷазои вазнинтар ва ё бо роҳи пурра ё қисман зам кардани ҷазоҳои таъиншуда ҷазои ниҳоиро муайян менамояд.

2) Агар маҷмӯи ҷиноятҳоро ҷиноятҳои начандон вазнин ва дараҷаи миёна дар бар гирифта бошад, ҷазои ниҳой бо роҳи ҷазои сабуктарро дар бар гирифтани ҷазои вазнинтар ва ё бо роҳи пурра ё қисман зам кардани ҷазоҳо таъин карда мешавад. Дар ин ҳолатҳо ҷазои ниҳой ҳангоми зам кардан набояд аз мӯҳлат ё андозаи ҷазои болоие, ки барои содир намудани ҷинояти нисбатан вазнинтар, аз ҷумлаи ҷиноятҳои содиршуда пешбинӣ гардидааст, саҳттар бошад.

3) Агар яке аз ҷиноятҳои дар маҷмӯъ содиршуда ҷинояти вазнин ё махсусан вазнин бошад, он гоҳ ҷазои ниҳой бо роҳи қисман ё пурра зам кардани ҷазоҳои таъиншуда таъин карда мешавад. Дар ин ҳолат ҷазои ниҳой дар намуди маҳрум сохтан аз озодӣ набояд аз сӣ сол зиёдтар бошад. Ҷазои ниҳоии ҷарима аз рӯи маҷмӯи ҷиноятҳои дар қисмҳои 6 ва (ё) 7 моддаи 49 Кодекси мазкур пешбинишуда набояд аз панҷ ҳазор нишондиханда барои ҳисобҳо зиёд бошад. Агар яке аз ҷиноятҳои дар маҷмӯъ содиршуда ҷинояти дигар бошад, ҷазои ниҳой аз рӯи қоидаҳои умумӣ муайян карда мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 1.03.2005 № 86, аз 31.12.2008 № 451, аз 21.07.2010 № 617**).

4) Агар барои яке аз ҷиноятҳои дар маҷмӯъ содиршуда ҷазои қатл таъин карда шавад, он гоҳ ҷазои ниҳой бо роҳи ҷазои сабуктарро дар бар гирифтани ҷазои қатл таъин карда мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

5) Ба ҷазои асосии барои маҷмӯи ҷиноятҳо таъиншуда метавонанд ҷазоҳои иловагӣ ҳамроҳ карда шаванд, ки барои ҷиноятҳои маҷмӯи ҷиноятҳоро ташкилкунанда таъин шудаанд. Агар барои якчанд ҷиноятҳо як намуди ҷазои иловагӣ таъин гардида бошад, он гоҳ мӯҳлат ва андозаи ҷазои ниҳой мувофиқи қоидаҳои муқаррарнамудаи қисмҳои дуюм ва сеюми ҳамин модда, вале на зиёда аз мӯҳлат ё андозаи ҳадди аксаре, ки дар Қисми умумии ҳамин Кодекс барои ҳар як намуди ҷазо пешбинӣ шудааст, муайян карда мешавад. Ҷазоҳои иловагии гуногуннамуд бояд мустақилона иҷро карда шаванд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

6) Агар пас аз баровардаи ҳукм аз рӯи парванда муқаррар гардад, ки маҳкумшуда дар содир намудани ҷинояти дигари то баровардани ҳукм аз рӯи парвандаи аввал низ гунаҳгор мебошад, ҷазо бо қоидаҳои дар ҳамин модда зикргардида таъин карда мешавад. Дар ин ҳолат ҷазои аз рӯи ҳукми аввали суд адогардида ба мӯҳлати ниҳоии ҷазо ҳисоб карда мешавад.

Моддаи 68. Таъини ҷазо аз рӯи маҷмӯи ҳукмҳо

1) Агар маҳкумшуда пас аз баровардани ҳукм, вале то адои пурраи ҷазо ҷинояти нав содир карда бошад, суд ҷазоеро, ки аз рӯи ҳукми пештара то охир адо нашудааст пурра ё қисман ба ҷазои дар асоси ҳукми нав таъиншуда зам мекунад.

2) Ҷазои ниҳой аз рӯи маҷмӯи ҳукмҳо, дар ҳолате, ки агар он бо маҳрум сохтан аз озодӣ вобаста набошад, аз мӯҳлат ва андозаи баландтарине, ки дар Қисми умумии ҳамин Кодекс барои ин намудҳои ҷазо муқаррар гардидааст, зиёд буда наметавонад. Ҷазои ниҳоии ҷарима аз рӯи маҷмӯи ҳукмҳо барои ҷиноятҳои дар қисмҳои 6 ва (ё) 7 моддаи 49 Кодекси мазкур пешбинишуда набояд аз панҷ ҳазор нишондиханда барои ҳисобҳо зиёд бошад. Агар яке аз ҷиноятҳои ба маҷмӯи ҳукмҳо дохилбуда ҷинояти дигар бошад, ҷазои ниҳой аз рӯи қоидаҳои умумӣ муайян карда мешавад (**ҚҶТ аз 21.07.2010 № 617**).

3) Ҷазои ниҳой аз рӯи маҷмӯи ҳукмҳо дар шакли маҳрум сохтан аз озодӣ метавонад аз мӯҳлати баландтарини ҷазое, ки дар ҳамин Кодекс барои ҷиноят аз рӯи ҳукми охир пешбинӣ шудааст, баландтар бошад, вале на зиёда аз сӣ солро ташкил кунад (**ҚҶТ аз 1.03.2005 № 86**).

4) Дар мавриди таъини ҷазо аз рӯи маҷмӯи ҳукмҳо, агар бо яке аз ҳукмҳо ҷазои қатл ё якумра аз озодӣ маҳрум сохтан таъин шуда бошад, ҷазои ниҳой бо роҳи ҷазои сабуктарро дар бар гирифтани ҷазои қатл ё якумра аз озодӣ маҳрум сохтан таъин карда мешавад (**ҚҶТ аз 1.03.2005 № 86**).

5) Ҷазои ниҳой аз рӯи маҷмӯи ҳукмҳо бояд ҳам аз ҷазои барои содир намудани ҷинояти нав таъиншуда ва ҳам аз қисми то охир адонашудаи ҷазо аз рӯи ҳукми пештараи суд зиёдтар бошад.

6) Ба ҷазои асосӣ ҳамроҳ кардани ҷазоҳои иловагӣ аз рӯи ҳукми пештара иҷронашуда мутобиқи қоидаҳои пешбиниамудаи қисми панҷуми моддаи 67 ҳамин Кодекс сурат мегирад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 69. Тартиби муайян кардани мӯҳлати ҷазо ҳангоми замкардани он (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35)

1) Дар ҳолати қисман ё пурра зам кардани ҷазоҳо аз рӯи маҷмӯи ҷиноятҳо ё маҷмӯи ҳукмҳо як рӯзи маҳрум сохтан аз озодӣ баробар аст ба (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**):

а) як рӯзи нигоҳ доштан дар қисми ҳарбии интизомӣ (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

б) ду рӯзи маҳдуд кардани озодӣ;

в) се рӯзи корҳои ислоҳӣ ё маҳдуд кардан дар хизмати ҳарбӣ (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

г) ҳашт соати корҳои ҳатмӣ (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

д) 50 фоизи як нишондиҳанда барои ҳисобҳо нисбати андозаи ҷаримае, ки доир ба ҷиноятҳои дар қисмҳои 6 ва (ё) 7 моддаи 49 Кодекси мазкур пешбинишуда таъин гардидаанд (**ҚҶТ аз 21.07.2010 № 617**).

2) Ҷарима ё маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ва машғул шудан бо фаъолияти муайян, маҳрум сохтан аз рутбаи махсус, рутбаи ҳарбӣ, рутбаи дараҷавӣ ва мукофотҳои давлатӣ, инчунин мусодираи молу мулк ҳангоми бо маҳдуд кардани озодӣ, нигоҳ доштан дар қисми ҳарбии интизомӣ, маҳрум сохтан аз озодӣ зам шуданашон мустақилона иҷро мешаванд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**).

Моддаи 70. Ҳисоб кардани мӯҳлати ҷазо ва ба ҳисоб гирифтани ҷазо

1) Мӯҳлати маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ва машғул шудан бо фаъолияти муайян, корҳои ислоҳӣ, маҳдуд кардан дар хизмати ҳарбӣ, маҳдуд кардани озодӣ, нигоҳ доштан дар қисми ҳарбии интизомӣ, маҳрум сохтан аз озодӣ бо моҳ ва сол инчунин корҳои ҳатмӣ - бо соатҳо ҳисоб карда мешаванд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Ҳангоми иваз ё зам кардани ҷазоҳои дар қисми якуми ҳамин модда зикргардида, инчунин ҳангоми ба ҳисоб гирифтани ҷазо, мӯҳлатро бо шабонарӯз ҳисоб кардан мумкин аст.

3) Ҳангоми таъин намудани ҷазо ба маҳкумшудаи то мурофиаи судӣ дар ҳаёти нигоҳдошташуда дар намуди ҷарима, маҳрум сохтан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ва машғул шудан бо фаъолияти муайян, агар онҳо ба сифати ҷазои асосӣ таъин шуда бошанд, суд бо дарназардошти мӯҳлати дар ҳаёти нигоҳ доштани ӯ, ҷазоро сабуктар мекунад ё аз адои он пурра озод менамояд. Дар ин маврид ҳангоми таъин намудани ҷазои ҷарима барои ҷиноятҳои пешбиниамудаи қисмҳои 6 ва (ё) 7 моддаи 49 Кодекси мазкур, тартиби муайяннамудаи қисми 10 моддаи 49 ҳамин Кодекс татбиқ карда мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 21.07.2010 № 617**).

4) То эътибори қонунӣ пайдо кардани ҳукм дар ҳаёти нигоҳ доштан ба мӯҳлати ҷазо дар намуди маҳрум сохтан аз озодӣ, нигоҳ доштан дар қисми ҳарбии интизомӣ ба ҳисоби як рӯз баробари як рӯз, дар шакли маҳдуд кардани озодӣ - як рӯз баробари ду рӯз, корҳои ислоҳӣ, маҳдуд кардан дар хизмати ҳарбӣ - як рӯз баробари се рӯз, корҳои ҳатмӣ - як рӯз баробари ҳашт соати корҳои ҳатмӣ ба ҳисоб гирифта мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 21.07.2010 № 617**).

5) То эътибори қонунӣ пайдо кардани ҳукм дар ҳаёти нигоҳ доштан ё адои ҷазо дар намуди маҳрум сохтан аз озодӣ, ки бо ҳукми суд барои ҷинояти дар хориҷа содирнамуда таъин шудааст, дар ҳолати

мутабиқи моддаи 16 ҳамин Кодекс супурда шудани шахс, як рӯз баробари як рӯз ба ҳисоб гирифта мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

6) Вақте, ки дар давоми он нисбати шахси пас аз содир намудани ҷиноят мубталои бемории рӯҳӣ гардида чораҳои маҷбурии дорои хусусияти тиббӣ татбиқ карда шудаанд, ба мӯҳлати ҷазо ба ҳисоб гирифта мешавад (**ҚҶТ аз 21.07.2010 № 617**).

Моддаи 71. Шартан татбиқ накардани ҷазо

1) Агар суд ҷазоро дар намуди қорҳои ислоҳӣ, маҳдуд кардан дар хизмати ҳарбӣ, маҳдуд кардани озодӣ, нигоҳ доштан дар қисми ҳарбии интизомӣ ё маҳрум сохтан аз озодӣ таъин намуда, ба ҳулосае ояд, ки ислоҳ кардани маҳкумшуда бе адои ҷазо, вале дар шароити назорати рафтораш имконпазир аст, он гоҳ метавонад дар хусуси шартан татбиқ накардани ҷазо қарор қабул намояд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Ҳангоми шартан татбиқ накардани ҷазо суд хусусият ва дараҷаи хавфнокии ҷамъиятии ҷинояти содиршуда, шахсияти гунаҳгор ва ҳолатҳои сабуку вазнинкунандаро ба назар мегирад. Шартан татбиқ накардани ҷазо нисбати шахсе, ки барои ҷинояти махсусан вазнин ва инчунин қаблан барои ҷинояти қасдона ба ҷазои маҳрум сохтан аз озодӣ маҳкум шудааст, ба истиснои ноболиғон, маъҷубони гурӯҳи яқум ва дуҷум, занон, инчунин мардон, ки ба синни нафақа расидаанд, татбиқ карда намешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

3) Дар ҳолати шартан татбиқ накардани ҷазо суд мӯҳлати санҷиш муқаррар менамояд, ки дар давоми он маҳкумшуда бояд бо рафтори худ ислоҳ шуданашро исбот кунад. Мӯҳлати санҷиш бо давомнокии аз як то панҷ сол таъин гардида, аз лаҳзаи эътибори қонунӣ пайдо кардани ҳукм ҳисоб карда мешавад.

4) Дар ҳолати шартан татбиқ накардани ҷазо мумкин аст ҷазоҳои иловагӣ, ба истиснои мусодираи молу мулк, таъин карда шаванд (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**).

5) Суд дар хусуси шартан татбиқ накардани ҷазо қарор қабул намуда, метавонад иҷрои вазифаҳои муайяни зеринро ба зиммаи маҳкумшуда гузорад: дар мӯҳлати муайян зарари расонидаро барқарор намудан, иваз накардани истиқоматгоҳи доимӣ, ҷои қор ё таҳсил бидуни огоҳ кардани мақомоте, ки ба рафтори маҳкумшуда назорат мекунад, ба ҷойҳои муайян нарафтан, ба қор ё таҳсил дохил шудан, даври муолиҷаи майзадагӣ, нашъамандӣ, токсикоманӣ ё касалиҳои зухравӣ тамом кардан, аз ҷиҳати моддӣ дастгирӣ намудани оила.

6) Агар маҳкумшуда бо гузашти на камтар аз нисфи мӯҳлати санҷиш бо рафтори худ ислоҳ шуданашро исбот кунад, суд бо пешниҳоди мақомоти ба рафтори маҳкумшуда назораткунанда метавонад дар хусуси бекор кардани маҳкумӣ ва бардоштани доғи судӣ қарор қабул намояд.

7) Агар маҳкумшуда дар ҳолати шартан татбиқ накардани ҷазо ба вайрон кардани тартиботи ҷамъиятӣ роҳ дода барои содир намудани он ба ӯ ҷазои маъмурӣ таъин шуда бошад ё ашаддӣ аз ӯҳдадорӣ, ки суд ба зимааш гузоштааст, саркашӣ намояд, суд метавонад бо пешниҳоди мақомоти дар қисми нӯҳуми ҳамин модда зикргардида дар бораи бекор кардани шартан маҳкумшавӣ ва барои адои ҷазои бо ҳукм таъиншуда фиристодани маҳкум қарор қабул кунад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

8) Агар маҳкумшуда дар давоми мӯҳлати санҷиш ҷинояти нав содир намояд, суд шартан татбиқ накардани ҷазоро бекор намуда, мувофиқи қоидаҳои пешбиниамудайи моддаи 68 ҳамин Кодекс ҷазо таъин мекунад.

9) Ба рафтори маҳкумшудае, ки дар ҳаққи ӯ шартан татбиқ накардани ҷазо таъин карда шудааст - мақоми ваколатдори давлатӣ, ба рафтори хизматчиёни ҳарбӣ бошад - фармондеҳии қисмҳои ҳарбӣ назорат мекунад (**ҚҶТ аз 21.07.2010 № 617**).

ФАСЛИ IV. ОЗОД КАРДАН АЗ ҶАВОБГАРИИ ҶИНОЯТӢ ВА ҶАЗО БОБИ 11. ОЗОД КАРДАН АЗ ҶАВОБГАРИИ ҶИНОЯТӢ

**Моддаи 72. Озод кардан аз ҷавобгариӣ ҷиноятӣ, бо сабаби пушаймонӣ аз кирдор
(ҚҶТ аз 21.07.2010 № 617)**

1) Шахсе, ки бори аввал ҷинояти начандон вазнин ва ё дараҷаи миёна содир кардааст, агар пас аз содир намудани ҷиноят ихтиёрӣ омада, ба гуноҳи худ иқрор шавад ё ба ошкор намудани ҷиноят ғаълолона мусоидат кунад ё зарари расонидаашро талофӣ намояд ё ин ки ба тариқи дигар зиёни расонидаашро рафъ кунад, мумкин аст аз ҷавобгариӣ ҷиноятӣ озод карда шавад (ҚҶТ аз 21.07.2010 № 617).

2) Шахсе, ки категорияи дигари ҷиноятро содир намудааст, танҳо дар ҳолатҳое, ки махсус дар моддаи Қисми махсуси ҳамин Кодекс пешбинӣ гардидаанд, аз ҷавобгариӣ ҷиноятӣ озод карда мешавад (ҚҶТ аз 21.07.2010 № 617, аз 14.11.2016 № 1359).

**Моддаи 73. Озод кардан аз ҷавобгариӣ ҷиноятӣ бо сабаби оштии шудан бо ҷабрдида
(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35)**

Агар шахси ҷинояти начандон вазнин ё дараҷаи миёна содирнамуда бо ҷабрдида оштии шуда, зарари ба ҷабрдида расонидаашро талофӣ карда бошад, мумкин аст аз ҷавобгариӣ ҷиноятӣ озод карда шавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35).

Моддаи 74. Озод кардан аз ҷавобгариӣ ҷиноятӣ бо сабаби тағйир ёфтани вазъият

Шахси бори аввал содиркардаи ҷинояти начандон вазнин ё дараҷаи миёна мумкин аст, аз ҷавобгариӣ ҷиноятӣ озод карда шавад, агар муқаррар гардад, ки бо сабаби тағйир ёфтани вазъият ин шахс ва ё кирдори содирнамудаи ӯ дигар барои ҷамъият хавфнок нест (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35).

Моддаи 75. Озод кардан аз ҷавобгариӣ ҷиноятӣ бо сабаби гузаштани мӯҳлати ба ҷавобгариӣ ҷиноятӣ кашидан

1) Агар аз рӯзи содир шудани ҷиноят мӯҳлати зерин гузашта бошад, шахс аз ҷавобгариӣ ҷиноятӣ озод карда мешавад:

- а) ду сол пас аз содир намудани ҷинояти начандон вазнин;
- б) шаш сол пас аз содир намудани ҷинояти дараҷаи миёна;
- в) даҳ сол пас аз содир намудани ҷинояти вазнин;

г) понздаҳ сол пас аз содир намудани ҷинояти махсусан вазнин ба истиснои нишондоди қисми панҷуми ҳамин модда (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35).

2) Мӯҳлати ба ҷавобгариӣ ҷиноятӣ кашидан аз рӯзи содир шудани ҷиноят то рӯзи эътибори қонунӣ пайдо намудани ҳукм ҳисоб карда мешавад.

3) Агар шахс аз тафтишот ё суд саркашӣ намояд, ҷараёни мӯҳлати ба ҷавобгариӣ ҷиноятӣ кашидан боздошта мешавад. Дар ин ҳолат мӯҳлати ба ҷавобгариӣ ҷиноятӣ кашидан аз рӯзи дастгир кардани шахс ё омада, ба гуноҳи худ иқрор шудани ӯ барқарор карда мешавад. Зимнан, агар аз вақти содир намудани ҷиноят бист сол гузашта, мӯҳлати ба ҷавобгариӣ ҷиноятӣ кашидан бо содир намудани ҷинояти нав қатъ нагардида бошад, ин шахсро ба ҷавобгариӣ ҷиноятӣ кашидан мумкин нест.

4) Агар то гузаштани мӯҳлати дар ҳамин модда зикрёфта шахс қасдан ҷинояти нави дараҷаи миёна, вазнин ё махсусан вазнин содир намояд, мӯҳлати ба ҷавобгариӣ ҷиноятӣ кашидан аз рӯзи содир намудани ҷиноятҳои мазкур аз нав шурӯъ гардида, мӯҳлати ба ҷавобгариӣ ҷиноятӣ кашидан барои ҳар ҷиноят алоҳида ҳисоб карда мешавад.

5) Масъалаи истифодаи мӯҳлати ба ҷавобгариӣ ҷиноятӣ кашиданро нисбати шахси содирнамудаи ҷинояте, ки барои он ҷазои қатл ё якумра аз озодӣ маҳрум сохтан пешбинӣ шудааст, суд ҳал менамояд. Агар суд бо сабаби гузаштани мӯҳлати ба ҷавобгариӣ ҷиноятӣ кашидан аз ҷавобгариӣ ҷиноятӣ озод намудани шахсро имконнопазир донад, ба ӯ ҷазои қатл ё якумра аз озодӣ маҳрум сохтан таъин карда намешавад (Қонуни ҚТ аз 1.03.2005 № 86).

б) Нисбати шахсоне, ки ба муқобили сулҳ ва амнияти башарият ҷиноят содир намудаанд, мӯҳлати ба ҷавобгарии ҷиноятӣ кашидан истифода карда намешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**).

БОБИ 12. ОЗОД КАРДАН АЗ ҶАЗО

Моддаи 76. Шартан пеш аз мӯҳлат аз адои ҷазо озод кардан

1) Шахсе, ки ҷазоро дар намуди маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян, корҳои ислوҳӣ, маҳдуд кардан дар хизмати ҳарбӣ, маҳдуд кардани озодӣ, маҳрум сохтан аз озодӣ ё нигоҳ доштан дар қисми ҳарбии интизомӣ адо карда истодааст, агар ӯ бо рафтори намунавӣ ва муносибати софдилона ба меҳнат ислوҳ шудани худро исбот кунад, суд метавонад ӯро шартан пеш аз мӯҳлат аз адои ҷазо озод кунад. Дар айни замон ин шахсро пурра ё қисман аз адои ҷазои иловагӣ озод намудан мумкин аст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Суд шахсро шартан пеш аз мӯҳлат аз адои ҷазо озод карда метавонад ба зиммааш ӯҳдадориҳои пешбиниамудай қисми панҷуми моддаи 71 ҳамин Кодексро гузорад, ки шахс бояд дар давоми қисми адонашудай ҷазо онҳоро иҷро кунад.

3) Шартан пеш аз мӯҳлат озод кардани маҳкумшуда танҳо дар мавриди воқеан мӯҳлати зеринро адо намудани ӯ имконпазир аст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**):

а) на камтар аз нисфи ҷазое, ки барои ҷинояти начандон вазнин ё дараҷаи миёна таъин гардидааст;

б) на камтар аз се ду қисми ҷазое, ки барои ҷинояти вазнин таъин шудааст;

в) на камтар аз чор се ҳиссаи ҷазои барои ҷинояти махсусан вазнин таъиншуда, инчунин ҷазое, ки ба шахси қаблан шартан пеш аз мӯҳлат аз адои ҷазо озодгардида таъин шудааст, агар шартан пеш аз мӯҳлат аз адои ҷазо озод намудан тибқи асосҳои дар қисми шашуми ҳамин модда пешбигардида бекор карда шуда бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

4) Мӯҳлати ҷазои воқеан адонамудай шахс дар намуди маҳрум сохтан аз озодӣ аз шаш моҳ камтар буда наметавонад.

5) Ба рафтори шахсе, ки шартан пеш аз мӯҳлат аз адои ҷазо озод карда шудааст, мақоми давлатии ваколатдор ва ба рафтори хизматчиёни ҳарбӣ фармондеҳии қисмҳои ҳарбӣ назорат мекунанд.

6) Агар дар давоми мӯҳлати боқимондаи ҷазои адонашуда:

а) маҳкумшуда тартиботи ҷамъиятиро вайрон карда ва барои он ба ӯ ҷазои маъмурий татбиқ шуда бошад ё аз иҷрои ӯҳдадорихое, ки суд ҳангоми шартан пеш аз мӯҳлат аз адои ҷазо озод кардани ӯ ба зиммааш гузоштааст, ашаддӣ саркашӣ намояд, суд бо дархости мақомоти дар қисми панҷуми ҳамин модда зикргардида дар хусуси бекор кардани шартан пеш аз мӯҳлат аз адои ҷазо озод кардан ва татбиқи қисми ҷазои адонашуда қарор қабул мекунад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

б) маҳкумшуда ҷиноят содир намояд, суд мувофиқи қоидаҳои пешбиниамудай моддаи 68 ҳамин Кодекс ба ӯ ҷазо таъин мекунад.

7) Шахсони зайл дар ҳолатҳои зерин шартан пеш аз мӯҳлат аз адои ҷазо озод карда намешаванд (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**):

а) шахсе, ки нисбати ӯ ҷазои якумра аз озодӣ маҳрум сохтан таъин шудааст ё ҷазои қатл ба тариқи бахшиши ҷазо бо маҳрум сохтан аз озодӣ иваз карда шудааст (**ҚҶТ аз 1.03.2005 № 86**);

б) дар ҳолати ретсидиви махсусан хавфнок;

в) ташкилқунанда, иштирокчиёни гурӯҳи муташаккил ё иттиҳоди ҷиноятӣ (ташкilotи ҷиноятӣ);

г) шахсе, ки барои ҷиноятҳои муқобили сулҳу амнияти башарият маҳкум карда шудааст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 77. Ба намуди ҷазои сабуктар иваз кардани қисми адонашудай ҷазо

1) Ба шахсе, ки барои содир намудани ҷиноят ҷазои маҳрум сохтан аз озодиро адо мекунад, суд бо дарназардошти рафтори ӯ дар давраи адои ҷазо, қисми адонашудай ҷазоро бо намуди ҷазои нисбатан

сабуктар иваз карда метавонад. Дар айни замон шахс метавонад пурра ё қисман аз намуди адои ҷазои иловагӣ озод карда шавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Дар сурати иваз намудани қисми адонашудаи ҷазо суд метавонад мутобиқи намудҳои ҷазоҳое, ки дар моддаи 47 ҳамин Кодекс нишон дода шудаанд, намуди сабуктари ҷазоро дар доираи ин намуди ҷазои пешбиниқардаи ҳамин Кодекс интиҳоб наояд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

3) Ба ҷазои нисбатан сабуктар иваз кардани ҷазо пас аз воқеан мӯҳлати зеринро адо намудани маҳкумшуда татбиқ шуда метавонад, ба истиснои муқаррароти пешбиниқардаи қисми 8 моддаи 49 Кодекси мазкур (**ҚҶТ аз 21.07.2010 № 617**):

а) на камтар аз сеяки мӯҳлати ҷазое, ки суд барои ҷинояти начандон вазнин ва дараҷаи миёна таъин кардааст;

б) на камтар аз нисфи ҷазое, ки суд барои ҷинояти вазнин таъин кардааст, инчунин ба шахсе, ки қаблан барои қасдан содир намудани ҷиноят ҷазоро дар намуди маҳрум сохтан аз озодӣ адо мекунад;

в) на камтар аз се ду ҳиссаи ҷазое, ки суд барои ҷинояти махсусан вазнин таъин кардааст, инчунин ба шахсе, ки қаблан шартан пеш аз мӯҳлат аз ҷазо озод қардан, ё ҷазояш ба ҷазои нисбатан сабуктар иваз шуда, дар давоми қисми адонашудаи ҷазо қасдан ҷинояти нав содир кардааст.

4) Нисбати шахсоне, ки ҷазояшон ба ҷазои нисбатан сабуктар иваз карда шудааст, шартан пеш аз мӯҳлат аз адои ҷазо озод қардан мувофиқи қоидаҳои пешбиниқардаи моддаи 76 ҳамин Кодекс татбиқ карда мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**).

5) Агар шахс ҳангоми адои ҷазои нисбатан сабуктар ҷинояти нав содир кунад, суд мувофиқи қоидаҳои дар моддаи 68 ҳамин Кодекс пешбинигардида қисми адонашудаи ҷазои сабуктарро ба ҷазои барои содир намудани ҷинояти нав таъиншуда ҳамроҳ мекунад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

6) Қисми ҷазои адонақардаи шахсони дар қисми ҳафтуми моддаи 76 ҳамин Кодекс номбаршуда бо ҷазои нисбатан сабук иваз карда намешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**).

7) Дар мавриди аз тарафи маҳкумшуда пурра талофӣ намудани зарари моддӣ тартиби пешбиниқардаи қисми 8 моддаи 49 ҳамин Кодекс татбиқ карда мешавад (**ҚҶТ аз 21.07.2010 № 617**).

Моддаи 78. Мавқуф гузоштани адои ҷазо нисбати занони ҳомила ва заноне, ки кӯдакони то синни ҳаштсола доранд

(**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**)

1) Занони ҳомилаи маҳкумшуда ё занони дорои фарзандони то синни ҳаштсоларо ба истиснои заноне, ки барои ҷиноятҳои махсусан вазнин маҳкум гардидаанд, суд метавонад то ҳаштсола шудани кӯдак адои ҷазоро нисбати онҳо мавқуф гузорад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Нисбати зани маҳкумшуда адои ҷазо дар сурате мавқуф гузошта мешавад, ки оила ё ҳешовандонаш барои яққоя бо ӯ зиндагӣ қардан розигӣ додаанд ё барои мустақилона таъмин намудани шароити лозимаи тарбияи кӯдак имконият доранд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

3) Агар зани маҳкумшудаи ки нисбати он адои ҷазо мавқуф гузошта шудааст аз кӯдак даст кашад ё ўро ба ятимхона супорад, аз маҳалли сукунат ғайб зада бошад ё аз тарбияи кӯдак ва нигоҳубини ў саркашӣ наояд, тартиботи ҷамъиятиро вайрон кунад ва дар ин хусус мақоми ба ў назоратқунанда зиёда аз ду маротиба ўро хатгӣ огоҳ қарда бошад, суд метавонад зани маҳкумшударо барои адо намудани ҷазои бо ҳукм таъиншуда фиридад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

4) Пас аз ҳаштсола шудани кӯдак ё дар ҳолати вафот қардани ў, суд вобаста ба рафтори зани маҳкумшуда метавонад ўро аз адои ҷазо озод кунад ё онро бо ҷазои нисбатан сабуктар иваз наояд ва ё зани маҳкумшударо барои адо намудани ҷазои бо ҳукм таъиншуда фиридад. Дар ин ҳолат суд метавонад вақтеро, ки дар давоми он зани маҳкумшуда мӯҳлати ҷазоро адо нақарда аст, пурра ё қисман ба мӯҳлати адои ҷазо ба ҳисоб гирад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

5) Агар зани маҳкумшуда дар давраи мавқуф гузоштани адои ҷазо ҷинояти нав содир кунад, суд мувофиқи қоидаҳои дар моддаи 68 ҳамин Кодекс пешбинигардида ба ӯ ҷазо таъин мекунад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 79. Бо сабаби беморӣ аз ҷазо озод кардан

1) Суд шахсоро, ки пас аз баромадани ҳукм ба бемории рӯҳӣ гирифта шуда, имконияти дарки воқеии амалҳои худ ва идора кардани онҳоро аз даст додааст, аз ҷазо ӯ адои минбаъдаи он озод мекунад. Ба чунин шахс суд метавонад чораи маҷбурии дорои хусусияти тиббиро таъин намояд.

2) Шахсоро, ки пас аз баромадани ҳукм мубталои бемории дигари вазнине гардидааст, ки монеи адои ҷазо мебошад, суд метавонад аз адо намудани ҷазо озод кунад ӯ ин ҷазоро бо ҷазои нисбатан сабуктар иваз намояд. Зимнан вазнинии ҷинояти содиршуда, шахсияти маҳкумшуда, хусусияти беморӣ ва ҳолатҳои дигар ба назар гирифта мешаванд.

3) Хизматчиёни ҳарбие, ки ба маҳдуд кардан дар хизмати ҳарбӣ ӯ нигоҳ доштан дар қисми ҳарбии интизомӣ маҳкум шудаанд, дар ҳолати мубталои беморие шуданашон, ки дар натиҷаи он барои хизмат ношоям эътироф мегарданд, аз ҷазо ӯ адои минбаъдаи он озод карда мешаванд. Ҳамчунин қисми адоишудаи ҷазо мумкин аст ба ҷазои дигари нисбатан сабуктар иваз карда шавад.

4) Шахсони дар қисмҳои якум ва дуҷуми ҳамин модда зикргардида, дар ҳолати шифо ёфтани он, агар мӯҳлати дар моддаи 81 ҳамин Кодекс пешбинӣ шудааст, нагузашта бошад, мумкин аст ҷазо дода шаванд. Дар айни замон вақте, ки дар давоми он нисбати онҳо чораҳои маҷбурии дорои хусусияти тиббӣ андешида шудаанд, ба мӯҳлати ҷазо ҳисоб карда мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**).

Моддаи 80. Озод кардан аз ҷазо дар натиҷаи ҳолатҳои ғавқулдда

Шахсе, ки барои содир намудани ҷинояти начандон вазнин ӯ дараҷаи миёна маҳкум шудааст мумкин аст аз ҷазо озод карда шавад, агар ҷазоро адо намуданаш дар натиҷаи сӯхтор ӯ офати табиӣ, бемории вазнин ӯ ғавти ягона узви қобили меҳнати оила ӯ ҳолатҳои дигари ғавқулдда метавонад барои маҳкумшуда ӯ оилаи ӯ боиси оқибатҳои хеле вазнин гардад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 81. Озод кардан аз адои ҷазо бо сабаби гузаштани мӯҳлати иҷроӣ ҳукми айбдоркунӣ

1) Агар ҳукми айбдоркунӣ аз рӯзи эътибори қонунӣ пайдо кардани он дар мӯҳлати зерин ба иҷро расонида нашуда бошад, шахси барои ҷиноят маҳкумшуда аз адои ҷазо озод карда мешавад:

а) ду сол дар ҳолати маҳкум кардан барои ҷинояти начандон вазнин;

б) шаш сол дар ҳолати маҳкум кардан барои ҷинояти дараҷаи миёна;

в) даҳ сол дар ҳолати маҳкум кардан барои ҷинояти вазнин;

г) понздаҳ сол дар ҳолати маҳкум кардан барои ҷинояти махсусан вазнин ба истиснои нишондоди қисми чоруми ҳамин модда (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Агар маҳкумшуда аз адои ҷазо саркашӣ кунад, мӯҳлати иҷроӣ ҳукм боздошта мешавад. Дар ин ҳолат мӯҳлати иҷроӣ ҳукм аз рӯзи дастгир кардани шахс ӯ омада ба гуноҳи худ иқро шудани ӯ барқарор мешавад. Дар айни замон, агар аз вақти баровардани ҳукм бист сол гузашта, мӯҳлати иҷроӣ ҳукм қатъ нашуда бошад, ҳукми айбдоркунӣ ба иҷро расонида намешавад.

3) Агар то гузаштани мӯҳлати дар ҳамин модда зикргардида шахс қасдан ҷинояти нави дараҷаи миёна, вазнин ӯ махсусан вазнин содир кунад, мӯҳлати иҷроӣ ҳукм қатъ мегардад. Дар ин ҳолат ҳисоби мӯҳлати иҷроӣ ҳукм аз сари нав аз рӯзи содир намудани ҷинояти нав шурӯъ мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

4) Масъалаи нисбати шахси ба ҷазои қатъ ӯ якумра аз озодӣ маҳрум сохтан маҳкумшуда татбиқ намудани мӯҳлати иҷроӣ ҳукмро суд ҳал мекунад. Агар суд татбиқи мӯҳлати иҷроӣ ҳукмро имконнопазир донад, ин намуди ҷазо бо маҳрум сохтан аз озодӣ иваз карда мешавад (**ҚҶТ аз 1.03.2005 № 86**).

5) Нисбати шахсоне, ки ба муқобили сулҳ ва амнияти башарият ҷинойт содир кардаанд, мӯҳлати иҷрои ҳукм татбиқ карда намешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**).

БОБИ 13. АВФ. БАХШИШИ ҶАЗО. ДОҒИ СУДӢ. САҒЕДКУНӢ

Моддаи 82. Авф

1) Авф дар асоси қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон нисбати доираи инфиродан номуайяни шахсон татбиқ карда мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**).

2) Бо санади авф шахси содирнамудаи ҷинойт метавонад аз ҷавобгарии ҷинойтӣ озод карда шавад ва шахси барои ҷинойт маҳкумшуда ҳам аз ҷазои асосӣ ва ҳам иловагӣ пурра ё қисман озод карда шавад ё қисми ҷазои адонакардаи ӯ ихтисор гардад ё ба намуди ҷазои сабуктар иваз карда шавад ё доғи судиаш бардошта шавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

3) Санади авф ба кирдорҳои сазовори ҷазои ҷинойтӣ, ки то қабули он содир гардидаанд, дахл дорад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 83. Бахшиши ҷазо

1) Бахшиши ҷазо аз ҷониби Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нисбати шахси муайян татбиқ мегардад.

2) Бо санади бахшиши ҷазо шахси барои ҷинойт маҳкумшуда метавонад ҳам аз ҷазои асосӣ ва ҳам иловагӣ пурра ё қисман озод карда шавад ё қисми ҷазои адонакардаи ӯ ихтисор гардад ё ба ҷазои сабуктар иваз карда шавад ё доғи судиаш бардошта шавад.

Эзоҳ ба моддаҳои 82 ва 83: Татбиқи санадҳои авф ва бахшиши ҷазо барои ҳуқуқи ҷабрдида дар мавриди гирифтани товони зарари бо кирдори ҷинойтӣ расонидашуда монеъ шуда наметавонад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 84. Доғи судӣ

1) Шахс доғи судӣ дошта эътироф карда мешавад, аз рӯзи эътибори қонунӣ пайдо кардани ҳукми айбдоркунӣ, ки бо он ҷазо таъин карда шудааст ва то рӯзи барҳам хӯрдан ё бардоштани доғи судӣ (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Шахс доғи судӣ надошта ҳисоб мешавад:

а) дар сурати қабули санадҳои авф ё бахшиши ҷазо, агар дар ин санадҳо бардоштани доғи судӣ пешбинӣ шуда бошад - аз рӯзи эътибори қонуни пайдо кардани ҷунин санадҳо;

б) дар сурати қабули санади авф ба шарте, ки он барои кирдори содиркардашуда татбиқ намудани ҷазоро бекор кунад ва ин ҳолат дар рафти муҳофизати судӣ ошкор шавад - аз рӯзи эътибори қонунӣ пайдо кардани ҳукми айбдоркунӣ;

в) дар сурати қабул намудани қонуни нави ҷинойтӣ, ки ҷинойт будани кирдорро бартараф мекунад - аз рӯзи эътибори қонунӣ пайдо кардани ҷунин қонун;

г) дар сурати аз ҷазо озод кардани ноболиғон мувофиқи моддаи 90 ҳамин Кодекс - аз рӯзи эътибори қонунӣ пайдо кардани қарори суд дар бораи аз ҷазо озод кардани ноболиғ;

д) дар сурати иҷро накардани ҳукми айбдоркунӣ - аз рӯзи гузаштани мӯҳлатҳои иҷрои ҳукми айбдоркунӣ (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

3) Доғи судӣ дар мӯҳлати зерин барҳам меҳӯрад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**):

а) ба маҳкумшудае, ки нисбати ӯ шартан татбиқ накардани ҷазо татбиқ карда шудааст баъди тамом шудани мӯҳлати санҷиш (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

б) нисбати шахсоне, ки аз маҳдуд кардани озодӣ дида ба ҷазои сабуктар маҳкум шудаанд бо гузаштани як сол пас аз тамом кардани мӯҳлати таъиншудаи ҷазо (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

в) нисбати шахсоне, ки барои ҷиноятҳои наҷандон вазнин ва дараҷаи миёна ба маҳдуд кардани озодӣ ва ё маҳрум сохтан аз озодӣ маҳкум шудаанд - бо гузаштани се сол пас аз адои ҷазо (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

г) нисбати шахсоне, ки барои ҷиноятҳои вазнин бо маҳрум сохтан аз озодӣ маҳкум шудаанд - бо гузаштани панҷ сол пас аз адои ҷазо (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**);

д) нисбати шахсоне, ки барои ҷиноятҳои махсусан вазнин ба маҳрум сохтан аз озодӣ маҳкум шудаанд - бо гузаштани ҳашт сол пас аз адои ҷазо (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**).

4) Агар шахс мувофиқи тартиби муқаррарнамудаи қонун пеш аз мӯҳлат аз ҷазо озод шуда ё қисми ҷазои адоинакардаи ӯ бо ҷазои нисбатан сабуктар иваз шуда бошад, мӯҳлати барҳам додани доғи судӣ аз лаҳзаи аз адои ҷазои асосӣ ва иловагӣ озод карда шуданаш ҳисоб карда мешавад.

5) Агар шахс то тамом шудани мӯҳлати барҳам додани доғи судӣ ҷинояти нав содир кунад, ҷараёни мӯҳлати барҳам додани доғи судӣ қатъ мегардад. Мӯҳлати барҳам додани доғи судӣ барои ҷинояти аввал пас аз адои воқеии ҷазо (асосӣ ва иловагӣ) барои ҷинояти охирин аз нав ҳисоб карда мешавад. Дар ин ҳолат то тамом шудани мӯҳлати барҳам додани доғи судӣ барои ҷинояти нисбатан вазнинтар шахс дорои доғи судӣ барои ду ҷиноят ҳисоб карда мешавад.

6) Агар маҳкумшуда пас аз адои ҷазо рафтори бенаҳқсон нишон диҳад, суд дар асоси илтимосномаи ӯ метавонад доғи судиашро то тамом шудани мӯҳлати барҳамдиҳии доғи судӣ, вале баъди гузаштани нисфи ин мӯҳлат бекор кунад.

7) Барҳам хӯрдан ё бардоштани доғи судӣ оқибатҳои ҳуқуқии ҷавобгарии ҷиноятиро безътибор мегардонад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 85. Сафедкунӣ

1) Шахсе, ки ҷиноят содир накарда, беасос ба ҷавобгарии ҷиноятӣ кашида шудааст ё ғайриқонунӣ маҳкум гардидааст, бояд сафед карда шавад, яъне суд далели беасос ба ҷавобгарии ҷиноятӣ кашидан ё ғайриқонунӣ маҳкум шудани ӯро эътироф намояд.

2) Ҳамаи ҳуқуқҳои шахси сафедкардашуда пурра барқарор карда, аз ӯ ё дар ҳолати зарурӣ аз ҳешовандони ӯ аз номи давлат узр хоста мешавад, ки дар ҳолати ба нашр муҳолиф набудани ӯ ё ҳешовандонаш, дар матбуоти маҳалли зисти шахси сафед- кардашуда ба таъб расонида мешавад.

3) Зарареро, ки ба шахрванд дар натиҷаи ғайриқонунӣ маҳкум кардан ё ғайриқонунӣ ба ҷавобгарии ҷиноятӣ кашиданаш расонида шудааст, давлат пурра талофӣ менамояд.

ФАСЛИ V. ҶАВОБГАРИИ ҶИНОЯТИИ НОБОЛИҒОН

БОБИ 14. ХУСУСИЯТҲОИ ҶАВОБГАРИИ ҶИНОЯТӢ ВА ҶАЗОДИҲИИ НОБОЛИҒОН

Моддаи 86. Ҷавобгарии ҷиноятии ноболиғон

1) Шахсоне ноболиғ эътироф мегардад, ки дар вақти содир намудани ҷиноят синни ҷордаҳсолагиро пур кардаанд вале ба синни ҳаҷдаҳсолагӣ нарасидаанд (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**).

2) Ба ноболиғоне, ки ҷиноят содир намудаанд, мумкин аст ҷазо ё ҷораҳои маҷбуркунӣ дорои хусусияти тарбиявӣ дошта таъин карда шаванд.

Моддаи 87. Намудҳои ҷазое, ки ба ноболиғон таъин карда мешаванд

1) Намудҳои ҷазое, ки ба ноболиғон таъин карда мешаванд, аз инҳо иборатанд:

а) ҷарима (**ҚҶТ аз 21.07.2010 № 617**);

б) маҳрум кардан аз ҳуқуқи машғул шудан бо фаъолияти муайян (**ҚҶТ аз 21.07.2010 № 617**);

в) корҳои ҳатмӣ (**ҚҶТ аз 21.07.2010 № 617**);

г) корҳои ислоҳӣ;

д) маҳрум сохтан аз озодӣ (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Ҷарима танҳо дар сурате таъин карда мешавад, ки ноболиғ даромади мустақилона ё молу мулк дошта бошад, ки ба он ҷарима андохтан мумкин аст. Ҷарима ба андозаи то сад нишондиҳанда барои ҳисобҳо таъин карда мешавад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 06.10.2008 № 422**).

3) Маҳрум сохтан аз ҳуқуқи машғул шудан бо фаъолияти муайян ба ноболиғон ба мӯҳлати аз як то ду сол таъин карда мешавад. Дар ҳолати иваз намудани ҷазои маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҷазои ҷарима мутобиқи тартиби муқаррарнамудаи қисми 8 моддаи 49 ҳамин Кодекс барои ҷиноятҳои дар қисмҳои 6 ва (ё) 7 моддаи 49 ҳамин Кодекс пешбинигардида андозаи ниҳоии ҷарима аз дусад нишондиҳанда барои ҳисобҳо зиёд буда наметавонад. Дар ҳолати ашаддӣ саркашӣ намудани ноболиғ аз пардохти ҷарима ва ё имконнопазирии пардохти ҷарима суд ҷаримаро (ё қисми напардохтаи онро) мутобиқи тартиби пешбиниамудаи қисми 5 моддаи 49 ҳамин Кодекс иваз менамояд (**ҚҶТ аз 21.07.2010 № 617**).

4) Корҳои ҳатмӣ ба мӯҳлати аз чил то як сад соат таъин карда мешавад, ки он аз иҷрои корҳои барои ноболиғон мувофиқ берун аз вақти таҳсил ё корҳои асосӣ иборат аст. Давомнокии иҷрои чунин намуди ҷазо нисбати ноболиғони то синни шонздаҳсола аз ду соат дар як рӯз ва нисбати ноболиғони синни аз шонздаҳ то ҳаждаҳсола аз се соат дар як рӯз зиёд буда наметавонад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 21.07.2010 № 617**).

5) Корҳои ислоҳи меҳнатӣ ба ноболиғон дар ҷои корашон ба мӯҳлати аз ду моҳ то як сол таъин карда мешаванд. Дар айни замон аз панҷ то шонздаҳ фоизи музди меҳнати маҳкумшудагон ба ҳисоби даромади давлат нигоҳ дошта мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 21.07.2010 № 617**).

6) Ба ноболиғоне, ки бори аввал ҷиноятҳои начандон вазнин ё дараҷаи миёна содир намудаанд, ҷазои маҳрум сохтан аз озодӣ таъин карда намешавад ва агар санксияи моддаи Қисми махсус ғайр аз ҷазои маҳрум сохтан аз озодӣ дигар намуди ҷазоро пешбинӣ накарда бошад, он гоҳ суд ҷазоҳои бо маҳрум сохтан аз озодӣ алоқаманд набудаи дар Қисми умумии ҳамин Кодекс пешбинишударо дар доираи ҳаҷм ва мӯҳлатҳои пешбиниамудаи Қисми умумии ҳамин Кодекс таъин менамояд. Маҳрум сохтан аз озодӣ нисбати ноболиғоне таъин карда мешавад, ки (**ҚҶТ аз 17.05.2010 № 617**):

а) дар синни то шонздаҳсолагӣ ҷинояти вазнин ё махсусан вазнин содир намудаанд - ба мӯҳлати то ҳафт сол;

б) дар синни аз шонздаҳсола то ҳаждаҳсолагӣ ҷинояти вазнин ва махсусан вазнин содир намудаанд - ба мӯҳлати то даҳ сол (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**)

7) Маҳрум сохтан аз озодиро ноболиғон дар ҷойҳои зерин адо меkunанд:

а) ноболиғони ҷинси марде, ки бори аввал ба маҳрум сохтан аз озодӣ маҳкум шудаанд, инчунин ноболиғони ҷинси зан - дар колонияҳои тарбиявии дорои низоми умумӣ;

б) ноболиғони ҷинси марде, ки қаблан маҳрум сохтан аз озодиро адо намудаанд - дар колонияҳои тарбиявии дорои низоми пурзӯр.

Моддаи 88. Таъин намудани ҷазо ба ноболиғон

1) Ҳангоми ба ноболиғ таъин намудани ҷазо, ба ғайр аз ҳолатҳои дар моддаи 60 ҳамин Кодекс пешбинигардида, инчунин шароити зиндагӣ ва тарбияи ӯ, дараҷаи инкишофи рӯҳӣ, вазъи саломатӣ, хусусиятҳои дигари шахсӣ, инчунин таъсири шахсони дигар ба назар гирифта мешавад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**).

2) Ба шахсе, ки дар синни аз чордаҳсолагӣ то шонздаҳсолагӣ якчанд ҷиноят содир кардааст ва яке аз ин ҷиноятҳо вазнин ё махсусан вазнин мебошад, ҷазои маҳрум сохтан аз озодӣ аз рӯи маҷмӯи ҷиноятҳо ва маҷмӯи ҳукмҳо аз даҳ сол зиёд буда наметавонад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

3) Ба шахсе, ки дар синни аз шонздаҳсолагӣ то ҳаждаҳсолагӣ якчанд ҷиноят содир кардааст ва яке аз ин ҷиноятҳо вазнин ё махсусан вазнин аст, ҷазои маҳрум сохтан аз озодӣ аз рӯи маҷмӯи ҷиноятҳо ва маҷмӯи ҳукмҳо аз дувоздаҳ сол зиёд буда наметавонад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

4) Андозаи ниҳоии ҷазои ҷарима ба ноболиғон барои маҷмӯи ҷиноятҳо ва ё аз рӯи маҷмӯи ҳукмҳо доир ба ҷиноятҳои дар қисмҳои 6 ва (ё) 7 моддаи 49 ҳамин Кодекс пешбинигардида аз дусад нишондиҳанда барои ҳисобҳо зиёд буда наметавонад (**ҚҶТ аз 21.07.2010 № 617**).

Моддаи 89. Озод кардан аз ҷавобгарии ҷиноятӣ бо истифодаи чораҳои маҷбуркунии дорои хусусияти тарбиявидошта

1) Агар ҳисоб карда шавад, ки ислоҳи ноболиғи бори аввал ҷинояти начандон вазнин ё дараҷаи миёна содирнамуда бо роҳи татбиқи чораҳои маҷбуркунии дорои хусусияти тарбиявидошта имконпазир аст, ўро аз ҷавобгарии ҷиноятӣ озод кардан мумкин аст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Ба ноболиғ чунин чораҳои маҷбуркунии дорои хусусияти тарбиявидошта таъин кардан мумкин аст:

а) огоҳ кардан;

б) ба назорати падару модар ё шахсони онҳоро ивазкунанда ё мақоми давлатӣ оид ба кор бо ноболиғон супурдан (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**);

в) ба зимма гузоштани ўҳдадорӣ барқарор кардани зарари расонидашуда;

г) маҳдуд кардани фароғат ва муқаррар намудани талаботи махсус ба рафтор.

3) Ба ноболиғ мумкин аст ҳамзамон якчанд чораи маҷбуркунии дорои хусусияти тарбиявидошта таъин карда шавад. Давомнокии мўҳлати татбиқи чораҳои маҷбурии таъсиррасонии тарбиявиро, ки дар бандҳои "б" ва "г" қисми дуюми ҳамин модда пешбинӣ шудаанд, мақоми таъиннамудаи ин чораҳо муқаррар менамояд.

4) Дар ҳолати мунтазам аз чораи маҷбуркунии дорои хусусияти тарбиявидошта саркашӣ намудани ноболиғ, он бо дархости мақоми давлатӣ оид ба кор бо ноболиғон бекор карда шуда, мавод барои ба ҷавобгарии ҷиноятӣ кашидани ноболиғ мувофиқи қонун ба мақоми дахлдор фиристода мешавад.

Моддаи 90. Аз ҷазо озод кардани ноболиғон

1) Ноболиғе, ки барои содир намудани ҷинояти начандон вазнин ё дараҷаи миёна маҳкум шудааст, мумкин аст аз ҷониби суд бо татбиқи чораҳои маҷбуркунии дорои хусусияти тарбиявидошта, ки дар қисми дуюми моддаи 89 ҳамин Кодекс пешбинӣ шудааст, аз ҷазо озод карда шавад.

2) Ноболиғе, ки барои содир намудани ҷинояти дараҷаи миёна маҳкум шудааст, мумкин аст аз ҷониби суд аз ҷазо озод карда шавад, агар эътироф карда шавад, ки мақсадҳои ҷазо мумкин аст танҳо бо роҳи ҷойгир кардани ў дар муассисаҳои махсуси тарбиявӣ ё табобатӣ-тарбиявӣ барои ноболиғон ба даст оварда мешавад. Дар ин маврид мўҳлати дар муассисаи нишондодашуда нигоҳ доштан аз мўҳлати ҳадди болоии ҷазо, ки Кодекси мазкур барои ҷинояти содиркардаи ноболиғ пешбинӣ намудааст, зиёд буда наметавонад.

3) Нигоҳ доштани ноболиғ дар муассисаҳои дар қисми дуюми ҳамин модда нишон додашуда мумкин аст то ба охир расидани мўҳлате, ки қисми дуюми ҳамин модда пешбинӣ кардааст, қатъ карда шавад, агар тибқи ҳулосаи мақоми махсуси давлатӣ, ки ислоҳшавиро таъмин менамояд, ноболиғ барои ислоҳшавии худ ба татбиқи минбаъдаи чораи мазкур дигар эҳтиёҷ надошта бошад. Дароз кардани мўҳлати нигоҳ доштан дар муассисаи махсуси тарбиявӣ ё табобатӣ-тарбиявӣ барои ноболиғон баъди ба охир расидани мўҳлати пешбиникардаи қисми дуюми ҳамин модда танҳо дар мавриди зарурати ба охир расидани тайёрии таҳсилоти умумӣ ё касбӣ роҳ дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 91. Шартан пеш аз мўҳлат аз адои ҷазо озод намудани ноболиғон

1) Шахсоне, ки дар синну соли ноболиғӣ ҷиноят содир намуда, ба корҳои ислоҳӣ ё маҳрум сохтан аз озодӣ маҳкум шудаанд, пас аз воқеан адо намудани мўҳлати зерин метавонанд шартан пеш аз мўҳлат аз адои ҷазо озод карда шаванд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**):

а) на камтар аз сеяки мӯҳлати ҷазое, ки барои ҷинояти начандон вазнин ё дараҷаи миёна таъин шудааст;

б) на камтар аз нисфи ҷазое, ки барои ҷинояти вазнин таъин шудааст;

в) на камтар аз се ду ҳиссаи ҷазое, ки барои ҷинояти махсусан вазнин таъин шудааст.

Моддаи 92. Ба ҷазои нисбатан сабуктар иваз намудани ҷазо

1) Ба шахсе, ки барои ҷинояти дар синни то ҳаждаҳсолагӣ содирнамудааш бо маҳрум сохтан аз озодӣ ё бо корҳои ислоҳӣ маҳкум шудааст, қисми адонашудаи ҷазо мумкин аст бо ҷазои нисбатан сабуктар иваз карда шавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Ба ҷазои нисбатан сабуктар иваз намудани қисми адонашудаи ҷазо нисбати шахси маҳкумшуда дар сурате татбиқ шуданаш мумкин аст, ки агар ӯ бо рафтори намунавӣ ва муносибати софдилоне ба меҳнат ё таълим роҳи ислоҳшавиро пеша карда бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

3) Ба ҷазои нисбатан сабуктар иваз кардани қисми мӯҳлати адонашудаи ҷазо дар ҳолати воқеан адо намудани мӯҳлати зерин имконпазир аст, ба истиснои муқаррароти пешбиниамудаи қисми 8 моддаи 49 Кодекси мазкур (**ҚҶТ аз 21.07.2010 № 617**):

а) на камтар аз чоряки мӯҳлати ҷазое, ки барои ҷинояти начандон вазнин ё дараҷаи миёна таъин шудааст;

б) на камтар аз сеяки мӯҳлати ҷазое, ки барои ҷинояти вазнин таъин шудааст;

в) на камтар аз нисфи мӯҳлати ҷазое, ки барои ҷинояти махсусан вазнин таъин шудааст, инчунин барои ҷинояти қасдона, агар шахс қаблан барои қасдан содир намудани ҷиноят ба маҳрум сохтан аз озодӣ маҳкум шуда бошад.

4) Ҳангоми бо корҳои ислоҳӣ иваз кардани қисми адонашудаи маҳрум сохтан аз озодӣ, онҳо дар доираи мӯҳлатҳои барои ин намуди ҷазо муқарраргардида таъин шуда, набояд аз мӯҳлати адонашудаи маҳрум сохтан аз озодӣ зиёдтар бошанд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

5) Нисбати шахсоне, ки ҷазояшон ба ҷазои нисбатан сабуктар иваз карда шудааст, шартан пеш аз мӯҳлат аз адои ҷазо озод кардан мувофиқи қоидаҳои пешбиниамудаи моддаи 91 ҳамин Кодекс татбиқ карда мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**).

6) Агар шахсе, ки ҷазояш ба ҷазои нисбатан сабуктар иваз карда шудааст, дар давоми қисми адонашудаи ҷазо қасдан ҷинояти нав содир кунад, суд мувофиқи қоидаҳои дар моддаҳои 68 ва 88 ҳамин Кодекс пешбинигардида ба ӯ ҷазо таъин менамояд.

7) Дар мавриди аз тарафи маҳкумшуда пурра талофӣ намудани зарари моддӣ, тартиби пешбиниамудаи қисми 8 моддаи 49 ҳамин Кодекс татбиқ карда мешавад (**ҚҶТ аз 21.07.2010 № 617**).

Моддаи 93. Мӯҳлати ба ҷавобгариҳои ҷиноятӣ кашидан ва иҷрои ҳукм

Мӯҳлати ба ҷавобгариҳои ҷиноятӣ кашидан ва иҷрои ҳукми айбдоркунии дар моддаҳои 75 ва 81 ҳамин Кодекс пешбинигардида ҳангоми аз ҷавобгариҳои ҷиноятӣ ё аз адои мӯҳлати ҷазо озод намудани ноболиғон нисфи он ихтисор карда мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 94. Мӯҳлати барҳам додани доғи судӣ

Барои шахсоне, ки то синни ҳаждаҳсолагӣ ҷиноят содир кардаанд, мӯҳлати дар қисми сеюми моддаи 84 ҳамин Кодекс пешбинигардидаи барҳам додани доғи судӣ ихтисор гардида, мутобиқан баробар аст ба (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**):

а) як сол пас аз адо намудани мӯҳлати маҳрум сохтан аз озодӣ барои ҷинояти начандон вазнин ё дараҷаи миёна;

б) се сол пас аз адо намудани мӯҳлати маҳрум сохтан аз озодӣ барои ҷинояти вазнин ё махсусан вазнин (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

в) Хориҷ карда шуд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 95. Татбиқи муқаррароти ҳамин боб нисбати шахсони аз ҳаждаҳ то бистсола (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386)

Дар ҳолатҳои истисно, бо дарназардошти кирдори содиршуда ва шахсият, суд метавонад нисбат ба шахсоне, ки дар синни аз ҳаждаҳсолагӣ то бистсолагӣ ҷиноят содир намудаанд, муқаррароти ҳамин бобро татбиқ намояд, ба ғайр аз дар муассисаи тарбиявӣ ё табобатӣ тарбиявӣ барои ноболиғон ҷойгир кардани онҳо (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386).

ФАСЛИ VI. ЧОРАҲОИ МАҶБУРИИ ДОРОИ ХУСУСИЯТИ ТИББӢ
БОБИ 15. МАҚСАД, АСОС, ТАӢИН КАРДАН ВА ТАРТИБИ ТАТБИҚИ ЧОРАҲОИ МАҶБУРИИ ДОРОИ ХУСУСИЯТИ ТИББӢ

Моддаи 96. Мақсади татбиқи чораҳои маҷбурии дорои хусусияти тиббӣ

Мақсад аз татбиқи чораҳои маҷбурии дорои хусусияти тиббӣ - ин муолиҷаи шахсоне, ки дар қисми 1 моддаи 97 ҳамин Кодекс зикргардида ё беҳбуди ҳолати рӯҳии онҳо, инчунин пешгирии кирдорҳои наवे, ки метавонад аз ҷониби онҳо содир шавад ва дар Қисми махсуси ҳамин Кодекс пешбинӣ гардидааст, иборат мебошад (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 23.07.2016 № 1330).

Моддаи 97. Асосҳо барои татбиқи чораҳои маҷбурии дорои хусусияти тиббӣ

1) Чораҳои маҷбурии дорои хусусияти тиббиро суд метавонад ба шахсони зерин таӢин намояд, ки кирдорҳои дар ҳамин Кодекс пешбинигардидаро дар ҳолатҳои зерин содир намудаанд (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386):

- а) дар ҳолати номукаллафӣ;
- б) пас аз содир намудани ҷиноят мубталои бемориҳои рӯҳие гардидаанд, ки таӢин ё иҷрои ҷазоро имконнопазир месозанд (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35);
- в) дар ҳолати ҷой доштани мукаллафии маҳдуд;
- г) ҷиноят содир намуда, мӯҳтоҷи табобат аз майзадагӣ, нашъамандӣ, токсикомания ё бемории сил, мебошанд (ҚҶТ аз 23.11.2015 № 1228, аз 23.07.2016 № 1330).

2) Тартиби ба иҷро расонидани чораҳои маҷбурии дорои хусусияти тиббӣ бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35).

3) Нисбати шахсони дар қисми якуми ҳамин модда номбаршудае, ки ҷинояти начандон вазнин содир намудаанд, инчунин шахсоне, ки аз рӯи ҳолати рӯҳияшон хавфе надоранд, суд метавонад маводҳои заруриро ба мақомоти тандурустӣ барои ҳалли масъалаи табобати ин шахсон ё фиристонидани онҳо ба муассисаҳои бемориҳои рӯҳу асаб мувофиқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ирсол намояд (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386).

Моддаи 98. Намуди чораҳои маҷбурии дорои хусусияти тиббӣ

1) Суд намудҳои зерини чораҳои маҷбурии дорои хусусияти тиббиро таӢин карда метавонад:

- а) назорати маҷбурии амбулаторӣ ва табобат дар назди духтури бемориҳои рӯҳӣ (психиатр);
- б) табобати маҷбурий дар шифохонаи умумии бемориҳои рӯҳӣ;
- в) табобати маҷбурий дар шифохонаи махсусгардонидашудаи бемориҳои рӯҳӣ;
- г) табобати маҷбурий дар шифохонаи махсусгардонидашудаи бемориҳои рӯҳӣ таҳти назорати пуршиддат.

2) Ба шахсоне, ки барои дар ҳолати мукаллафӣ содир намудани кирдорҳои пешбиниамудаи ҳамин Кодекс маҳкум шудаанд, вале ба табобати майзадагӣ, нашъамандӣ, токсикомания, ё бемории сил ва ё бемориҳои рӯҳии мукаллафиро истисноакунанда эҳтиёҷдоранд, суд дар баробари ҷазо чораи маҷбурии дорои хусусияти тиббиро дар шакли назорати маҷбурии амбулаторӣ ва табобатро дар назди духтури

бемориҳои рӯҳӣ ё сил таъин карда метавонад (ҚЧТ аз 18.06.2008 № 386, аз 23.11.2015 № 1228, аз 23.07.2016 № 1330).

Моддаи 99. Таъин намудани чораҳои маҷбурии дорои хусусияти тиббӣ

1) Дар ҳолати ҷой доштани асосҳои пешбининамудаи моддаи 97 ҳамин Кодекс, агар шахс тибқӣ ҳолати рӯҳӣ худ барои ҷойгиркунӣ дар шифохонаи бемориҳои рӯҳӣ эҳтиёҷ надошта бошад, мумкин аст назорати маҷбурии амбулаторӣ ва табобат дар назди духтури бемориҳои рӯҳӣ таъин карда шавад.

2) Дар ҳолати ҷой доштани асосҳои пешбининамудаи моддаи 97 ҳамин Кодекс, агар хусусият ва вазнинии бемории рӯҳӣ шахс чунин шароити табобат, нигоҳубин, нигоҳдорӣ ва назоратро талаб кунад, ки танҳо дар шароити шифохона имконпазир бошад, метавонад табобати маҷбури дар шифохонаи бемориҳои рӯҳӣ таъин карда шавад.

3) Табобати маҷбури дар шифохонаи умумии бемориҳои рӯҳӣ танҳо ба шахсе таъин кардан мумкин аст, ки аз рӯи ҳолати рӯҳӣ худ ба ҷой кардан дар шифохона эҳтиёҷ дорад, вале назорати пуршиддатро талаб намекунад (ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35).

4) Табобати маҷбури дар шифохонаи махсусгардонидашудаи бемориҳои рӯҳӣ ба шахсе таъин кардан мумкин аст, ки аз рӯи ҳолати рӯҳӣ худ назорати доимиро талаб мекунад.

5) Табобати маҷбури дар шифохонаи махсусгардонидашудаи бемориҳои рӯҳӣ тахти назорати пуршиддат метавонад ба шахсе таъин карда шавад, ки аз рӯи ҳолати рӯҳиаш барои худ ва шахсони дигар махсусан хавфнок буда, назорати доимиро шадидро талаб мекунад (ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35).

Моддаи 100. Дароз кардани мӯҳлат, тағйир додан ва қатъ намудани татбиқи чораҳои маҷбурии дорои хусусияти тиббӣ

1) Дароз кардани мӯҳлат, тағйир додан ва қатъ намудани татбиқи чораҳои маҷбурии дорои хусусияти тиббӣ дар асоси ҳулосаи комиссияи духтурони бемориҳои рӯҳӣ аз ҷониби суд ба амал бароварда мешавад.

2) Дар ҳолати ба татбиқи чораҳои маҷбурии дорои хусусияти тиббӣ эҳтиёҷ надоштани шахси рӯҳан бемор, инчунин дар ҳолати бекор карда шудани онҳо суд метавонад чунин шахсро барои ҳалли масъалаи тибқӣ асосҳои умумӣ табобат кардан ба мақомоти тандурустӣ супорад ё ба муассисаи таъминоти иҷтимоӣ фиристад ё ин ки ўро бо шартӣ назорати ҳатмии духтурон ба парастории хешовандон ё васиён диҳад.

Моддаи 101. Татбиқи чораҳои маҷбурии дорои хусусияти тиббӣ нисбати шахсони гирифтори майзадагӣ, нашъамандӣ, токсикомания ё бемории сил

(ҚЧТ аз 18.06.2008 № 386, аз 23.11.2015 № 1228, 23.07.2016 № 1330))

1) Дар ҳолати ҷиноят содир намудани шахсони гирифтори майзадагӣ, нашъамандӣ, токсикомания ё бемории сил суд дар ҳолати мавҷуд будани ҳулосаи тиббӣ метавонад дар баробари ҷазо ба онҳо чораҳои маҷбурии дорои хусусияти тиббиро низ таъин намояд (ҚЧТ аз 18.06.2008 № 386, аз 23.11.2015 № 1228, аз 23.07.2016 № 1330).

2) Шахсони дар қисми якуми ҳамин модда номбаршудае, ки ба намуди ҷазои маҳрум сохтан аз озодӣ вобастабуда маҳкум шудаанд, бояд дар муассисаҳои тиббӣ маҷбуран табобат карда шаванд (ҚЧТ аз 18.06.2008 № 386).

3) Шахсони дар қисми якуми ҳамин модда номбаршудае, ки ба маҳрум сохтан аз озодӣ маҳкум шудаанд, бояд дар маҳалли адои ҷазо ва пас аз озод шуданашон, дар ҳолати ҷой доштани зарурат барои идома додани табобат, тибқӣ асосҳои умумӣ дар муассисаҳои тиббӣ табобат карда шаванд (ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386).

Моддаи 102. Ба ҳисоб гарифтани вақти татбиқи чораҳои маҷбурии дорои хусусияти тиббӣ

Мӯҳлате, ки дар давоми он ба шахси пас аз содир намудани ҷиноят ба бемории рӯҳӣ гирифташуда чораҳои маҷбурии дорои хусусияти тиббӣ татбиқ шудаанд, дар ҳолати шифо ёфтани ӯ ва таъин шудани ҷазо ё барқарор намудани татбиқи он, ба ҳисоби як рӯзи дар шифохонаи бемориҳои рӯҳӣ баробар ба як рӯзи маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати ҷазо ҳисоб карда мешавад.

Моддаи 103. Табобати маҷбурий якҷоя бо татбиқи ҷазо

1) Дар ҳолатҳои пешбиниамудай қисми дуҷуми моддаи 98 ҳамин Кодекс чораҳои маҷбурии дорои хусусияти тиббӣ дар маҳалли адо намудани ҷазои маҳрум сохтан аз озодӣ ва нисбати шахсони ба намудҳои дигари ҷазо маҳкумшуда бошад дар муассисаҳои мақомоти тиббӣ ба иҷро расонида мешаванд, ки ба беморони рӯҳӣ кӯмаки амбулатории психиатрӣ мерасонанд (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**).

2) Дар асоси ҳулоаи комиссияи духтурони бемориҳои рӯҳӣ суд метавонад чунин шахсро ҷиҳати табобат ба шифохонаи бемориҳои рӯҳӣ ё муассисаи дигари табобатӣ фиристад, агар ин ба ҳолати рӯҳии маҳкумшуда асос ёфта, ба манфиати табобат бошад.

3) Вақти табобат дар муассисаҳои нобурда ба мӯҳлати адои ҷазо ҳисоб карда мешавад. Дар ҳолати аз байн рафтани зарурати табобати маҳкумшуда дар муассисаҳои нобурда, ӯ бо қарори суд мувофиқи тартиби пешбиниамудай қисми чоруми ҳамин модда, барои адои мӯҳлати боқимондаи ҷазо фиристода мешавад.

4) Чораи маҷбурии дорои хусусияти тиббии якҷоя бо иҷрои ҷазо таъингардидаро суд бо пешниҳоди мақомоти татбиқкунандаи ҷазо, дар асоси ҳулоаи комиссияи духтурони бемориҳои рӯҳӣ, қатъ мекунад.

ҚИСМИ МАХСУС

ФАСЛИ VII. ҶИНОЯТҲО БА МУҚОБИЛИ ШАХСИЯТ

БОБИ 16. ҶИНОЯТҲО БА МУҚОБИЛИ ҲАЁТ ВА САЛОМАТӢ

Моддаи 104. Одамқушӣ

1) Одамқушӣ, яъне қасдан аз ҳаёт маҳрум сохтани одами дигар, бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то понздаҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Қуштани:

а) ду шахс ё бештар аз он;

б) шахс ё наздикони ӯ вобаста бо фаъолияти хизматӣ ва ё қарзи ҷамъиятиро иҷро кардани ӯ (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

в) баръало ноболиғ ё шахсе, ки дар ҳолати оқизӣ қарор доштани ӯ барои гунаҳгор аён аст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

г) марбут ба одамрабӣ ё гаравгонгирӣ (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

д) зане, ки ҳомилагии ӯ барои гунаҳгор аён аст;

е) одам бо бераҳмии махсус;

ж) одам бо тарзи ба ҳаёти мардуми зиёд хавфнок;

з) одам аз ҷониби гурӯҳи шахсон ё гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ, гурӯҳи муташаккил, иттиҳоди ҷиноятӣ (ташкилоти ҷиноятӣ) (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

и) одам бо нияти ғаразнок ё кироияи зархаридон, инчунин марбут ба роҳзанӣ, тамаъҷӯӣ ё бандитизм (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

к) одам аз ҳиссиёти авбошӣ;

л) одам бо мақсади рӯйпӯш намудани ҷинояти дигар ё осон кардани содир намудани он, инчунин марбут бо таҷовуз ба номус ё кирдори зӯроварии дорои хусусияти шахвонӣ;

м) одам бо сабаби нафрат ё хусумати миллӣ, наҷодӣ, динӣ маҳалгарой ё интиқоми хунӣ;

н) одам бо мақсади истифодаи аъзои бадан ё бофтаҳои ҷабрдида;
о) одам дар ҳолатҳои пешбиниnamудаи қисми дуюми моддаи 403 ҳамин Кодекс (ҚҶТ аз 1.08.2003 № 45);

п) одам дар ҳолати ретсидиви махсусан хавфнок ё такроран ба истиснои кирдорҳои пешбиниnamудаи моддаҳои 105, 106 ва 107 ҳамин Кодекс (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35);

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз понздаҳ то бисту панҷ сол ё ҷазои қатл ё якумра аз озодӣ маҳрум сохтан ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 15.07.2004 № 46, аз 1.03.2005 № 86, аз 18.06.2008 № 386, аз 31.12.2008 № 451, аз 13.06.2013 № 966).

Моддаи 105. Кӯдаки навзоди худро куштани модар
(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35)

Кӯдаки навзоди худро куштани модар ҳангоми таваллуд ё бевосита пас аз он дар ҳолати харобии асаб, ки бо сабаби таваллуд ба вучуд омадааст ё дар ҳолати харобии рӯҳие, ки мукаллафиро истисно намекунад,

бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35).

Моддаи 106. Одамкушӣ дар ҳолати ҳаяҷони сахти рӯҳӣ

1) Одамкушӣ дар ҳолати ҳаяҷони сахти рӯҳӣ (чунун), ки ногаҳон бо сабаби зӯроварӣ, таҳқир, ё дашноми қабех ё рафтори дигари зиддиҳуқуқӣ ё бадахлоқонаи ҷабрдида, инчунин дар ҳолати давомдори харобкунандаи асаб бо сабаби рафтори мунтазами зиддиҳуқуқӣ ё рафтори бадахлоқонаи ҷабрдида ба вучуд омадааст (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35),

бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35).

2) Дар ҳолати чунун куштани ду ё бештар шахсон (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 107. Одамкуши дар ҳолати аз ҳадди мудофияи зарурӣ баромадан ё дар ҳолати баромадан аз ҳадди чораҳое, ки барои дастгир намудани шахси ҷиноят содиркарда заруранд
(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35)

1) Одамкушӣ дар ҳолати аз ҳадди мудофияи зарурӣ баромадан,

бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад.

2) Одамкушӣ дар ҳолати баромадан аз ҳадди чораҳое, ки барои дастгир кардани шахси ҷиноят содирнамуда заруранд (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35),

бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35).

Моддаи 108. Аз беэҳтиётӣ ба марг расондан

1) Аз беэҳтиётӣ ба марг расондан,

бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35).

2) Аз беэҳтиётӣ ба марг расондан дар натиҷаи вазифаи касбии худро ба таври дахлдор иҷро накардани шахс, инчунин аз беэҳтиётӣ ба марг расондани ду ва ё зиёда шахсон (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386),

бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат бо маҳрум сохтан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ва ё бидуни он ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 109. Ба худкушӣ расондан

1) Бо роҳи таҳдид, муомилаи бераҳмона ё пастзании мунтазами шаъну эътибори шахси ҷабрдида ба худкушӣ ё сӯиқасди худкушӣ расонидани шахс,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

2) Ҳамин кирдор нисбати шахсе, ки аз ҷиҳати моддӣ ё аз ҷиҳати дигар тобеи гунаҳгор мебошад ё ин ки дар ҳаққи ноболиғ содир шудааст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 110. Қасдан расонидани зарари вазнин ба саломатӣ

1) Қасдан ба саломатӣ расонидани зарари вазнине, ки барои ҳаёти инсон хавфнок мебошад ё боиси нобино, гунг, кар шудан ё талаф додани ягон узви бадан гардидааст ё аз кор мондани ин узв, қатъ гардидани ҳомиладорӣ ё дар бадсуратии ислохнопазири рӯй ифода ёфтааст, инчунин расонидани зарари дигар ба саломатӣ, ки барои ҳаёт хавфнок мебошад ё боиси харобшавии зиёди саломатии марбут бо аз даст додани на камтар аз сеяки қобилияти умумии меҳнатӣ гардидааст ё гунаҳгор баръало медонист, ки он боиси пурра аз даст додани қобилияти меҳнатии касбӣ ё бемории рӯҳӣ, напшамандӣ ва ё токсикомания мегардад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Ҳамин кирдор, агар он:

а) нисбати ду ва ё зиёда шахсон (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

б) нисбати шахс ё наздикони ӯ вобаста бо фаъолияти хизматӣ ва ё қарзи ҷамъиятиро иҷро намудани ӯ (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

в) нисбати шахси баръало ноболиғ ё шахсе, ки дар ҳолати очизӣ қарор доштани ӯ барои гунаҳгор аён аст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

г) нисбати шахси рабудашуда ё гаравгон;

д) бо бераҳмии махсус;

е) бо усули хатари умумидошта (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

ж) аз ҷониби гурӯҳи шахсон ё гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

з) дар қараёни бетартибҳои оммавӣ;

и) бо нияти ғаразнок ё бо кирои зархаридон (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

к) бо ҳиссиёти автошона;

л) бо мақсади рӯйпӯш намудани ҷинояти дигар ё осон кардани содир намудани он, инчунин марбут бо таҷовуз ба номус ё кирдори зӯроварии дорои хусусияти шахвонӣ;

м) бо сабаби нафрат ё хусумати миллӣ, нажодӣ, динӣ, маҳалгарой ё интиқом (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

н) бо мақсади истифодаи аъзои бадан ё бофтаҳои ҷабрдида;

о) такроран ё аз ҷониби шахсони қаблан барои одамкушӣ маҳкумшуда содир гардидааст, ба истиснои кирдорҳои пешбиниамудаи моддаҳои 105, 106 ва 107 ҳамин Кодекс (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

3) Кирдорҳои пешбиниамудаи қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда, агар онҳо:

а) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил;

б) дар ҳолати ретсидиви хавфнок содир гардида бошанд;

в) аз беэҳтиётӣ боиси фавти ҷабрдида гардида бошанд,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз дувоздаҳ то понздаҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 31.12.2008 № 451, аз 13.06.2013 № 966**).

Моддаи 111. Қасдан расонидани зарари миёна ба саломатӣ

1) Қасдан расонидани зарари миёна ба саломатӣ, ки барои ҳаёт хавфнок набуда ва оқибатҳои дар моддаи 110 ҳамин Кодекс пешбинишударо ба миён наовардааст, вале боиси харобшавии тӯлонии саломатӣ ё ба таври устувору назаррас аз даст додани камтар аз сеяки қобилияти умумии меҳнатӣ шудааст,

бо корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Ҳамин кирдоре, ки:

а) нисбати ду ё зиёда шахсон (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

б) нисбати шахс ё наздикони ӯ вобаста бо фаъолияти хизматӣ ё қарзи ҷамъиятиро иҷро намудани ӯ (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

в) аз ҷониби гурӯҳи шахсон ё гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

г) бо бераҳмии махсус;

д) дар ҷараёни бетартибҳои оммавӣ;

е) бо сабаби нафрат ё хусумати миллӣ, наҷодӣ, динӣ, маҳалгарой ё интиқом (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

ж) тақроран ё аз ҷониби шахси қаблан содирнамудаи ҷинояти қасдан расонидани зарари вазнин ба саломатӣ ё одамқушии пешбиниамудаи моддаҳои 104 ва 110 ҳамин Кодекс содир гардидааст,

бо маҳрум сохтан аз озоди ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 112. Қасдан расонидани зарари сабук ба саломатӣ

Расонидани зарари сабук ба саломатӣ, ки боиси ба мӯҳлати кӯтоҳ хароб шудани саломатӣ ё андаке ба таври устувор аз даст додани қобилияти меҳнат гардидааст,

бо корҳои ҳатмӣ ба мӯҳлати аз ҳаштод то яксаду шаст соат ё бо ҷарима ба андозаи то сесад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё корҳои ислоҳи меҳнатӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 113. Қасдан расонидани зарар ба саломатӣ дар ҳолати ҳаяҷони саҳти рӯҳӣ

1) Қасдан расонидани зарари миёна ба саломатӣ дар ҳолати ҳаяҷони саҳти рӯҳӣ (чунун), ки ногаҳон дар асари зӯроварӣ, таҳқир ё дашноми қабех ё рафтори дигари зиддиҳуқуқӣ ё бадахлоқонаи ҷабрдида, инчунин дар ҳолати давомдори харобкунандаи асаб бо сабаби кирдори мунтазами зиддиҳуқуқӣ ё рафтори бадахлоқонаи ҷабрдида ба вучуд омадааст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо корҳои ҳатмӣ ба мӯҳлати аз сад то яксаду ҳаштод соат ё корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳдуд кардани озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Қасдан расонидани зарари вазнин ба саломатӣ, ки дар ҳолатҳои дар қисми якуми ҳамин модда зикргардида содир шудааст,

бо маҳдуд кардани озоди ба мӯҳлати то се сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 114. Қасдан расонидани зарари вазнин ба саломатӣ дар ҳолати баромадан аз ҳадди мудофиаи зарурӣ

Қасдан расонидани зарари вазнин ба саломатӣ дар ҳолати баромадан аз ҳадди мудофиаи зарурӣ,

бо ҷарима ба андозаи аз дусад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ва ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 115. Қасдан расонидани зарари вазнин ё миёна ба саломатӣ дар ҳолати баромадан аз ҳадди чораҳои зарурӣ ҳангоми дастгир кардани шахси ҷиноят содирнамуда
(**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**)

1) Қасдан расонидани зарари миёна ба саломатии шахси содирнамудаи ҷиноят дар ҳолати баромадан аз ҳадди чораҳое, ки барои дастгир кардани ӯ заруранд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо корҳои ҳатмӣ ба мӯҳлати то яксаду чил соат ё бо ҷарима ба андозаи то дусад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Қасдан расонидани зарари вазнин ба саломатии шахси содирнамудаи ҷиноят дар ҳолати баромадан аз ҳадди чораҳое, ки барои дастгир кардани ӯ заруранд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад.

Моддаи 116. Лату кӯб

Лату кӯб ё содир намудани ҳаракати дигари зӯроварӣ, ки дарди ҷисмонӣ расонидаанд, вале боиси оқибатҳои дар моддаи 112 ҳамин Кодекс зикршуда нагардидаанд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо корҳои ҳатмӣ ба мӯҳлати то яксаду биست соат ё бо ҷарима ба андозаи то сесад нишондиҳанда барои ҳисобҳо, ё корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 117. Азобу уқубат

1) Азобу уқубати ҷисмонӣ ё рӯҳӣ бо роҳи лату кӯби мунтазам ё бо усули дигари зӯроварӣ, агар он боиси оқибатҳои дар моддаҳои 110 ва 111 ҳамин Кодекс зикршуда нагардида бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад.

2) Ҳамин кирдоре, ки:

а) нисбати ду ё зиёда шахсон (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

б) нисбати шахс ё наздикони ӯ вобаста бо фаъолияти хизматӣ ва ё қарзи ҷамъиятиро иҷро намудани ӯ (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

в) нисбати баръало ноболиғ ё шахсе, ки нотаъвоҷ будани ӯ барои гунаҳгор аён аст, ё шахсе, ки аз ҷиҳати моддӣ ё аз ҷиҳати дигар вобастаи гунаҳгор аст, инчунин шахси рабудашуда ё гаравгон гирифташуда (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

г) нисбати зане, ки ҳомила будани ӯ барои гунаҳгор аён аст;

д) аз ҷониби гурӯҳи шахсон ва гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

е) аз рӯи кироия зархаридон;

ж) бо сабаби нафрат ё хусумати миллӣ, нажодӣ, динӣ, маҳалгарой ё интиқом содир шудааст (**Қонуни ҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 16.04.2012 № 808**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то ҳафт сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Эзоҳ: Хориҷ карда шуд (**ҚҶТ аз 16.04.2012 № 808**).

Моддаи 118. Аз беэҳтиётӣ расонидани зарари вазнин ба саломатӣ

1) Аз беэҳтиётӣ расонидани зарари вазнин ба саломатӣ,

бо ҷарима ба андозаи аз дусад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдоре, ки дар натиҷаи ўҳдадорихои касбии худро ба таври лозимӣ иҷро накардани шахс содир шудааст ё аз беэҳтиётӣ расонидани зарари вазнин ба саломатии ду ё зиёда шахсон (**ҚЧТ аз 18.06.2008 № 386**),

бо қорҳои ислоҳи меҳнатӣ ба мўҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мўҳлати аз ду то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мўҳлати то се сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад.

Моддаи 119. Аз беэҳтиётӣ расонидани зарари миёна ба саломатӣ

1) Аз беэҳтиётӣ расонидани зарари миёна ба саломатӣ,

бо қорҳои ҳатмӣ ба мўҳлати аз як садӯ бист то дусад соат ё бо ҷарима ба андозаи аз сад то чорсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мўҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдоре, ки дар натиҷаи ўҳдадорихои касбии худро ба таври лозимӣ иҷро накардани шахс содир шудааст ё аз беэҳтиётӣ расонидани зарари миёна ба саломатии ду ё зиёда шахсон (**ҚЧТ аз 18.06.2008 № 386**),

бо қорҳои ислоҳӣ ба мўҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мўҳлат ҷазо дода мешавад (**ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 120. Таҳдиди қуштан ё расонидани зарари вазнин ба саломатӣ

Таҳдиди қуштан ё расонидани зарари вазнин ба саломатӣ, агар барои амалӣ гаштани ин таҳдид асоси тарсу ҳарос мавҷуд бошад,

бо маҳдуд кардани озодӣ ба мўҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мўҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 121. Вайрон кардани қоидаҳои ҷарроҳии пайвандсозӣ

(**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1554**)

1) Вайрон кардани шарту тартиби бурида гирифтани аъзо ё бофтаҳои бадани инсон ё шарту тартиби дар қонун пешбинигардидаи пайвандсозӣ, ки боиси аз беэҳтиётӣ расонидани зарари вазнин ё миёна ба саломатии донор ё ретсипиент гардидааст (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1554**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мўҳлати то се сол ҷазо дода мешавад.

2) Ҳамин кирдор, ки аз беэҳтиётӣ боиси марги ҷабрдида гардидааст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мўҳлати аз се то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 122. Маҷбур кардан барои гирифтани узвҳо ё бофтаҳои бадани инсон барои пайвандсозӣ

(**ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35; аз 02.01.2019 с., № 1554**)

1) Маҷбур кардан барои гирифтани узвҳо ё бофтаҳои бадани ҷабрдида барои пайвандсозӣ, ки бо роҳи истифодаи зўроварӣ ё таҳдиди истифодаи он нисбати ў ё наздиконаш ё бо роҳи таҳдиди несту нобуд кардани молу мулки ў содир шудааст (**ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386; аз 02.01.2019 с., № 1554**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мўҳлати то се сол ва маҳрум сохтан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мўҳлати то се сол ҷазо дода мешавад.

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) нисбати шахсе, ки нотаवонии ў барои гунаҳгор аён аст ё шахси таҳти вобастагии моддӣ ё тобеияти дигари гунаҳгор қарордошта;

б) нисбати шахси баръало ноболиғ (**ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35**);

в) нисбати ду ё зиёда шахсон содир шуда бошад (**ҚЧТ аз 18.06.2008 № 386**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то панҷ сол ва маҳрум сохтан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

3) Кирдори дар қисми якум ё дуюми ҳамин модда пешбинигардидае, ки аз ҷониби:

а) гурӯҳи шахсон ё гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

б) гурӯҳи муташаккил содир шудааст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳафт то дувоздаҳ сол ва маҳрум сохтан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати панҷ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 123. Исқоти ғайриқонунии ҳамл (аборт)

1) Исқоти ғайриқонунии ҳамл аз ҷониби шахси дорои маълумоти олии тиббии риштаи дахлдор,

бо ҷарима ба андозаи аз дусад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

2) Исқоти ҳамл аз ҷониби шахсе, ки маълумоти олии тиббии риштаи дахлдор надорад ё шахси қаблан барои исқоти ғайриқонунии ҳамл судшуда содир шуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то ҳафтсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

3) Ҳаракатҳои дар қисмҳои якум ё дуюми ҳамин модда пешбинигардида, агар онҳо аз беэҳтиётӣ боиси марги ҷабрдида ё расонидани зарари вазнин ба саломатии ӯ гардида бошанд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо маҳрум кардан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ва маҳрум сохтан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 124. Ба исқоти ҳамл маҷбур сохтани зан

Ба исқоти ҳамл маҷбур сохтани зан, агар дар натиҷа исқоти ҳамл ба амал бароварда шавад, бо корҳои ислоҳи меҳнатӣ

ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад.

Моддаи 125. Сироят кардан бо вируси норасоии масунияти одам

(**ҚҶТ аз 23.07.2016 № 1330**)

1) Дидаю дониста, таҳти хавфи сироят бо вируси норасоии масунияти одам гузоштани шахси дигар (**ҚҶТ аз 23.07.2016 № 1330**),

бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то се сол, ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад.

2) Бо вируси норасоии масунияти одам сироят кардани шахси дигар аз ҷониби шахсе, ки мубталои ин беморӣ будани худро медонист (**ҚҶТ аз 23.07.2016 № 1330**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

3) Кирдори пешбининамудаи қисми дуюми ҳамин модда, ки:

а) нисбати ду ё зиёда шахсон (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

б) нисбати шахси баръало ноболиғ содир шудааст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 126. Сироят кардан бо касалии зӯҳравӣ

1) Бо касалии зӯҳравӣ сироят кардани шахси дигар аз ҷониби шахсе, ки мубталои ин беморӣ будани худро медонист,

бо ҷарима ба андозаи аз дусад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё корҳои ислоҳи меҳнатӣ ба мӯҳлати аз як то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) нисбати ду ё зиёда шахсон (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

б) нисбати шахси баръало ноболиғ содир шуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз аз панҷсад то ҳафтсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 127. Дар хатар монондан

1) Дидаю дониста нарасонидани ёрӣ ба шахсе, ки дар вазъияти барои ҳаёт ё саломатиаш хавфнок қарор дорад ва аз сабаби хурдсолӣ, пиронсолӣ, беморӣ ё аз сабаби очизии худ имконияти андешидани чораҳои худмуҳофизатиро надорад, ҳангоме, ки шахси гунаҳгор метавонист ба ин шахс ёрӣ расонад ва вазифадор буд нисбати ӯ ғамхорӣ зоҳир намояд ё ҳудаш ўро дар ҳолати барои ҳаёт ё саломатиаш хатарнок гузоштааст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),-

бо корҳои ҳатмӣ ба мӯҳлати аз яксаду чил то дусаду чил соат ё бо ҷарима ба андозаи аз дусад то чорсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, агар аз беэҳтиётӣ боиси марги ҷабрдида гардида бошад,

бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то се сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан ба фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

3) Ҳамин кирдор, ки аз беэҳтиётӣ:

а) боиси марги одамон;

б) боиси дигар оқибатҳои вазнин гардидааст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то ҳафт сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 128. Ёрӣ нарасонидан ба бемор

1) Бидуни сабабҳои узрнок ёрӣ нарасондан ба бемор аз ҷониби шахсе, ки вазифадор буд мутобиқи қонун ё қоидаҳои махсус ёрӣ расонад ва он аз беэҳтиётӣ боиси ба саломатии бемор расонидани зарари миёна гардидааст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо корҳои ҳатмӣ ба мӯҳлати аз яксаду ҳаштод то дусаду чил соат ё бо ҷарима ба андозаи аз сесад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан ба фаъолияти муайян ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, агар аз беэҳтиётӣ боиси марги бемор шуда бошад ё ба саломатӣ зарари вазнин расонда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ва маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба ҳамин мӯҳлат ё маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан ба фаъолияти муайян ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 129. Аз ҷониби корманди тиб номатлуб иҷро гардидани вазифаи касбӣ

1) Иҷро накардан ё номатлуб ба ҷо овардани вазифаҳои касбӣ аз ҷониби корманди тиб бинобар муносибати бепарвоёна ё беинсофона, ки аз сабаби чунин беэҳтиётӣ ба саломатии бемор зарари миёна расонида шудааст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо қорҳои ҳатмӣ ба мӯҳлати аз яксаду ҳаштод то дусаду чил соат ё бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан ба фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**, аз **6.10.2008 № 422**);

2) Ҳамин кирдор, агар он бинобар беэҳтиётӣ боиси расонидани зарари вазнин ба саломатӣ ё марги бемор ё мубталои вируси норасоии масунияти одам гардидани бемор шуда бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**, аз **23.07.2016 № 1330**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1555**).

3) Ҳамин кирдор, ки аз беэҳтиётӣ:

а) боиси марги одамон;

б) дигар оқибатҳои вазнин гардидааст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то дувоздаҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан ба фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**; аз **02.01.2019 с., № 1555**).

БОБИ 17. ҶИНОЯТҲО БА МУҚОБИЛИ ОЗОДӢ, ОБРӢ ВА ЭЪТИБОРИ ШАХСИЯТ

Моддаи 130. Одамрабоӣ

1) Одамрабоӣ, яъне пинҳонӣ, ошкоро, бо роҳи фиреб ё суиистифодаи боварӣ ё бо истифодаи зӯроварӣ ё таҳдиди истифодаи зӯроварӣ, зиддиҳуқуқӣ ба даст овардани шахс ҳангоми мавҷуд набудани аломатҳои ҷинояти дар моддаи 181 ҳамин Кодекс пешбинишуда (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

б) тақроран ё аз ҷониби шахсе, ки қаблан ҷинояти пешбинишудаи моддаи 130(1), 131 ва 181 ҳамин Кодексро содир кардааст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

в) бо истифодаи зӯроварии барои ҳаёт ва саломатӣ хавфнок ё бо таҳдиди истифодаи чунин зӯроварӣ (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

г) бо истифодаи силоҳ ё предмете, ки ба сифати силоҳ истифода мешавад (**ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965**);

д) нисбати шахси баръало ноболиғ (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

е) нисбати зане, ки гунаҳгор баръало аз ҳомиладор будани ӯ огоҳ буд (**Конунӣ ҚТ аз 17.05.2004 № 35**);

ж) нисбати ду ё зиёда шахсон (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

з) бо ғарази шахсӣ содир шудааст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад.

3) Кирдорҳое, ки дар қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда пешбинӣ шудаанд, агар онҳо:

а) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил;

б) бо мақсади шахвонӣ ё усули дигар истисмор намудани шахси дуздидашуда;

в) бо мақсади гирифтани аъзои бадан ё бофтаҳои ҷабрдида барои пайвандсозӣ (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**; аз **02.01.2019 с., № 1554**);

г) дар ҳолати ретсидиви махсусан хавфнок:

д) аз беэҳтиётӣ боиси марги ҷабрдида ё дигар оқибатҳои вазнин гашта бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз дувоздаҳ то бист сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Эзоҳ: Шахсе, ки одами рабудаашро ё ғайриқонунӣ аз озодӣ маҳрум кардаашро ихтиёри озод мекунад, агар дар кирдори ӯ таркиби ҷиноятҳои дигар мавҷуд набошад, аз ҷавобгариҳои ҷиноятӣ озод карда мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 130¹. Савдои одамон

(ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1554)

1. Хариду фурӯши одам ва ё нисбат ба ӯ анҷом додани дигар аҳдҳои ғайриқонунӣ, ҳамчунин, новобаста аз розигии қурбонӣ, бо мақсади истисмори ӯ ё бо дигар тарз гирифтани ғайриқонунӣ пешниҳод намудан, ҷалб кардан, интиқол, пинҳон кардан, супоридан, ё гирифтани одам бо истифодаи маҷбуркунӣ, рабудан, фиреб, сӯиистифода намудани гунаҳгор аз вазъи хизмати худ, сӯиистифода аз боварӣ ё ҳолати очизии қурбонии савдои одамон ва ё ришвадихӣ ба шахсе, ки қурбонӣ таҳти вобастагии ӯ қарор дорад, (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1554**) -

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 5.01.2008 № 339, аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

2. Кирдорҳое, ки дар қисми якуми ҳамин модда пешбинӣ шудаанд, агар:

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

в) нисбати ду ё зиёда шахс;

г) бо истифодаи зӯровариҳои барои ҳаёт ва саломатӣ хавфнок ё таҳдиди истифодаи чунин зӯровари (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1554**);

д) бо мақсади аз ҷабрдида гирифтани узв ё бофтаҳои бадан барои пайвандсозӣ, ҳамчунин ғайриқонунӣ истифода намудани ӯ бо мақсадҳои репродуктивӣ ё таҳқиқоти биотиббӣ (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1554**);

е) аз тарафи шахси мансабдор ё намояндаи ҳокимият бо истифодаи вазифаҳои хизматӣ, ё дигар шахсе, ки дар ташкилотҳои тичоратӣ ё дигар ташкилотҳо вазифаи идоракуниро иҷро мекунад;

ё) бо ҷойивазкунии ҷабрдида тавассути сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

3. Кирдорҳое, ки дар қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда пешбинӣ шудаанд, агар (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1554**):

а) боиси марги ҷабрдидаи савдои одамон ва ё дигар оқибатҳои вазнин гардида бошад (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1554**);

б) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил;

в) дар ҳолати ретсидиви махсусан хавфнок содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз дувоздаҳ то понздаҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

Эзоҳ: Шахси содирнамудаи кирдорҳои пешбининамудаи қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда, ки ихтиёран ба мақомоти дахлдор хабар дода, қурбонии савдои одамонро озод карда бошад, ба шарте дар кирдорҳои ӯ таркиби ҷинояти дигар мавҷуд набошад, аз ҷавобгариҳои ҷиноятӣ озод карда мешавад (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1554**).

Моддаи 130(2). (Хориҷ карда шуд)

(ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1554)

Моддаи 131. Ғайриқонунӣ маҳрум кардан аз озодӣ
(ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35)

1) Ғайриқонунӣ маҳрум кардан аз озодӣ, ки ба одамрабой ё ғасби гаравгон алоқаманд намебошад бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то се сол, ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад **(ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35)**.

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ **(ҚҚТ аз 18.06.2008 № 386)**;

б) такроран ё аз ҷониби шахсе, ки қаблан ҷинояти пешбиниамудай моддаи 130, 130 (1) ва 181 ҳамин Кодексро содир кардааст **(ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35)**;

в) ба истифодаи усули барои ҳаёт ва саломатӣ хавфнок;

г) ба истифодаи силоҳ ё предмети, ки ба сифати силоҳ истифода мешавад **(ҚҚТ аз 13.06.2013 № 965)**;

д) нисбати шахси баръало ноболиғ **(ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35)**;

е) нисбати зане, ки гунаҳгор баръало аз ҳомиладор будани ӯ огоҳ буд;

ж) нисбати ду ё зиёда шахсон содир шудааст **(ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386)**-, бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

3) Кирдори дар қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда пешбинишуда, агар:

а) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил;

б) бо мақсади шахвонӣ ё усули дигар истисмор намудани шахси ғайриқонунӣ аз озодӣ маҳрумшуда;

в) аз беэҳтиётӣ боиси марги ҷабрдида ё дигар оқибатҳои вазнин гашта бошад **(ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35)**,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 132. (Хориҷ карда шуд)
(ҚҚТ аз 02.01.2019 с., № 1554)

Моддаи 133. Ғайриқонунӣ ҷойгир намудан дар шифохонаи бемориҳои рӯҳӣ

1) Ғайриқонунӣ дар шифохонаҳои бемориҳои рӯҳӣ ҷойгир намудани шахсе, ки мӯҳтоҷи чунин шакли муолиҷа намебошад ё ғайриқонунӣ нигоҳ доштани ӯ дар ин шифохона, бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз як то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) бо ғарази шахсӣ;

б) аз ҷониби шахс бо истифодаи мақоми хизматӣ;

в) аз беэҳтиётӣ боиси марги ҷабрдида гардидааст ё боиси дигар оқибатҳои вазнин гашта бошад **(ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35)**,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол ва маҳрум сохтан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 134. Маҷбуркунӣ
(ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35)

Маҷбур намудани шахс барои иҷро кардан ё иҷро накардани ягон ҳаракат, ки бо таҳдиди истифодаи зӯрварӣ нисбати ӯ ё нисбати дигар шахсони ба ӯ наздик, несту нобуд ё вайрон кардани молу мулки онҳо, паҳн кардани маълумоти тўҳматангез ё ифшо намудани дигар маълумоте, ки онҳо онро ниҳон доштан меҳақанд ва ё бо роҳи таҳдиди поймол намудани ҳуқуқ, озодӣ ва манфиатҳои қонунии ин шахсон, бидуни аломатҳои ҷиноятҳои нисбатан вазнин содир шуда бошад **(ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386)**,

ба корҳои ҳатмӣ ба мӯҳлати аз яксаду ҳаштод то дусаду чил соат ё бо ҷарима ба андозаи аз дусад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 135. хориҷ карда шуд
(**ҚҶТ аз 03.07.2012 №844**)

Моддаи 136. хориҷ карда шуд
(**ҚҶТ аз 03.07.2012 №844**)

Моддаи 137. Таҳқири оммавии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ё тӯҳмат кардан ба ӯ

1) Таҳқири оммавии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ё тӯҳмат кардан ба ӯ,
бо ҷарима ба андозаи аз сад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё ба корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то як сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор бо истифодаи матбуот, дигар воситаҳои ахбори омма ё шабакаи интернет содир шуда бошад (**ҚҶТ аз 30.07.2007 № 301**),

бо корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 137(1). Таҳқири оммавии Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат ё тӯҳмат кардан ба ӯ
(**ҚҶТ аз 14.11.2016 № 1358**)

1) Таҳқири оммавии Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат ё тӯҳмат кардан ба ӯ,-
бо ҷарима ба андозаи аз сад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то як сол ҷазо дода мешавад.

2) Ҳамин кирдор, агар бо истифодаи матбуот, дигар воситаҳои ахбори омма ё шабакаи интернет содир шуда бошад,-

бо корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 14.11.2016 № 1358**).

БОБИ 18. ҚИНОЯТҲО БА МУҚОБИЛИ ОЗОДИИ ҚИНСӢ ВА ДАХЛНОПАЗИРИИ ҚИНСӢ

Моддаи 138. Таҷовуз ба номус

1) Таҷовуз ба номус, яъне алоқаи қинсӣ бо истифодаи зӯроварӣ ё таҳдиди истифодаи он нисбати зан ё нисбати дигар шахсони ба ӯ наздик ё бо истифода аз вазъияти оқизонаи зан (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),
бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то ҳафт сол ҷазо дода мешавад.

2) Таҷовуз ба номусе, ки (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**):

а) такроран ё аз ҷониби шахсе, ки қаблан қинояти пешбиниамудай моддаи 139 ҳамин Кодексро содир кардааст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

б) аз тарафи гурӯҳи шахсон ё гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

в) бо бераҳмии махсус нисбат ба ҷабрдида ё дигар шахсони ба ӯ наздик (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

г) боиси ба касалии зӯҳравӣ мубтало гардидани ҷабрдида шудааст;

д) нисбат ба духтари баръало ноболиғ (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

е) нисбати ду ё зиёда шахсон содир шудааст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳафт то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

3) Таҷовуз ба номусе, ки (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**):

а) нисбат ба духтари баръало ба синни чордаҳсолагӣ нарасида ё хеши наздик;

б) дар ҳолати ретсидиви махсусан хавфнок;

в) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил;

г) боиси ба вируси норасоии масунияти одам мубтало гардидани ҷабрдида шудааст (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1554**);

д) бо истифода аз вазъияти бадбахтии умумӣ ё дар ҷараёни бетартибҳои оммавӣ ё ба оқибатҳои вазнин оварда расонда бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35; аз 02.01.2019 с., № 1554**);

е) бо истифодаи силоҳ ё таҳдиди истифодаи он ё предмете, ки ба сифати силоҳ хизмат мекунад, содир шудааст (**ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965; аз 02.01.2019 с., № 1554**);

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз дувоздаҳ то бисту панҷ сол ё ҷазои қатл ё якумра аз озодӣ маҳрум сохтан ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 15.07.2004 № 46, аз 1.03.2005 № 86**).

Моддаи 139. Ҳаракати зӯроварии дорои хусусияти шаҳвонӣ

(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35)

1) Бачабозӣ, ҷимои зан бо зан (лесбиянство) ё дигар ҳаракати дорои хусусияти шаҳвонӣ дошта, ки бо истифодаи зӯроварӣ ё таҳдиди истифодаи он нисбати ҷабрдида ё дигар шахсони ба ӯ наздик ё истифодаи вазъияти очизонаи ҷабрдида анҷом дода шудааст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳафт сол ҷазо дода мешавад.

2) Ҳамин ҳаракат, агар (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**):

а) такроран ё аз ҷониби шахси қаблан таҷовуз ба номусро содиркарда;

б) аз тарафи гурӯҳи шахсон ё гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

в) бо бераҳмии махсус нисбат ба ҷабрдида ё дигар шахсони ба ӯ наздик содир шуда бошад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

г) боиси ба касалии зӯҳравӣ гирифтор шудани ҷабрдида гардидааст;

д) нисбат ба шахси баръало ноболиғ анҷом дода шудааст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳафт то даҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

3) Ҳамин ҳаракат, агар (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**):

а) нисбати ду ё зиёда шахсон (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

б) боиси ба вируси норасоии масунияти одам мубтало гардидани ҷабрдида шудааст; (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1554**);

в) нисбат ба хеши наздик содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз даҳ то понздаҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1554**).

4) Ҳаракате, ки дар қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда пешбинӣ шудааст, агар (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**):

а) нисбат ба шахси баръало ба синни чордаҳсолагӣ нарасида;

б) дар ҳолати ретсидиви махсусан хавфнок;

в) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил;

г) бо истифода аз вазъияти бадбахтии умумӣ ё дар ҷараёни бетартибҳои оммавӣ содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз понздаҳ то бист сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 140. Маҷбур намудан ба ҳаракати дорои хусусияти шаҳвонӣ

(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35)

Маҷбур намудани шахс ба алоқаи ҷинсӣ, бачабозӣ, ҷимои зан бо зан ё анҷом додани дигар ҳаракати дорои хусусияти шаҳвонӣ бо роҳи ирғоб (шантаж) ё таҳдиди несту нобуд, вайрон кардан ё кашаида

гирифтани молу мулк ё бо истифода аз тобеияти хизматӣ, молу мулкӣ ё дигар шакли вобастагии ҷабрдида (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**),

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то ҳафтсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 141. Алоқаи ҷинсӣ ва дигар ҳаракати дорои хусусияти шахвонӣ бо шахсе, ки ҳанӯз ба синни шонздаҳсолагӣ нарасидааст

(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35)

1) Алоқаи ҷинсӣ, бачабозӣ, ҷимои зан бо зан ё дигар ҳаракати дорои хусусияти шахвонӣ бо шахсе, ки баръало ба синни шонздаҳсолагӣ нарасидааст, ҳангоми мавҷуд набудани аломатҳои ҷинояти дар моддаҳои 138 ва 139 ҳамин Кодекс пешбинишуда (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Ҳамин ҳаракат, агар (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**):

а) бо истифодаи мақоми хизматӣ;

б) боиси ба касалии зӯҳравӣ гирифтор шудани ҷабрдида гардидааст (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1554**);

в) аз ҷониби падару модар, омӯзгор ё дигар шахси вазифаҳои тарбиявӣ ба зиммааш гузошташуда содир шуда бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35; аз 02.01.2019 с., № 1554**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад.

3) Ҳамин ҳаракат, агар боиси ба вируси норасоии масунияти одам мубтало гардидани ҷабрдида шуда бошад,-

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1554**).

Моддаи 142. Ҳаракати бадахлоқона

(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35)

1) Анҷом додани ҳаракати бадахлоқона нисбат ба шахсе, ки баръало ба синни шонздаҳсолагӣ нарасидааст, ҳангоми мавҷуд набудани аломатҳои ҷинояти пешбинишудаи моддаи 138, 139 ва 140 ҳамин Кодекс (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Ҳамин ҳаракат, агар (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**):

а) бо истифодаи зӯроварӣ ё таҳдиди истифодаи он;

б) бо истифодаи мақоми хизматӣ;

в) аз ҷониби падару модар, омӯзгор ё дигар шахси вазифаи тарбиявӣ ба зиммаашон гузошташуда (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

г) нисбат ба шахси баръало ба синни чордаҳсолагӣ нарасида ё ҳеши наздик содир шуда бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),-

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад.

Моддаи 142(1). Алоқаи ҷинсӣ, дигар ҳаракатҳои хусусияти шахвонидошта ё ҳаракатҳои бадахлоқона бо суиистифода аз ҳиссиёт ва боварии динӣ

(ҚҶТ аз 15.03.2016 № 1274)

1) Алоқаи чинсӣ, дигар ҳаракатҳои хусусияти шахвонидошта ё ҳаракатҳои бадахлоқона, ки бо суиистифода аз ҳиссиёт ва боварии динии ҷабрдида ё дар раванди таълими динӣ содир шудааст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то ҳафт сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад.

2) Ҳамин ҳаракат, агар нисбат ба шахси ноболиғ содир шуда бошад ё боиси ба касалии зӯҳравӣ гирифторм шудани ҷабрдида гардида бошад,– **(ҚҶТ аз 02.01.20 с., №1662)**

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад **(ҚҶТ аз 15.03.2016 № 1274).**

3) Ҳаракатҳое, ки дар қисмҳои 1) ва 2) ҳамин модда пешбинӣ шудаанд, агар боиси ба вируси норасоии масунияти одам мубтало гардидани ҷабрдида шуда бошанд,–

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то даҳ сол маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад. **(ҚҶТ аз 02.01.20 с., №1662)**

**БОБИ 19. ҶИНОЯТҲО БА МУҚОБИЛИ ҲУҚУҚ ВА ОЗОДИҲОИ КОНСТИТУТСИОНИИ ИНСОН
ВА ШАҲРВАНД**

Моддаи 143. Вайрон кардани баробарҳуқуқии шаҳрвандон

1) Қасдан бевосита ё бавосита вайрон намудан ё маҳдуд кардани ҳуқуқ ва озодиҳо ё ин ки бевосита ё бавосита муқаррар намудани бартарии шаҳрвандон вобаста ба чинс, наҷод, миллат, забон, баромади иҷтимоӣ, мавқеи шахсӣ, моду мулкӣ ё мансабӣ, маҳалли истиқомат, муносибат бо дин, ақида, марбут будан ба ҳизбҳои сиёсӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, ки ба ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии шаҳрванд зарар расонидааст **(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35),**

бо ҷарима ба андозаи аз дусад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад **(ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422).**

2) Ҳамин кирдор, ки аз ҷониби шахс:

а) бо истифодаи зӯроварӣ ё таҳдиди истифодаи он;

б) бо истифодаи мақоми хизматиаш содир шудааст, бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол бо маҳрум сохтан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад.

Моддаи 143(1). Шиканча (ҚҶТ аз 16.04.2012 № 808)

1) Қасдан расонидани азобу уқубати ҷисмонӣ ва (ё) рӯҳӣ, ки аз ҷониби шахсе, ки таҳқиқ ё тафтишоти пешакӣ мегузаронад ё шахси мансабдори дигар ё бо таҳрики онҳо ё розигии ҳомӯшонаи онҳо ё бо огоҳӣ доштани онҳо аз ҷониби шахси дигар, бо мақсади аз шахси таҳти шиканча қарордошта ё шахси сеюм гирифтани маълумот ё иқроршавӣ ё ҷазо додани ӯ барои ҳаракате, ки ӯ ё шахси сеюм содир намудааст ё дар содир намудани он гумонбар шудааст, инчунин тарсонидан ё маҷбур кардани ӯ ё шахси сеюм ё бо сабаби дигаре, ки ба ҳар гуна таъбиз (дискриминасия) асос ёфтааст, содир шудааст,– **(ҚҶТ аз 02.01.20 с., №1661)**

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол бо маҳрум намудан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба муҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад. **(ҚҶТ аз 02.01.20 с., №1661)**

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) тақроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ;

в) нисбати зане, ки ҳомиладорию ӯ барои гунаҳгор аён аст ё шахси баръало ноболиғ ё нисбати маъюб;

г) бо расонидани зарари миёна ба саломатӣ содир шуда бошад,-

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то дувоздаҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад. (ҚҶТ аз 02.01.20 с., №1661)

3) Кирдорҳои пешбиниамудаи қисмҳои якум ва дуҷуми ҳамин модда, агар:

а) бо расонидани зарари вазнин ба саломатӣ содир шуда бошанд;

б) аз беэҳтиётӣ боиси марги ҷабрдида ё боиси дигар оқибатҳои вазнин гардида бошанд,-

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз дувоздаҳ то понздаҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешаванд. (ҚҶТ аз 16.04.2012 № 808; 02.01.20 с., №1661)

Моддаи 144. Ғайриқонунӣ чамъ ва паҳн кардани маълумот оид ба ҳаёти шахсӣ

1) Ғайриқонунӣ чамъ кардан ё паҳн намудани маълумот оид ба ҳаёти шахсӣ, ки сирри шахсӣ ё оилавии шахси дигарро дар бар мегирад бидуни иҷозати ӯ, ё паҳн кардани чунин маълумот дар баромадҳои оммавӣ, асар, воситаҳои ахбори омма ё шабакаи интернет, агар чунин кирдор бо ғарази шахсӣ ё ҳавасмандии шахсӣ анҷом дода шуда, ба ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии шаҳрванд зарар расонда бошад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 30.07.2007 № 301),

бо қорҳои ҳатмӣ ба мӯҳлати аз яксаду бист то яксаду ҳаштод соат ё бочарима ба андозаи аз дусад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо қорҳои ислоҳи меҳнатӣ ба мӯҳлати то як сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422).

2) Ҳамин кирдор, ки аз ҷониби шахс бо истифодаи мақоми хизматиаш анҷом дода шудааст,

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то ҳаштсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо қорҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол бо маҳрум сохтан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422).

Моддаи 145. Ошкор намудани сирри тиббӣ

1) Ошкор намудани маълумот оид ба беморӣ ё дигар натиҷаҳои таҳқиқи тиббии бемор аз ҷониби корманди соҳаи тиб, дорусозӣ ё дигар корманд бидуни зарурати касбӣ ё хизматӣ,

бо ҷарима ба андозаи аз дусад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422).

2) Ҳамин кирдор, ки дар фош кардани маълумот оид ба гирифтории шахс ба бемории вирусӣ норасоии масунияти одам ифода меёбад (ҚҶТ аз 23.07.2016 № 1330),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад.

3) Кирдорҳои пешбиниамудаи қисми якум ё дуҷуми ҳамин модда, агар онҳо боиси оқибатҳои вазнин шуда бошанд,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешаванд.

Моддаи 146. Вайрон кардани маҳрамияти мукотиба сӯҳбатҳои телефонӣ, муросилот ва мухобироти телеграфӣ ё дигар мухобирот

(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35)

1) Вайрон кардани маҳрамияти мукотиба, сӯҳбатҳои телефонӣ, муросилот ва мухобироти телеграфӣ ё дигар мухобироти шаҳрвандон (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35),

бо корҳои ҳатмӣ ба мӯҳлати аз сад то яксаду шаст соат ё бо ҷарима ба андозаи то дусад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо корҳои ислоҳи меҳнатӣ ба мӯҳлати то як сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, ки аз ҷониби шахс бо истифодаи мақоми хизматиаш ё воситаҳои махсуси техникӣ, ки барои ниҳонӣ ба даст овардани маълумот пешбинӣ гардидаанд, содир шуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз дусад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум намудан аз ҳуқуқҳои ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

3) Ғайриқонунӣ истехсол кардан, ба соҳибияти каси дигар додан ё соҳиб шудан бо мақсади ба соҳибияти каси дигар додани воситаҳои махсуси техникӣ, ки барои ниҳонӣ ба даст овардани маълумот пешбинӣ шудаанд,

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то ҳаштсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 147. Вайрон намудани дахлнопазирии манзил

1) Ғайриқонунӣ даромадан ба манзил бар хилофи хоҳиши шахси дар он истиқоматкунанда ё касеро аз манзилаш маҳрум кардан,

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазор то ду ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) бо истифодаи зӯроварӣ ё таҳдиди истифодаи он;

б) бо истифодаи мақоми хизматӣ;

в) бо ғайриқонунӣ васл намудани воситаҳои гӯшандозӣ ё дигар воситаҳои махсус дар манзили истиқоматӣ содир шудааст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Эзоҳ: Дар зери мафҳуми манзил дар ҳамин ва дигар моддаҳои ҳамин Кодекс ҳонаи истиқомати фардӣ бо биноҳои истиқоматӣ ва ғайриистіқомати ба он дохилшаванда, бинои истиқоматӣ новобаста аз шакли моликият ба фонди манзил дохилшаванда, ки барои истиқомати доимӣ ё муваққатӣ мувофиқ аст, ҳамчунин дигар бино ё сохтмони ба фонди манзил дохилнашаванда, вале барои истиқомати муваққатӣ таъин гардидааст, фаҳмида мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 148. Радди додани маълумот ба шахрванд

Аз ҷониби шахси мансабдор радди ғайриқонунӣ ба шахрванд додани санад ё ҳуҷҷатҳое, ки бевосита ба ҳуқуқ ва озодиҳои ӯ дахл доранд ва мутобиқи тартиби муқарраршуда ҷамъоварӣ гардидаанд, инчунин додани маълумоти нопурра ё қасдан додани чунин маълумоти барғалат, агар он ба ҳуқуқ ва манфиатҳои ҳамин шахрванд зарар расонида бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо ҷарима ба андозаи аз сесад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати аз се то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 149. Ғайриқонунӣ маҳдуд кардани тағйири макон, интихоби озоди маҳалли зист, тарки ҷумҳурӣ кардан ва бозгаштани шахрванд ба он (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**)

1) Ғайриқонунӣ маҳдуд намудани тағйири макон, интихоби озоди маҳалли зист, тарки ҷумҳурӣ кардан ва бозгаштани шаҳрванд ба он (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазор то ду ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) боиси оқибатҳои вазнин гардида бошад;

б) бо истифодаи мақоми хизматӣ содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати аз се то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 150. Монеъ шудан ба татбиқи ҳуқуқҳои интихоботӣ ва фаъолияти комиссияҳои интихоботӣ

1) Монеъ шудан ба шаҳрванд чиҳати татбиқи ҳуқуқҳои интихоботиаш ё ҳуқуқи иштирок дар райъпурсӣ, инчунин монеъ шудан бо фаъолияти комиссияҳои интихоботӣ ё комиссия оид ба гузаронидани райъпурсӣ,

бо ҷарима ба андозаи аз дусад то чорсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё корҳои ислоҳи меҳнатӣ ба мӯҳлати то як сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор агар:

а) дар алоқамандӣ бо ришвадихӣ, фиреб, зӯроварӣ ё таҳдиди истифодаи он;

б) бо истифодаи мақоми хизматӣ;

в) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ ё аз ҷониби гурӯҳи муташаккил содир шуда бошад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**),

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати аз як то ду сол, ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол бо маҳрум сохтан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 151. Сохтакории ҳуҷҷатҳои интихоботӣ, ҳуҷҷатҳои райъпурсӣ ё ҳисоби нодурусти овоз

Сохтакории ҳуҷҷатҳои интихоботӣ, ҳуҷҷатҳои райъпурсӣ, дидаю доништа нодуруст ҳисоб кардани овоз, дидаю доништа нодуруст муайян кардани натиҷаҳои интихобот, райъпурсӣ, ҳамчунин вайрон намудани овоздиҳии пинҳонӣ, ки аз ҷониби узви комиссияи интихоботӣ, гурӯҳи ташаббускор ё комиссия оид ба гузаронидани райъпурсӣ содир шудааст,

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазор то ду ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то чор сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 152. Маҷбур намудан барои иштирок дар корпартоӣ ва ё рад кардани иштирок дар корпартоӣ

Бо зӯроварӣ ё таҳдиди истифодаи он маҷбур намудан ба иштирок дар корпартоӣ ё рад кардани иштирок дар корпартоӣ,

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазор то ду ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо, ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 152(1). Роҳбарӣ ба корпартоии манъшуда дар шароити вазъияти ғавқулдда

(ҚҶТ аз 26.07.2014 № 1088)

Барои роҳбарӣ ба корпартоии манъшуда дар шароити вазъияти ғавқуллода, ҳамчунин барои монеъ шудан ба кори корхона, муассиса ва дигар ташкилот дар шароити вазъияти ғавқуллода, -

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то нӯҳсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад **(ҚҶТ аз 26.07.2014 № 1088)**.

Моддаи 153. Вайрон кардани қонунҳои меҳнат

Дидаю дониста ғайриқонунӣ аз кор озод кардани шахс, иҷро накардани қарори суд дар хусуси ба ҷои кори пештара барқарор кардан, ҳамчунин дигар ҳаракатҳои қасдан ва моҳиятан вайронкунии қонунҳои меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон **(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35)**,

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазор то ду ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад **(ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422)**.

Моддаи 153(1). Напардохтани музди меҳнат, нафақа, стипендия, ёрдампулӣ ё дигар пардохтҳо

(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35)

Аз ҷониби корфармо, роҳбари корхона, муассиса ё ташкилот новобаста аз шакли моликияташон зиёда аз ду моҳ напардохтани музди меҳнат, нафақа, стипендия, ёрдампулӣ ё дигар пардохтҳои бо қонун муқарраргардида, агар ин кирдор бо ғараз ё дигар манфиатҳои шахсӣ содир шуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз дусад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо ғайриқонунӣ муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад **(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 21.07.2010 № 422)**.

Моддаи 154. Вайрон кардани қоидаҳои муҳофизати меҳнат

1) Вайрон кардани қоидаҳои техникаи бехатарӣ ё дигар қоидаҳои ҳифзи меҳнат аз ҷониби шахсе, ки ба риоя кардани он масъул мебошад, агар он аз беэҳтиётӣ боиси расонидани зарари вазнин ё миёна ба саломатӣ ё бемории касбӣ гашта бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз дусад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо корҳои ислоҳи меҳнатӣ ба мӯҳлати ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад **(ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422)**.

2) Ҳамин кирдор, ки аз беэҳтиётӣ боиси марги инсон гардидааст ё ба саломатии чанд нафар зарари вазнин ворид намудааст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо ғайриқонунӣ муайян ба мӯҳлати то се сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад.

3) Кирдорҳои пешбиниамудай қисми якуми ҳамин модда, ки аз беэҳтиётӣ боиси марги ду ё зиёда шахсон гардидаанд **(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386)**,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то ҳашт сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо ғайриқонунӣ муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад.

Моддаи 155. Беасос саркашӣ намудан аз қабул кардан ба кор ё беасос аз кор сабукдӯш намудани зани синни кӯдакаш то сесола

Беасос саркашӣ намудан аз қабул кардан ба кор ё беасос аз кор сабукдӯш намудани зан бинобар ҳомиладорӣ, ҳамчунин беасос саркашӣ намудан аз қабул кардан ба кор ё беасос аз кор сабукдӯш намудани зане, ки кӯдаки то сесола дорад,

бо ҷарима ба андозаи аз сесад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад **(ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422)**.

**Моддаи 156. Вайрон кардани ҳуқуқҳои муаллифӣ ва ҳуқуқҳои вобаста ба он
(ҚҶТ аз 03.07.2012 №844)**

1) Азҳудкунии муаллифӣ (асардӯзӣ), ҳамчунин ба ҳаммуаллифӣ маҷбур кардан, агар ин кирдорҳо ба муаллиф ё дигар соҳибҳуқуқ ба миқдори калон зарар расонида бошанд,-

бо ҷарима ба андозаи то дусад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад.

2) Истифодаи ғайриқонунии объектҳои ҳуқуқи муаллифӣ ё ҳуқуқҳои вобаста ба он, ҳамчунин ба даст овардан, нигоҳ доштан, интиқол додан ё фиристодани нусхаҳои ғайриқонунии асар ё фонограммаҳо бо мақсади ба соҳибияти каси дигар додан, агар ин кирдорҳо ба миқдори калон зарар расонида бошанд,-

бо ҷарима ба андозаи аз дусаду панҷоҳ то сесаду шасту панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешаванд.

3) Кирдорҳои пешбининамудаи қисми дуюми ҳамин модда, агар:

а) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ ё аз ҷониби гурӯҳи муташаккил;

б) бо расонидани зарар ба миқдори махсусан калон;

в) аз ҷониби шахс бо истифода аз мақоми хизматӣ содир шуда бошанд,-

бо ҷарима ба андозаи аз сесаду шасту панҷ то нӯҳсад дувоздаҳ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешаванд.

Эзоҳ: Дар моддаҳои 156 ва 156(1) Кодекси мазкур таҳти мафҳуми зарар ба миқдори калон чунин зараре ҳисобида мешавад, ки он аз андозаи нишондиҳанда барои ҳисобҳо панҷсад маротиба зиёд мебошад ва зарар ба миқдори махсусан калон чунин зараре ҳисобида мешавад, ки он аз андозаи нишондиҳанда барои ҳисобҳо ду ҳазор маротиба зиёд мебошад (ҚҶТ аз 03.07.2012 №844).

**Моддаи 156(1). Вайрон кардани ҳуқуқҳо ба ихтироот, намунаҳои саноатӣ ва моделҳои муфид
(ҚҶТ аз 03.07.2012 №844)**

1) Истифодаи ғайриқонунии ихтироот, намунаҳои саноатӣ ё моделҳои муфид, бидуни розигии муаллиф ё арзномадеҳи ӯш намудани моҳияти ихтироот, намунаи саноатӣ ё модели муфид то интишори расмии маълумот дар бораи онҳо, азҳудкунии муаллифӣ ё ба ҳаммуаллифӣ маҷбур кардан, агар ин кирдорҳо ба миқдори калон зарар расонида бошанд,-

бо ҷарима ба андозаи аз дусаду панҷоҳ то сесаду шасту панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешаванд.

2) Кирдорҳои пешбининамудаи қисми якуми ҳамин модда, агар аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ содир шуда бошанд,-

бо ҷарима ба андозаи аз сесаду шасту панҷ то нӯҳсад дувоздаҳ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешаванд (ҚҶТ аз 03.07.2012 №844).

**Моддаи 157. Монъ шудан ба ғаёлияти иттиҳодияи динӣ
(ҚҶТ аз 2.01.2018 № 1472)**

Монъ шудан ба ғаёлияти иттиҳодияҳои динӣ, ки ба қонун зид намебошанд ё ба амали ба ҷо овардани маросимҳои динӣ, агар онҳо тартиботи ҷамъиятиро вайрон накунанд ва ба ҳуқуқи шаҳрвандон таҷовуз нанамоянд (ҚҶТ аз 2.01.2018 № 1472),

бо ҷарима ба андозаи то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо корҳои ислоҳӣ маҳнатӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422).

Моддаи 158. Монъ шудан ба ғаёлияти ҳизбҳои сиёсӣ ва иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ

Монъ шудан ба ғаёлияти қонунии ҳизбҳои сиёсӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, ҳамчунин даҳлат ба ғаёлияти қонуниашон, ки ҳуқуқ ва манфиатҳои умумии онҳоро ба таври назаррас вайрон кардааст,

бо ҷарима ба андозаи аз дусад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422).

Моддаи 159. Ташкили ҳизбҳои сиёсӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ва иттиҳодияи диние, ки ба шахсият ва ҳуқуқи шахрвандон таъовуз мекунад

Ташкили ҳизбҳои сиёсӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ё иттиҳодияи диние, ки фаолиятшон бо расонидани зарар ба саломатии шахрвандон ё дигар таъовуз ба шахсият ё ҳуқуқи шахрвандон алоқаманд мебошад, ҳамчунин роҳбарӣ ба онҳо (ҚҶТ аз 2.01.2018 № 1472),

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазор то як ҳазору панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то се сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422).

Моддаи 160. Вайрон кардани тартиби ташкил ва гузаронидани маҷлисҳо, гирдиҳамоиҳо, амоишҳо, пикетгузориҳо ва роҳпаймоиҳо

(ҚҶТ аз 2.08.2011 № 750)

1. Вайрон кардани тартиби ташкил ва (ё) гузаронидани маҷлисҳо, гирдиҳамоиҳо, намоишҳо, пикетгузориҳо ё роҳпаймоиҳо аз тарафи шахси ташкилкунанда ё иштирокчии фаъоли ҳамин ҷорабиниҳо, агар чунин кирдор дар давоми соли баъди татбиқи ҷазои маъмури содир шуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз дусаду панҷоҳ то сесаду шаст нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад.

2. Ҳамин кирдор, агар бо истифода аз мақоми хизматӣ ё истифодаи зӯрварӣ ё таҳдиди истифодаи зӯрварӣ содир шуда бошад ё боиси вайрон ё несту нобуд шудани молу мулк ё дигар оқибатҳои вазнин гашта бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 2.08.2011 № 750).

Моддаи 161. Монетъ шудан ба гузаронидани маҷлис, гирдиҳамой, намоиш, роҳпаймой, пикетгузорӣ ё иштирок дар онҳо

1) Ғайриқонунӣ монетъ шудан ба гузаронидани маҷлис, гирдиҳамой, намоиш, роҳпаймой, пикетгузорӣ ё иштирок дар онҳо ё ин ки маҷбур кардан дар иштирок дар онҳо, агар ин кирдор бо зӯрварӣ ё таҳдиди истифодаи он содир шуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазор то як ҳазору панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озод ба мӯҳлати то се сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422).

2) Ҳамин кирдор, агар бо истифодаи мақоми хизматӣ содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35).

Моддаи 162. Монетъ шудан ба фаъолияти қонунии касбии журналистон

1) Дар ҳар шакле, ки набошад монетъ шудан ба фаъолияти қонунии касбии журналист, ҳамчунин маҷбур намудани ӯ барои паҳн кардан ё рад намудани паҳши иттилоот, ки бо таҳдиди зӯрварӣ, нобуд сохтан ё вайрон кардани молу мулк, паҳн кардани дурӯғи бофтае ё фош намудани дигар маълумоте, ки ҷабрдида меҳодад онҳоро ниҳон дорад, алоқаманд аст, ҳамчунин бо роҳи таҳдиди поймол намудани ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии журналист (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386),

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то ҳаштсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо корҳои ислоҳи меҳнатӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) бо зӯроварӣ;

б) несту нобуд ё вайрон кардани молу мулк (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

в) бо истифодаи мақоми хизматӣ содир шуда бошад,

бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то се сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад.

Моддаи 163. Вайрон кардани қонунҳо оид ба мурочиати шаҳрвандон

1) Радди ғайриқонунии баррасии мурочиати шаҳрвандон, бидуни сабабҳои узрнок вайрон намудани мӯҳлати баррасии арзу шикояти онҳо, қабули қарори беасос ва хилофи қонун, инчунин вайрон кардани қонунҳо оид ба мурочиати шаҳрвандон, ки ба ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунан ҳифзшудаи шаҳрвандон, ҷамъият ё давлат зарари ҷиддӣ ворид намудааст,

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то ҳаштсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо корҳои ислоҳи ба мӯҳлати то ду сол бо маҳрум кардани аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Таъқиби шаҳрванд аз ҷониби шахси мансабдор вобаста ба мурочиати ӯ ба мақоми давлатӣ, корхона, ташкилоту муассиса ё иттиҳоди ҷамъиятӣ ё барои танқиди дар мурочиаташ инъикосёфта, инчунин барои дар шакли дигар бо танқид баромад кардани,

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазору панҷсад то ду ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати аз се то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 164. Монет шудан ба гирифтани маълумоти ҳатмии умумии асосӣ (нӯҳсола)

Ба ҳар тарзе монет шудани шахси воқеӣ ба гирифтани маълумоти ҳатмии умумии асосӣ (нӯҳсола),

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазор то ду ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

БОБИ 20. ҶИНОЯТҲО БА МУҚОБИЛИ ОИЛА ВА НОБОЛИҒОН

Моддаи 165. Ҷалби ноболиғон ба содир намудани ҷиноят

1) Ҷалби шахси ноболиғ ба содир намудани ҷиноят бо роҳи ваъда, фиреб, таҳдид ё дигар усул, ки аз ҷониби шахси ба синни ҳажаҳсолагӣ расида анҷом дода шудааст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад.

2) Ҳамин ҳаракат агар аз ҷониби падару модар, омӯзгор ё шахси дигари қонунан ба зимааш тарбияи шахсони ноболиғ гузошташуда содир шуда бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол бо маҳрум сохтан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад.

3) Ҳаракати дар қисми якум ё дуҷуми ҳамин модда пешбинишуда, ки бо зӯроварӣ ё таҳдиди истифодаи он анҷом дода шудааст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

4) Ҳаракати дар қисми якум, дуҷум ё сеҷуми ҳамин модда пешбинишуда, ки бо ҷалби шахси ноболиғ (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35):

а) ба гурӯҳи муташаккил ё иттиҳоди ҷиноятӣ (ташкilotи ҷиноятӣ);

б) ҷиҳати содир намудани ҷинояти вазнин ва махсусан вазнин анҷом дода шудааст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан ба фаъолияти муайян ба мӯҳлати аз се то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35).

Эзоҳ: Дар боби мазкур зери мафҳуми ноболиғон шахсони хурдсол ва ноболиғ фаҳмида мешавад (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386).

Моддаи 166. Ҷалби шахси ноболиғ ба содир намудани кирдорҳои зиддиҷамъиятӣ

1) Ҷалби шахси ноболиғ ҷиҳати истеъмоли мунтазами нӯшокиҳои спиртӣ, истеъмоли мунтазам гайритиббии моддаҳои сахттаъсир ё дигар моддаҳои мадхушкунанда, ё ба фоҳишагарӣ, оворагардӣ, гадой, ки аз ҷониби шахси синнаш ба ҳаждаҳсолагӣ расида содир шудааст (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35),

бо корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то як сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35).

2) Ҳамин ҳаракат агар аз ҷониби падару модар, омӯзгор ё шахси дигари қонунан ба зиммаи тарбияи шахсони ноболиғ гузошташуда, содир шуда бошад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад.

3) Ҳаракати пешбининамудани қисми якум ё дуҷуми ҳамин модда, агар:

а) нисбат ба ду ё якчанд ноболиғ;

б) бо зӯроварӣ ё таҳдиди истифодаи он,

в) такроран содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол бо маҳрум сохтан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад.

Моддаи 167. Савдои кӯдакон

(ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1554)

Ҳама гуна амал ё аҳде, ки ба воситаи онҳо кӯдак гайрикунунӣ аз тарафи падару модар, дигар намояндаи қонунӣ ё дигар шахсе (гурӯҳи шахсоне), ки кӯдак доимӣ ё муваққатӣ дар парастории вай (онҳо) мебошад, ба дигар шахс (гурӯҳи шахсон) бар ивази подоши моддӣ ё дигар ҷуброн, бо мақсади истисмори ӯ ва ё ба даст овардани фоидаи моддӣ ё дигар фоида, инчунин бо мақсади фарзандхондӣ гайриқонунӣ кӯдак, новобаста аз тарзҳои ҳангоми он истифодашаванда супорида мешавад, (ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1554) -

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол бо ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966).

2. Кирдорҳои, ки дар қисми якуми ҳамин модда пешбинӣ шудаанд, агар:

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386);

в) нисбати ду ё зиёда ноболиғ;

г) бо истифодаи зӯроварии барои ҳаёт ва саломатӣ хавфнок ё таҳдиди истифодаи чунин зӯроварӣ (ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1554);

д) бо мақсади аз ҷабрдида гирифтани узв ё бофтаҳои бадан барои пайвандсозӣ, ҳамчунин гайриқонунӣ истифода намудани ӯ бо мақсадҳои репродуктивӣ ё таҳқиқоти биотиббӣ (ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1554);

е) аз тарафи шахси мансабдор ё намояндаи ҳокимият бо истифодаи вазифаҳои хизматӣ, ё дигар шахсе, ки дар ташкилотҳои тиҷоратӣ ё дигар ташкилотҳо вазифаи идоракуниро иҷро мекунад;

ё) бо ҷойивазкунии ҷабрдида тавассути сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон содир шуда бошад, бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚЧТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

3. Кирдорхое, ки дар қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда пешбинӣ шудаанд, агар (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1554**):

а) боиси марги ҷабрдидаи савдои кӯдакон ва ё дигар оқибатҳои вазнин гардида бошад (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1554**);

б) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил;

в) дар ҳолати ретсидиви махсусан хавфнок содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз дувоздаҳ то понздаҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚЧТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

Эзоҳ: Шахси содирнамудаи кирдорҳои пешбининамудаи қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда, ки ихтиёран ба мақомоти дахлдор хабар дода, қурбонии савдои кӯдаконро озод карда бошад, ба шарте дар кирдорҳои ӯ таркиби ҷинояти дигар мавҷуд набошад, аз ҷавобгарии ҷиноятӣ озод карда мешавад (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1554**).

Моддаи 168. Ба шавҳар додани духтари ба синни никоҳ нарасида

Ба шавҳар додани духтари ба синни никоҳ нарасида аз ҷониби падару модар ё шахсоне, ки духтар таҳти васояти онҳост ё шахсоне, ки ӯ тобеи онҳо мебошад, ҳамчунин далолат кардан ё мусоидат кардан барои ба шавҳар додан (**ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**),

бо қорҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳдуд кардани озодӣ аз мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚЧТ аз 10.12.1999 № 877, аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 169. Бастанӣ ақди никоҳ дар ҳаққи шахсе, ки ба синни никоҳ нарасидааст

Бастанӣ созиши никоҳ дар ҳаққи шахсе, ки ба синни никоҳ нарасидааст, инчунин бастанӣ ақди никоҳ бо ҷунин шахс,

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазор то ду ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо қорҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ё бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚЧТ аз 10.12.1999 № 877, аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 170. Дузанагӣ ё серзанагӣ

(**ҚЧТ аз 10.12.1999 № 877**)

Дузанагӣ ё серзанагӣ, яъне бо ду ё якчанд зан зиндагонӣ кардан бо пешбарии хоҷагии умумӣ,

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазор то ду ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо қорҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ё бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚЧТ аз 10.12.1999 № 877, аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 171. Иваз намудани тифл

1) Иваз намудани тифл,

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то чор сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚЧТ аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, ки бо мақсади ғаразнок ё нияти дигари қабех содир шудааст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 172. Писархондии (духтархондии) ғайриқонунӣ

Ҳаракати ғайриқонунӣ дар мавриди писархондии (духтархондии) кӯдак, ба парастори (таҳти васоят) додани онҳо ё додани онҳо ба тарбияи оилаи шахрвандон, ки бо мақсадҳои ғаразнок ё бо ниятҳои дигари қабех анҷом дода шудааст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то ҳаштсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё қорҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 173. Ифшои сирри писархондӣ (духтархондӣ)

1) Ифшои сирри писархондӣ (духтархондӣ) бидуни ихтиёри шахси фарзандхонда, ки аз ҷониби шахсе, ки воқеияти писархондиرو (духтархондиرو) ҳамчун сирри хизматӣ ё касбӣ вазифадор аст ҳифз кунад ё аз ҷониби шахси дигар агар ин кирдор бо ғараз ё бо дигар ниятҳои қабех содир шуда бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо ҷарима ба андозаи аз сесад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо қорҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то як сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, агар боиси оқибатҳои вазнин гардида бошад,

бо маҳрум сохтан аз озоӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати аз се то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 174. Иҷро накардани ўҳдадорӣ оид ба таълиму тарбияи ноболиғ (ҚҶТ аз 18.03.2015 № 1177)

Иҷро накардан ё иҷрои номатлуби ўҳдадориҳо оид ба таълиму тарбияи ноболиғ аз ҷониби падару модар ё шахси дигар, ки ин ўҳдадорӣ ба зиммааш қонунан гузошта шудааст, инчунин аз ҷониби омӯзгор ё дигар корманди муассисаи таълимӣ ё тарбиявӣ, агар ин кирдор бо муносибати бераҳмона нисбат бо ноболиғ алоқаманд бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.03.2015 № 1177**),

бо ҷарима ба андозаи аз дусад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озоӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озоӣ ба ҳамин мӯҳлат бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 18.03.2015 № 1177**).

Моддаи 175. Иҷрои номатлуби ўҳдадорӣ оид ба таъмини бехатарии ҳаёт ва саломатии кӯдак

1) Иҷрои номатлуби ўҳдадорӣ оид ба таъмини бехатарии ҳаёт ва саломатии кӯдаки хурдсол аз ҷониби шахсе, ки ин ўҳдадорӣ тибқи вазифаи хизматӣ ба зиммааш гузошта шудааст ё аз ҷониби шахсе, ки ин вазифаро мувофиқи супориши махсус ба ҷо меорад, ё ин ўҳадорию ихтиёран ба зимма гирифтааст, агар дар натиҷа аз беэҳтиётӣ ба саломатии кӯдак зарари миёна расида бошад,

бо маҳрум сохтан аз озоӣ ба мӯҳлати аз се то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад.

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) аз беэҳтиётӣ боиси ворид гаштани зарари вазнин ба саломатии хурдсол гаштааст;

б) аз беэҳтиётӣ боиси марги ӯ шудааст,

бо маҳрум сохтан аз озоӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати аз се то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

Эзоҳ: Дар Кодекси мазкур зери мафҳуми кӯдаки хурдсол шахси ба синни чордаҳсола нарасида фаҳмида мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 176. Сӯиистифода аз ҳуқуқи васӣ ё парастор

Истифодаи васоят ё парасторӣ бо мақсади ғаразнок ё дигар ниятҳои қабех, ҳамчунин дидаю дониста бе назорат ё бе ёрдами зарурӣ гузоштани шахси таҳти васоят ё парасторӣ қарордошта, ки ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии шахси таҳти васоят ё парасторӣ қарордоштаро ба таври назаррас поймол кардааст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо ҷарима бо андозаи аз сесад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо корҳои ислоҳи меҳнатӣ ба мӯҳлати то ду сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли вазифаҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 177. Бадқасдона саркашӣ намудани падару модар аз таъминоти фарзандон (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**)

1. Бадқасдона, яъне бидуни сабабҳои узрнок саркашӣ намудани падару модар аз иҷрои қарори суд оид ба пардохти маблағ барои таъминоти фарзандони ноболиғ, ҳамчунин фарзандони ғайри қобили меҳнат, ки синнашон ба ҳаҷдаҳсолагии расидааст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо корҳои ҳатмӣ ба мӯҳлати аз яксаду бист то яксаду ҳаштод соат ё бо корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Ҳамин кирдор, агар такроран содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 2.01.2018 № 1472**).

Моддаи 178. Бадқасдона саркашӣ намудани фарзандон аз таъминоти волидайнӣ ғайри қобили меҳнат

1. Бадқасдона, яъне бидуни сабабҳои узрнок бештар аз се моҳ саркашӣ намудани фарзандон аз иҷрои қарори суд оид ба пардохти маблағ чиҳати таъминоти волидайнӣ ғайри қобили меҳнат ё эҳтиёҷманди ёрии моддӣ (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо корҳои ҳатмӣ ба мӯҳлати аз яксаду бист то як саду ҳаштод соат ё бо корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Ҳамин кирдор, агар такроран содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 2.01.2018 № 1472**).

Эзоҳ: Дар моддаҳои 177 ва 178 Кодекси мазкур бадқасдона саркашӣ намудани падару модар аз таъминоти фарзандон ва фарзандони болиғу қобили меҳнат аз таъминоти падару модари ғайри қобили меҳнат, ҳамаи кирдорҳои қарздор, ки ба иҷро нагардидани ҳуҷҷати иҷро (напардохтан, рӯйпӯш намудани даромад, тағйири ҷои истиқомат ё ин ки ҷои кор бидуни огоҳонидани иҷроҷии суд ва ғайра) равона гардидааст ва он боиси ба вучуд омадани қарздорӣ, новобаста аз давраи пардохт, дар ҳаҷме, ки он дар маҷмӯъ маблағи муқарраргардидаи пардохтро барои се моҳ ташкил медиҳад, фаҳмида мешавад (**ҚҶТ аз 2.01.2018 № 1472**).

ҲАСЛИ VIII. ҶИНОЯТҲО БА МУҚОБИЛИ АМНИЯТИ ҶАМЪИЯТӢ ВА САЛОМАТИИ АҲОЛӢ **БОБИ 21. ҶИНОЯТҲО БА МУҚОБИЛИ АМНИЯТИ ҶАМЪИЯТӢ**

Моддаи 179. Терроризм

1) Терроризм, яъне содир намудани тарқиш, сӯхтор, тирпарронӣ аз силоҳи оташфишон ё дигар кирдоре, ки боиси хавфи марғи одамон, расонидани зарари ҷиддӣ ба молу мулк ё ба миён омадани оқибатҳои дигари барои ҷамъият хавфнок мегардад, агар ин кирдор бо мақсади ҳалалдор сохтани амнияти ҷамъиятӣ, фаъолияти мақомоти ҳокимияти давлатӣ ва сохторҳои низомӣ, тарсонидани аҳоли ё расонидани таъсир чиҳати аз ҷониби мақомоти ҳокимият қабул намудани қарор, инчунин таҳдиди анҷом додани кирдорҳои зикршуда бо ҳамин мақсадҳо (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 965, аз 14.11.2016 № 1359**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад.

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

б) такроран содир шуда бошад;

в) аз ҳиссиёти бадбинӣ ё ҳусумати миллӣ, нажодӣ, маҳалгарой ё динӣ (**ҚҶТ аз 14.11.2016 № 1359**);

г) аз ҷониби хизматчиҳои ҳарбӣ (**ҚҶТ аз 14.11.2016 № 1359**);

д) аз ҷониби шахси мансабдор бо истафода аз мақоми хизматӣ (**ҚҶТ аз 14.11.2016 № 1359**);

е) дар ҳолати ретсидиви хавфнок содир шуда бошад (**ҚҶТ аз 14.11.2016 № 1359**), -

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то понздаҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 13.06.2013 № 966**).

3) Кирдори пешбинишудаи қисмҳои якум, дуҷуми ҳамин модда, агар он (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**):

а) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил;

б) дар алоқамандӣ бо таҳдиди истифодаи силоҳи қатли ом, маводи радиоактивӣ ё иҷрои дигар кирдоре, ки ба ҳалокати оммавии одамон оварда мерасонад (**ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965**);

в) дар ҳолати ретсидиви махсусан хавфнок содир шуда бошад;

г) аз беэҳтиётӣ боиси марги инсон ё ин ки дигар оқибатҳои вазнин гардида бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз понздаҳ то бисту панҷ сол ё ҷазои қатл ё якумра аз озодӣ маҳрум сохтан ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 15.05.2004 № 46, аз 1.03.2005 № 86, аз 18.06.2008 № 386, аз 31.12.2008 № 451, аз 13.06.2013 № 966**).

Эзоҳ: Шахсе, ки дар омода сохтани кирдори террористӣ иштирок дорад, агар мақомоти давлатиро сари вақт огоҳ созад ё бо роҳи дигар содир гаштани кирдори террористиро пешгирӣ кунад ва агар дар ҳаракатҳои ин шахс дигар таркиби ҷиноят мавҷуд набошад, аз ҷавобгарии ҷиноятӣ озод карда мешавад.

Такрорӣ дар моддаи мазкур пештар содир шудани як ё якчанд ҷинояти пешбинишудаи ҳамин модда, инчунин моддаҳои 179(1), 180, 181, 185, 310 ва 402 ҳамин Кодекс эътироф карда мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 179(1). Ҷалб кардан барои содир намудани ҷиноятҳои хусусияти террористӣ дошта ё мусоидати дигар барои содир намудани онҳо
(**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**)

1) Ҷалб кардани шахсон барои содир намудани ҷиноятҳои дар моддаҳои 179, 179(2), 179(3), 181, 182, 184, 184(1), 184(2), 184(3), 184(4), 185, 193, 194, 194(1), 194(2), 194(3), 194(4), 194(5), 310 ва 402 пешбинишудаи ҳамин Кодекс ё моил намудани шахс барои иштирок дар фаъолияти ташкилоти террористӣ, мусаллаҳ намудан ё таълими шахсон бо мақсади содир намудани ҷиноятҳои номбаршуда, инчунин мусоидат кардан ба тарзи дигар (**ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ;

в) бо истифода аз мақоми хизматӣ;

г) бо истифода аз воситаҳои ахбори омма ё шабакаи интернет содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз даҳ то понздаҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан ба фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 14.11.2016 № 1359**).

3) Кирдорҳои, ки дар қисмҳои 1 ва 2 ҳамин модда пешбинӣ шудаанд, агар дар ҳолати ретсидиви хавфнок ё махсусан хавфнок содир шуда бошанд, -

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз понздаҳ то бист сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан ба фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚЧТ аз 14.11.2016 № 1359**).

Эзоҳ: Шахсе, ки ҷинояти дар моддаи мазкур пешбинишударо содир намуда, аз ҷавобгарии ҷиноятӣ озод карда мешавад, агар ӯ ихтиёран ва сари вақт бо роҳи ба мақомоти ҳокимияти давлатӣ хабар додан ё бо дигар тарзҳо барои пешгирии содир шудани ҷиноятҳои хусусияти террористӣ дошта мусоидат намояд, агар дар ҳаракатҳои таркиби ҷинояти дигар набошад (**Қонуни ЧТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 179(2). Маблағгузориҳои ҷиноятҳои хусусияти террористидошта
(ҚЧТ аз 18.06.2008 № 386)

1) Бевосита ё бавосита пешниҳод намудан ё ҷамъ овардани воситаҳо бо мақсади пурра ё қисман истифодаи онҳо ё бо дарки он аз ҷониби террористи алоҳида ё гурӯҳи (ташкилоти) террористӣ ё бо мақсади таъминоти молиявии террористи алоҳида ё гурӯҳи (ташкилоти) террористӣ ё, ки ин воситаҳо барои содир намудани ҷиноятҳои дар моддаҳои 179, 179(1), 179(3), 181, 182, 184, 184(1), 184(2), 184(3), 184(4), 185, 193, 194, 194(1), 194(2), 194(3), 194(4), 194(5), 310, 401(1) ва 402 пешбинишудаи ҳамин Кодекс истифода мегарданд, ҳамчунин агар воситаҳои мазкур воқеан дар ҷиноятҳои зикршуда истифода нагарданд, инчунин маблағгузориҳои террористи алоҳида ё гурӯҳи (ташкилоти) террористӣ, ҳатто агар он бо акти (актҳои) террористии мушаххас алоқаманд набошад ё барои маблағгузориҳои сафари шахсони воқеӣ ба давлате, ки дар он ҷо истиқомат намеkunанд ва ё шаҳрванди он нестанд, бо мақсади содир кардан, банақшагирии, тайёр кардан ё иштирок дар содир намудани акти (актҳои) террористӣ ва ё барои тайёр намудани террористон ё гузаштан аз ҷунин тайёри (**ҚЧТ аз 13.06.2013 № 965, аз 13.06.2013 № 966, аз 12.11.2013 № 1028, аз 17.05.2018 № 1515**)-

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚЧТ аз 16.04.2012 № 808, аз 13.06.2013 № 966**).

2) Кирдорҳое, ки дар қисми якуми ҳамин модда пешбинӣ гардидаанд, агар:

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон ё гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ;

в) аз ҷониби шахс бо истифода аз мақоми хизматӣ;

г) бо истифодаи даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастовардаи қонунгардонидашуда (расмикунонидашуда) содир шуда бошанд (**ҚЧТ аз 16.04.2012 № 808**),-

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз даҳ то понздаҳ сол ҷазо дода мешаванд (**ҚЧТ аз 16.04.2012 № 808, аз 13.06.2013 № 966**).

3) Кирдорҳое, ки дар қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда пешбинӣ гардидаанд, агар:

а) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил;

б) дар ҳолати ретсидиви махсусан хавфнок содир шуда бошанд,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз понздаҳ то бист сол ҷазо дода мешаванд (**ҚЧТ аз 16.04.2012 № 808, аз 13.06.2013 № 966**).

Эзоҳ: Зери мафҳуми "воситаҳо" дар моддаи мазкур активҳои ҳама навъ, ламсшаванда ё ламснашаванда, манқул ё ғайриманқул, новобаста ба тарзи ба даст овардани онҳо, ҳамчунин ҳуҷҷатҳои ҳуқуқӣ ва ё санадҳо дар ҳама гуна шакл, аз он ҷумла электронӣ ва рақамӣ, ки ҳуқуқро ба ҷунин активҳо ва ё иштирок дар онҳоро тасдиқ менамоянд, инчунин кредитҳои бонкӣ, чекҳои сафарӣ, чекҳои бонкӣ, интиқоли почтавӣ, саҳмияҳо, коғазҳои қиматнок, облигатсияҳо, векселҳо, аккредитивҳо ва ғайраҳо фаҳмида мешаванд (**ҚЧТ аз 18.06.2008 № 386**).

Моддаи 179(3). Даъвати оммавӣ барои содир намудани ҷиноятҳои хусусияти
террористидошта ва (ё) сафедкунии оммавии фаъолияти террористӣ
(ҚЧТ аз 18.06.2008 № 386, аз 14.11.2016 № 1359)

1) Даъвати оммавӣ барои содир намудани ҷиноятҳои дар моддаҳои 179, 179(1), 179(2), 181, 182, 184, 184(1), 184(2), 184(3), 184(4), 185, 193, 194, 194(1), 194(2), 194(3), 194(4), 194(5), 310 ва 402 пешбиниамудай ҳамин Кодекс, инчунин сафедкунии оммавии ғайолияти террористӣ (**ҚҶТ аз 14.11.2016 № 1359**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад.

2) Ҳамин кирдорҳо, ки бо истифода аз воситаҳои ахбори омма ё шабакаи интернет содир карда шудаанд (**ҚҶТ аз 3.08.2018 № 1538**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз даҳ то понздаҳ сол ҷазо дода мешаванд (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**).

Эзоҳ: Зери мафҳуми сафедкунии оммавии ғайолияти террористӣ тарғибу ташвиқи оммавӣ дар бораи эътироф намудани дурустии мафкура ва таҷрибаи терроризм, тақлифи тақлид ва дастгирии он ғаҳмида мешавад (**ҚҶТ аз 14.11.2016 № 1359**).

Моддаи 180. Иттилооти баръало бардурӯғ оид ба кирдори террористӣ

1) Иттилооти баръало бардурӯғ оид ба руҳ додани тарқиш, сӯхтор ё дигар кирдоре, ки боиси хавфи марги одамон, расонидани зарари ҷиддии ба молу мулк ё ба руҳ додани оқибатҳои дигари барои ҷамъият хавфнок оварда мерасонад ё ба амнияти ҳавопаймо ва шиноварии беҳатари киштии обӣ таҳдид мекунад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**),

бо қорҳои ислоҳӣ ба муддати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Кирдори пешбиниамудай қисми якуми ҳамин модда, ки аз беэҳтиётӣ боиси расонидани зарар ба саломатӣ ё дигар оқибатҳои вазнин гардида бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то ҳафт сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965**).

Моддаи 181. Ғасби ғаравгон

1) Ғасби ғаравгон ё нигоҳ доштани шахс ба сифати ғаравгон марбут бо таҳдиди қуштан ё расондани зарар ба саломатии ӯ ё минбаъд нигоҳ доштани ҳамин шахс бо мақсади маҷбур намудани давлат, ташкилотҳои байналмилалӣ, шахсони воқеӣ ё ҳуқуқӣ ё гурӯҳи шахсон ба иҷро ё худдорӣ намудан аз иҷрои ин ё он ҳаракат ҳамчун шартӣ озод кардани ғаравгон (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад.

2) Ҳамин ҳаракат, агар (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**):

а) тақроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон ё гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

в) бо истифодаи зӯрварие, ки барои ҳаёт ё саломатии инсон хавфнок мебошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

г) бо истифодаи силоҳ ё предмети, ки ба сифати силоҳ истифода мешавад (**ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965**);

д) нисбат ба шахси баръало ноқил (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

е) нисбат ба зане, ки гунаҳгор баръало ҳомиладор буданашро медонад;

ж) нисбат ба шахсе, ки гунаҳгор баръало аз дар вазъияти очизона қарор доштани ӯ огоҳ буд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

з) бо нияти ғаразнок ё қирояи зархаридон (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

и) нисбати ду ва ё зиёда шахсон анҷом дода шудааст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**);

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз даҳ то понздаҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

3) Ҳаракати пешбинишудаи қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда агар (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**):

а) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил;

б) аз беэҳтиётӣ боиси марги инсон ё дигар оқибатҳои вазнин гашта бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

в) дар ҳолати ретсидиви махсусан хавфнок содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз дувоздаҳ то бист сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 1.08.2003 № 45**).

Эзоҳ: Шахсе, ки бо ихтиёри худ ё талаби мақомоти ҳокимият гаравгонро озод мекунад, агар дар ҳаракати ӯ таркиби ҷинояти дигар мавҷуд набошад, аз ҷавобгарии ҷиноятӣ озод карда мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 182. Ғасби бино, иншоот, воситаҳои иттилоот ва алоқа

1) Ғасби бино, иншоот, роҳҳо ё воситаҳои иттилоот ё алоқа, дигар иншооти коммуникатсионӣ ё ин ки нигоҳ доштани онҳо, марбут бо таҳдиди несту нобуд ё вайрон кардани онҳо ё бо таҳдиди куштори шахрвандон ё расондани зарар ба саломатии онҳо бо мақсади маҷбур кардани давлат ё дигар мақомот, шахсони ҳуқуқӣ ё воқеӣ ё гурӯҳи шахсон ба иҷро ё худдорӣ кардан аз иҷрои ягон ҳаракат ҳамчун шарт иҷро накардани таҳдид (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

2) Ҳамин ҳаракат агар (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**):

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон ё гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

в) бо истифодаи зӯрварие, ки барои ҳаёт ё саломатии инсон хавфнок мебошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

г) бо истифода аз силоҳ ё предмете, ки ба сифати силоҳ истифода мешавад, содир шуда бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 13.06.2013 № 965**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад.

3) Ҳаракатҳои пешбиниамудаи қисмҳои яқум ё дуҷуми ҳамин модда, агар (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**):

а) аз ҷониби гурӯҳи муташакил анҷом дода шуда бошад;

б) аз беэҳтиётӣ боиси марги инсон ё дигар оқибатҳои вазнин шуда бошад;

в) дар ҳолати ретсидивӣ махсусан хавфнок содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз даҳ то понздаҳ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 183. Роҳзании обӣ

1) Ҳуҷум ба киштии обӣ бо мақсади ба даст овардани молу мулки ғайр, ки бо зӯрварӣ ё таҳдиди истифодаи он содир шудааст (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

2) Ҳамин ҳаракат, агар (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**):

а) аз ҷониби гурӯҳи муташакил (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

б) аз беэҳтиётӣ боиси марги инсон ё дигар оқибатҳои вазнин гардида бошад;

в) такроран ё бо истифодаи силоҳ ё предмете, ки ба сифати силоҳ истифода мешавад, содир шуда бошад (**ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз дувоздаҳ то бист сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

Моддаи 184. Ғайриқонунӣ ҳай карда бурдан ё ғасби ҳавопаймо, киштӣ ё қатори роҳи оҳан (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**)

1) Ғайриқонунӣ ҳай карда бурдан ё ғасби ҳавопаймо, киштӣ ё қатори роҳи оҳан, ҳамчунин ғасби чунин киштӣ ё қатор бо мақсади ғайриқонунӣ ҳай карда бурдан ё ин ки амалӣ намудани назорати ғайриқонунӣ дар дигар шакл (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ бо мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол ҷазо дода мешавад.

2) Содир намудан ё таҳдиди содир намудани кирдорҳои пешбиниамудаи қисми якуми ҳамин модда бо мақсади маҷбур намудани шахси воқеӣ ё ҳуқуқӣ, давлат ё ташкилоти байналмилалӣ барои содир намудани ягон ҳаракат ё ин ки худдорӣ намудан аз он, агар чунин кирдорҳо тавонанд воқеан ба бехатарии ҳавопаймо, кишти ё қатори роҳи оҳан таҳдид намоянд,

бо маҳрум намудан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386).

3) Ҳаракатҳои пешбиниамудаи қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда, агар (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386):

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон ё гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386);

в) бо зӯроварӣ, ки ба ҳаёт ва саломатии инсон хавфнок аст ё бо таҳдиди истифодаи чунин зӯроварӣ;

г) бо истифодаи силоҳ, ё предмете, ки ба сифати силоҳ истифода мешавад, содир шуда бошад (ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз даҳ то понздаҳ сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966).

4) Ҳаракатҳои пешбиниамудаи қисмҳои якум, дуҷум ё сеҷуми ҳамин модда, агар (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386):

а) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35);

б) аз беэҳтиётӣ боиси марги инсон ё дигар оқибати вазнин гашта бошад;

в) дар ҳолати ретсидиви махсусан хавфнок содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз понздаҳ то бист сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 1.08.2003 № 45, аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966).

Моддаи 184(1). Ғасб, вайрон кардан, содир намудани амалҳои зӯроварӣ дар платформаи стационари воқеи шелфи континенталӣ
(ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386)

1) Ғасби платформаи стационари воқеи шелфи континенталӣ ё дигар шаклҳои назорати ғайриқонунӣ аз болои он ё қасдона вайрон кардани он ва ё расонидани зарар ба он, ки ба бехатарии платформа таҳдид намоянд,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

2) Содир намудани амали зӯроварӣ нисбати шахс дар платформаи стационари воқеи шелфи континенталӣ, ки ба бехатарии он таҳдид намоянд,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол ҷазо дода мешавад.

3) Содир намудан ё таҳдиди содир намудани кирдорҳои пешбиниамудаи қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда бо мақсади маҷбур намудани шахси воқеӣ ё ҳуқуқӣ, давлат ё ташкилоти байналмилалӣ ба содир намудани ягон ҳаракат ё худдорӣ намудан аз он, агар чунин кирдорҳо тавонанд воқеан ба бехатарии платформаи стационари воқеи шелфи континенталӣ таҳдид намоянд,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад.

4) Дар платформаи стационари воқеи шелфи континенталӣ бо ҳар тарз ҷойгир кардан ё содир намудани ҳаракатҳо бо мақсади ҷойгир кардани восита ё моддае, ки метавонад платформаи стационаро вайрон намоянд ё ба бехатарии он таҳдид кунад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз дувоздаҳ то понздаҳ сол ҷазо дода мешавад.

5) Кирдорҳои пешбиниамудаи қисмҳои якум, дуҷум, сеҷум ё чоруми ҳамин модда, ки:

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ;

в) аз ҷониби шахс бо истифода аз мақоми хизматӣ;

г) бо истифодаи силоҳ ё предмете, ки ба сифати силоҳ истифода мешавад, содир шуда бошанд (**ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз понздаҳ то бист сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

Моддаи 184(2). Кирдорҳои қасдона ба муқобили бехатарии ҳавопаймо ё киштӣ
(**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**)

1) Содир намудани амали зӯроварӣ нисбати шахсе, ки дар ҳавопаймо ё киштӣ қарор дорад, агар чунин амал тавонад ба бехатарии ин ҳавопаймо ё киштӣ таҳдид намояд,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол ҷазо дода мешавад.

2) Вайрон кардани ҳавопаймо ё киштӣ ва ё расонидани зарар ба ин ҳавопаймо ё киштӣ ё ин ки ба бори он, аз ҷумла вайрон намудани таҷҳизоти навигатсионӣ ё ба вучуд овардани монеаҳои ҷиддӣ дар истифодабарии он, ки онро аз кор мебарорад ё метавонад ба бехатарии он таҳдид намояд, ҷойгир кардан ё содир намудани ҳаракатҳое, ки дар ҳавопаймо ё киштӣ бо ҳар тарз ҷойгир намудани восита ё моддае оварда расонад, ки метавонад чунин ҳавопаймо ё киштӣ ва ё бори онро вайрон намояд ё ба он зараре расонад, ки метавонад ба бехатарии он таҳдид намояд,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад.

3) Содир намудан ё таҳдиди содир намудани кирдорҳои пешбиниамудай қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда бо мақсади маҷбур намудани шахси воқеӣ ё ҳуқуқӣ, давлат ё ташкилоти байналмилалӣ барои содир намудани ягон ҳаракат ё худдорӣ намудан аз он, агар чунин кирдорҳо тавонанд воқеан ба бехатарии ҳавопаймо ё киштӣ таҳдид намоянд,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз даҳ то понздаҳ сол ҷазо дода мешавад.

4) Кирдорҳои пешбиниамудай қисмҳои якум, дуҷум ё сеҷуми ҳамин модда, ки:

а) тақроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ ё гурӯҳи муташаккил (**ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965**);

в) аз ҷониби шахс бо истифода аз мақоми хизматӣ;

г) аз беэҳтиётӣ боиси марги инсон ё дигар оқибатҳои вазнин гардида бошанд (**ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965**);

д) бо истифодаи силоҳ ё предмете, ки ба сифати силоҳ истифода мешавад, содир шуда бошад (**ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз понздаҳ то бист сол ҷазо дода мешаванд (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

Моддаи 184(3). Ҳаракатҳои қасдона ба муқобили бехатарии фурудгоҳҳое, ки ба авиатсияи граждани хизмат мерасонанд
(**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**)

1) Содир намудани амали зӯроварӣ дар фурудгоҳ нисбати шахсе, ки ба авиатсияи граждани хизмат мерасонад, агар чунин амал ба бехатарӣ дар ин фурудгоҳ таҳдид мекунад ё метавонад таҳдид кунад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол ҷазо дода мешавад.

2) Вайрон намудан ё расонидани зарари ҷиддӣ ба таҷҳизот ё иншооти фурудгоҳе, ки ба авиатсияи граждани хизмат мерасонад ё ин ки ба ҳавопаймоҳои воқеӣ фурудгоҳ, ки дар истифодабарӣ қарор надоранд, ё ҳалал расондан ба кори ҳадамоти фурудгоҳ, агар чунин амал ба бехатарӣ дар ин фурудгоҳ таҳдид кунад ё метавонад таҳдид кунад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳафт то даҳ сол ҷазо дода мешавад.

3) Содир намудан ё таҳдиди содир намудани кирдорҳои пешбиниамудай қисми дуҷуми ҳамин модда бо мақсади маҷбур намудани шахси воқеӣ ё ҳуқуқӣ, давлат ё ташкилоти байналмилалӣ барои

содир намудани ягон ҳаракат ё худдорӣ кардан аз он, агар чунин кирдорҳо ба бехатарӣ дар фурудгоҳе, ки ба авиатсияи граждани хизмат мерасонад, таҳдид мекунад ё метавонанд таҳдид кунанд,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то понздаҳ сол ҷазо дода мешавад.

4) Кирдорҳои пешбиниамудаи қисмҳои якум ё дуюми ҳамин модда, ки:

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ ё гурӯҳи муташаккил (ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965);

в) аз ҷониби шахс бо истифода аз мақоми хизматӣ;

г) аз беэҳтиётӣ боиси марги инсон ё дигар оқибатҳои вазнин гардида бошанд (ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965);

д) бо истифодаи силоҳ ё предмете, ки ба сифати силоҳ истифода мешавад, содир шуда бошанд (ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз понздаҳ то бист сол ҷазо дода мешаванд (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966).

Моддаи 184(4). Интиқоли ғайриқонунии шахси содирнамудаи ҷинояти хусусияти террористидошта дар нақлиёт

Интиқоли ғайриқонунии шахс дар нақлиёт бо дарки он, ки ин шахс ҳаракате содир намудааст, ки бо моддаҳои 179, 179(1), 179(2), 179(3), 181, 182, 184, 184(1), 184(2), 184(3), 185, 193, 194, 194(1), 194(2), 194(3), 194(4), 194(5), 310 ва 402 пешбиниамудаи ҳамин Кодекс ҷиноят мебошад, бо мақсади ёрӣ расонидан ба чунин шахс барои гурехтан аз ҷавобгарии ҷиноятӣ,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз даҳ то понздаҳ сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966).

Моддаи 185. Ташкили воҳидҳои мусаллаҳи ғайриқонунӣ

1) Ташкили воҳидҳои мусаллаҳи ғайриқонунӣ (иттиҳодия, отряд, дастаҳо ё дигар гурӯҳҳо), ҳамчунин роҳбарӣ ба ин гуна воҳидҳо ё иштирок дар онҳо,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол ҷазо дода мешавад.

2) Ҳамин ҳаракат, ки аз ҷониби шахс бо истифодаи мақоми хизматӣ анҷом дода шудааст (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то дувоздаҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

Эзоҳ: Шахсе, ки ихтиёран аз иштирок дар воҳидҳои мусаллаҳи ғайриқонунӣ даст кашида ва силоҳашро супурдааст, агар дар кирдори ӯ дигар таркиби ҷиноят мавҷуд набошад, аз ҷавобгарии ҷиноятӣ озод карда мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 13.06.2013 № 965).

Моддаи 186. Бандитизм

1) Ташкили гурӯҳи (дастаи) мусаллаҳи устувор бо мақсади ҳучум ба шахрвандон ё ташкилот, ҳамчунин роҳбарӣ ба чунин гурӯҳ (даста),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз понздаҳ то бист сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 1.08.2003 № 45, аз 13.06.2013 № 966).

2) Иштирок дар гурӯҳи (дастаи) мусаллаҳи устувор ё дар ҳучумҳои анҷоммедодаи он,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз даҳ то понздаҳ сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966).

3) Кирдори пешбиниамудаи қисмҳои якум ё дуюми ҳамин модда, агар аз ҷониби шахс бо истифода аз мақоми хизматӣ ё дар ҳолати ретсидиви хавфнок ё махсусан хавфнок анҷом дода шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз понздаҳ то бист сол ва маҳрум сохтан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба муддати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 1.08.2003 № 45, аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966).

Моддаи 187. Ташкили иттиҳоди ҷиноятӣ (ташкilotи ҷиноятӣ)

1) Ташкили иттиҳоди ҷиноятӣ (ташкilotи ҷиноятӣ) барои содир намудани ҷиноятҳои вазнин ё ҷиноятҳои махсусан вазнин, ҳамчунин роҳбарӣ ба ҷунин иттиҳод (ташкilot) ё ба ҷузъу томи таркибии онҳо, инчунин ташкили иттиҳоди ташкilotчиён, роҳбарон ё дигар намояндагони гурӯҳҳои муташаккил бо мақсади таҳияи нақша ва фароҳамоварии шароит барои содир намудани ҷиноятҳои вазнин ва махсусан вазнин (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз понздаҳ то бист сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966).

2) Иштирок дар иттиҳоди ҷиноятӣ (ташкilotи ҷиноятӣ) ё иттиҳоди ташкilotчиён, роҳбарон ва ё дигар намояндагони гурӯҳҳои муташаккил (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966).

3) Ҳаракатҳои пешбининамудаи қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда, ки аз ҷониби шахс бо истифода аз мақоми хизматӣ ё дар ҳолати рецидивии хавфнок ё махсусан хавфнок анҷом дода шудааст (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз понздаҳ то бист сол ва бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966).

Эзоҳ: Шахсе, ки ихтиёран ба мақомоти ҳокимият оид ба иштирокаш дар иттиҳоди ҷиноятӣ (ташкilotи ҷиноятӣ) иттилоъ дода ва барои пешгирии фаъолияти он мусоидат мекунад, агар дар кирдори ӯ таркиби ҷинояти дигар мавҷуд набояд, аз ҷавобгарии ҷиноятӣ озод карда мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35).

Моддаи 188. Бетартибҳои оммавӣ

1) Ташкили бетартибҳои оммавӣ, ки бо зӯрварӣ нисбат ба шахсият, харобкорӣ, сӯхтор, несту нобуд ё вайрон кардани молу мулк, истифодаи силоҳи оташфишон, моддаҳои тарканда, воситаҳои таркиш ё моддаҳои оташзананда алоқаманд аст, инчунин муқобилият нишон додан ба ҳокимият, ки бо истифодаи силоҳ ё дигар предметҳои ба сифати силоҳ истифодашаванда содир шудааст, ҳамчунин иштирок дар ин амал (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 965, аз 26.07.2014 № 1089),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад.

2) Даъват ҷиҳати фаъолони итоат накардан ба талаботи қонунии намояндагони ҳокимият ё ба бетартибҳои оммавӣ, ҳамчунин даъват ба зӯрварӣ нисбат ба шахрвандон,

бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35).

Моддаи 189. Барангехтани кинаю адоват ё низои иҷтимоӣ, наҷодӣ, миллий, маҳалгарой ё динӣ (мазҳабӣ)

(ҚҶТ аз 17.12.2020 № 1730)

1) Ҳаракатҳое, ки барои барангехтани кинаю адоват ё низои иҷтимоӣ, наҷодӣ, миллий, маҳалгарой ё динӣ (мазҳабӣ), паст задани шаъну эътибори наҷодӣ, миллий, динӣ (мазҳабӣ) ё маҳал, инчунин тарҳиби махсусият ва бартарии шахрвандон аз нигоҳи муносибати онҳо ба дин (мазҳаб), забон, мансубият ба наҷод, миллат ё маҳал равона шудаанд, агар ин кирдорҳо ба таври оммавӣ ё бо истифодаи воситаҳои

ахбори омма ё шабакаҳои алоқаи барқӣ, аз ҷумла интернет, дар давоми соли пас аз татбиқи ҷазои маъмури барои чунин ҳуқуқвайронкуниҳо содир шуда бошанд,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешаванд (**ҚҶТ аз 17.12.2020 № 1730**).

2) Ҳамин ҳаракат, агар (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**):

а) такроран;

б) бо зӯроварӣ ё таҳдиди истифодаи он;

в) бо истифодаи мақоми хизматӣ;

г) аз ҷониби гурӯҳи шахсон ё гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ анҷом дода шуда бошад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад.

3) Ҳаракати пешбиниамудаи қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда, агар (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**):

а) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

б) аз беэҳтиётӣ боиси марги инсон ё дигар оқибатҳои вазнин гардида бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

в) ба зӯран пеш кардани шахрвад аз маҳалли суқунати доимӣ оварда расонад;

г) дар ҳолати ретсидиви хавфнок ё махсусан хавфнок содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то дувоздаҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан ба фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад.

Моддаи 190. Вайрон кардани қоидаҳои бехатарии корҳои кӯҳӣ, сохтмон ва дигар корҳо

1) Вайрон кардани қоидаҳои бехатарӣ ҳангоми корҳои кӯҳӣ, сохтмон ва дигар корҳо, агар ин аз беэҳтиётӣ боиси ба саломатии инсон расонидани зарари вазнин ва ё миёна гардида бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо ҷарима ба андозаи аз чорсад то ҳаштсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то се сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор агар аз беэҳтиётӣ боиси марги инсон ё дигар оқибатҳои вазнин гардида бошад,

бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад.

Моддаи 191. Вайрон кардани қоидаҳои бехатарӣ дар объектҳои, ки хавфи тарқиш доранд

1) Вайрон кардани қоидаҳои бехатарӣ дар объектҳо ё сеҳҳое, ки хавфи тарқиш доранд агар ин аз беэҳтиётӣ боиси ба саломатии инсон расонидани зарари вазнин ё миёна гашта бошад,

бо ҷарима ба андозаи то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то чор сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, агар аз беэҳтиётӣ боиси марги инсон ё дигар оқибатҳои вазнин гашта бошад,

бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 192. Риоя накардани қоидаҳои бехатарӣ аз сухтор

(ҚҶТ аз 02.01.18 с., №1473)

1) Риоя накардани қоидаҳои бехатарӣ аз сухтор аз ҷониби шахсе, ки ба зиммааш уҳдадорӣ оид ба риоя намудани ин қоидаҳо вогузор шудааст, агар он аз беэҳтиётӣ боиси расонидани зарари миёна ё вазнин ба саломатӣ гардида бошад,-

бо ҷарима ба андозаи аз ҳаштсад то ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба муҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад. (ҚҶТ аз 02.01.18 с., №1473)

2) Кирдори пешбиниамудаи қисми якуми ҳамин модда, агар аз беэҳтиётӣ боиси расонидани зарари вазнин ба саломатии ду ва зиёда шахсон ё боиси марги инсон ё дигар оқибатҳои вазнин гардида бошад,-

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба муҳлати аз ду то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян с машғул шудан бо фаъолияти муайян ба муҳлати то се сол ҷазо дода мешавад. (ҚҶТ аз 02.01.18 с., №1473)

3) Кирдори пешбиниамудаи қисми якуми ҳамин модда, агар аз беэҳтиётӣ боиси марги ду ва зиёда шахсон гардида бошад,-

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба муҳлати аз панҷ то ҳашт сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба муҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад. (ҚҶТ аз 02.01.18 с., №1473)

Моддаи 193. Муносибати ғайриқонунӣ бо маводи радиоактивӣ

1) Ғайриқонунӣ соҳибӣ кардан, истифода бурдан, ба даст овардан, фурӯхтан, нигоҳ доштан, интиқол, ба дигарон додан ё вайрон кардани маводи радиоактивӣ,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба муҳлати аз се то панҷ сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386).

2) Содир намудани ҳаракате, ки аз талабот бо таҳдиди зӯрӣ ё истифодаи он ё ин ки бо ягон шакли дигари тарсонидан барои додани маводи радиоактивӣ иборат мебошад,

бо маҳрум мешавад (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386).сохтан аз озодӣ ба муҳлати аз панҷ то ҳашт сол ҷазо дода

3) Кирдорҳои пешбиниамудаи қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда, ки аз беэҳтиётӣ ба саломатии инсон зарари вазнин ё миёна расонидааст (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба муҳлати аз ҳашт то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386).

4) Кирдорҳои пешбиниамудаи қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда, агар аз беэҳтиётӣ боиси марги инсон ё дигар оқибатҳои вазнин гашта бошад (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба муҳлати аз ҳашт то даҳ сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35).

Моддаи 194. Тасарруфи маводи радиоактивӣ

1) Тасарруфи маводи радиоактивӣ ҳамчунин таҳдиди тасарруфи онҳо бо мақсади маҷбур намудани шахси воқеӣ ё ҳуқуқӣ, давлат ё ташкилоти байналмилалӣ ба содир намудани ягон ҳаракат ё худдорӣ намудан аз он (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386),

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазор то ду ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба муҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон ё гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386);

в) аз ҷониби шахс бо истифода аз мақоми хизматӣ;

г) бо истифодаи зӯрварӣ, ки ба ҳаёт ё саломатии шахс хавфнок намебошад ё таҳдиди истифодаи чунин зӯрварӣ анҷом дода шуда бошад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то дувоздаҳ сол бо ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

3) Кирдори пешбининомудай қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда, агар:

а) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил;

б) бо истифодаи зӯроварии барои ҳаёт ё саломатии инсон хавфнок ё таҳдиди истифодаи ҷунин зӯроварӣ (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

в) дар ҳолати ретсидиви хавфнок ё махсусан хавфнок содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз дувоздаҳ то бист сол (**ҚҶТ аз 13.06.2013 № 966**).

Эзоҳ: Дар моддаи мазкур, инҷунин дар моддаҳои 199 ва 202-и ҳамин Кодекс ҳамон вақт ҷиноят такроран содиршуда эътироф карда мешавад, агар шахс пештар як ё бештар ҷиноятҳои пешбининомудай ҳамин моддаҳо, инҷунин ҷиноятҳои пешбининомудай моддаҳои 186, 244-251-и ҳамин Кодексро содир карда бошад.

Моддаи 194(1). Истифодабарии ғайриқонунии мавод, воситаи радиоактивӣ ё объекти ядрой (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**)**

Истифодабарии ғайриқонунии мавод, воситаи радиоактивӣ ё объекти ядрой бо тарзе, ки раҳиёбӣ ва ё хатари раҳиёбии маводи радиоактивӣ ба вучуд омада, боиси хавфи марг ё расонидани зарари вазнин ба саломатии одамон ё ин ки расонидани зарари ҷиддӣ ба моликият, ба муҳити зист мегардад, бо мақсади маҷбур намудани шахси воқеӣ ё ҳуқуқӣ, давлат ё ташкилоти байналмилалӣ ба содир намудани ягон ҳаракат ё худдорӣ намудан аз он, ҳамҷунин таҳдиди содир намудани ҷунин кирдор бо ҳамин мақсад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад.

Эзоҳ: Дар моддаи мазкур зери мафҳуми "маводи радиоактивӣ" маводи ядрой ва дигар моддаҳои радиоактивии нуклиддоре фаҳмида мешавад, ки худ аз худ таҷзия меёбанд (ҷараёне, ки зимни он афканишоти ионии як ё якчанд намуд, масалан, алфа-афканишот, бета-афканишот, афканишоти нейтронӣ ва гамма-афканишот сурат мегирад) ва онҳо вобаста ба хусусиятҳои радиологӣ ва ё таҷзияи худ метавонанд боиси марг, зарари вазнин ба саломатӣ ва ё зарари ҷиддӣ ба моликият ва муҳити зист шаванд.

"Маводи ядрой" - плутоний, ба истиснои плутонии дорои ҷамъи изотопҳо, ки зиёда аз 80 фоизаш плутоний-238 аст; уран-233; урани бо изотопҳои уран-235 ё уран-233 ғанигардонидашуда; урани дорои омехтаи изотопҳои, ки дар табиат дар шакле вомерӯранд, ки аз маъдан ё пасмондаҳои маъданӣ фарқ мекунанд; ва ҳар гуна маводи дорои як ё якчанд элементҳои зикргардидае мебошад, ки дар ин ҳолат "урани бо изотопҳои уран-235 ё уран-233 ғанигардонидашуда" урани дорои изотопҳои уран-235 ё уран-233 номида мешавад ва ё дорои ҳар ду изотопест ба андозае, ки фоизи барзиёди маҷмӯи ин изотопҳо дар муқоиса бо изотопи уран-238 нисбат ба фоизи изотопи уран-235 дар муқоиса бо изотопи уран-238, ки дар табиат вомерӯрад, зиёдтар аст.

"Объекти ядрой" аз инҳо иборат аст:

а) ҳама гуна реактори ядрой, аз он ҷумла реакторҳои, ки дар киштиҳои баҳрӣ, воситаҳои нақлиёт, дастгоҳҳои парвозкунанда ё объектҳои кайҳонӣ барои истифодабарӣ ба сифати манбаи барқ барои ба ҳаракат овардани ҷунин киштиҳо, воситаҳои нақлиёт, дастгоҳҳои парвозкунанда ё объектҳои кайҳонӣ ва ё ҳама гуна дигар мақсад насб карда шудаанд;

б) ҳама гуна иншоот ё воситаи ҳамлу нақл, ки барои истехсол, нигоҳдорӣ, азнавкоркардабарой ё интиқоли маводи радиоактивӣ истифода мегардад.

"Восита" аз инҳо иборат аст:

а) ҳама гуна воситаи таркандаи ядрой; ё

б) ҳама гуна воситаи паҳнкунандаи маводи радиоактивӣ ё афканандаи радиатсия, ки метавонад вобаста ба хусусиятҳои радиологӣ худ боиси марг, зарари вазнин ба саломатӣ ё зарари воқеӣ ба моликият ё муҳити зист гардад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**).

**Моддаи 194(2). Ҳаракатҳои қасдона ба муқобили бехатарии дастгоҳи ядрой
(ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386)**

1) Содир намудани ҳаракатҳои қасдона ба муқобили бехатарии дастгоҳи ядрой, инчунин ҳаракатҳои ба истифодабарии дастгоҳи ядрой ҳалалрасонанда, ки таъсиррасонии шуоъи радиоактивӣ ё партовҳои маводи радиоактивӣ боиси хавфи марг ё расонидани зарари вазнин ба саломатии одамон ё ин ки расонидани зарари ҷиддӣ ба моликият ё ба муҳити зист мегардад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол ҷазо дода мешавад.

2) Содир намудан ё таҳдиди содир намудани ҳаракатҳои пешбиниамудаи қисми якуми ҳамин модда бо мақсади маҷбур намудани шахси воқеӣ ё ҳуқуқӣ, давлат ё ташкилоти байналмилалӣ ба содир намудани ягон ҳаракат ё худдорӣ намудан аз он,

бо маҳрум намудан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳафт то даҳ сол ҷазо дода мешавад.

Эзоҳ: Зери мафҳуми "дастгоҳи ядрой" дар моддаи мазкур дастгоҳе (инчунин биноҳо ва таҷҳизоти бо вай алоқаманде) фаҳмида мешавад, ки дар он истеҳсол, азнавкоркардабарой, истифодабарӣ, коркард, нигоҳдорӣ ё гӯронидани маводи ядрой амалӣ карда мешавад, агар зарар ё даҳолат ба истифодабарии чунин дастгоҳ метавонад ба шуоъхӯрии зиёди радиоактивӣ ё партови зиёди маводи радиоактивӣ оварда расонад (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386).

**Моддаи 194(3). Ғайриқонунӣ тайёр кардани воситаи тарканди ядрой ё воситаи афканандаи радиатсия
(ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386)**

1) Ғайриқонунӣ тайёр кардани воситаи тарканди ядрой ё воситаи паҳнкунандаи маводи радиоактивӣ ё афканандаи радиатсия, ки боиси хавфи марг ё расонидани зарари вазнин ба саломатии одамон ё ин ки расонидани зарари ҷиддӣ ба моликият ё ба муҳити зист мегардад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад.

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ содир шудааст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳафт то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад.

3) Кирдорҳои пешбиниамудаи қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда, агар:

а) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил;

б) дар ҳолати ретсидиви хавфнок ё махсусан хавфнок содир шудаанд,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз даҳ то понздаҳ сол ҷазо дода мешавад.

Эзоҳ: Шахсе, ки воситаҳои дар моддаи мазкур зикргардидаро бо ихтиёри худ месупорад, агар дар ҳаракати ӯ дигар таркиби ҷиноят мавҷуд набошад, аз ҷавобгарии ҷиноятӣ озод карда мешавад (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386).

**Моддаи 194(4). Ҳамлу нақли ғайриқонунии моддаҳои тарканда, маводҳои радиоактивӣ, силоҳи биологӣ, химиявӣ ё ядрой дар ҳавопаймо, киштӣ ё нақлиёти хушкигард
(ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 965)**

1) Ҳамлу нақли ғайриқонунӣ дар ҳавопаймо, киштӣ ё нақлиёти хушкигард:

а) ягон моддаи тарканда ё маводи радиоактивӣ, бо дарки он ки онҳо барои расонидан ё ба вучуд овардани таҳдиди расонидан ба марг ё расонидани зарари вазнин ба саломатӣ ё зарар бо мақсади тарсонидани аҳоли ё маҷбур намудани давлат ё ташкилоти байналмилалӣ ба содир намудани ягон ҳаракат ё худдорӣ аз он таъин гардидаанд;

б) ҳама гуна силоҳи биологӣ, химиявӣ ё ядрой бо дарки он ки он силоҳи биологӣ, химиявӣ ё ядрой мебошад (ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965);

в) ҳама гуна маводи ибтидоӣ, ки махсус таҷзия мешавад ё таҷҳизот ё маводе, ки махсус барои коркард, истифодабарӣ ва ё истеҳсоли маводи махсус таҷзияшаванда таъин ё тайёр карда шудаанд, бо дарки он ки онҳо барои истифода дар фаъолияти бо таркишҳои ядрой ё дигар фаъолияти ядрой алоқаманди бо кафолатҳои мувофиқи созишнома дар бораи кафолатҳои пурра бо Агентии байналмилалӣ оид ба энергияи атомӣ фаронагиранда, таъин гардидаанд; ва ё

г) ҳама гуна таҷҳизот, мавод ё таъминоти барномавӣ ё ин ки технологияи мувофиқ, ки саҳми назаррасро дар банақшагирӣ, истеҳсол ё расонидани силоҳи биологӣ, химиявӣ ё ядрой мегузорад, бо нияти истифодаи онҳо ба ин мақсад, бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҚТ аз 13.06.2013 № 965**).

2) Аз беэҳтиётӣ ба марг расондан ё расонидани зарари вазнин ба саломатии ягон шахс бинобар содир намудани кирдори дар қисми якуми ҳамин модда пешбинишуда, бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз даҳ то понздаҳ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 194(5). Ғайриқонунӣ истифода бурдан ва ё партофтани моддаҳои тарканда, силоҳи биологӣ, химиявӣ ё ядрой, моддаҳои хатарнок ва зараррасон аз киштӣ ё платформаи стационарии воқеи шелфи континенталӣ
(**ҚҚТ аз 13.06.2013 № 965**)

1) Ба муқобили киштӣ ё платформаи стационарии воқеи шелфи континенталӣ ғайриқонунӣ истифода бурдан ё ин ки аз киштӣ ё платформаи стационарии воқеи шелфи континенталӣ партофтани моддаҳои тарканда, маводи радиоактивӣ ё силоҳи биологӣ, химиявӣ ё ядрой, ё ин ки нафт, гази моеи табиӣ ё дигар моддаи хатарнок ё зараррасон ба андоза ва ҳаҷме, ки он боиси марг ё зарари вазнин ба саломатӣ мегардад ё шуда метавонад (**ҚҚТ аз 13.06.2013 № 965**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад.

2) Содир намудан ё таҳдиди содир намудани кирдорҳои пешбиниамудай қисми якуми ҳамин модда бо мақсади тарсонидани аҳоли ва ё маҷбур кардани давлат ё ташкилоти байналмилалӣ барои иҷрои ягон ҳаракат ё худдорӣ намудан аз он,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз даҳ то понздаҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҚТ аз 18.06.2008 № 386**).

Моддаи 195. Ғайриқонунӣ соҳиб шудан, ба дигарон додан, ба соҳибияти каси дигар додан, нигоҳ доштан, интиқол додан, гирифта гаштани силоҳ, лавозимоти ҷангӣ, моддаҳои тарканда ва воситаҳои таркиш
(**ҚҚТ аз 13.06.2013 № 965**)

1) Ғайриқонунӣ соҳиб шудан, ба дигарон додан, ба соҳибияти каси дигар додан, нигоҳ доштан, интиқол додан ё бо худ гирифта гаштани силоҳи оташфишон, (ғайр аз силоҳи суфтамили шикорӣ), лавозимоти ҷангӣ, моддаҳои тарканда ё воситаҳои таркиш (**ҚҚТ аз 13.06.2013 № 965, аз 26.07.2014 № 1089**),-

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазор то ду ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (**ҚҚТ аз 18.06.2008 № 386**);

в) ба миқдори калон анҷом дода шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то ҳафт сол ҷазо дода мешавад (**ҚҚТ аз 18.06.2008 № 386**).

3) Кирдори пешбиниамудай қисми якуми ҳамин модда агар аз ҷониби гурӯҳи муташаккил содир шуда бошад, ҳамчунин ғайриқонунӣ соҳиб шудан, ба дигарон додан, ба соҳибияти каси дигар додан,

нигоҳ доштан, интиқол додан ё бо худ гирифта гаштани силоҳи зарравӣ, химиявӣ, биологӣ (бактериологӣ) ё дигар намуди силоҳи қатли ом ё мавод ё таҷҳизоте, ки ҳангоми сохтани силоҳи қатли ом истифода шуданашон мумкин аст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 13.06.2013 № 965**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳафт то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

4) Ғайриқонунӣ соҳиб шудан, ба дигарон додан, ба соҳибияти каси дигар додан ё гирифта гаштани силоҳи газӣ, ханчар, корди дудам ё дигар силоҳи сард, аз ҷумла силоҳи ҳаводиханда, агар чунин кирдор дар давоми соли баъди татбиқи ҷазои маъмурӣ содир шуда бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 13.06.2013 № 965**),

бо корҳои ҳатмӣ ба мӯҳлати аз як садӯ ҳаштод то ду садӯ чил соат ё бо ҷарима ба андозаи аз дусад то панҷсад нишондиханда барои ҳисобҳо ё бо корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

Эзоҳ: 1) Шахсе, ки ихтиёрий предметҳои дар моддаи мазкур номбурдашударо месупорад, агар дар кирдори ӯ дигар таркиби ҷиноят мавҷуд набошад, аз ҷавобгарии ҷиноятӣ озод карда мешавад.

2) Мутобиқи қисми якуми ҳамин модда ҷавобгарии ҷиноятӣ барои кирдорҳои ғайриқонунӣ бо тирҳо танҳо он гоҳ ба миён меоянд, ки агар шумораи тирҳо то даҳ дона бошад ва агар ин кирдор дар давоми соли баъди татбиқи ҷазои маъмурӣ содир шуда бошад. Барои зиёда аз даҳ дона тир бошад, ҷавобгарии ҷиноятӣ новобаста аз ҷавобгарии маъмурӣ ба миён меояд (**ҚҶТ аз 1.03.2005 № 86**).

3) Силоҳи оташфишон (ду адад ва зиёда аз он), лавозимоти ҷангӣ (граната, снаряд ва ғайра ду адад ва зиёда аз он, тир 30 адад ва зиёда аз он), миқдори калон ҳисоб карда мешавад (**ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965, аз 26.07.2014 № 1089**).

Моддаи 195(1). Ғайриқонунӣ расонидан, ҷойгир намудан, ба кор андохтан ё таркондани воситаи тарканда ё воситаи дигари марговар

Ғайриқонунӣ ва қасдона расонидан, ҷойгир намудан, ба кор андохтан ё таркондани воситаи тарканда ё воситаи дигари марговар дар ҳудуди ҷойҳои истифодаи ҷамъиятӣ, объекти давлатӣ ё ҳукуматӣ, объекти системаи нақлиёти ҷамъиятӣ ё объекти инфрасохтор, инчунин ба тарзе, ки он ба муқобили онҳо равона шуда, боиси хавфи марг ё расонидани зарари вазнин ба саломатии одамон мегардад ё ин ки чунин ҷойҳо, объект ё системаро бағоят хароб сохта, зиёни калони иқтисодӣ мерасонад ё метавонад расонад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад.

Эзоҳ: Дар моддаи мазкур "воситаи тарканда ё воситаи дигари марговар" аз инҳо иборат аст:

а) силоҳи тарканда ё оташбор ё воситае, ки дорои таъиноти расонидан ё қобили расонидан ба марг ё расонидани зарари вазнин ба саломатӣ ё зарари ҷиддии моддӣ мебошад (**ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965**);

б) силоҳ ё воситае, ки бо усули раҳо, паҳн кардан ё таъсир расондан бо моддаҳои заҳрноки химиявӣ, агентҳои биологӣ ё заҳрҳо ва ё моддаҳои ба онҳо монанд ё ин ки радиатсия ё маводи радиоактивии дорои таъиноти расонидан ё қобили расонидан ба марг ё расонидани зарари вазнин ба саломатӣ ё зарари ҷиддии моддӣ мебошад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 965**).

Моддаи 195(2). Муомилот ва истифодаи моддаҳои оташзананда (ҚҶТ аз 26.07.2014 № 1089)

1) Истеҳсол, тайёр кардан, соҳиб шудан, нигоҳ доштан, ба дигарон додан, ба соҳибияти каси дигар додан, фиристондан, интиқол додан, бо худ гирифта гаштани моддаҳои оташзананда, ки барои ба сифати силоҳ истифода бурдан мувофиқ карда шудаанд,

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазор то ду ҳазор нишондиханда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад.

2) Истифода бурдани моддаҳои оташзананда,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

3) Ҳаракатҳои пешбиниамудаи қисмҳои 1 ва 2 ҳамин модда, агар:

а) аз ҷониби гурӯҳи шахсон ё гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ;

б) дар ҳолати ретсидиви хавфнок;

в) бо сабаби нафрат ё хусумати миллӣ, нажодӣ, динӣ, мазҳабӣ, маҳалгарой ё интиқом;

г) ба миқдори калон содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол ҷазо дода мешавад.

4) Ҳаракатҳои пешбиниамудаи қисмҳои 1, 2 ва ё 3 ҳамин модда, агар:

а) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил ё иттиҳоди ҷиноятӣ (ташкilotи ҷиноятӣ);

б) дар ҳолати ретсидиви махсусан хавфнок;

в) ба миқдори махсусан калон содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад.

Эзоҳ: 1) Таҳти мафҳуми моддаҳои оташзананда дар ҳамин ва дигар моддаҳои Қисми махсуси Кодекси мазкур маҳлул, мавод ва моддаҳои фаҳмида мешаванд, ки новобаста аз тарзи омода намудан дорои қобилияти даргирандагӣ буда, барои истифода бурдан ба сифати силоҳ мувофиқ карда шуда, ҷиҳати расонидани зарар ба ҳаёт, саломатӣ, молу мулк ва муҳити зист равона карда шудаанд.

2) Шахсе, ки ихтиёрий моддаҳои оташзанандаи дар ҳамин модда зикршударо месупорад, агар дар кирдори ӯ дигар таркиби ҷиноят мавҷуд набошад, барои содир намудани ҷинояти мазкур ба ҷавобгарӣ кашида намешавад.

3) Моддаҳои оташзананда дар ҳаҷми аз 0,5 литр то 1 литр миқдори калон ва зиёда аз 1 литр миқдори махсусан калон ҳисобида мешаванд (ҚҶТ аз 26.07.2014 № 1089).

Моддаи 196. Ғайриқонунӣ сохтани силоҳ

(ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965)

1) Ғайриқонунӣ сохтан ё таъмир кардани силоҳи оташфишон, қисмҳои комплектии (пуркунандаи) онҳо, ҳамчунин ғайриқонунӣ сохтани лавозимоти ҷангӣ, моддаҳои тарканда ё воситаҳои таркиш (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 13.06.2013 № 965),

бо ҷарима ба андозаи аз як то ду ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422).

2) Ҳамин кирдор, ки такроран ё аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ содир шудааст (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то панҷ сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35).

3) Кирдори пешбиниамудаи қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда, ки аз ҷониби гурӯҳи муташаккил ё дар ҳолати ретсидиви хавфнок ё махсусан хавфнок содир шудааст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35);

4) Ғайриқонунӣ сохтани силоҳи газӣ, ҳамчунин ханҷар, корди дудама ё дигар силоҳи сард, аз ҷумла силоҳи ҳаводиханда (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 13.06.2013 № 965),

бо корҳои ҳатмӣ ба мӯҳлати аз як саду ҳаштод то ду саду чил соат ё бо ҷарима ба андозаи то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422).

Эзоҳ: Шахсе, ки ихтиёрий предметҳои дар ҳамин модда зикршударо месупорад, агар дар кирдори ӯ дигар таркиби ҷиноят мавҷуд набошад, аз ҷавобгарии ҷиноятӣ озод карда мешавад.

Моддаи 197. Нигоҳдошти бепарвоёнаи силоҳ

(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 13.06.2013 № 965)

Нигоҳдошти бепарвоёнаи силоҳи оташфишон, лавозимоти ҷангӣ, моддаҳои тарканда ё воситаҳои таркиш аз ҷониби дорандаи қонунии онҳо, ки барои онро истифода бурдани шахси дигар шароит фароҳам овардааст ва агар он аз беэҳтиётӣ боиси оқибатҳои вазнин гардида бошад (**ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965**),

бо ҷарима ба андозаи аз дусад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 198. Иҷрои номатлуби вазифаи ҳифзи силоҳ, лавозимоти ҷангӣ, моддаҳои тарканда ва воситаҳои таркиш

(ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965)

1) Иҷрои номатлуби вазифаи хеш аз ҷониби шахсе, ки ба зиммааш ҳифзи силоҳи оташфишон, лавозимоти ҷангӣ, моддаҳои тарканда ё воситаҳои таркиш гузошта шудааст, агар он сабаби тасарруф ё нобуд шудани онҳо ё боиси дигар оқибатҳои вазнин гашта бошад (**ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965**),

бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Иҷрои номатлуби вазифа оид ба ҳифзи силоҳи зарравӣ, химиявӣ, биологӣ (бактериологӣ) ё дигар намуди силоҳи қатли ом ё мавод ё таҷҳизоте, ки ҳангоми сохтани силоҳи қатли ом истифода шуданашон мумкин аст, агар ин боиси дигар оқибатҳои вазнин гашта бошад ё хавфи ба миён омадани чунин оқибатҳоро пеш оварда бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 13.06.2013 № 965**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то ҳафт сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 199. Тасарруфи силоҳ, лавозимоти ҷангӣ, моддаҳои тарканда ва воситаҳои таркиш

(ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965)

1) Тасарруфи силоҳи оташфишон, қисмҳои комплектии (пуркунандаи) он, лавозимоти ҷангӣ, моддаҳои тарканда ё воситаҳои таркиш (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, 13.06.2013 № 965**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

2) Тасарруфи силоҳи зарравӣ, химиявӣ, биологӣ (бактериологӣ) ва дигар намуди силоҳи қатли ом, ҳамчунин мавод ё таҷҳизотҳое, ки ҳангоми сохтани силоҳи қатли ом истифода шуданашон мумкин аст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 13.06.2013 № 965**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

3) Кирдори пешбиниамудай қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда агар:

а) тақроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

в) бо истифодаи зӯроварӣ, ки ба ҳаёт ва ё саломатӣ хавфнок нест ё бо таҳдиди истифодаи чунин зӯроварӣ анҷом дода шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

4) Кирдори пешбиниамудай қисмҳои якум, дуҷум ё сеҷуми ҳамин модда, агар:

а) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил,

б) бо истифодаи зӯроварӣ, ки барои ҳаёт ва саломатӣ хавфнок аст ё бо таҳдиди истифодаи чунин зӯроварӣ;

в) аз ҷониби шахс бо истифода аз мақоми хизматӣ;

г) дар ҳолати рецидивии хавфнок ё махсусан хавфнок содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз дувоздаҳ то бист сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

Моддаи 199(1). Муомилоти ғайриқонунии маводи тарфгарӣ (пиротехникӣ)
(**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 389**)

1) Ғайриқонунӣ ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид намудан, истехсол кардан, нигоҳ доштан, фурӯхтан, ба соҳибияти каси дигар додан ва истифода бурдани маводи тарфгарӣ (пиротехникӣ) ба миқдори на чандон калон ё дар давоми сол пас аз таъини ҷазои маъмури барои содир намудани чунин кирдорҳо,

бо ҷарима ба андозаи аз сад то дусад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдорҳо, агар ба миқдори калон содир шуда бошанд,

бо ҷарима ба андозаи аз дусад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз як то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

Эзоҳ: Таҳти мафҳуми ба миқдори начандон калон аз бист то сад адад маводи тарфгарии (пиротехникии) барои оташфаввораҳо истифодашаванда, аз панҷоҳ то дусад адад бозичаҳои оташбозӣ ба монанди капсулаҳо барои туфангчаҳои бозича (дар лентаҳо, варақҳо, роликҳо ё ҳалқаҳои гирди пластикӣ печонидашуда), ба миқдори калон зиёда аз сад адад маводи тарфгарии (пиротехникии) барои оташфаввораҳо, зиёда аз дусад адад бозичаҳои оташбозӣ ба монанди капсулаҳо барои туфангчаҳои бозича (дар лентаҳо, варақҳо, роликҳо ё ҳалқаҳои гирди пластикӣ печонидашуда) фаҳмида мешавад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 389**).

БОБИ 22. ҚИНОЯТҲО БА МУҚОБИЛИ САЛОМАТИИ АҲОЛӢ

Моддаи 200. Муомилоти ғайриқонунии воситаҳои нашъадор ё моддаҳои психотропӣ ё ҳаммонанди (аналоги) онҳо бо мақсади ба соҳибияти каси дигар додан

(**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35; аз 20.04.2021с., №1776**)

1) Ғайриқонунӣ истехсол, тайёр кардан, коркард, соҳиб шудан, нигоҳ доштан, интиқол ё фиристондан бо мақсади ба соҳибияти каси дигар додан, ҳамчунин ғайриқонунӣ ба соҳибияти каси дигар додани воситаҳои нашъадор ё моддаҳои психотропӣ ё **ҳаммонанди (аналоги) онҳо** ба миқдори кам, бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 20.04.2021с., №1776**).

2) Ҳаракатҳои пешбининамудаи қисми якуми ҳамин модда, агар ба миқдори начандон калон содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

3) Ҳаракатҳои пешбининамудаи қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда, агар:

а) такроран;

б) дар муассисаҳои таҳсилоти ҳамагонӣ ё дар дигар ҷойҳое, ки барои гузаронидани чорабиниҳои таълимӣ, варзиши ё дигар чорабиниҳои ҷамъиятӣ истифода бурда мешаванд;

в) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

г) ба миқдори калон;

д) дар ҳолати ретсидиви ҳафнок содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

4) Ҳаракатҳои пешбининамудаи қисмҳои якум ё дуҷум ё сеҷуми ҳамин модда, агар:

а) дар ҳолати ретсидиви махсусан хавфнок;

б) дар маҳалли адои ҷазо дар намуди маҳрум сохтан аз озодӣ;

- в) бо истифодаи мақоми хизматӣ;
- г) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил ё иттиҳоди ҷиноятӣ (ташкилоти ҷиноятӣ);
- д) ба миқдори махсусан калон содир шуда бошад, -

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз дувоздаҳ то бист сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

Эзоҳ:

1) Дар моддаҳои 200-205-уми Ҳамин Кодекс ҳамон вақт ҷиноят такроран содиршуда эътироф карда мешавад, ки агар шахс қаблан як ё якчанд ҷиноятҳои пешбиниамудаи Ҳамин моддаҳоро содир карда бошад.

2) Мафҳуми миқдори кам, начандон калон, калон ва махсусан калон, ки дар моддаҳои 200-202 ва 204 Ҳамин Кодекс пешбинӣ шудааст, мутобиқи "Номгӯ ва миқдори воситаҳои нашъадор, моддаҳои психотропӣ ва прекурсорҳои дар муомилоти ғайриқонуний буда", ки дар Замимаи № 1 Кодекси мазкур нишон дода шудаанд, муайян карда мешавад.

3) Мафҳуми миқдори кам, начандон калон, калон ва махсусан калони дар моддаи 204 нишон дода шуда дар Номгӯ аз рӯи миқдори ниҳоли зироатҳои дорои моддаҳои нашъадори кишташон манъшуда муайян карда мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

4) **Миқдори кам, начандон калон, калон ва махсусан калони ҳаммонанди (аналоги) маводи нашъаовар ва моддаҳои психотропӣ ба миқдори кам, начандон калон, калон ва махсусан калони воситаҳои нашъадор ва моддаҳои психотропӣ, ки маводи ҳаммонанди (аналоги) онҳо мебошанд, мувофиқанд (ҚҶТ аз 20.04.2021с., №1776).**

Моддаи 201. Муносибати ғайриқонуний бо воситаҳои нашъадор ё моддаҳои психотропӣ ё ҳаммонанди (аналоги) онҳо

(**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35; аз 20.04.2021с., №1776**)

1) Ғайриқонуний истехсол, тайёр намудан, коркард, соҳиб шудан, нигоҳ доштан, интиқол ё фиристодани воситаҳои нашъадор ё моддаҳои психотропӣ, ё **ҳаммонанди (аналоги) онҳо** бе мақсади ба соҳибияти каси дигар додан ба миқдори кам,

бо ҷарима ба андозаи аз сад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422; аз 20.04.2021с., №1776**).

2) Ҳаракатҳои пешбиниамудаи қисми якуми Ҳамин модда, агар ба миқдори начандон калон содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

3) Ҳаракатҳои пешбиниамудаи қисмҳои якум ё дуҷуми Ҳамин модда, агар:

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

в) дар маҳалли адои ҷазо дар намуди маҳрум сохтан аз озодӣ;

г) бо истифодаи мақоми хизматӣ;

д) дар ҳолати ретсидиви хавфнок;

е) ба миқдори калон содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

4) Ҳаракатҳои пешбиниамудаи қисмҳои якум ё дуҷум ё сеҷуми Ҳамин модда, агар:

а) дар ҳолати ретсидиви махсусан хавфнок;

б) ба миқдори махсусан калон содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

Моддаи 202. Тасарруфи воситаҳои нашъадор ё моддаҳои психотропӣ ё ҳаммонанди (аналоги) онҳо

(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35; аз 20.04.2021с., №1776)

1) Тасарруфи воситаҳои нашъадор ё моддаҳои психотропӣ, бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то панҷ сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35; аз 20.04.2021с., №1776).

2) Ҳамин ҳаракат агар (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35):

- а) такроран;
- б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386);
- в) бо истифода аз мақоми хизматӣ;
- г) ба миқдори калон содир шуда бошад;
- д) бо зӯроварӣ, ки барои ҳаёт ва саломатӣ хавфнок нест ё бо таҳдиди истифодаи он анҷом дода шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966).

3) Ҳаракати пешбиниамудаи қисмҳои якҷум ё дуҷуми ҳамин модда, агар (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35):

- а) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил;
 - б) ба миқдори махсусан калон;
 - в) бо истифодаи зӯроварӣ, ки барои ҳаёт ва саломатӣ хавфнок аст ё бо таҳдиди истифодаи чунин зӯроварӣ;
 - г) дар ҳолати ретсидиви хавфнок ё махсусан хавфнок содир шуда бошад,
- бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз даҳ то понздаҳ сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966).

Моддаи 202(1). Ғайриқонунӣ истеҳсол, тайёр кардан, коркард, соҳиб шудан, нигоҳ доштан, ба соҳибияти каси дигар додан, интиқол ё фиристонидани прекурсорҳо
(ҚҶТ аз 5.08.2009 № 547)

1) Ғайриқонунӣ истеҳсол, тайёр кардан, коркард, соҳиб шудан, нигоҳ доштан, ба соҳибияти каси дигар додан, интиқол ё фиристодани прекурсорҳо бо мақсади истифода бурдани онҳо барои истеҳсол ё тайёр кардани воситаҳои нашъадор ё моддаҳои психотропӣ ба миқдори калон, бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

2) Ҳамин кирдор, агар:

- а) такроран;
 - б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ;
 - в) бо истифода аз мақоми хизматӣ содир шуда бошад,
- бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳафт сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан ба фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешаванд.

3) Кирдорҳои пешбиниамудаи қисмҳои якҷум ё дуҷуми ҳамин модда, агар:

- а) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил;
 - б) дар ҳолати ретсидиви хавфнок ё махсусан хавфнок;
 - в) ба миқдори махсусан калон содир шуда бошад,
- бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳафт то даҳ сол ҷазо дода мешаванд (ҚҶТ аз 5.08.2009 № 547, аз 13.06.2013 № 966).

Моддаи 202(2). Тасарруфи прекурсорҳо

(ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35)

1) Тасарруфи прекурсорҳо бо мақсади истехсол ё тайёр кардани воситаҳои нашъадор ё моддаҳои психотропӣ,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад **(ҚЧТ аз 5.08.2009 № 547)**.

2) Ҳамин ҳаракат агар:

а) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ **(ҚЧТ аз 18.06.2008 № 386)**;

б) такроран;

в) бо истифодаи зӯроварие, ки барои ҳаёт ё саломатӣ хавфнок нест ё бо таҳдиди истифодаи он;

г) бо истифодаи мақоми хизмати;

д) ба миқдори калон содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳафт сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан ба фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад **(ҚЧТ аз 5.08.2009 № 547)**.

3) Ҳаракатҳои пешбиниамудаи қисмҳои якум ё дуюми ҳамин модда агар:

а) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил;

б) бо истифодаи зӯроварие, ки барои ҳаёт ё саломатӣ хавфнок аст ё бо таҳдиди истифодаи чунин зӯроварӣ;

в) ба миқдори маҳсусан калон содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳафт то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад **(ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966)**.

Моддаи 203. Моил кардан ба истеъмоли воситаҳои нашъадор ё моддаҳои психотропӣ ё ҳаммонанди (аналогии) онҳо

(ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35; аз 20.04.2021с., №1776)

1) Моил кардан ба истеъмоли воситаҳои нашъадор ё моддаҳои психотропӣ ё ҳаммонанди **(аналогии) онҳо** (Қонуни ЧТ аз 17.05.2004 № 35; аз 20.04.2021с., №1776),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

2) Ҳамин ҳаракат, агар **(ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35)**:

а) нисбати шахсони баръало ноболиғ **(ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386)**;

б) нисбати ду ё зиёда шахсон **(Қонуни ЧТ аз 18.06.2008 № 386)**;

в) бо роҳи фиреб;

г) бо истифодаи зӯроварӣ ё таҳдиди истифодаи он;

д) такроран;

е) дар маҳалли адои ҷазои маҳрум сохтан аз озодӣ;

ж) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то ҳафт сол ҷазо дода мешавад.

3) Ҳаракати пешбиниамудаи қисмҳои якум ё дуюми ҳамин модда, агар аз беэҳтиётӣ боиси марги ҷабрдида ё расонидани дигар оқибатҳои вазнин гашта бошад **(ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35)**,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳафт то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад **(ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35)**.

Моддаи 204. Парвариши ғайриқонунии зироатҳои дорои моддаҳои нашъадори кишташон манъшуда

(ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35)

1) Парвариш, яъне кишт ё нигоҳубини ғайриқонунии зироатҳое, ки дорои моддаҳои нашъадори кишташон манъшуда мебошанд, ба миқдори кам содир шуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз дусад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳаракатҳои пешбиниамудаи қисми якуми ҳамин модда, агар ба миқдори начандон калон содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

3) Ҳаракатҳои пешбиниамудаи қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда, агар:

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

в) дар ҳолати ретсидиви хавфнок;

г) ба миқдори калон содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

4) Ҳаракатҳои пешбиниамудаи қисмҳои якум ё дуҷум ё сеҷуми ҳамин модда, агар:

а) дар ҳолати ретсидиви махсусан хавфнок;

б) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил ё иттиҳоди ҷиноятӣ (ташкilotи ҷиноятӣ);

в) бо истифода аз мақоми хизматӣ;

г) ба миқдори махсусан калон содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

Моддаи 205. Ташкил ё ниғаҳдошти фасодхона барои истеъмоли воситаҳои нашъадор ё моддаҳои психотропӣ ё ҳаммонанди (аналоги) онҳо

(**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35; аз 20.04.2021с., №1776**)

1) Ташкил ё ниғаҳдории фасодхона барои истеъмоли воситаҳои нашъадор ё моддаҳои психотропӣ ё ҳаммонанди (аналоги) онҳо (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35; аз 20.04.2021с., №1776**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил;

в) бо истифода аз мақоми хизматӣ содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

Моддаи 206. Муомилоти ғайриқонунии моддаҳои сахттаъсир ё заҳролуд бо мақсади ба соҳибияти каси дигар додан

(**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**)

1) Ғайриқонунӣ истеҳсол, тайёр намудан, коркард, соҳиб шудан, нигоҳ доштан, интиқол ё фиристондан бо мақсади ба соҳибияти каси дигар додан, ҳамчунин ғайриқонунӣ ба соҳибияти каси дигар додани моддаҳои сахттаъсир ё заҳролуд, ки воситаҳои нашъадор ё моддаҳои психотропӣ намебошанд,

бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати аз се то панҷ сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад.

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

б) такроран содир гардида бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳафт сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

3) Кирдорҳои пешбиниамудаи қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда, агар:

а) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил;

б) вобаста ба моддаҳои сахттаъсир ё заҳролуд ба миқдори калон содир шуда бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳафт то даҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

Хориҷ карда шуд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 206(1). Вайрон намудани қоидаҳои муомилоти воситаҳои нашъадор, моддаҳои психотропӣ ё прекурсорҳо, моддаҳои сахттаъсир ё заҳролуд
(**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**)

1) Вайрон намудани қоидаҳои истехсол, тайёр кардан, коркард, нигоҳдошт, баҳисобгирӣ, додан, фурӯш, тақсимот, интиқол, фиристондан, соҳиб шудан, истифода, воридот, содирот ё нобуд кардани воситаҳои нашъадор, моддаҳои психотропӣ ё прекурсорҳо, инчунин мавод, асбоб ё таҷҳизоте, ки барои тайёр кардани воситаҳои нашъадор, моддаҳои психотропӣ ё прекурсорҳо истифода бурда мешаванд ва таҳти назорати махсус қарор доранд, агар ин кирдор аз ҷониби шахсе анҷом дода шуда бошад, ки он вазифадор аст қоидаҳои зикргардидаро риоя кунад,

бо ҷарима ба андозаи то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо қорҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

2) Вайрон кардани қоидаҳои истехсол, соҳиб шудан, нигоҳ доштан, баҳисобгирӣ, додан, интиқол ё фиристондани моддаҳои сахттаъсир ё заҳролуд, агар он боиси тасарруфи онҳо ё расонидани дигар зарари ҷиддӣ гардида бошад,

бо ҷарима ба андозаи то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо қорҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ва машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 207. Вайрон кардани қоидаҳои меъёрҳои санитарияи гигиенӣ ва зидди эпидемикӣ
(**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1555**)

1) Вайрон кардани қоидаҳои меъёрҳои санитарияи гигиенӣ ва зидди эпидемикӣ, ки аз беэҳтиётӣ боиси бемории оммавӣ ё заҳролудшавии одамон гардидааст, -

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо қорҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад.

2) Ҳамин кирдор, агар дар шароити пайдоиш ва паҳншавии бемории барои инсон хавфнок ё хангоми амалигардонии чорабиниҳои маҳдудкунандаи карантинӣ содир шуда бошад, ки аз беэҳтиётӣ боиси бемории оммавӣ ва ё заҳролудшавии одамон гардидааст,-

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад. (**ҚҶТ аз 04.07.20 с., №1701**)

3) Кирдорҳои пешбиниамудай қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда, агар аз беэҳтиётӣ боиси расонидани зарари вазнин ба саломатӣ ва ё мубталои сирояти вируси норасоии масунияти одам ва ё марги як ё зиёда шахсон гардида бошанд,-

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешаванд. (**ҚҶТ аз 04.07.20 с., №1701**)

Моддаи 208. Ниҳон доштани иттилоот оид ба ҳолатҳои, ки барои ҳаёт ва саломатии одамон хавфнок мебошанд

1) Ниҳон доштан ё таҳриф кардани иттилоот дар мавриди ҳодисаҳо, воқеаҳо ё рӯйдодҳое, ки барои ҳаёт ё саломатии одамон ё муҳити атроф хавфнок мебошанд, аз ҷониби шахсе, ки вазифадор аст аҳолиро бо чунин иттилоот таъмин намояд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то ҳафтсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) аз ҷониби шахс бо истифодаи мақоми хизматӣ;

б) аз беэҳтиётӣ ба саломатии инсон зарар расонида бошад ё боиси дигар оқибатҳои вазнин гашта бошад,

бо корҳои ислоҳи меҳнатӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ва машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад.

Моддаи 209. Истеҳсол, нигоҳ доштан, интиқол ё ба соҳибияти каси дигар додани мол ва маҳсулот, иҷрои кор ё хизматрасоние, ки ба талаботи бехатарӣ ҷавоб намерасонад
(**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**)

1) Истеҳсол, нигоҳ доштан ё интиқол додан бо мақсади ба соҳибияти каси дигар додан ё ин ки ба соҳибияти каси дигар додани мол ё маҳсулот, иҷрои кор ё хизматрасонӣ, ки ба талаботи бехатарӣ барои ҳаёт ё саломатии истеъмолкунандагон ҷавоб намерасонад, ҳамчунин ғайриқонунӣ додани санади расмӣ ё истифодаи чунин санад, ки мутобиқати ин мол, кор ё хизматрасонию ба талаботи бехатарӣ тасдиқ мекунад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо ҷарима ба андозаи аз дусад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамагон мӯҳлат бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) вобаста ба мол ё маҳсулот, кор ё хизматрасоние, ки ба қўдакони то синни шашсола тааллуқ доранд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

б) аз беэҳтиётӣ ба саломатии ду ё бештар ҷабрдидагон зарар расонида бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

в) аз беэҳтиётӣ боиси марги инсон шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то панҷ бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

3) Кирдори пешбиниамудаи қисмҳои якум ё дуҷуми моддаи мазкур, ки аз беэҳтиётӣ боиси марги ду ё бештар ҷабрдидагон гардидааст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати аз се то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 210. Ғайриқонунӣ машғул шудан ба фаъолияти хусусии тиббӣ ва фаъолияти хусусии фармасевтӣ

(**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**)

1) Машғул шудан ба фаъолияти хусусии тиббӣ ё фаъолияти хусусии фармасевтӣ аз ҷониби шахсе, ки барои ин фаъолияти интихобнамудааш иҷозатнома (литсензия) надорад, агар ин аз беэҳтиётӣ боиси расонидани зарар ба саломатии инсон гашта бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо ҷарима ба андозаи то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚЧТ аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, агар он аз беэҳтиётӣ боиси расонидани зарари вазнин ба саломатӣ ё мубталои сирояти вируси норасоии масунияти одам ё марғи инсон гардида бошад, -

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1555**).

Моддаи 210(1). Ғайриқонунӣ ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид намудан, истехсол ва ба муомилот баровардани дорувории бесифат, қалбакӣ (сохта) ва ба талаботи стандартҳои муқарраршуда ҷавобгӯинабуда, инчунин дорувории мӯҳлати истифодааш гузашта (ҚЧТ аз 31.12.2008 № 451**)**

1) Ғайриқонунӣ ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид намудан, истехсол ва ба муомилот баровардани дорувории бесифат, қалбакӣ (сохта) ва ба талаботи стандартҳои муқарраршуда ҷавобгӯинабуда, инчунин дорувории мӯҳлати истифодааш гузашта ба миқдори калон,

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазор то ду ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1555**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) тақроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ;

в) бо истифодаи мақоми хизматӣ содир шуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз ду ҳазор то чор ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1555**).

3) Кирдорҳои пешбиниамудаи қисмҳои якум ва дуюми ҳамин модда, агар:

а) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил;

б) ба миқдори махсусан калон;

в) аз беэҳтиётӣ боиси марғи инсон ё дигар оқибатҳои вазнин гашта бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то дувоздаҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1555**).

Эзоҳ: Таҳти мафҳуми ворид намудан, истехсол ва ба муомилот баровардани дорувории бесифат, қалбакӣ (сохта) ва ба талаботи стандартҳои муқарраршуда ҷавобгӯинабуда, инчунин дорувории мӯҳлати истифодааш гузаштаи дар ҳамин модда пешбинишуда ба миқдори калон арзиши маводҳои дорувории аз сад нишондиҳанда барои ҳисобҳо зиёд ва ба миқдори махсусан калон аз як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо зиёд Ғаҳмида мешавад (**ҚЧТ аз 31.12.2008 № 451**).

БОБИ 23. ҶИНОЯТҲО БА МУҚОБИЛИ БЕХАТАРИИ ҲАРАКАТ ВА ИСТИФОДАИ НАҚЛИЁТ

Моддаи 211. Вайрон кардани қоидаҳои беҳатарии ҳаракат ва истифодаи нақлиёти роҳи оҳан, ҳавоӣ ё обӣ

1) Вайрон кардани қоидаҳои беҳатарии ҳаракат ё истифодаи нақлиёти роҳи оҳан, ҳавоӣ ё обӣ аз ҷониби шахсе, ки вобаста ба корҳои иҷронамуда ё вазифаҳои ишғолнамудааш ўҳдадор шудааст ин

қоидаҳоро риоя кунад, агар ин кирдор аз беэҳтиётӣ ба саломатии инсон зарари вазнин ё миёна расонидааст ё зарар ба миқдори калон ворид намудааст,

бо қорҳои ислоҳи меҳнатӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат бо маҳрум намудан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то ду сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад.

2) Ҳамин кирдор, ки аз беэҳтиётӣ боиси марги инсон гаштааст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол бо маҳрум намудан аз ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

3) Кирдорҳои пешбиниамудай қисми якуми моддаи мазкур, агар:

а) аз беэҳтиётӣ боиси марги ду ё бештар шахс;

б) боиси дигар оқибатҳои вазнин гардида бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то дувоздаҳ сол бо маҳрум намудан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан ба фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 212. Вайрон кардани қоидаҳои ҳаракати роҳ ва истифодаи воситаҳои нақлиёт

1) Аз ҷониби шахси идоракунандаи автомобил ё дигар воситаи нақлиёти механикӣ вайрон кардани қоидаҳои ҳаракати роҳ ё истифодаи воситаи нақлиёт, ки аз беэҳтиётӣ боиси расонидани зарари миёна ба саломатии инсон гаштааст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо ҷарима ба андозаи то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то се сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**, аз **6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, ки аз беэҳтиётӣ боиси марги инсон, расонидани зарари вазнин ба саломатии инсон гаштааст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

3) Кирдорҳои пешбиниамудай қисми якуми ҳамин модда, ки аз беэҳтиётӣ боиси марги ду ё бештар шахсон гаштааст (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

4) Кирдорҳои пешбиниамудай қисми якуми ҳамин модда, ки аз тарафи шахси дар ҳолати мастӣ қарордошта ё шахсе, ки ҳуқуқи идора кардани воситаҳои нақлиётро надорад, содир карда шуда, аз беэҳтиётӣ боиси марги инсон ё расонидани зарари вазнин ба саломатии инсон гаштааст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол бо маҳрум намудан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати даҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 28.08.2017 № 1467**).

5) Кирдорҳои пешбиниамудай қисми якуми ҳамин модда, ки аз тарафи шахси дар ҳолати мастӣ қарордошта ё шахсе, ки ҳуқуқи идора кардани воситаҳои нақлиётро надорад, содир карда шуда, аз беэҳтиётӣ боиси марги ду ва ё зиёда шахсон гардидааст,

бо маҳрум кардан аз озодӣ ба мӯҳлати аз даҳ то понздаҳ сол бо маҳрум намудан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати аз даҳ то бист сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 28.08.2017 № 1467**).

Эзоҳ: Таҳти мафҳуми дигар воситаҳои нақлиёти механикӣ дар моддаи мазкур трактор, дигар мошинҳои худгард, троллейбус, инчунин мототсикл ва дигар воситаҳои нақлиёти механикӣ дар назар дошта шудааст.

Моддаи 212(1). Идора намудани воситаи нақлиёт бо рақами қайди давлатии бегона, рақами қалбакӣ ва ё тайёр кардани рақамҳои қалбакии қайди воситаи нақлиёт
(ҚҚТ аз 23.07.2016 № 1331)

1. Идора намудани воситаи нақлиёт бо рақами қайди давлатии бегона ё рақами қалбакӣ, агар дар давоми як соли пас аз татбиқи ҷазои маъмури барои ҷунин кирдор содир шуда бошад

бо ҷарима ба андозаи аз сад то яксаду панҷоҳ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо маҳдуд кардани озодӣ ба муҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад.

2. Тайёр кардани рақамҳои қалбакии қайди воситаи нақлиёт,

бо ҷарима ба андозаи аз яксаду панҷоҳ то дусад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо маҳдуд кардани озодӣ ба муҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озоди ба ҳамин муҳлат ҷазо дода мешавад **(ҚҚТ аз 23.07.2016 № 1331).**

Моддаи 212(2). Идора кардани воситаи нақлиёт аз тарафи шахсе, ки ҳуқуқи ронандагӣ надорад ва дар ҳолати мастӣ қарор дорад
(ҚҚТ аз 23.07.2016 № 1331)

Идора кардани воситаи нақлиёт аз тарафи шахсе, ки ҳуқуқи ронандагӣ надорад ва дар ҳолати масти қарор дорад, инчунин аз тарафи ин шахс барои идоракунӣ додани воситаи нақлиёт ба шахсе, ки ҳуқуқи ронандагӣ надорад ва дар ҳолати мастӣ қарор дорад, агар дар давоми як соли пас аз татбиқи ҷазои маъмури барои ҷунин кирдор содир шуда бошад -

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба муҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад **(ҚҚТ аз 28.08.2017 № 1467).**

Моддаи 213. Таъмири бадсифати роҳҳо, воситаҳои нақлиёт ва ба истифода баровардани онҳо бо норасоиҳои техникӣ
(ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35)

1) Таъмири бадсифати воситаҳои нақлиёт, роҳҳо, воситаҳои огоҳонӣ ё алоқа ё дигар таҷҳизоти нақлиёт, ҳамчунин барои истифодабарӣ иҷозат додани нақлиёти аз ҷиҳати техникӣ носоз аз ҷониби шахси масъули ҳолати техникий воситаҳои нақлиёт, агар ин кирдор аз беэҳтиётӣ ба саломатии ҷабрдида зарари вазнин ё миёна, ё зарар ба миқдори калон расонида бошад,

бо корҳои ислоҳӣ ба муҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин муҳлат бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба муҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад **(ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35).**

2) Ҳамин кирдор, агар аз беэҳтиётӣ боиси марги инсон шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба муҳлати аз се то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба муҳлати то се сол ҷазо дода мешавад.

3) Кирдорҳои пешбиниамудаи қисми якуми ҳамин модда, агар:

а) аз беэҳтиётӣ боиси марги ду ё бештар шахсон **(ҚҚТ аз 18.06.2008 № 386);**

б) боиси оқибатҳои дигари вазнин гардида бошад **(ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35),**

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба муҳлати аз панҷ то даҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба муҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 214. Корношоям сохтани воситаҳои нақлиёт ё роҳҳо

1) Хароб кардан, осеб расонидан ё бо усулу воситаҳои дигар барои истифода корношоям гардонидани воситаҳои нақлиёт, роҳҳо, воситаҳои огоҳонӣ ё алоқа ё дигар таҷҳизоти нақлиёт, ҳамчунин муҳосираи роҳҳои нақлиёт, агар ин кирдор аз беэҳтиётӣ ба саломатии инсон зарари вазнин ё миёна ё зарари калон расонида бошад **(ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35),**

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазор то як ҳазору панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, агар аз беэҳтиётӣ боиси марги инсон гашта бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

3) Кирдорҳои пешбиниамудаи қисми якуми ҳамин модда, ки аз беэҳтиётӣ боиси марги ду ё зиёда шахсон гаштааст (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 215. Ғайриқонунӣ дар нақлиёти ҳавой бо худ бурдани моддаҳои тарканда ё зуддаргиранда

1) Ғайриқонунӣ дар киштии ҳавой бо худ бурдани моддаҳои тарканда ё зуддаргиранда,

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, ки боиси рӯй додани оқибатҳои вазнин гардидааст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 216. Вайрон кардани қоидаҳое, ки кори бехатарии нақлиётро таъмин менамояд

1) Аз ҷониби мусофир, пиёдагард ё дигар иштироккунандаи ҳаракат (ба ғайр аз шахсони дар моддаҳои 211 ва 212 ҳамин Кодекс зикр гардида) вайрон кардани қоидаҳои бехатарии ҳаракат ё истифодаи воситаҳои нақлиёт, агар ин кирдор аз беэҳтиётӣ ба саломатии инсон зарари вазнин ё миёна расонида бошад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**),

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, агар аз беэҳтиётӣ боиси марги инсон гашта бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

3) Кирдори пешбиниамудаи қисми якуми ҳамин модда агар,

а) аз беэҳтиётӣ боиси марги ду ё зиёда шахсон (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

б) сабаби садама;

в) боиси оқибатҳои дигари вазнин гардида бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 217. Вайрон кардани қоидаҳои бехатарӣ ҳангоми сохтмон, истифодабарӣ ва таъмири хатҳои қубури магистралӣ

1) Вайрон кардани қоидаҳои бехатарӣ ҳангоми сохтмон, истифода ё таъмири хатҳои қубури магистралӣ, агар ин кирдор аз беэҳтиётӣ ба саломатии инсон зарари вазнин ё миёна ё зарар ба миқдори калон расонида бошад,

бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то чор сол, ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Ҳамин кирдор, агар аз беэҳтиётӣ боиси марги инсон гардида бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

3) Кирдори пешбиниамудаи қисми якуми ҳамин модда, ки аз беэҳтиётӣ боиси марги ду ё зиёда шахсон гаштааст (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 218. Вайрон кардани қоидаҳои парвози байналмилалӣ

(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35)

Риоя накардани хати парвози муайяншуда, ҷои фуруд, дарвозаҳои фазой, баландии парвоз ё вайрон кардани дигар қоидаҳои парвози байналмилалӣ **(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35)**,

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазор то ду ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ё корҳои ислоҳи меҳнатӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад **(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422)**.

Моддаи 219. Худсарона, бидуни зарурат боздоштани поезд

Худсарона, бидуни зарурат боздоштани поезд бо асбоби боздорӣ (стопкран) бо роҳи ҷудо кардани магистрالي ҳавоии тормозӣ ё бо воситаи дигар, агар он аз беэҳтиётӣ боиси марги инсон, чаппашавӣ, осеб дидани қатори поезд ё дигар оқибатҳои вазнин гардида бошад **(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35)**,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад.

ФАСЛИ IX. ҚИНОЯТҲО БА МУҚОБИЛИ АМНИЯТИ ЭКОЛОҒИ ВА МУҲИТИ ЗИСТ

(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35)

БОБИ 24. ҚИНОЯТҲО БА МУҚОБИЛИ АМНИЯТИ ЭКОЛОҒИ ВА МУҲИТИ ЗИСТ

(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35)

Моддаи 220. Вайрон кардани қоидаҳои бехатарии экологӣ ҳангоми иҷрои кор

Вайрон кардани қоидаҳои ҳифзи муҳити зист ҳангоми лоиҳакашӣ, ҷойгирсозӣ, сохтмон, ба истифода додан ё истифодаи иншоотҳои саноатӣ, кишоварзӣ, илмӣ ё дигар объектҳо аз ҷониби шахсоне, ки барои риояи он масъул мебошанд, агар чунин кирдор аз беэҳтиётӣ боиси тағйироти муҳими манзари (фони) радиоактивӣ, марги як ё чанд шахсон, бемории оммавии одамон ё саросар мурдани ҳайвонот ё дигар оқибатҳои вазнин гашта бошад **(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386)**,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то ҳашт сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад **(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35)**.

Моддаи 221. Қасдан ниҳон доштан ё таҳриф кардани маълумот оид ба олудагии муҳити зист

1) Дидаю дониста аз ҷониби шахси мансабдор аз аҳоли ниҳон доштани маълумот дар бораи олудагии радиоактивӣ, химиявӣ, бактериологӣ ё дигар олудагиҳои барои ҳаёт ё саломатии одамон ё муҳити зист хавфнок, ҳамчунин ба онҳо бараъло додани иттилооти таҳрифшуда оид ба чунин олудагиҳо **(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35)**,

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то ҳаштсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то се сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад **(ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422)**.

2) Ҳамин кирдор, агар;

а) аз беэҳтиётӣ боиси марги як ё зиёда шахсон шуда бошад **(ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386)**;

б) сабаби бемории оммавии одамон ё дигар оқибатҳои вазнин гардида бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ва машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 222. Наандешидани тадбир ҷиҳати рафъи оқибати олудагии экологӣ

Саркашӣ аз гузаронидани корҳо ё номатлуб анҷом додани тадбирҳои дезактивӣ ва барқарорсозӣ дар маҳалҳое, ки бо олудагии экологӣ фаро гирифта шудаанд, аз ҷониби шахсе, ки вазифадор шудааст ин

тадбирҳоро андешад, агар он аз беэҳтиётӣ боиси марги як ё чанд шахсон, бемории оммавии одамон ё дигар оқибатҳои вазнин гардида бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 223. Вайрон кардани қоидаҳои бехатарӣ ҳангоми муносибат бо моддаҳо ва партовҳои аз нигоҳи экологӣ хавфнок

1) Вайрон кардани қоидаҳои бехатарӣ ҳангоми истехсол, интиқол, нигоҳдошт, гӯр кардан, истифода ё дигар муносибат бо моддаҳо ё партовҳои радиоактивӣ, бактериологӣ, химиявӣ, агар он ба расонидани зарари ҷиддӣ ба саломатии инсон ё муҳити зист таҳдид кунад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то се сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) боиси олудагӣ, сироят ё захролудшавии муҳити табиати зист гашта бошад, ба саломатии инсон зараровар ва ё боиси саросар мурдани ҳайвонот гардида бошад;

б) дар минтақаҳои офати экологӣ ё минтақаи вазъияти ғавқуллоддаи экологӣ содир шуда бошад, бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

3) Кирдори пешбининамудаи қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда, ки аз беэҳтиётӣ боиси бемориҳои оммавии инсон ё марги инсон гардида бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 224. Вайрон кардани қоидаҳои бехатарӣ ҳангоми муносибат бо омилҳои микробиологӣ ё дигар омилҳои биологӣ ё токсинҳо (моддаҳои захролуд)

1) Вайрон кардани қоидаҳои бехатарӣ ҳангоми муносибат бо омилҳои микробиологӣ ё дигар омилҳои биологӣ ё токсинҳо, агар он аз беэҳтиётӣ ба саломатии одамон зарар расонида, боиси паҳн гардидани эпидемия (касалиҳои сирояткунанда) ё эпизоотия (муромурии ҳайвонот) ё дигар оқибатҳои вазнин гардида бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад.

2) Ҳамин кирдор агар аз беэҳтиётӣ боиси марги инсон гардида бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати аз се то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 225. Вайрон кардани қоидаҳои байторӣ (ветеринарӣ) ва қоидаҳои барои мубориза ба муқобили касалӣ ва ҳашароти зараррасони растанӣ муқарраршуда

1) Вайрон кардани қоидаҳои байторӣ, ки аз беэҳтиётӣ боиси паҳн гардидани эпидемия (касалиҳои сирояткунанда), эпизоотия (муромурии ҳайвонот) ё дигар оқибатҳои вазнин шудааст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

2) Вайрон кардани қоидаҳои барои мубориза ба муқобили касалӣ бар зидди ҳашароти зараррасони растанӣ муқарраршуда, ки аз беэҳтиётӣ боиси оқибатҳои вазнин гаштааст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 226. Ифлос кардани об

1) Ифлос ё олуи кардани обҳои рӯизаминӣ ё зеризаминӣ, манбаъҳои оби нӯшиданӣ, мунтазам кам кардани захираҳои об ё бад кардани сифати он ё шакли дигари тағйири хусусиятҳои табиӣ он, агар чунин кирдор дар давоми соли баъд аз татбиқи қазои маъмурӣ содир шуда бошад (**ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо қорҳои ҳатмӣ ба мӯҳлати аз яксаду чил то дусаду чил соат ё бо қарима ба андозаи то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо қорҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳдуд кардани озодӣ ба ҳамин мӯҳлат қазо дода мешавад (**ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) боиси расондани зарари ҷиддӣ ба олами ҳайвонот ё наботот, захираҳои моҳӣ, хоҷагии ҷангал ё соҳаи кишоварзӣ, гардида бошад (**ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35**);

б) бо сабаби беэҳтиётӣ ба саломатии одамон зарар расонида бошад;

в) боиси муромурии саросари ҳайвонот гашта бошад;

г) дар минтақаҳои мамнӯъгоҳи давлатӣ ё парваришгоҳ ё дар минтақаи офати экологӣ ё вазъияти фавқуллодаи экологӣ содир шуда бошад,

бо қорҳои ислоҳи меҳнатӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол қазо дода мешавад.

3) Кирдори пешбининамудаи қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда, ки аз беэҳтиётӣ боиси марги инсон шудааст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол қазо дода мешавад.

Моддаи 227. Олуи сохтани фазо

1) Олуи сохтан ё ба тарзи дигар тағйир додани хосиятҳои табиӣ ҳаво бо баланд кардани меъёрҳои муайяншуда дар натиҷаи вайрон кардани қоидаҳои истифодаи дастгоҳҳо, иншоот ё дигар объектҳо, агар ин кирдор ба муҳити табиати зист зарари ҷиддӣ ворид карда бошад,

бо қарима ба андозаи аз панҷсад то ҳафтсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо қорҳои ислоҳи меҳнатӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то се сол қазо дода мешавад (**ҚҚТ аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, ки аз беэҳтиётӣ ба саломатии инсон зарар расонида бошад,

бо қорҳои ислоҳи меҳнатӣ ба мӯҳлати аз як то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол қазо дода мешавад.

3) Кирдори пешбининамудаи қисми якуми ҳамин модда, ки аз беэҳтиётӣ боиси марги инсон гардидааст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то панҷ сол қазо дода мешавад.

Моддаи 228. Хароб кардани замин

1) Заҳролуд ё ифлос кардани замин бо маҳсулоти зиёновари хоҷагӣ ё бо дигар навъи фаъолият дар натиҷаи вайрон кардани қоидаҳои муносибат бо доруҳои заҳрдор, пору, нумӯи авҷи растанӣ ё дигар моддаҳои хавфноки химиявӣ ё биологӣ ҳангоми ниғаҳдошт, истифода, интиқоли онҳо ҳамчунин дигар усули хароб кардани замин, ки ба саломатии инсон ё ба муҳити табиати зист зарари ҷиддӣ ворид кардааст (**ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо қарима ба андозаи аз панҷсад то ҳаштсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то ду сол қазо дода мешавад (**ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, ки дар минтақаи офати экологӣ ё вазъияти фавқуллодаи экологӣ содир шудааст ё аз беэҳтиётӣ ба саломатии одамон зарар расонидааст,

бо қарима ба андозаи аз ҳафтсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол қазо дода мешавад (**ҚҚТ аз 6.10.2008 № 422**).

3) Кирдори пешбиниnamудаи қисми якуми ҳамин модда, ки аз беэҳтиётӣ боиси марги инсон гардидааст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 229. Вайрон кардани қоидаҳои ҳифз ва истифодаи сарватҳои зеризаминӣ

Вайрон кардани қоидаҳои ҳифз ва истифодаи сарватҳои зеризаминӣ ҳангоми лоиҳакашӣ, ҷойгир намудан, сохтмон, ба истифода додан ва истифодаи корхонаҳои саноатии истихроҷи маъдан ё иншооти зеризаминӣ, ки ба истихроҷи канданиҳои ғоиданок алоқаманд нестанд, ҳамчунин худсарона сохтани иншоот дар минтақаҳои ҷойгиршавии канданиҳои ғоиданок, агар чунин кирдор зарари ҷиддӣ ворид намуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз сесад то ҳафтсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 230. Сайди ғайриқонунии ҳайвоноти обӣ

1) Сайди ғайриқонунии моҳӣ ё дигар намуди ҳайвоноти обӣ, агар ин кирдор:

а) ба миқдори калон зарар оварда бошад;

б) бо истифода аз усули маҳви оммавӣ анҷом дода шуда бошад;

в) дар ҷойҳои тухмгузорӣ ё роҳҳои ҳаракат ба он ҷойҳо содир шуда бошад;

хориҷ карда шуд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо ҷарима ба андозаи аз сесад то ҳафтсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то ҳафт сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Кирдори пешбиниnamудаи қисми якуми ҳамин модда, ки:

а) аз ҷониби шахс бо истифодаи мақоми хизматӣ;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ ё гурӯҳи муташаккил (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

в) тақроран;

г) дар ҳудуди мамнӯъгоҳҳо, парваришгоҳҳо ё дар минтақаи офати экологӣ ё минтақаи вазъияти фавқуллодаи экологӣ содир шуда бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазор то ду ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба ҳамин мӯҳлат ё бидуни он ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 231. Вайрон кардани қоидаҳои ҳифзи захираи моҳӣ

Салронӣ, сохтмони пул, сарбанд, анҷом додани корҳои таркиш ва дигар корҳо, ҳамчунин истифодаи иншоотҳои обгирӣ ва таҷҳизоти обкашӣ бо вайрон намудани қоидаҳои ҳифзи захираи моҳӣ, агар ин кирдор боиси талафоти саросари моҳӣ ё дигар ҳайвоноти обӣ ҳамчунин боиси расонидани зарари ҷиддӣ аз маҳв гардидани захираи хӯрока ё дигар оқибатҳои вазнин гашта бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то ҳафтсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**Қонуни ҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 232. Шикори ғайриқонунӣ

1) Шикори ғайриқонунӣ, агар ин кирдор:

а) ба миқдори калон зарар оварда бошад;

б) бо истифода аз воситаҳои нақлиёти механикӣ ё киштии ҳавой, моддаҳои тарканда, газҳо ё дигар усулҳои маҳви саросари паррандагон ва ҳайвонот содир шуда бошад;

в) бо шикори паррандагон ва ҳайвонот, ки шикори онҳо пурра манъ шудааст, алоқаманд бошад; хорич карда шуд (**ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё қорҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) аз ҷониби шахс бо истифода аз мақоми хизматӣ;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ ё аз ҷониби гурӯҳи муташаккил (**ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**);

в) дар ҳудуди мамнӯъгоҳ, парваришгоҳ ё дар минтақаи офати экологӣ ё минтақаи вазъияти фавқуллоддаи экологӣ содир шуда бошад (**ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазор то ду ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан ба фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (**ҚҚТ аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 233. Нобуд кардани макони дар вазъияти басо хатарнок қарордоштаи зисти организмҳо, ки ба Китоби Сурхи Ҷумҳурии Тоҷикистон дохил карда шудаанд

Нобуд кардани макони дар вазъияти басо хатарнок қарордоштаи зисти организмҳо, ки ба Китоби Сурхи Ҷумҳурии Тоҷикистон дохил карда шудаанд ва сабаби маҳви паҳншавии ин организмҳо гардидаанд,

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то ҳафтсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҚТ аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 234. Ғайриқонунӣ буридани дарахт ва буттаҳо

1) Ғайриқонунӣ буридани дарахт, буттаҳо ё изғичи печон ё ҳамчунин расонидани зараре, ки ба сабзиши ояндаи онҳо дар ҷангалзори гурӯҳи якум ё қитъаҳои махсус Ҳифзшавандаи Ҳамаи гурӯҳи ҷангалзорҳо имконнопазир гардидааст, инчунин дарахту бутта ва изғичи печон, ки ба фонди ҷангал дохил нашудааст ё буридани онҳо манъ шудааст, агар бо ин кирдор зарари қиддӣ расонида шуда бошад,

бо қорҳои ҳатми ба мӯҳлати аз яксаду шаст то дусаду бист соат ё бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то ҳафтсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ғайриқонунӣ буридан ё расонидани зараре, ки сабзиши чунин дарахту бутта ва изғичи печон, дигар намуди ниҳолу буттаҳои ба фонди ҷангал дохилшударо дар Ҳама гурӯҳҳои ҷангал имконнопазир гардонидаст, агар ин кирдор:

а) такроран;

б) аз ҷониби шахс бо истифода аз мақоми хизматӣ;

в) боиси расонидани зарар ба миқдори калон гардида бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз ҳафтсад то ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ё бидуни он бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (**ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 234(1). Муомилоти ғайриқонунии шираи камол (**ҚҚТ аз 31.12.2008 № 457**)

1) Ғайриқонунӣ чамъоварӣ кардан, коркард, истехсоли доруворӣ, нигоҳ доштан, интиқол ё ба соҳибияти каси дигар додани шираи камол ба миқдори начандон калон,

бо ҷарима ба андозаи аз дусад то сесад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то ду сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад.

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ;

в) аз ҷониби шахс бо истифода аз мақоми хизматӣ;

г) бо истифодаи зӯроварӣ;

д) ба миқдори калон содир шуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз ҳафтсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати аз се то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад.

Эзоҳ: Таҳти мафҳуми ба миқдори начандон калон дар моддаи мазкур зиёда аз ду килограмм шираи камол ё нест кардани зиёда аз 20 беҳи буттаи камол ва ба миқдори калон зиёда аз даҳ килограмм шираи камол ё нест кардани зиёда аз 100 беҳи буттаи камол фаҳмида мешавад (**ҚҶТ аз 31.12.2008 № 457**).

Моддаи 235. Несту нобуд кардан ё осеб расонидан ба ҷангал

1) Несту нобуд кардан ё осеб расонидан ба ҷангал, инчунин ба дарахтзор, ки ба фонди ҷангал дохил нашудааст, дар натиҷаи муносибати беэҳтиётона бо оташ, моддаҳои тарканда ё дигар манбаи ниҳоят хатарнок,

бо ҷарима ба андозаи аз сесад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё корҳои ислоҳӣ меҳнатӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳдуд кардани озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

2) Несту нобуд кардан ё расонидани осеб ба ҷангал, ҳамчунин ба дарахтзор, ки ба фонди ҷангал дохил нашудааст, бо роҳи оташ задан ё дигар усули хатарноки умумидошта ё дар натиҷаи ифлоскунии он бо моддаҳои зарарнок, партов, оби ифлос ё дигар мавод (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

3) Ҳамин кирдор, агар ба миқдори калон зарар расонда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазор то ду ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 236. Вайрон кардани низоми ҳудудҳо ва объектҳои табиӣ махсус ҳифзшаванда

(**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**)

Вайрон кардани низоми мамнӯъгоҳҳо, парваришгоҳҳо, боғҳои миллий, ёдгориҳои табиат ё дигар ҳудудҳои табиӣ аз ҷониби давлат махсус ҳифзшаванда, ки боиси расонидани зарари ҷиддӣ гардидааст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**,

бо корҳои ҳатмӣ ба мӯҳлати аз яксаду ҳаштод то дусаду чил соат ё бо ҷарима ба андозаи аз сесад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

Эзоҳ: Дар ин боб таҳти мафҳуми зарари ҷиддӣ ҳисобу китобе дар назар дошта шудааст, ки мутобиқи таксаҳои муайяншуда зарар аз андозаи нишондиҳанда барои ҳисобҳо дар лаҳзаи содир гардидани ҷиноят сӣ маротиба бештар мебошад, таҳти мафҳуми зарар ба миқдори калон бошад бештар аз сесад нишондиҳанда барои ҳисобҳо дар назар дошта шудааст (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

ФАСЛИ X. ҶИНОЯТҲО БА МУҚОБИЛИ ТАРТИБОТИ ҶАМЪИЯТӢ ВА АХЛОҚ

БОБИ 25. ҶИНОЯТҲО БА МУҚОБИЛИ ТАРТИБОТИ ҶАМЪИЯТӢ ВА АХЛОҚ

Моддаи 237. Авбошӣ

1) Авбошӣ, яъне дағалона вайрон кардани тартиботи ҷамъиятӣ, ки дар беэҳтиромӣ нисбат ба ҷамъият зоҳир мегардад ва бо зӯроварӣ ба шахрвандон ё таҳдиди истифодаи зӯроварӣ, ҳамчунин несту нобуд ё вайрон кардани молу мулки ғайр алоқаманд мебошад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**),

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) боиси ворид намудани зарари миёна ба саломатӣ гардида бошад;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон ё гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ ё гурӯҳи муташаккил ё такроран (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**);

в) бо нишон додани муқобилият ба намояндаи ҳокимият ё дигар шахсе, ки вазифаи ҳифзи тартиботи ҷамъиятиро ба ўҳда дорад ё ба шахсе, ки ба вайрон кардани тартиботи ҷамъиятӣ монъе шудааст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

г) бо бешармии хоса, ки дар беэътиноии ошкоро нисбати меъёрҳои қабулшудаи одоби ахлоқ ифода ёфтаанд,

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазор то ду ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

3) Авбошиё, ки бо:

а) истифодаи силоҳ ё предмети ба сифати силоҳ истифодашаванда (**ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965**);

б) дар ҳолати ретсидиви хавфнок ё махсусан хавфнок содир шудааст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳафт сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 237(1). Вандализм

(**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**)

Вандализм, яъне зишту касиф намудани бино ва дигар иншоотҳо, расонидани зиён ба молу мулк дар нақлиёти ҷамъиятӣ ва дигар ҷойҳои ҷамъиятӣ, агар чунин кирдор дар давоми соли баъди татбиқи ҷазои маъмурий содир шуда бошад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**),

бо қорҳои ҳатмӣ ба мӯҳлати аз шаст то яксаду бист соат ё бо ҷарима ба андозаи аз сад то дусад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 238. Ба ғоҳишагӣ ҷалб намудан

1) Ҷалб намудан ба ғоҳишагӣ бо зӯроварӣ ё таҳдиди истифодаи он, истифодаи вазъи тобеият, ирғоб (шантаж), таҳдиди несту нобуд ё вайрон кардани молу мулк ё бо роҳи фиреб (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**),

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то се сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, агар такроран ё аз ҷониби гурӯҳи муташаккил содир шуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазор то ду ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум кардан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 239. Ташкил ё ниғаҳдошти ғоҳишахонаҳо, даллагӣ ё занҷаллобӣ

1. Ташкил ё ниғаҳдошти ғоҳишахона, ҳамчунин даллагӣ бо ғарази шахсӣ ё занҷаллобӣ,

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазор то ду ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422; аз 02.01.2019 с., № 1554**).

2) Ҳамин кирдор, агар такроран ё аз ҷониби гурӯҳи муташаккил содир шуда бошад,-

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1554**).

Моддаи 240. Ташкил ё нигоҳдории қиморхона (казино), мизу автоматҳои бозӣ бо бурди пулӣ
(**ҚҶТ аз 29.03.2009 № 487**)

Ташкил ё нигоҳдории қиморхона (казино), мизу автоматҳои бозӣ бо бурди пулӣ,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз шаш то ҳашт сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 29.03.2009 № 487, аз 13.06.2013 № 966**).

Моддаи 241. Ғайриқонунӣ тайёр кардан ва муомилоти мавод ё предметҳои порнографӣ
(**ҚҶТ аз 14.03.2014 № 1066**)

1) Ғайриқонунӣ тайёр кардан ва (ё) гузаронидан тавассути Сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо мақсади паҳн намудан, намоиши оммавӣ ё реклама кардан ва ё паҳн намудан, намоиши оммавӣ ё рекламаи мавод ё предметҳои порнографӣ,

бо ҷарима ба андозаи аз дусад то сесаду шасту панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешаванд.

2) Паҳн намудан, намоиши оммавӣ ё рекламаи мавод ё предметҳои порнографӣ дар байни ноболиғон ва ё ҷалб намудани ноболиғ ба муомилоти мавод ё предметҳои порнографӣ, ки аз ҷониби шахси ба синни ҳаждаҳ расида содир шудаанд,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешаванд.

3) Кирдорҳои пешбиниамудаи қисмҳои якум ё дуюми ҳамин модда, ки:

а) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ ё гурӯҳи муташаккил;

б) бо истифодаи воситаҳои ахбори омма, аз ҷумла шабакаҳои иттилоотию телекоммуникатсионӣ (инчунин шабакаи Интернет);

в) бо ба даст овардани даромад ба миқдори калон содир шудаанд,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешаванд.

Эзоҳ: Таҳти мафҳуми даромад ба миқдори калон дар моддаи мазкур, инчунин дар моддаи 241(1) ҳамин Кодекс даромад ба андозаи бештар аз дусад нишондиҳанда барои ҳисобҳо фаҳмида мешавад (**ҚҶТ аз 14.03.2014 № 1066**).

Моддаи 241(1). Тайёр кардан ва муомилоти мавод ё предметҳои порнографӣ бо акси ноболиғон

(**ҚҶТ аз 14.03.2014 № 1066**)

1) Тайёр кардан, соҳиб шудан, нигоҳ доштан ва (ё) гузаронидан тавассути Сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо мақсади паҳн намудан, намоиши оммавӣ ё реклама кардан ва ё паҳн намудан, намоиши оммавӣ ё рекламаи мавод ё предметҳои порнографӣ бо акси ноболиғон,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешаванд.

2) Ҳамин кирдорҳо, ки:

а) аз ҷониби падару модар ё дигар шахси қонунаш ба зиммааш тарбияи ноболиғ гузошташуда, ҳамчунин омӯзгор ё дигар корманди муассисаи таълимӣ, тарбиявӣ ё муолиҷавӣ;

б) нисбати шахси баръало ба синни чордаҳ нарасида;

в) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ ё гурӯҳи муташаккил;

г) бо ба даст овардани даромад ба миқдори калон;

д) бо истифодаи воситаҳои ахбори омма, аз ҷумла шабакаҳои иттилоотию телекоммуникатсионӣ (инчунин шабакаи Интернет) содир шудаанд,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешаванд (ҚҶТ аз 14.03.2014 № 1066).

Моддаи 241(2). Истифодаи ноболиғ бо мақсади истеҳсол намудани мавод ё предметҳои порнографӣ

(ҚҶТ аз 14.03.2014 № 1066)

1) Суратгирӣ, наворбардории кино ё видеои ноболиғ бо мақсади истеҳсол ва (ё) паҳн намудани мавод ё предметҳои порнографӣ ва ё ҷалб намудани ноболиғ ба сифати иҷрокунанда барои иштирок дар чорабиниҳои намоишӣ хусусияти порнографӣ, ки аз ҷониби шахси ба синни ҳаждаҳ расида содир шудаанд,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то ҳафт сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешаванд.

2) Ҳамин кирдорҳо, ки:

а) нисбати ду ё зиёда шахсон;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ ё гурӯҳи муташаккил;

в) нисбати шахси баръало ба синни чордаҳ нарасида;

г) бо истифодаи шабакаҳои иттилоотию телекоммуникатсионӣ (инчунин шабакаи Интернет) содир шудаанд,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳафт то даҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешаванд (ҚҶТ аз 14.03.2014 № 1066).

Моддаи 242. Несту нобуд ё вайрон кардани ёдгориҳои таърих ва фарҳанг

1) Несту нобуд ё вайрон кардани ёдгориҳои таърих, фарҳанг, комплексҳои табиӣ ё объектҳои таҳти ҳифзи давлат қарор доранд, ҳамчунин предмет ё асод, ки дорои арзиши таърихӣ ё фарҳангӣ мебошанд (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35),

бо ҷарима ба андозаи аз ҳафтсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё қорҳои ислоҳи меҳнатӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422).

2) Ҳамин кирдор, ки вобаста ба объект ё ёдгориҳои махсусан арзишнок содир шудааст (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то ҳафт сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 243. Таҳқири ҷасади ғавтидагон ва гӯри онҳо

1) Таҳқири ҷасади ғавтидагон ё несту нобуд ё вайрон намудан ё касиф сохтани гӯри онҳо, сохтмонҳои рӯи қабр ё бинои қабристон, ки барои маросими дафн ё ёдбуди гузаштагон пешбинӣ шудаанд (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35),

бо ҷарима ба андозаи аз сесад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422).

2) Ҳамин кирдор, агар:

- а) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ, ё гурӯҳи муташаккил (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);
- б) аз рӯи ҳиссиёти бадбинӣ ё хусумати миллӣ, нажодӣ, маҳалгарой ё динӣ;
- в) ба муқобили ҳайкалу пайкара ё иншооти меъморӣ, ки ба муборизаи зидди фашизм ё ба қурбониёни фашизм, ё қабристони иштирокчиёни мубориза бар зидди фашизм бахшида шудаанд;
- г) бо зӯрварӣ ё таҳдиди истифодаи он содир шуда бошад,
- бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

ФАСЛИ XI. ҶИНОЯТҲО ДАР СОҲАИ ИҚТИСОДИЁТ

БОБИ 26. ҶИНОЯТҲО БА МУҚОБИЛИ МОЛИКИЯТ

Моддаи 244. Дуздӣ

1) Дуздӣ, яъне тасарруфи ниҳонии молу мулки ғайр (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**), бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё қорҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Дуздиё, ки:

- а) такроран;
 - б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);
 - в) ба шахрванд зарари ҷиддӣ расонидааст;
 - г) бо роҳи ғайриқонунӣ дохил шудан ба манзил, бино ё дигар амборхонаҳо содир шуда бошад,
- бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазор то ду ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

3) Дуздиё, ки:

- а) ба миқдори калон;
 - б) бо истифода аз шароити офати табиӣ ё ҷамъиятӣ;
 - в) дар ҳолати ретсидиви хавфнок содир шуда бошад,
- бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

4) Дуздиё, ки:

- а) дар ҳолати ретсидиви махсусан хавфнок;
 - б) ба миқдори махсусан калон (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);
 - в) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил содир шуда бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),
- бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

Эзоҳ: 1) Таҳти мафҳуми тасарруф дар моддаҳои Кодекси мазкур ғайриқонунӣ, боғараз, ройгон гирифтани ва (ё) ситонидани молу мулки ғайр ба фоидаи гунаҳгор ё дигар шахсон дар назар дошта шудааст (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**).

2) Таҳти мафҳуми ба миқдори калон дар моддаҳои ҳамин боб андозаи арзиши молу мулке дар назар дошта шудааст, ки аз андозаи нишондиҳанда барои ҳисобҳо як ҳазор маротиба зиёдтар мебошад. Ба миқдори махсусан калон арзиши молу мулке фаҳмида мешавад, ки аз андозаи нишондиҳанда барои ҳисобҳо ду ҳазор маротиба зиёдтар мебошад. Андозаи зарари ба моликияти шахсӣ расонидашуда (ҷиддӣ, калон ва махсусан калон) аз рӯи аҳволи моддии ҷабрдида муайян карда мешавад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 6.10.2008 № 422**).

3) Таҳти мафҳуми такроран (такрорӣ) дар моддаҳои 244-251, 254 ва 257 ҳамин Кодекс ҷинояте дар назар дошта шудааст, ки агар қабл аз он як ё якчанд ҷинояти пешбинишудаи ҳамин моддаҳо, ҳамчунин дар моддаҳои 186, 194, 199, 202 ҳамин Кодекс пешбинишуда, содир шуда бошад.

4) Ҷавобгарии ҷиноятӣ барои тасарруфи молу мулки давлатӣ ё дастачамъӣ (ғайр аз ғоратгарӣ, роҳзанӣ ва тамаъҷӯӣ) дар ҳолатҳое ба миён меояд, ки агар арзиши молу мулки тасарруфшуда аз даҳ андозаи нишондиҳанда барои ҳисобҳо зиёд бошад. Ҷавобгарии ҷиноятӣ барои тасарруфи молу мулки шахсӣ новобаста аз арзиши он ба миён меояд (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 245. Азониҳудкунӣ ё исрофкорӣ

1) Азониҳудкунӣ ё исрофкорӣ, яъне тасарруфи молу мулки ғайр, ки ба гунаҳгор бовар карда супурда шудааст ё дар ихтиёри ӯ мебошад (**Қонуни ҚТ аз 18.06.2008 № 386**),

бо ҷарима ба андозаи аз сесаду шасту панҷ то панҷсаду чилу ҳафт нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то се сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**Қонуни ҚТ аз 07.08.2020 № 1717**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (**Қонуни ҚТ аз 18.06.2008 № 386**);

в) бо расонидани зарари ҷиддӣ ба шахрванд;

г) бо истифодаи ваколати мансабдорӣ содир шуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсаду чилу ҳафт то як ҳазору наваду ду нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то шаш сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**Қонуни ҚТ аз 07.08.2020 № 1717**).

3) Кирдорҳои пешбиниамудаи қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда, агар:

а) ба миқдори калон;

б) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил содир шуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазору наваду ду то як ҳазору ҳаштсаду бисту чор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз шаш то даҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то чор сол ҷазо дода мешаванд (**Қонуни ҚТ аз 07.08.2020 № 1717**).

4) Кирдорҳои пешбиниамудаи қисмҳои якум, дуҷум ё сеҷуми ҳамин модда, агар:

а) дар ҳолати ретсидиви хавфнок ё махсусан хавфнок;

б) ба миқдори махсусан калон содир шуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазору ҳаштсаду бисту чор то ду ҳазору ҳафсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз даҳ то понздаҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешаванд (**Қонуни ҚТ аз 07.08.2020 № 1717**).

Моддаи 246. Тасарруфи пулу моли ба тариқи кредит додашуда

1) Тасарруфи пулу моли ба тариқи кредит додашуда,

бо ҷарима ба андозаи аз дусаду панҷоҳ то сесаду шасту панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

в) ба миқдори калон содир шуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсаду чилу ҳафт то як ҳазору чорсаду шаст нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то ҳашт сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан ба фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386, аз 21.07.2010 № 617, аз 13.06.2013 № 966**).

3) Кирдорҳои пешбининамудаи қисмҳои якум ё дуюми ҳамин модда, агар:

а) дар ҳолати ретсидиви хавфнок ё махсусан хавфнок;

б) ба миқдори махсусан калон;

в) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил содир шуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазору чорсаду шаст то ду ҳазору яксаду навад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то дувоздаҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан ба фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386, аз 21.07.2010 № 617, аз 13.06.2013 № 966**).

Моддаи 247. Қаллобӣ

1) Қаллобӣ, яъне тасарруфи молу мулкӣ ғайр ё ба даст овардани ҳуқуқ ба молу мулкӣ ғайр бо роҳи фиреб ё сӯиистифодаи боварӣ (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**),

бо ҷарима ба андозаи аз дусаду панҷоҳ то сесаду шасту панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то се сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 21.07.2010 № 617**).

2) Қаллобие, ки:

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

в) бо расонидани зарари ҷиддӣ ба шахрванд;

г) аз ҷониби шахс бо истифодаи мақоми хизматӣ содир шудааст,

бо ҷарима ба андозаи аз сесаду шасту панҷ то нӯҳсаду дувоздаҳ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан ба фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 21.07.2010 № 617**).

3) Қаллобие, ки:

а) ба миқдори калон;

б) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил;

в) дар ҳолати ретсидиви хавфнок содир шудааст,

бо ҷарима ба андозаи аз нӯҳсаду дувоздаҳ то як ҳазору чорсаду шаст нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан ба фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386, аз 21.07.2010 № 617, аз 13.06.2013 № 966**).

4) Қаллобие, ки:

а) дар ҳолати рецидиви махсусан хавфнок;

б) ба миқдори махсусан калон содир шудааст,

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазору чорсаду шаст то ду ҳазору яксаду навад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то дувоздаҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан ба фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386, аз 21.07.2010 № 617, аз 13.06.2013 № 966**).

Моддаи 248. Ғоратгарӣ

1) Ғоратгарӣ, яъне ошкоро тасарруф кардани молу мулкӣ ғайр (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 1.03.2005 № 86**).

2) Ғоратгарие, ки:

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

в) бо расонидани зарари ҷиддӣ ба шахрванд;

г) бо истифодаи зӯроварии барои ҳаёт ё саломатӣ хавфнок нест ва ё бо таҳдиди истифодаи ҷунин зӯроварӣ (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

д) бо роҳи ғайриқонунӣ даромадан ба манзил, бино ё дигар анборхонаҳо содир шудааст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

3) Ғоратгарие, ки:

а) бо истифода аз шароити офати табиӣ ё ҷамъиятӣ;

б) ба миқдори калон;

в) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил;

г) дар ҳолати ретсидиви хавфнок содир шудааст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз даҳ то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

4) Ғоратгарие, ки:

а) дар ҳолати ретсидиви махсусан хавфнок;

б) ба миқдори махсусан калон содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз дувоздаҳ то понздаҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

Моддаи 249. Роҳзанӣ

1) Роҳзанӣ, яъне ҳучум бо мақсади тасарруфи молу мулки ғайр бо истифодаи зӯроварии барои ҳаёт ва саломатӣ хавфнок ё таҳдиди истифодаи ҷунин зӯроварӣ содир шудааст (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

2) Роҳзание, ки:

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

в) бо роҳи ғайриқонунӣ даромадан ба манзил, бино ё дигар анборхонаҳо содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз даҳ то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

3) Роҳзание, ки:

а) бо мақсади ба миқдори калон ба даст овардани молу мулк (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

б) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил;

в) бо истифода аз шароити офати табиӣ ё ҷамъиятӣ;

г) бо расонидани зарари вазнин ба саломатӣ;

д) дар ҳолати ретсидиви хавфнок содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз дувоздаҳ то понздаҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

4) Роҳзание, ки:

а) дар ҳолати ретсидиви махсусан хавфнок;

б) бо мақсади ба миқдори махсусан калон ба даст овардани молу мулк (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

в) бо истифодаи силоҳ, лавозимоти ҷангӣ ё моддаҳои тарканда содир шуда бошад (ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз понздаҳ то бист сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 1.08.2003 № 45, аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966).

Моддаи 250. Тамаъҷӯӣ

1) Тасарруф бо роҳи тамаъҷӯӣ, яъне талаби додани молу мулк ғайр ё ҳуқуқ ба молу мулк ё содир намудани дигар кирдори дорои хусусияти амволи бо таҳдиди ифшои маълумотҳои беобрӯкунанда (бадномкунанда) нисбати ҷабрдида ё наздикони ӯ, ошкор кардани ҷунин маълумотҳо оид ба ҳолатҳои, ки вай меҳодад онро ниҳон дорад, ҳамчунин бо таҳдиди истифодаи зӯроварӣ нисбат ба ӯ ё наздикони ӯ ё бо таҳдиди несту нобуд, вайрон кардани молу мулк ғайр (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966).

2) Тамаъҷӯие, ки:

а) такроран;

б) бо истифодаи зӯроварӣ;

в) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ содиршуда бошад (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз даҳ то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966).

3) Тамаъҷӯие, ки:

а) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил

б) бо расонидани зарари вазнин ба саломатӣ;

в) дар ҳолати ретсидиви хавфнок;

г) бо мақсади ба миқдори калон ба даст овардани молу мулк содир шудааст (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз дувоздаҳ то понздаҳ сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966).

4. Тамаъҷӯие, ки:

а) дар ҳолати ретсидиви махсусан хавфнок;

б) бо мақсади ба миқдори махсусан калон ба даст овардани молу мулк (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386);

в) бо истифодаи силоҳ, лавозимоти ҳарбӣ ё моддаҳои тарканда содир шуда бошад (ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз понздаҳ то бист сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 13.06.2013 № 966).

Моддаи 251. Тасарруфи ашё ё асноди дорои арзиши махсус

1) Тасарруфи ашё ё асноди дорои арзиши махсуси таърихӣ, илмӣ, бадеӣ ё фарҳангӣ, сарфи назар аз тарзи тасарруфи он,

бо ҷарима ба андозаи аз нӯҳсаду дувоздаҳ то як ҳазору чорсаду шаст нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 21.07.2010 № 617, аз 13.06.2013 № 966).

2) Ҳамин кирдорҳо, агар:

а) такроран;

б) гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ ё аз ҷониби гурӯҳи муташаккил, содир шуда бошад (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386);

в) боиси несту нобуд, хароб ё вайрон кардани ашё ё асноди дар қисми якуми ҳамин модда нишондодашуда гардида бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазору чорсаду шаст то ду ҳазору яксаду навад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 21.07.2010 № 617, аз 13.06.2013 № 966**).

Моддаи 252. Ғайриқонунӣ ҳай карда бурдани автомобиль ё дигар воситаҳои нақлиёт бидуни мақсади тасарруф

1) Ғайриқонунӣ ҳай карда бурдани автомобиль ё дигар воситаҳои нақлиёт бидуни мақсади тасарруф (рабудан),

ба ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то се сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, агар;

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

в) бо зӯрварӣ, ки барои ҳаёт ё саломатии ҷабрдида хавфнок намебошад ё бо таҳдиди истифодаи чунин зӯрварӣ содир шудааст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то ҳафт сол ҷазо дода мешавад.

3) Кирдорҳои пешбиниамудаи қисмҳои якум ё дуюми ҳамин модда, агар:

а) бо расонидани зарар ба миқдори калон;

б) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил;

в) бо истифодаи зӯрварӣ, ки барои ҳаёт ё саломатии ҷабрдида хавфнок аст ё бо таҳдиди истифодаи чунин зӯрварӣ содир шудааст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳафт то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 253. Расонидани зарари молу мулкӣ бо роҳи фиреб ё сӯиистифодаи боварӣ

1) Расонидани зарари молу мулкӣ ба молик ё дигар соҳиби молу мулк бо роҳи фиреб ё сӯиистифода аз боварӣ ҳангоми мавҷуд набудани аломатҳои тасарруф (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**),

бо ҷарима ба андозаи дусаду панҷоҳ то сесаду шасту панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

б) бо истифодаи мақоми хизматӣ содир шуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз сесаду шасту панҷ то ҳафтсаду сӣ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати аз як то се сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то чор сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 21.07.2010 № 617**).

3) Кирдорҳои пешбиниамудаи қисмҳои якум ё дуюми ҳамин модда, агар:

а) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил;

б) бо расонидани зарар ба миқдори калон содир шуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсаду чилу ҳафт то нӯхсаду дувоздаҳ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 21.07.2010 № 617**).

Моддаи 254. Соҳиб шудан ё ба соҳибияти каси дигар додани молу мулк, ки бараъло бо роҳи

ҷиноят ба даст оварда шудааст

(ҚҚТ аз 18.06.2008 № 386)

1) Соҳиб шудан, нигоҳ доштан ё ба соҳибиати каси дигар додани молу мулки қаблан ваъдадоданашудае, ки баръало бо роҳи ҷиноят ба даст оварда шудааст **(ҚҚТ аз 18.06.2008 № 386)**,

бо ҷарима ба андозаи то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо корҳои ислоҳи меҳнати ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад **(ҚҚТ аз 6.10.2008 № 422)**.

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) такроран;

б) ба миқдори калон;

в) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ содир шуда бошад **(ҚҚТ аз 18.06.2008 № 386)**,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад **(ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35)**.

3) Кирдорҳои пешбиниамудаи қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда, агар аз ҷониби гурӯҳи муташаккил содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад **(ҚҚТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966)**.

Моддаи 255. Қасдан несту нобуд ё вайрон кардани молу мулк

(ҚҚТ аз 18.06.2008 № 386)

1) Қасдан несту нобуд ё вайрон кардани молу мулк ғайр, ки зарари ҷиддӣ расонидааст **(ҚҚТ аз 18.06.2008 № 386)**,

бо ҷарима ба андозаи аз дусаду панҷоҳ то сесаду шасту панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад **(ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35, аз 21.07.2010 № 617)**.

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) бо роҳи оташ задан, таркиш ё дигар усули хавфи умумидошта содир шуда бошад;

б) аз беэҳтиётӣ боиси марги инсон ё дигар оқибатҳои вазнин гардида бошад;

в) зарар ба миқдори калон расонида бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз сесаду шасту панҷ то нӯхсаду дуvozдаҳ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад **(ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35, аз 21.07.2010 № 617)**.

Моддаи 256. Аз беэҳтиётӣ несту нобуд ё вайрон кардани молу мулк

(ҚҚТ аз 18.06.2008 № 386)

Несту нобуд ё вайрон кардани молу мулки ғайр, ки аз сабаби муносибати беэҳтиётона бо оташ ё манбаи хатари умумидошта содир шудааст ё ба миқдори калон зарар расонидааст ё ба дигар оқибатҳои вазнин оварда расонидааст **(ҚҚТ аз 18.06.2008 № 386)**,

бо ҷарима ба андозаи аз дусаду панҷоҳ то сесаду шасту панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад **(ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617)**.

Моддаи 257. Тасарруфи воситаи фондҳои кӯмаки хориҷӣ

(ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35)

1) Тасарруфи воситаи фондҳои кӯмаки хориҷӣ **(ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35)**,

бо ҷарима ба андозаи аз дусаду панҷоҳ то сесаду шасту панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад **(ҚҚТ аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617)**.

2) Ҳамин кирдорҳо, агар:

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (**ҚЧТ аз 18.06.2008 № 386**);

в) ба миқдори калон;

г) бо истифодаи зӯроварӣ, ки ба ҳаёт ё саломатӣ хавфнок нест ё бо таҳдиди истифодаи чунин зӯроварӣ содир шуда бошад (**ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо ҷарима ба андозаи аз сесаду шасту панҷ то як ҳазору дусаду ҳафтоду ҳафт нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то ҳафт сол ҷазо дода мешавад (**ҚЧТ аз 21.07.2010 № 617**).

3) Кирдорҳои пешбинишудаи қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда агар:

а) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил;

б) бо роҳи роҳзанӣ ё тамаҷбӯӣ;

в) дар миқдори махсусан калон содиршуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазору дусаду ҳафтоду ҳафт то ду ҳазору яксаду навад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳафт то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚЧТ аз 21.07.2010 № 617, аз 13.06.2013 № 966**).

Эзоҳ: Дар ҳолати нарх надоштани воситаҳои фондҳои кӯмаки хориҷӣ арзиши он аз рӯи нархи бозорӣ, ки дар рӯзи содиршавии ҷиноят ҷой дорад, ҳисоб карда мешавад (**ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35**).

БОБИ 27. ҶИНОЯТҲО ДАР СОҲАИ ҶАЪОЛИЯТИ ИҚТИСОДӢ

Моддаи 258. Монет шудан ба ҷаъолияти қонунии соҳибкорӣ

1) Радди ғайриқонунии бақайдгирии соҳибкории инфиродӣ ё корхона ё корхонаи тиҷоратӣ ё саркашӣ аз бақайдгирии онҳо, радди ғайриқонунии додани иҷозати махсус (литсензия) барои татбиқи ҷаъолияти муайян ё саркашӣ аз додани чунин иҷозатнома, ғайриқонунӣ маҳдуд сохтани ҳуқуқ ва манфиатҳои соҳибкории инфиродӣ ё корхона ё корхонаи тиҷоратӣ, ҳамчунин даҳлати ғайриқонунӣ ба ҷаъолияти онҳо, ки аз ҷониби шахси мансабдор бо сӯиистифодаи мақоми хизматӣ содир шудааст,

бо ҷарима ба андозаи аз дусаду панҷоҳ то сесаду шасту панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан ба ҷаъолияти муайян ба мӯҳлати се сол ҷазо дода мешавад (**ҚЧТ аз 21.07.2010 № 617**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) бо риоя накардани қарори эътибори қонунӣ пайдокардаи суд;

б) ба миқдори калон зарар расондааст содир шуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз сесаду шасту панҷ то панҷсаду чилу ҳафт нишондиҳанда барои ҳисобҳо бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан ба ҷаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ бо мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617**).

Моддаи 259. Соҳибкории ғайриқонунӣ

1) Татбиқи ҷаъолияти соҳибкорӣ бидуни бақайдгирӣ ё бидуни иҷозатномаи махсус (литсензия) дар ҳолатҳое, ки чунин иҷозат (литсензия) ҳатмӣ мебошад ё бо вайрон кардани шартҳои литсензияқунонӣ ва (ё) бо роҳи истифода бурдани шахсони дигар, инчунин машғул шудан ба намудҳои манъшудаи ҷаъолияти соҳибкорӣ, ки бо ба даст овардани даромад ба миқдори калон ё расонидани зарар ба миқдори калон ба манфиати шахрвандон, ташкилотҳои тиҷоратӣ ё ғайритиҷоратӣ ё ба давлат содир шудааст (**ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35, аз 14.05.2016 № 1305**),

бо ҷарима ба андозаи аз сесаду шасту панҷ то панҷсаду чилу ҳафт нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚЧТ аз 21.07.2010 № 617**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил:

б) бо ба даст овардани даромад ба миқдори махсусан калон;

в) аз ҷониби шахси қаблан барои соҳибкории ғайриқонунӣ ё фаъолияти ғайриқонунии бонкӣ судшуда содир шуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсаду чилу ҳафт то нӯҳсаду дувоздаҳ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то панҷ сол бо ҷарима ба андозаи то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ҷазо дода мешавад (**ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617**).

Моддаи 259(1). Истеҳсол ба даст овардан, нигоҳдорӣ, ҳамлу нақл ё ба муомилот баровардани мол ва маҳсулоти тамғаношуда (ҚЧТ аз 25.07.2005 № 97)

1. Истеҳсол, ба даст овардан, нигоҳдорӣ, ҳамлу нақл бо мақсади муомилот ё ба муомилот баровардани мол ва маҳсулоти тамғаношуда ки ҳатман бояд бо маркаҳои боҷи аксизӣ, маркаҳои махсус ё аломатҳои мутобикати аз сохтакори муҳофизатшаванда тамға карда шаванд, агар он ба миқдори калон содир шуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз дусаду панҷоҳ то сесаду шасту панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан ба фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚЧТ аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617**).

2. Ҳамин кирдор агар:

а) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ ва ё гурӯҳи муташаккил (**ҚЧТ аз 18.06.2008 № 386**);

б) ба миқдори махсусан калон содир шуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз сесаду шасту панҷ то нӯҳсаду дувоздаҳ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚЧТ аз 25.07.2005 № 97, аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617**).

Эзоҳ: 1) Дар моддаҳои 258, 259 ва 259(1)-и Кодекси мазкур таҳти мафҳуми даромад ё зарар ба миқдори калон, даромад ё зараре фаҳмида мешавад, ки он аз як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо зиёд мебошад ва таҳти мафҳуми даромад ба миқдори махсусан калон даромаде фаҳмида мешавад, ки андозаи он аз ду ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо зиёд мебошад.

2) Таҳти мафҳуми даромад, ки дар боби мазкур пешбинӣ шудааст, фоида аз фарқи байни маблағи сарфшуда ва дохилшуда фаҳмида мешавад.

3) Дар моддаҳои боби мазкур зарар ба миқдори калон ба манфиати шахрвандон чунин зараре ҳисобида мешавад, ки аз андозаи нишондиҳанда барои ҳисобҳо панҷсад маротиба зиёд мебошад (**ҚЧТ аз 14.03.2014 № 1066**).

Моддаи 260. Ташкили (таъсиси, азнавташкилдихии) ғайриқонунии шахси ҳуқуқӣ (ҚЧТ аз 14.03.2014 № 1066)

1) Ташкили (таъсиси, азнавташкилдихии) ғайриқонунии шахси ҳуқуқӣ ба воситаи шахсони дигар ва ё истифода бурдани чунин шахсони ҳуқуқӣ аз ҷониби шахсони дигар (**ҚЧТ аз 14.05.2016 № 1305**),

бо ҷарима ба андозаи то сесаду шасту панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад.

2) Ҳамин кирдорҳо ки:

а) аз ҷониби шахс бо истифодаи мақоми хизматиаш;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ содир шудаанд,

бо ҷарима ба андозаи аз сесаду шасту панҷ то нӯҳсаду понздаҳ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешаванд.

Эзоҳ: Дар моддаи мазкур таҳти мафҳуми шахсони дигар шахсоне фаҳмида мешаванд, ки муассисони (иштирокчиёни) шахси ҳуқуқӣ ё мақомоти идоракунии шахси ҳуқуқӣ буда, бо роҳи ғумроҳ намудани онҳо шахси ҳуқуқӣ ташкил (таъсис, азнавташкилдихӣ) шуда буд (**ҚҶТ аз 14.03.2014 № 1066**).

Моддаи 260(1). Истифодаи ғайриқонунии ҳуҷҷатҳо барои ташкили (таъсиси, азнавташкилдихӣ) шахси ҳуқуқӣ
(**ҚҶТ аз 14.03.2014 № 1066**)

1) Пешниҳоди ҳуҷҷати тасдиқкунандаи шахсият ё додани ваколатнома, агар ин ҳаракатҳо барои ташкили (таъсиси, азнавташкилдихӣ) шахси ҳуқуқӣ бо мақсади содир намудани як ё якчанд ҷинойтҳо вобаста ба амалиёти молиявӣ ва ё аҳдҳо бо маблағи пулӣ ё дигар молу мулк содир шуда бошанд,

бо ҷарима ба андозаи то дусад нишондиханда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озоӣ ба мӯҳлати то як сол ё маҳрум сохтан аз озоӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешаванд.

2) Соҳиб шудан ба ҳуҷҷати тасдиқкунандаи шахсият ё истифодаи маълумоти шахсӣ, ки бо роҳи ғайриқонунӣ ба даст оварда шудаанд, агар ин кирдорҳо барои ташкили (таъсиси, азнавташкилдихӣ) шахси ҳуқуқӣ бо мақсади содир намудани як ё якчанд ҷинойтҳо вобаста ба амалиёти молиявӣ ё аҳдҳо бо маблағи пулӣ ё дигар молу мулк содир шуда бошанд,

бо ҷарима ба андозаи аз дусад то панҷсаду чилу ҳашт нишондиханда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озоӣ ба мӯҳлати то се сол ё маҳрум сохтан аз озоӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешаванд.

Эзоҳ: Таҳти мафҳуми соҳиб шудан ба ҳуҷҷати тасдиқкунандаи шахсият дар моддаи мазкур дар асоси музднок ё ройгон ба даст овардани он, азониҳудкунии ҳуҷҷати ёфтшуда ё тасарруфшудаи тасдиқкунандаи шахсият, инчунин бо роҳи фиреб ё сӯиистифода аз боварӣ соҳиб шудан ба он фаҳмида мешавад (**ҚҶТ аз 14.03.2014 № 1066**).

Моддаи 261. Бақайдгирии аҳди ғайриқонунӣ бо замин

Дидаю дониста ба қайд гирифтани аҳди ғайриқонунӣ бо замин, таҳриф намудани маълумотҳои баҳисобгирии Кадастри давлатии замин, ҳамчунин қасдан кам кардани андозаи пардохтҳо барои замин, агар ин кирдорҳо бо ғараз ё дигар манфиатҳои шахсӣ аз ҷониби шахси мансабдор бо истифода аз мақоми хизматӣ анҷом дода шуда бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиханда барои ҳисобҳо ё маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 262. Қонунигардонии (расмикунонии) даромадҳои бо роҳи ҷинойт бадастоварда
(**ҚҶТ аз 16.04.2012 № 808**)

1) Анҷом додани амалиёти молиявӣ ё аҳдҳои дигар бо маблағҳои пулӣ, коғазҳои қиматнок ё молу мулки дигар, ки баръало даромадҳои бо роҳи ҷинойт бадастовардашуда мебошанд, бо мақсади рӯйпӯш ва пинҳон намудани сарчашмаи ба даст овардани ин молу мулк ва ё мусоидат намудан ба ҳар гуна шахсе, ки дар содир намудани ҷинойти асосӣ иштирок намудааст, то ки ӯ тавонад аз ҷавобгарӣ барои кирдорҳои содирнамудааш саркашӣ намояд, инчунин рӯйпӯш ё пинҳон кардани хусусияти асли, маҳалли ҷойгиршавӣ, тарзи ихтиёрдорӣ, ҷойивазкунии, ҳуқуқ ба молу мулк ё мансубияти он, ҳамчунин ба даст овардан, соҳибӣ кардан, истифода бурдан ё ихтиёрдории ҷунин молу мулк (**ҚҶТ аз 12.11.2013 № 1028**),

бо маҳрум сохтан аз озоӣ ба мӯҳлати аз ду то шаш сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 13.06.2013 № 966**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ;

в) аз ҷониби шахс бо истифода аз мақоми хизматӣ;

г) ба миқдори калон содир шуда бошад,-

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то ҳафт сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 13.06.2013 № 966).

3) Кирдорҳои пешбиниамудаи қисмҳои якум ё дуюми ҳамин модда, агар:

а) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил ё иттиҳоди ҷиноятӣ (ташкilotи ҷиноятӣ);

б) ба миқдори махсусан калон содир шуда бошанд,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол ва маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешаванд (ҚҶТ аз 13.06.2013 № 966).

Эзоҳ: 1) Шахсе, ки дар қонунигардонии (расмиқунонии) даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда иштирок кардааст, аз ҷавобгарии ҷиноятӣ барои ҳамин кирдор озод карда мешавад, агар ӯ пас аз содир намудани ҷиноят ихтиёрий омада, ба гуноҳи худ иқрор шуда, ба ошкор намудани ҷиноят фаъолона мусоидат кунад ва (ё) ихтиёран даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастовардаашро супорида бошад.

2) Таҳти мафҳуми ба миқдори калон дар моддаи мазкур андозаи даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастовардае дар назар дошта шудааст, ки аз андозаи нишондиҳанда барои ҳисобҳо ду ҳазор маротиба зиёдтар мебошад. Ба миқдори махсусан калон андозаи даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастовардае фаҳмида мешавад, ки аз андозаи нишондиҳанда барои ҳисобҳо панҷ ҳазор маротиба зиёдтар мебошад (ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965).

3) Даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда - ҳама гуна молу мулк, ки бевосита ё бавосита дар натиҷаи содир намудани ҷиноят ба даст оварда шудаанд (ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965).

4) Агар даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда қисман ё пурра ба дигар молу мулк табиал дода шуда бошанд ё ба шакли дигар гардонид шуда бошанд, он гоҳ ҷунин молу мулк мусодира карда мешавад.

5) Агар даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда ба молу мулки аз сарчашмаҳои қонуни гирифташуда ҳамроҳ карда шуда бошанд, он гоҳ бе расонидани зарар ба ҳар гуна ваколатҳои марбут ба манъ ё ҳабси он қисми молу мулк, ки ба арзиши даромадҳои ҳамроҳшуда мувофиқ меояд, мусодира карда мешавад.

6) Нисбат ба фоида ё дигар манфиатҳое, ки аз даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда аз молу мулке, ки даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда ба он табиал дода шудаанд ё ба шакли дигар гардонид шудаанд ё аз молу мулке, ки ба он даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда ҳамроҳ карда шудаанд, гирифта шудаанд, чораҳои дар моддаи мазкур зикршуда бо ҳамон тарз ва дараҷае, ки нисбат ба даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда пешбинӣ шудаанд, татбиқ карда мешаванд.

7) Маблағҳои пулӣ, коғазҳои қиматнок ва дигар молу мулке, ки бо роҳи ҷиноят ба даст оварда шудаанд, инчунин фоида ё дигар манфиатҳое, ки аз ин даромадҳо ба даст оварда шудаанд, бо тартиби пешбиниамудаи моддаи 78 Кодекси мурофиавии ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон мусодира карда мешаванд (ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965).

8) Ҷавобгарии ҷиноятӣ бо моддаи мазкур новобаста аз ба ҷавобгарии ҷиноятӣ кашида шудани шахс аз рӯи ҷиноятҳои асосӣ, ки дар натиҷаи онҳо даромадҳо бо роҳи ҷиноят ба даст оварда шудаанд, фаро мерасад (ҚҶТ аз 13.06.2013 № 966).

9) Ҷиноятҳои асосӣ - ҷиноятҳои дар банди а) қисми 1) моддаи 57 Кодекси мазкур пешбинишуда, ки пеш аз қонунигардонии (расмиқунонии) даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда содир гардида, дар натиҷаи онҳо даромадҳо ба даст оварда шудаанд (ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965, аз 17.05.2018 № 1515).

Моддаи 263. Фаъолияти ғайриқонунии бонкӣ

1) Татбиқи фаъолияти бонкӣ (амалиёти бонкӣ) бидуни бақайдгирӣ ё иҷозатномаи махсус (лицензия) дар ҳолатҳое, ки чунин иҷозатнома ҳатмӣ мебошад, ё бо вайрон кардани шартҳои лицензиякунонӣ, агар ин кирдор бо ба даст овардани даромад ба миқдори калон вобаста бошад ё ба манфиати шахрванд, ташкилотҳои тиҷоратӣ ё ғайритиҷоратӣ ё давлат ба миқдори калон зарар расонида бошад;

бо ҷарима ба андозаи аз сесаду шасту панҷ то панҷсаду чилу ҳафт нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озоӣ ба мӯҳлати то се сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил;

б) бо ба даст овардани даромад ба миқдори махсусан калон;

в) аз ҷониби шахсе, ки қаблан барои фаъолияти ғайриқонунии бонкӣ ё соҳибкории ғайриқонунӣ судшуда содир гардида бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсаду чилу ҳафт то нӯхсаду дувоздаҳ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озоӣ ба мӯҳлати аз се то панҷ сол бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617**).

Эзоҳ: Даромад ё зарар ба миқдори калон чунин даромад ё зарарест, ки маблағи он аз андозаи нишондиҳанда барои ҳисобҳо як ҳазор маротиба ва даромади махсусан калон аз андозаи нишондиҳанда барои ҳисобҳо се ҳазор маротиба зиёдтар мебошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 264. Ғайриқонунӣ гирифтани кредит

(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35)

1) Аз ҷониби шахрванд, соҳибкори инфиродӣ ё роҳбари ташкилот гирифтани кредит, иловапулӣ (дотатсия) ё дигар шароити имтиёзнокӣ кредитгузорӣ бо роҳи ба бонк ё дигар муассисаи кредити бараъло пешниҳод кардани маълумоти тахрифшуда оид ба вазъи хоҷагидорӣ ё молиявии шахрванд, соҳибкорӣ инфиродӣ ё ташкилот ё оид ба дигар ҳолатҳое, ки барои гирифтани кредит, иловапулӣ ё шароити имтиёзнокӣ кредитгузорӣ заруранд, (ҳангоми мавҷуд набудани нишонаҳои тасарруфи молу мулки ғайр) (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**),

бо ҷарима ба андозаи аз сесаду шасту панҷ то ҳафтсаду сӣ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озоӣ ба мӯҳлати то чор сол ё маҳрум сохтан аз озоӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617**).

2) Ғайриқонунӣ гирифтани кредити мақсадноки давлатӣ ё кредите, ки дар зерӣ кафолати давлатӣ дода мешавад, ҳамчунин бар ҳилофи мақсад истифода бурдани онҳо, агар ин кирдор ба шахрванд, ташкилот ё давлат ба миқдори калон зарар расонида бошад (ҳангоми мавҷуд набудани нишонаҳои тасарруфи молу мулки ғайр) (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**),

бо ҷарима ба андозаи аз сесаду шасту панҷ то нӯхсаду дувоздаҳ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озоӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617**).

Эзоҳ: Зарар ба миқдори калон чунин зараре ҳисобида мешавад, ки аз андозаи нишондиҳанда барои ҳисобҳо як ҳазор маротиба зиёд мебошад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 265. Ғайриқонунӣ додани кредит

(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35)

Ғайриқонунӣ додани ҳама гуна кредит ё ба ин мусоидат кардани шахсоне, ки бо истифода бурдани вазифаи хизматиаш мебоист ё метавонист ин кирдорҳоро ба ҷо оварад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**),

бо ҷарима ба андозаи аз дусаду панҷоҳ то панҷсаду чилу ҳафт нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617**).

Моддаи 266. Саркашии бадқасдона аз адои қарзи кредиторӣ

Саркашии бадқасдонаи роҳбари ташкилот, соҳибкори инфиродӣ ё шахрванд аз адои қарзи кредиторӣ ба миқдори калон ё аз пардохти коғазҳои қиматнок пас аз эътибори қонунӣ пайдо кардани қарори суд,

бо ҷарима ба андозаи аз дусаду панҷоҳ то сесаду шасту панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617**).

Эзоҳ: Таҳти мафҳуми қарзи кредиторӣ ба миқдори калон - қарзи шахрванд ба андозаи бештар аз ду ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ва қарзи корхона ба андозаи бештар аз панҷ ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо дар назар дошта шудааст (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 267. Маҷбур кардан ба бастанӣ аҳд ё ба саркашӣ кардан аз бастанӣ он

1) Маҷбур кардан ба бастанӣ аҳд ё ба саркашӣ кардан аз бастанӣ он бо таҳдиди истифодаи зӯрварӣ, несту нобуд ё вайрон кардани молу мулки ғайр, ҳамчунин паҳн намудани маълумотҳои, ки ҷабрдида меҳақад онро ниҳон дорад (дар ҳолати набудани аломатҳои тамаъҷӯӣ) (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**),

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) такроран;

б) бо истифодаи зӯрварӣ;

в) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ содир шуда бошад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

г) ба ҷабрдида ба миқдори калон зарар расонида бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 268. Ғайриқонунӣ истифода бурдани маблағ

1) Кирдори бадқасдонаи роҳбари муассисаи кредитӣ ё корхона, сарфи назар аз шакли моликият, ки бо мақсади ғараз ё манфиатдории шахсӣ маблағи пулии дар суратҳисоби худ бударо ба суратҳисоби ташкилоти дигар ғайриқонунӣ гузаронидааст, ҳамчунин тартиботи муқарраршударо вайрон карда, маблағи пулиро ба тарзи дигар истифода бурдааст ё дигар маблағи бучетиро ғайримақсад истифода бурдааст, агар ин кирдор ба манфиатҳои қонунии шахрвандон, корхона ё давлат ба миқдори калон зарар расонида бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз дусаду панҷоҳ то сесаду шасту панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617**).

2). Ҳамин кирдор, агар:

а) такроран;

б) ба миқдори махсусан калон зарар расонида бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз сесаду шасту панҷ то нӯҳсаду дувоздаҳ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 21.07.2010 № 617**).

Эзоҳ: 1) Дар таҳти мафҳуми зарар ба миқдори калон чунин зарарест, ки он аз андозаи нишондиҳанда барои ҳисобҳо панҷсад маротиба ва зарар ба миқдори махсусан калон аз ду ҳазор маротиба зиёд мебошад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳангоми муайян намудани андозаи (миқдори) зарари расонидашуда ғайр аз зиёни бевосита ҳамчунин фоидаи аз даст рафтаре ба ҳисоб гирифтани зарур аст.

Моддаи 269. Ҳаракати ғайриқонунӣ ҳангоми муфлисшавӣ

(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35)

1) Пинҳон кардани молу мулк ё ўҳдадорихоӣ молу мулкӣ, маълумот дар бораи молу мулк, миқдори он, маҳалли қойгиршавӣ ё дигар маълумот оид ба молу мулк, ба ихтиёри дигар кас вогузоштани молу мулк, бегона кардан ё несту нобуд кардани молу мулк, ҳамчунин пинҳон, несту нобуд ё таҳриф кардани асноди муҳосибаӣ ё дигар асноди баҳисобгирии бухгалтерӣ, ки фаъолияти иқтисодиро дар бар мегиранд, агар ин кирдор аз ҷониби роҳбар ё молики ташкилоти қарздор ё соҳибкори инфиродӣ ҳангоми муфлисшавӣ ё ҳангоми пешбини муфлисшавӣ содир шуда, ки ба миқдори калон зарар расонида бошад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**),

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё ба корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Дидаю доништа бар зарари кредиторони дигар ғайриқонунӣ қонеъ намудани талаботи молу мулкҳои кредиторони алоҳида аз ҷониби роҳбар ё молики ташкилоти қарздор ё соҳибкори инфиродӣ, ки аз вазъияти воқеии нодорӣ худ (муфлисӣ) огоҳанд, ҳамчунин қабул намудани чунин шакли қонеъгардонӣ аз ҷониби кредиторе, ки бар зарари дигар кредиторон аз бартарии ба ӯ фароҳам овардаи қарздор (нодор) огоҳ аст, агар ин кирдор ба миқдори калон зарар расонида бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз ҳаштсад то як ҳазору панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 270. Муфлисии бадқасдона

Бо мақсади ба манфиати худ ё шахсони дигар вонамуд сохтан ё зиёд кардани андозаи ғайри қобили пардохт будани корхонаи тиҷоратӣ аз ҷониби молик ё роҳбари он, ҳамчунин аз ҷониби соҳибкори инфиродӣ, агар он ба миқдори калон зарар расонида бошад, ё ба дигар оқибатҳои вазнин оварда расонад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**),

бо ҷарима ба андозаи аз дусаду панҷоҳ то панҷсаду чилу ҳафт нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617**).

Моддаи 271. Муфлисии сохта

Муфлисии сохта, яъне дидаю доништа аз ҷониби роҳбар ё молики корхонаи тиҷоратӣ, ҳамчунин соҳибкори инфиродӣ эълон кардани муфлисӣ бо мақсади ба таҳлука андохтани кредиторон барои дароз кардани мӯҳлат (отсрочка) ё қисм ба қисм додани (рассрочка) пардохти маблағ ба кредиторон ё тахфифи қарзҳо, ҳамчунин барои надодани қарзҳо, ки ба миқдори калон зарар расонидааст,

бо ҷарима ба андозаи аз дусаду панҷоҳ то панҷсаду чилу ҳафт нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617**).

Эзоҳ: Дар моддаҳои 269, 270 ва 271-и Кодекси мазкур зарар ба миқдори калон чунин зараре ҳисобида мешавад, ки агар он аз андозаи нишондиҳанда барои ҳисобҳо аз як ҳазор маротиба зиёд бошад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 272. Хориҷ карда шуд

Моддаи 273. Кирдори инҳисорӣ (монополистӣ) ва маҳдуд кардани рақобат

1) Кирдори инҳисорӣ (монополистӣ), ки бо роҳи муқаррар намудани нархҳои баланди инҳисорӣ ё нархҳои пасти инҳисорӣ содир шудаанд, ҳамчунин маҳдуд кардани рақобат бо роҳи тақсим кардани бозор, маҳдуд кардани дохилшавӣ ба бозор, аз он танг карда баровардани дигар субъектҳои фаъолияти иқтисодӣ, муқаррар намудан ё нигоҳ доштани нархи ягона,

бо ҷарима ба андозаи аз дусаду панҷоҳ то сесаду шасту панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ содир шуда бошад (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386),

бо ҷарима ба андозаи аз сесаду шасту панҷ то нӯхсаду дувоздаҳ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617).

3) Кирдорҳои пешбиниамудаи қисмҳои якум ё дуюми ҳамин модда, агар:

а) бо зӯрварӣ ё таҳдиди истифодаи он;

б) бо несту нобуд ё вайрон кардани молу мулки ғайр ё таҳдиди несту нобуд ё вайрон кардани молу мулки ғайр бидуни нишонаҳои тамаъҷӯӣ (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386);

в) бо сӯиистифодаи мақоми хизматӣ;

г) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил содир шуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз нӯхсаду дувоздаҳ то як ҳазору ҳаштсаду бисту панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ва бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 21.07.2010 № 617, аз 13.06.2013 № 966).

Моддаи 274. Бадқасдона вайрон кардани қоидаҳои баргузории савдои оммавӣ ё тендер ё музоядаҳо (ауксион)

(Қонуни ҚТ аз 17.05.2004 № 35, аз 23.07.2016 № 1330, аз 07.08.2020 № 1717)

1. Барқасдона вайрон кардани қоидаҳои нархгузорӣ, баргузории савдои оммавӣ ё тендер ё музоядаҳо, ки ба молики молу мулк, созмондиҳандаи савдо ё тендер ё музояда, харидор ё дигар субъекти хоҷагидорӣ ба миқдори калон зарар расонидааст (Қонуни ҚТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386, аз 23.07.2016 № 1330, аз 07.08.2020 № 1717),

бо ҷарима ба андозаи аз дусаду панҷоҳ то сесаду шасту панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (Қонуни ҚТ аз 21.07.2010 № 617).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ;

б) ба миқдори махсусан калон содир шуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз сесаду шасту панҷ то нӯхсаду дувоздаҳ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад.

Эзоҳ: Дар моддаи мазкур таҳти мафҳуми зарар ба миқдори калон зараре фаҳмида мешавад, ки он аз андозаи нишондиҳанда барои ҳисобҳо панҷсад маротиба ва зарар ба миқдори махсусан калон аз ду ҳазор маротиба зиёд бошад (Қонуни ҚТ аз 07.08.2020 № 1717).

Моддаи 275. Истифодаи ғайриқонунии воситаҳои фардиқонунии иштирокчиёни аҳдҳои гражданӣ, молҳо, корҳо ва хизматрасонӣ
(ҚҶТ аз 03.07.2012 №844)

1) Истифодаи ғайриқонунии номи фирмавӣ, ҳамчунин номи маҳалли истеҳсоли мол, тамғаи молӣ ва тамғаи хизматрасонии ғайр нисбат ба мол ва хизматрасонии шабеҳ, агар ин кирдорҳо такроран пас аз додани ҷазои маъмурӣ содир гардида ё ба миқдори калон зарар расонида бошанд,-

бо ҷарима ба андозаи то дусад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешаванд.

2) Истифодаи ғайриқонунии тамғагузорию оғоҳкунанда нисбат ба номи маҳалли истеҳсоли мол ё тамғаи молие, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қайд гирифта нашудааст, агар ин кирдор такроран пас аз додани ҷазои маъмурӣ содир шуда ё ба миқдори калон зарар расонида бошад,-

бо ҷарима ба андозаи аз дусаду панҷоҳ то сесаду шасту панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад.

3) Кирдорҳои пешбиниамудаи қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда, агар аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ ё аз ҷониби гурӯҳи муташаккил содир шуда бошанд,-

бо ҷарима ба андозаи аз сесаду шасту панҷ то нӯхсад дувоздаҳ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад **(ҚҶТ аз 03.07.2012 №844)**.

Моддаи 276. Дидаю доништа додани рекламаи бардурӯғ

1) Аз ҷониби рекламадиҳанда дидаю доништа додани маълумоти бардурӯғ оид ба мол, кор ё хизматрасонӣ, инчунин таҳиякунандагон ё фурӯшандагони онҳо, ки бо нияти ғаразнок содир шудааст **(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35)**,

бо ҷарима ба андозаи аз дусаду панҷоҳ то сесаду шасту панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳдуд кардани озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад **(ҚҶТ аз 21.07.2010 № 617)**.

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) бо истифодаи воситаҳои ахбори омма сураат гирифта бошад **(ҚҶТ аз 30.07.2007 № 301)**;

б) ба миқдори калон зарар расонида бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсаду чилу ҳафт то нӯхсад дувоздаҳ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати аз се то панҷ сол ҷазо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад **(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 21.07.2010 № 617)**.

Эзоҳ: Дар моддаҳои 275 ва 276-и Кодекси мазкур зарар ба миқдори калон чунин зарар ҳисобида мешавад, ки агар аз андозаи нишондиҳанда барои ҳисобҳо як ҳазор маротиба зиёд бошад **(ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422, , аз 07.08.2020 № 1717)**.

Моддаи 277. Ғайриқонунӣ ба даст овардани маълумоти дорои сирри тиҷоратӣ ё бонкӣ

Ҷамъоварию маълумоти дорои сирри тиҷоратӣ ё бонкӣ бо роҳи тасарруфи аснод, ришвадихӣ ё таҳдид нисбати шахсоне, ки сирри тиҷоратӣ ё бонкиро медонанд ё бо наздикони онҳо, дошта гирифтани мавҷи воситаҳои алоқа ё ғайриқонунӣ тамос гирифтани ба системаи ё шабакаи компютерӣ ё истифодаи воситаҳои махсуси техникӣ, ҳамчунин бо роҳи дигари ғайриқонунӣ бо мақсади ифшо ё истифодаи ғайриқонунии ин маълумотҳо **(ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386)**,

бо ҷарима ба андозаи аз дусаду панҷоҳ то сесаду шасту панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад **(ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617)**.

Моддаи 278. Ифшои сирри тиҷоратӣ ё бонкӣ

Ифшои ғайриқонунӣ ё истифодаи сирри тиҷоратӣ ё бонкӣ бидуни розигии молики он аз ҷониби шахсе, ки ин сир вобаста ба фаъолияти касбӣ ё хизматиаш маълум буд ва ин кирдор бо мақсади ғаразнок

ё дигар манфиати шахсӣ содир гардида, ба корхонаи тиҷоратӣ ё соҳибкори инфиродӣ ба миқдори калон зарар расондааст (**ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо ҷарима ба андозаи аз дусаду панҷоҳ то панҷсаду чилу ҳафт нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан ба фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҚТ аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617**).

Эзоҳ: Таъқиби ҷиноят барои содир намудани кирдорҳои пешбиниамудаи ҳамин модда мутобиқи аризаи корхонаи тиҷоратӣ ё соҳибкори инфиродии зарардида оғоз меёбад.

Моддаи 278¹. Ифшо намудани иттилоот дар бораи чораҳои аз ҷониби мақоми ваколатдор дар самти муқовимат ба қонунигардонии (расмикунонии) даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда, маблағгузориҳои терроризм ва маблағгузориҳои паҳнкунии силоҳи қатли ом андешидашаванда (**ҚҚТ аз 17.05.2018 № 1515**)

Аз ҷониби кормандони ташкилотҳое, ки бо маблағи пулӣ ё дигар молу мулк амалиёт анҷом медиҳанд, ифшо намудани иттилоот ба муштариёни худ ё дигар шахсон дар бораи ба мақоми ваколатдор дар самти муқовимат ба қонунигардонии (расмикунонии) даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда, маблағгузориҳои терроризм ва маблағгузориҳои паҳнкунии силоҳи қатли ом додани иттилоот оид ба чораҳои, ки барои муқовимат ба қонунигардонии (расмикунонии) даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда, маблағгузориҳои терроризм ва маблағгузориҳои паҳнкунии силоҳи қатли ом андешида мешаванд, агар чунин кирдор дар давоми соли пас аз татбиқи ҷазои маъмурий содир шуда бошад,

бо ҷарима ба маблағи аз чорсад то панҷсаду чилу ҳафт нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба муҳлати то се сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба муҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҚТ аз 17.05.2018 № 1515**).

Моддаи 279. Ришвадиҳии тиҷоратӣ

1) Ғайриқонунӣ додани пул, коғазҳои қиматнок ё дигар молу мулк ба шахсе, ки дар корхонаи тиҷоратӣ ё дигар корхона вазифаи идоракуниро ба ҷо меорад, ҳамчунин вобаста ба мақоми ишғолнамудаи ин шахс ғайриқонунӣ расонидани хизмати дорои хусусияти молу мулкӣ ба ӯ барои амали анҷомдодаш (беамалиаш) ба манфиати ришвадиҳанда (**ҚҚТ аз 18.06.2008 № 386**),

бо ҷарима ба андозаи аз сесад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то ду сол ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (**ҚҚТ аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (**ҚҚТ аз 18.06.2008 № 386**);

в) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил содир шуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то ҳаштсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то се сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то чор сол ҷазо дода мешавад (**ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

3) Аз ҷониби шахсе, ки вазифаи идоракуниро дар корхонаи тиҷоратӣ ё дигар корхона анҷом медиҳад, ғайриқонунӣ гирифтани пул, коғазҳои қиматнок ё дигар молу мулк, ҳамчунин аз ҷониби ӯ ғайриқонунӣ вобаста ба мақоми ишғол намудаи хизматӣ истифода бурдани хизматрасонии дорои хусусияти молу мулкӣ барои амали анҷомдода (беамалӣ) ба манфиати ришвадиҳанда (**ҚҚТ аз 18.06.2008 № 386**),

бо ҷарима ба андозаи аз ҳаштсад то як ҳазору панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то ду сол ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то се сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

4) Кирдорҳои пешбиниамудаи қисми сеюми ҳамин модда, агар:

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ ё гурӯҳи муташаккил (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

в) дар алоқамандӣ бо тамаъҷӯӣ содир шуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазору панҷсад то ду ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо бо маҳрум сохтан аз ҳуқуқи ишғоли вазифаҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 1.03.2005 № 86, аз 6.10.2008 № 422**).

Эзоҳ: Агар нисбат ба шахси кирдорҳои пешбиниамудаи қисмҳои якум ва дуҷуми ҳамин моддаро содирнамуда тамаъҷӯӣ ҷой дошта бошад ва ӯ ихтиёрий ба мақоме, ки ҳуқуқ дорад парвандаи ҷиноятӣ кушояд, оид ба ришвадихӣ иттилоъ диҳад, аз ҷавобгарии ҷиноятӣ озод карда мешавад (**ҚҶТ аз 2.01.2018 № 1472**).

Моддаи 280. Ришвадихӣ ба иштирокчиён ё ташкилотчиёни мусобиқаҳои касбии варзишӣ ва озмунҳои намоишии тичоратӣ

1) Ришвадихӣ ба варзишгарон, доварони варзиш, устодон, роҳбарони дастаҳо ё дигар иштирокчиён ё ташкилотчиёни мусобиқаҳои варзишии касбӣ, ҳамчунин ришвадихӣ ба ташкилотчиён ё аъзои доварони (жюри) озмунҳои намоиши тичоратӣ бо мақсади расонидани таъсир ба натиҷаҳои мусобиқа ё озмунҳо (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо корҳои ҳатмӣ ба мӯҳлати аз сад то як сад ҳаштод соат ё бо корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ ё гурӯҳи муташаккил содир шудааст (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 1.03.2005 № 86**).

3) Ғайриқонунӣ гирифтани арзишҳои моддӣ ё истифода аз хизматрасонии дорои хусусияти молу мулкӣ аз ҷониби варзишгарон, доварони варзиш, устодон, роҳбарони дастаҳо ё дигар иштирокчиён ё ташкилотчиёни мусобиқаҳои варзишии касбӣ, ҳамчунин аз ҷониби ташкилотчиён ё аъзои доварони (журӣ) озмунҳои намоиши тичоратӣ, ки бараъло барои таъсир расонидан ба натиҷаҳои мусобиқа ё озмунҳо дода шудаанд ё истифода гардидаанд,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ва ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 1.03.2005 № 86**).

Моддаи 281. Тайёр кардан ё ба муомилот баровардани пул ё қоғазҳои қиматноки қалбақӣ (сохта)

1) Тайёр кардан бо мақсади ба муомилот баровардан ё ба муомилот баровардани билетҳои қалбақии Бонки миллии Тоҷикистон, танга ё қоғазҳои қиматноки қалбақӣ бо асъори Ҷумҳурии Тоҷикистон, асъори хориҷӣ ё қоғазҳои қиматноки қалбақӣ бо асъори хориҷӣ,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (ҚЧТ аз 18.06.2008 № 386);

б) ба миқдори калон;

в) тақроран,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад (ҚЧТ аз 18.06.2008 № 386, (ҚЧТ аз 13.06.2013 № 966).

3) Кирдорҳои пешбиниамудаи қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда, ки аз ҷониби гурӯҳи муташаққил содир шудааст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз дувоздаҳ то понздаҳ сол ҷазо дода мешавад (ҚЧТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966).

Моддаи 282. Тайёр кардан ё ба муомилот баровардани картаҳои сохтаи (қалбакии) кредитӣ ё ҳисоббаробаркунӣ ё дигар асноди пардохт

1) Тайёр кардан бо мақсади ба муомилот баровардан ё ба муомилот баровардани картаҳои сохтаи кредитӣ ё картаҳои ҳисоббаробаркунӣ ё дигар асноди пардохт ё дигар ҳуҷҷатҳо, ки асъор ё дигар қоғазҳои қиматнок ба шумор намераванд, вале асноди тасдиқунанда, муқарраркунанда ё диҳандаи ҳуқуқ ё ўҳдадориҳои молу мулкӣ мебошанд (ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то панҷ сол ҷазо дода мешавад (ҚЧТ аз 1.03.2005 № 86).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (ҚЧТ аз 18.06.2008 № 386);

б) ба миқдори калон;

в) аз ҷониби шахси қаблан барои ҳамин ҷиноят ё барои тайёр кардан ё ба муомилот баровардани пул ё қоғазҳои қиматноки қалбакӣ судшуда;

г) аз ҷониби гурӯҳи муташаққил содир шуда бошад (ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол ҷазо дода мешавад (ҚЧТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966).

Моддаи 283. Сӯиистифода ҳангоми баровардани қоғазҳои қиматнок (эмиссия)

1) Баровардани қоғазҳои қиматнок (эмиссия) ва ба таври оммавӣ тақсим (пахн) кардани онҳо бидуни бақайдгирӣ мутобиқи тартиби муқарраргардида ё дидаю доништа истифода бурдани асноди сохта (қалбакӣ) барои бақайдгирии қоғазҳои қиматнок (ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35),

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422).

2) Ба тарҳи эмиссияи қоғазҳои қиматнок дидаю доништа дохил намудани маълумоти нодуруст, ҳамчунин тасдиқи тарҳи эмиссия, ки бараъло маълумоти нодуруст дорад ё дидаю доништа тасдиқ кардани натиҷаҳои таҳрифшудаи эмиссия, агар ин кирдор ба миқдори калон зарар расонида бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазор то ду ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (ҚЧТ аз 6.10.2008 № 422).

Эзоҳ: Дар моддаҳои 281, 282 ва 283 ҳамин Кодекс таҳти мафҳуми миқдори калон ё зарар ба миқдори калон чунин миқдор ё зараре ҳисобида мешавад, ки он аз андозаи нишондиҳанда барои ҳисобҳо як ҳазор маротиба зиёд бошад (ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422).

Моддаи 284. Бастани аҳди ғайриқонунӣ бо металлҳои қиматбаҳо, сангҳои қимматбаҳои табиӣ ё марворид

(ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35)

1) Додугирифти металлҳои қимматбаҳо, сангҳои қиматбаҳои табиӣ ё марворид бар ҳилофи қоидаҳои муқарраргардидаи қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳамчунин ғайриқонунӣ нигоҳ доштан, интиқол додан ё кашондани металлҳои қиматбаҳо, сангҳои қиматбаҳои табиӣ ё марворид дар ҳар намуду

ҳолат, ба истиснои маснуоти заргарӣ (ҷавохирот) ва маишӣ ва пораҳои чунин маснуот (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазор то як ҳазору панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то се сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) такроран;

б) ба миқдори калон;

в) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то ҳафт сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

Эзоҳ: Кирдорҳои дар ҳамин модда пешбинишуда ҳамон вақт ба миқдори калон содиршуда эътироф карда мешаванд, ки агар арзиши металлҳои қиматбаҳо, сангҳои қиматбаҳои табиӣ ё марворид, ки мавриди муомилоти ғайриқонунӣ гардидаанд, аз як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо зиёдтар бошад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 285. Вайрон кардани қоидаҳои ба давлат супоридани фулузот ва сангҳои қиматбаҳо (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**)

Саркашӣ кардан аз ҳатман ба аффинаж супоридан ё ҳатман ба давлат фуруштани металлҳои қиматбаҳо ё сангҳои қиматбаҳои аз қаъри замин истихроҷшуда ё аз ашёи хоми муштак ба даст овардашуда, ҳамчунин бардошташуда ё ёфташуда, агар ин кирдор ба миқдори калон содир шуда бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо ҷарима ба андозаи аз дусаду панҷоҳ то панҷсаду чилу ҳафт нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617**).

Эзоҳ: Вайрон кардани қоидаҳои супоридан ё фуруши фулузот ва сангҳои қиматбаҳо ба давлат вақте ба миқдори калон содиршуда шуморида мешавад, ки агар арзиши молу маҳсулоти дар ҳамин модда зикргардидаи ба давлат насупорида ё фурухтанишуда аз андозаи як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо зиёд бошад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 286. Муомилоти ғайриқонунӣ бо ашёи хориҷӣ (**ҚҶТ аз 12.05.2001 № 6**)

1) Муомилоти ғайриқонунӣ бо ашёи хориҷӣ бо роҳи харид, фуруш, иваз ё истифодаи он ба сифати дигар воситаҳои пардохт, агар дар давоми сол баъд аз додани ҷазои маъмури содир шуда бошанд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**)

бо ҷарима ба андозаи аз дусад то сесаду шасту панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617, аз 14.05.2016 № 1304**).

2) Муомилоти ғайриқонунӣ бо ашёи хориҷӣ бо роҳи харид, фуруш, иваз ё истифодаи он ба сифати дигар воситаҳои пардохт, агар арзиши ашёи муомилот ё амалиёти ғайриқонунӣ аз панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо зиёд бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**),

бо ҷарима ба андозаи аз ҳафтсаду сӣ то як ҳазору наваду панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо, ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз чор то шаш сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 1.03.2005 № 86, аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617, аз 14.05.2016 № 1304**).

3) Кирдори пешбинишудаи қисми дуҷуми ҳамин модда, агар:

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

в) ба миқдори калон содир шуда бошанд,

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазору дусаду ҳафтоду ҳафт то як ҳазору шашсаду чилу ду нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳафт то нӯҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 21.07.2010 № 617, аз 14.05.2016 № 1304**).

Эзоҳ: Кирдорҳои дар ҳамин модда номбаршуда ҳамон вақт ба миқдори калон ҳисобида мешаванд, ки агар арзиши ашёи муомилот ё амалиёти ғайриқонунии аз ду ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо зиёдтар бошад (**ҚҶТ аз 12.05.2001 № 6, аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 287. Аз хориҷа барнагардонидани воситаҳо ба асъори хориҷӣ

Аз хориҷа ба миқдори калон барнагардондани воситаҳо ба асъори хориҷӣ аз ҷониби роҳбарони корхона, ки мутобиқи қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бояд ба ҳисобномаи бонки ваколатдори Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳатман гузаронида шавад,

бо ҷарима ба андозаи аз дусаду панҷоҳ то панҷсаду чилу ҳафт нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан ба фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617**).

Эзоҳ: Дар моддаи мазкур кирдорҳо ҳангоме ба миқдори калон содиршуда шуморида мешавад, ки агар воситаҳои ба асъори хориҷӣ барнагардониданашуда аз андозаи панҷ ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо бештар бошад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 288. Хориҷ карда шуд

(**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**)

Моддаи 289. Қочоқ

(**ҚҶТ аз 24.02.2017 № 1379**)

1) Қочоқ - интиқоли мол ва (ё) ашёи дигар аз сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон бидуни назорати гумрукӣ ё пинҳонӣ аз назорати гумрукӣ ё бо роҳи фиреб истифода кардани ҳуҷҷатҳо ё воситаҳои ҳаммонандкунии (идентификасионии) гумрукӣ, ё декларатсия накардан, ё декларатсиякунонии носоҳеҳи онҳо, ба истиснои ашёҳое, ки дар қисми 3) моддаи мазкур нишон дода шудаанд, агар дар давоми сол пас аз татбиқи ҷазои маъмурий содир шуда бошад,-

бо ҷарима ба андозаи аз сесаду шасту панҷ то нӯҳсаду дувоздаҳ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**Қонуни ҚТ аз 07.08.2020 № 1717**).

2) Ҳамин кирдор, агар ба миқдори калон содир шуда бошад,-

бо ҷарима ба андозаи аз нӯҳсаду дувоздаҳ то як ҳазору чорсаду панҷоҳу шаш нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол ҷазо дода мешавад (**Қонуни ҚТ аз 07.08.2020 № 1717**).

3) Интиқоли воситаҳои нашъадор, моддаҳои психотропӣ, прекурсорҳои онҳо, **ҳаммонанди (аналоги) нашъаовар** моддаҳои саҳттаъсир, заҳролуд, заҳролудкунанда, радиоактивӣ, тарканда, аслиҳа, воситаҳои таркиш, силоҳи оташфишон, лавозимоти ҷангӣ ё муҳимоти ҳарбӣ, силоҳи зарравӣ, химиявӣ, биологӣ ё дигар намуди силоҳи қатли ом, мавод ва таҷҳизоте, ки барои сохтани силоҳи қатли ом истифода шуданашон мумкин аст, ҳамчунин ашёи хоми аз ҷиҳати стратегӣ муҳим, осори бадеӣ, таърихӣ, бостоншиносӣ ё арзишҳои дигари фарҳангӣ аз сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки нисбат ба онҳо қоидаҳои махсуси интиқол тавассути сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян гардидаанд, агар ин кирдор бидуни назорати гумрукӣ ё пинҳонӣ аз назорати гумрукӣ, ё бо роҳи фиреб истифода кардани ҳуҷҷатҳо, ё воситаҳои ҳаммонандкунии (идентификасионии) гумрукӣ, ё декларатсия накардан ё декларатсиякунонии носоҳеҳ содир шуда бошад,-

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад (**Қонуни ҚТ аз 07.08.2020 № 1717**).

4) Кирдорҳои пешбиниамудай қисмҳои якум, дуум ё сеюмӣ моддаи мазкур агар:

а) такроран;

б) аз ҷониби шахси мансабдор бо истифодаи мақоми хизматӣ;

в) бо истифодаи зӯроварӣ ё таҳдиди он нисбат ба шахсе, ки назорати гумрукиро анҷом медиҳад;

г) бо роҳи раҳна кардани сарҳади гумрукӣ содир шуда бошанд,-

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз дувоздаҳ то понздаҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешаванд (**Қонуни ҚТ аз 07.08.2020 № 1717**).

5) Кирдорҳои пешбиниамудай қисмҳои якум, дуум, сеюм ё чоруми ҳамин модда, агар аз ҷониби гурӯҳи муташаккил содир шуда бошанд,-

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз понздаҳ то бист сол ва бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан ба фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешаванд.

Эзоҳ: Кирдори пешбиниамудай қисми дууми моддаи мазкур ҳангоме ба миқдори калон содиршуда ҳисобида мешавад, агар арзиши мол ё воситаи нақлиёти интиқолшуда аз дуоғ ним ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо бештар бошад (**ҚҚТ аз 24.02.2017 № 1379**).

Моддаи 290. Ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон барнагардонидани сарватҳои бадеӣ, таърихӣ ё бостоншиносии халқҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва мамлакатҳои хориҷӣ
(**ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35**)

Дар мӯҳлати муқарраршуда ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон барнагардонидани сарватҳои бадеӣ, таърихӣ ё бостоншиносии халқҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ё мамлакатҳои хориҷие, ки берун аз хоки он бурда шуда буд, ба шарте, ки баргардонидани он, мувофиқи қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳатмӣ бошад,

бо маҳрум кардан аз озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 291. Саркашӣ аз пардохтҳои гумрукӣ

1) Саркашӣ аз пардохтҳои гумрукӣ ба миқдори калон,

бо ҷарима ба андозаи аз дусаду панҷоҳ то сесаду шасту панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617**).

Ҳамин кирдор, агар:

а) аз ҷониби гурӯҳ бо маслиҳати пешакӣ;

б) бо истифода аз мақоми хизматӣ;

в) аз ҷониби шахси қаблан барои ҷинояти дар ҳамин модда ё барои ҷиноятҳои дар моддаҳои 292 ё 293 пешбинишуда судшуда;

г) ба миқдори махсусан калон содир шуда бошад (**ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо ҷарима ба андозаи аз сесаду шасту панҷ то панҷсаду чилу ҳафт нишондиҳанда барои ҳисобҳо бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то се сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (**ҚҚТ аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617**).

Хориҷ карда шуд (**ҚҚТ аз 14.11.2016 № 1359**).

Моддаи 292. Саркашӣ аз супоридани андозҳо ва (ё) пардохтҳо аз шахси ҳуқуқӣ
(**ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35**)

1) Саркашӣ аз супоридани андозҳо ва (ё) пардохтҳо аз шахси ҳуқуқӣ, ки қонун муқаррар намудааст, бо роҳи дидаю дониста ба асноди муҳосибавӣ (бухгалтерӣ) ё декларатсияи андоз дохил намудани маълумоти таҳрифшуда оид ба даромад ва хароҷот ё бо роҳи дигар пинҳон доштани объектҳои андозбандишаванда, ки ба миқдори калон содир шудааст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсаду чилу ҳафт то нӯҳсаду дувоздаҳ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то панҷ сол бо маҳрум намудан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 21.07.2010 № 617**).

2. Ҳамин кирдор, агар (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**):

а) аз ҷониби шахси қаблан барои ҷинояти дар ҳамин модда ё барои ҷиноятҳои дар моддаҳои 291 ё 293 пешбинишуда, судшуда;

б) ба миқдори махсусан калон содиршуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз нӯҳсаду дувоздаҳ то як ҳазору чорсаду шаст нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол бо маҳрум намудан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 21.07.2010 № 617**).

Эзоҳ: 1) Ҷавобгарии ҷиноятӣ барои саркашӣ аз пардохтҳои гумрукӣ, супоридани андозҳо ва (ё) пардохтҳо, ки дар моддаҳои 291, 292 ва 293 Кодекси мазкур пешбинӣ шудаанд, танҳо дар ҳолате ба миён меояд, ки агар шахс бори аввал ин кирдорҳоро содир намуда, дар давоми чилу ҳашт рӯзи бонкӣ аз рӯзи қабули қарори дахлдори мақомоти гумрук, андоз ва (ё) дигар мақомоти дахлдор, маблағи пардохтҳои гумрукӣ, андозҳо ва (ё) пардохтҳоро бо ҷарима ва фоизҳояш пурра насупорад, инчунин кирдорҳои мазкурро такроран содир намуда, дар давоми бисту чор рӯзи бонкӣ аз рӯзи қабули қарори дахлдори мақомоти гумрук, андоз ва (ё) дигар мақомоти дахлдор маблағи пардохтҳои гумрукӣ, андозҳо ва (ё) пардохтҳоро бо ҷарима ва фоизҳояш пурра насупорида бошад.

2) Агар нисбати шахс бо моддаҳои 291, 292 ё 293 Кодекси мазкур парвандаи ҷиноятӣ оғоз карда шуда, ҳангоми тафтиши пешакӣ ва ё баррасии судии парвандаи ҷиноятӣ шахс маблағи пардохтҳои гумрукӣ, андозҳо ва (ё) пардохтҳоро бо ҷарима ва фоизҳояш пурра супорад, дар асоси моддаи 72 ҳамин Кодекс аз ҷавобгарии ҷиноятӣ озод карда мешавад.

3) Дар мавриди пас аз баровардани ҳукми суд маққумшуда маблағи пардохтҳои гумрукӣ, андозҳо ва (ё) пардохтҳоро бо ҷарима ва фоизҳояш пурра супорад, бо қарори суде, ки ҳукм баровардааст, ё суди маҳаллӣ иҷрои ҷазо ва ё суди болоӣ, аз адои минбаъдаи ҷазо озод карда мешавад.

4) Саркашӣ аз пардохтҳои гумрукӣ, аз супоридани андозҳо ва (ё) пардохтҳо, ки дар моддаҳои 291, 292 ва 293 Кодекси мазкур пешбинӣ шудаанд, ҳангоме ба миқдори калон содиршуда ҳисобида мешавад, ки агар маблағи пардохтҳои гумрукӣ, андозҳо ва (ё) пардохтҳои супориданашуда аз бист ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ва ба миқдори махсусан калон, аз сию қафт ҳазору панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо бештар бошад (**ҚҶТ аз 14.11.2016 № 1359**).

Моддаи 293. Саркашии шахси воқеӣ аз пардохти андозҳо ва (ё) пардохтҳо

(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 11.03.2010 № 600)

1) Саркашии шахси воқеӣ аз пардохти андозҳо ва (ё) пардохтҳо бо роҳи пешниҳод накардани эълومия ва (ё) дигар ҳисоботи андоз дар ҳолате, ки пешниҳоди ҷунин эълумия ва (ё) дигар ҳисоботи андоз ҳатмӣ мебошад ё ба эълумия ва (ё) дигар ҳисоботи андоз дидаю дониста дохил кардани маълумоти таҳрифшуда, ки боиси ба миқдори калон пардохт нагардидани андозҳо ва (ё) пардохтҳо гаштааст,

бо ҷарима ба андозаи аз сад то дусаду панҷоҳ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 11.03.2010 № 600, аз 21.07.2010 № 617**).

2) Ҳамин кирдор, агар;

а) аз ҷониби шахси қаблан барои ҷинояти дар Ҳамин модда ё барои ҷиноятҳои дар моддаҳои 291 ё 292 пешбинишуда, судшуда (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

б) ба миқдори махсусан калон содир шуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз дусаду панҷоҳ то панҷсаду чилу ҳафт нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617**).

Хориҷ карда шуд (**ҚҶТ аз 14.11.2016 № 1359**).

Моддаи 294. Фиреби истеъмолкунандагон

1) Камтар чен кардан, кам баркашидан, кам додани бақияи пул, гумроҳ кардани истеъмолкунандагон дар мавриди ҳосияти истеъмолкунӣ ё сифати маҳсулот (хизматрасонӣ) ё дигар навъи фиреб додани истеъмолкунандагон дар корхонаҳо сарфи назар аз шакли моликият, ки ба фурӯши молу маҳсулот ё хизматрасонӣ ба аҳоли машғуланд, Ҳамчунин аз ҷониби шахрвандон ба миқдори назаррас содир шуда бошанд;

бо ҷарима ба андозаи то сесад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо корҳои ислоҳи меҳнатӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

б) ба миқдори калон;

в) аз ҷониби шахсе, ки қаблан барои фиреби истеъмолкунандагон суд шудааст, содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад.

3) Кирдорҳои пешбинишудаи қисмҳои якум ва дуҷуми Ҳамин модда, агар:

б) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил;

а) ба миқдори махсусан калон содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

Эзоҳ: Фиреби истеъмолкунандагон ҳангоме ба миқдори назаррас содиршуда шумурда мешавад, ки агар зарари ба истеъмолкунандагон расонидашуда аз даҳяки нишондиҳанда барои ҳисобҳо бештар, ба миқдори калон - аз як нишондиҳанда барои ҳисобҳо бештар бошад, ба миқдори махсусан калон аз панҷоҳ нишондиҳанда барои ҳисобҳо зиёд бошад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 295. Сӯиистифодаи ваколат аз ҷониби кормандони ташкилотҳои тиҷоратӣ ва дигар ташкилотҳо

(**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**)

1) Аз ҷониби кормандони ташкилотҳои тиҷоратӣ ва дигар ташкилотҳо истифода намудани ваколатҳои фармонфармой ё дигар ваколатҳои идоравӣ бар хилофи манфиатҳои ин ташкилотҳо ва бо мақсади ба даст овардани фоида ва бартарӣ барои худ ё барои дигарон ё расонидани зарар ба шахсони дигар, агар ин кирдор ба ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии шахрвандон, корхона, ҷамъият ё давлат зарари ҷиддӣ расонда бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**),

бо ҷарима ба андозаи аз дусаду панҷоҳ то сесаду шасту панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба Ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617**).

2. Ҳамин кирдор агар боиси оқибатҳои вазнин гардида бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз сесаду шасту панҷ то панҷсаду чилу ҳафт нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617**).

Эзоҳ: 1) Таҳти мафҳуми кормандони ташкилотҳои тиҷоратӣ ё дигар ташкилотҳо дар моддаи мазкур шахсоне дар назар дошта шудаанд, ки ба таври доимӣ, муваққатӣ ё мутобиқи ваколати махсус вазифаи фармонфармой ё дигар вазифаи идоравиро дар ташкилотҳои тиҷоратӣ сарфи назар аз шакли моликият ва инчунин дар ташкилотҳои ғайритиҷоратӣ, ки мақоми ҳокимияти давлатӣ намебошанд, анҷом медиҳанд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**).

2) Агар кирдорҳои пешбиниамудай ҳамин модда танҳо ба ташкилоти тиҷоратӣ, ки ташкилоти давлатӣ намебошад, зарар расонида бошад, таъқиби ҷиноятӣ аз рӯи аризаи ҳамин ташкилот ё бо розигии он оғоз карда мешавад. Ҳангоми расонидани зарар ба дигар ташкилот, инчунин ба манфиати шахрвандон, ҷамъият ё давлат - таъқиби ҷиноятӣ дар асосҳои умумӣ ба амал бароварда мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 296. Сӯиистифодаи ваколат аз ҷониби аудиторҳо, судяҳои ҳакамӣ, ё арбитрҳои арбитражи байналмилалӣ тиҷоратӣ
(**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 23.05.2016 № 1330**)

1) Аз ҷониби аудитор, судяи ҳакамӣ, ё арбитри арбитражи байналмилалӣ тиҷоратӣ, истифода намудани ваколаташон бар хилофи вазифаҳои фаъолияти ба зиммашон гузошташуда ва ба мақсади ба даст овардани фоида ва бартариҳо барои худ ё дигар шахсон ё расонидани зарар ба дигарон, агар ин кирдор ба ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунӣ шахрвандон, ташкилот, ҷамъият ё давлат зарари ҷиддӣ расонда бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386, аз 23.05.2016 № 1330**),

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодин ба мӯҳлати то ду сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, агар такроран содир шуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазор то ду ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодин ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 297. Аз ҳадди ваколат гузаштани кормандони хадамоти муҳофизати хусусӣ ва детективӣ

1) Аз ҷониби роҳбарон ё хизматчиёни хадамоти муҳофизати хусусӣ ё детективӣ, бар хилофи вазифаҳои фаъолияти худ гузаштан аз ҳадди ваколат, ки мутобиқи литсензия ба онҳо дода шудааст, агар ин кирдор бо истифодаи зӯроварӣ ё таҳдиди истифодаи он содир шуда бошад,

бо корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ё бо маҳрум сохтан аз озодин ба мӯҳлати то ду сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) бо истифодаи силоҳ ё воситаҳои махсус содир шуда бошад (**ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965**);

б) боиси оқибатҳои вазнин гардида бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодин ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол ҷазо дода мешавад.

ФАСЛИ XII. ҶИНОЯТҲО БА МУҚОБИЛИ АМНИЯТИ ИТТИЛООТӢ
БОБИ 28. ҶИНОЯТҲО БА МУҚОБИЛИ АМНИЯТИ ИТТИЛООТӢ

Моддаи 298. Ғайриқонунӣ даромадан ба иттилооти компютерӣ
(**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**)

1) Ғайриқонунӣ даромадан ба иттилооте, ки дар система ё шабакаи компютерӣ, ё дар маҳзани мошинҳо мавҷуданд, бо вайрон кардани системаи муҳофизати онҳо (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо ҷарима ба андозаи аз дусад то чорсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, агар аз беэҳтиётӣ боиси тағйир додан, нест кардан ё муҳосираи (блокировкаи) иттилоот, ҳамчунин аз кор баровардани таҷҳизоти компютерӣ гардида бошад ё зарари ҷиддӣ расонида бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз сесад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

3) Кирдорҳои пешбиниамудай қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда, агар аз беэҳтиётӣ боиси оқибатҳои вазнин гардида бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз чорсад то ҳафтсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то чор сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 299. Тағйир додани иттилооти компютерӣ

1) Тағйири иттилоот, ки дар системаи ё шабакаи компютерӣ, ё дар маҳзани мошинҳо нигоҳ дошта шудааст, ҳамчунин дидаю дониста ба онҳо дохил намудани иттилооти бараъло бардурӯғ, ки зарари ҷиддӣ расонидааст ё таҳдиди расонидани чунин зарарро пеш овардааст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо ҷарима ба андозаи аз сесад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) бо роҳи ғайриқонунӣ даромадан ба системаи ё шабакаи компютерӣ алоқаманд бошад;

б) аз беэҳтиётӣ боиси оқибатҳои вазнин гардида бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 300. Таҳриби компютерӣ

1) Несту нобуд, муҳосира ё корношоям сохтани иттилооти компютерӣ ё барнома, аз кор баровардани таҷҳизоти компютерӣ, ҳамчунин вайрон кардани системаи ё шабакаи компютерӣ ё маҳзани мошинҳо,

бо ҷарима ба андозаи аз дусад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) бо роҳи ғайриқонунӣ даромадан ба системаи ё шабакаи компютерӣ алоқаманд бошад;

б) аз беэҳтиётӣ боиси оқибатҳои вазнин гардида бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 301. Ғайриқонунӣ ба даст овардани иттилооти компютерӣ

1) Нусхабардории ғайриқонунӣ ё бо дигар усули ғайриқонунӣ ба даст овардани иттилоот, ки дар система ё шабакаи компютерӣ ё дар маҳзани мошинҳо мавҷуданд, ҳамчунин дошта гирифтани иттилооте, ки ба воситаи алоқаи компютерӣ фиристода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо ҷарима ба андозаи аз дусад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

2) Маҷбур кардан барои додани иттилооте, ки дар системаи ё шабакаи компютерӣ ё дар маҳзани мошинҳо мавҷуданд, бо таҳдиди ифшо кардани маълумотҳои беобрӯкунанда нисбати шахс ё наздикони ӯ, ошкор кардани чунин маълумотҳо оид ба ҳолатҳое, ки ҷабрдида меҳақад онҳоро ниҳон дорад, ҳамчунин

бо таҳдиди истифодаи зӯроварӣ нисбат ба шахс ё наздикони ӯ ё бо таҳдиди несту нобуд ё вайрон кардани молу мулки шахс, наздикони ӯ ва шахсони дигар, ки чунин иттилоот ба онҳо бовар карда супорида шудааст ё таҳти муҳофизати онҳо қарор дорад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**),

бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то чор сол ҷазо дода мешавад.

3) Кирдорҳои пешбиниамудаи қисмҳои якум ё дуюми ҳамин модда, агар:

а) бо истифодаи зӯроварӣ нисбат ба шахс ё наздикони ӯ алоқаманд бошад;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ содир шуда бошад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

в) ба ҷабрдида зарари ҷиддӣ расонида бошад;

г) бо мақсади ба даст овардани иттилооти ниҳоят арзишнок содир шуда бошад, бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳафт сол ҷазо дода мешавад.

4) Кирдорҳои пешбиниамудаи қисмҳои якум, дуюм ё сеюми ҳамин модда, агар:

а) тақроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил содир шуда бошад;

в) аз беэҳтиётӣ боиси марги инсон ё дигар оқибатҳои вазнин гардида бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳафт то даҳ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 302. Тайёр кардан ва ба соҳибияти каси дигар додани воситаҳои махсус барои ғайриқонунӣ даромадан ба системаи ё шабакаи компютерӣ
(**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**)

Тайёр кардан бо мақсади ба соҳибияти каси дигар додан, ҳамчунин ба соҳибияти каси дигар додани воситаҳои махсуси барномавӣ ё таҷҳизотӣ барои ғайриқонунӣ даромадан ба системаи ё шабакаи компютери муҳофизатдор (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо ҷарима ба андозаи аз дусад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 303. Таҳия, истифода ва паҳн кардани барномаҳои зараровар

1) Таҳияи барномаҳои компютерӣ ё даровардани тағйирот ба барномаҳои мавҷуда бо мақсади бе иҷозат нобуд ё муҳосира кардан ё тағйир додан ё нусхабардории иттилоот, ки дар системаи ё шабакаи компютерӣ ё дар маҳзани мошинҳо маҳфуз аст, инчунин таҳияи барномаҳои махсуси вирусдор, дидаю дониста истифода бурдани онҳо ё паҳн кардани маҳзанҳои дорои чунин барномаҳо,

бо ҷарима ба андозаи аз сесад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, агар аз беэҳтиётӣ боиси оқибатҳои вазнин гардида бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 304. Вайрон кардани қоидаҳои истифодаи система ё шабакаи компютерӣ

1) Вайрон кардани қоидаҳои истифодаи системаи ё шабакаи компютерӣ аз ҷониби шахсе, ки ба ин система ё шабака ҳуқуқи даромаданро дорад, агар ин амал аз беэҳтиётӣ боиси нобуд ё муҳосира шудан ё тағйир ёфтани иттилооти компютерӣ, вайрон шудани кори таҷҳизоти компютерӣ ё расонидани дигар зарари ҷиддӣ гашта бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо ҷарима ба андозаи то сесад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, агар ҳангоми истифодаи система ё шабакаи компютерӣ, ки иттилооти ниҳоят арзишнок дорад, содир шуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз сесад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

3) Кирдорҳои пешбиниамудай қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда, агар аз беэҳтиётӣ боиси оқибатҳои вазнин гардида бошанд,

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

ФАСЛИ XIII. ҶИНОЯТҲО БА МУҚОБИЛИ ҲОКИМИЯТИ ДАВЛАТӢ

БОБИ 29. ҶИНОЯТҲО БА МУҚОБИЛИ АСОСҲОИ СОХТИ КОНСТИТУТСИОНӢ

ВА АМНИЯТИ ДАВЛАТ

Моддаи 305. Хиёнат ба давлат

1) Хиёнат ба давлат, яъне ҷосусӣ, додани сирри давлатӣ, ё расонидани дигар хел ёрӣ ба давлати хориҷӣ, ташкилоти хориҷӣ ё ба намоёндагони онҳо дар фаъолияти душманонашон ба зарари истиқлолият, дахлнопазирии арзӣ, иқтидори мудофиавӣ ва ё амнияти берунии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки аз ҷониби шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон содир шудааст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз дувоздаҳ то бист сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) такроран;

б) аз ҷониби хизматчиҳои ҳарбӣ;

в) бо истифода аз мақоми хизматӣ;

г) дар вазъияти ҷангӣ ё замони ҷанг;

д) дар ҳолати ретсидиви хавфнок ё махсусан хавфнок содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз понздаҳ то бисту панҷ сол ё якумра аз озодӣ маҳрум сохтан ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 14.11.2016 № 1359**).

Эзоҳ: Шахсе, ки ҷинояти пешбиниамудай ҳамин модда, инчунин моддаҳои 306 ва 308 Кодекси мазкурро содир кардааст, агар ихтиёрӣ ва бо сари вақт огоҳонидани мақомоти ҳокимият ё дигар усул ба пешгирии зарари расонидашаванда мусоидат карда бошад ва дар кирдорҳои ӯ дигар таркиби ҷиноят мавҷуд набошад, аз ҷавобгариҳои ҷиноятӣ озод карда мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 306. Бо зӯроварӣ ғасб намудани ҳокимият ё бо зӯроварӣ нигоҳ доштани ҳокимият

1) Ҳаракате, ки барои бо роҳи зӯроварӣ ба ғасб кардани ҳокимият ё бо зӯроварӣ нигоҳ доштани ҳокимият бар хилофи Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон равона шудааст, ҳамчунин ба мақсади бо зӯроварӣ тағйир додани сохти конститутсионӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ё бо зӯроварӣ тағйир додани тамомияти арзии Ҷумҳурии Тоҷикистон равона гардидааст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз дувоздаҳ то бист сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 1.08.2003 № 45, аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) такроран;

б) аз ҷониби хизматчиҳои ҳарбӣ;

в) бо истифода аз мақоми хизматӣ;

г) дар вазъияти ҷангӣ ё замони ҷанг;

д) дар ҳолати ретсидиви хавфнок ва ё махсусан хавфнок содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз понздаҳ то бисту панҷ сол ё якумра аз озодӣ маҳрум сохтан ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 14.11.2016 № 1359**).

Моддаи 307. Даъвати оммавӣ барои бо роҳи зӯроварӣ тағйир додани сохти конститутиони Ҷумҳурии Тоҷикистон

1) Даъватҳои оммавӣ ҷиҳати бо роҳи зӯроварӣ ғасб кардани ҳокимияти давлатӣ ё бо зӯроварӣ нигоҳ доштани он ё бо роҳи зӯроварӣ тағйир додани сохти конститутионӣ ё бо роҳи зӯроварӣ вайрон кардани тамомияти арзии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин мусоидат кардан ба содиркунии чунин кирдорҳо (**ҚҶТ аз 14.11.2016 № 1359**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то ҳашт сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил;

в) бо истифодаи мақоми хизматӣ;

г) бо истифодаи воситаҳои ахбори омма ё шабакаи интернет (**ҚҶТ аз 30.07.2007 № 301**);

д) дар ҳолати ретсидиви махсусан хавфнок содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то понздаҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 2.12.2002 № 89**).

3) Кирдорҳои пешбининамудаи қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда, агар мутобиқи супориши ташкилотҳои нияти душманона дошта ё намояндагони давлатҳои хориҷӣ содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз понздаҳ то бист сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати аз се то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 2.12.2002 № 89, аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

Моддаи 307(1). Даъвати оммавӣ барои амалӣ намудани фаъолияти экстремистӣ (ифротгарой) ва сафедкунии оммавии экстремизм

(**ҚҶТ аз 14.11.2016 № 1359**)

1) Даъвати оммавӣ барои амалӣ намудани фаъолияти экстремистӣ (ифротгарой) ва (ё) сафедкунии оммавии экстремизм,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

2) Ҳамин кирдор, агар бо истифода аз воситаҳои ахбори омма ё шабакаи интернет содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад.

3) Кирдорҳои пешбининамудаи қисмҳои 1 ва 2 ҳамин модда, агар:

а) такроран;

б) дар ҳолати ретсидиви хавфнок ва ё махсусан хавфнок содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то дувоздаҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан ба фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

Эзоҳ: Зери мафҳуми сафедкунии оммавии экстремизм тарғибу ташвиқи оммавӣ дар бораи эътироф намудани дурустии мафкура ва таҷрибаи экстремизм, таклифи тақлид ва дастгирии он фаҳмида мешавад (**ҚҶТ аз 14.11.2016 № 1359**).

Моддаи 307(2). Ташкили иттиҳоди экстремистӣ (ифротгарой)

(**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**)

1) Ташкили иттиҳоди экстремистӣ, яъне гурӯҳи муташаккили шахсон барои тайёр ё содир намудани ҷинойтҳои дар моддаҳои 157, 158, 160, 185, 188, 189, 237, 237(1), 242, 243 (ҷинойтҳои хусусияти экстремистӣ дошта) пешбининамудаи ҳамин Кодекс аз нигоҳи бадбинӣ ё кинаю адовати идеологӣ, сиёсӣ,

нажодӣ, миллий, маҳалгарой, ё динӣ, ҳамчунин аз нигоҳи бадбинӣ ё кинаю адоват нисбати кадом як гурӯҳи иҷтимоӣ, инчунин роҳбарӣ ба чунин иттиҳоди экстремистӣ, ба ҷузъ ё томҳои ба чунин иттиҳод дохилшаванда, ҳамчунин ташкили иттиҳоди ташкилкунандагон, роҳбарон ё дигар намоёндагони ҷузъ ё томҳои чунин иттиҳод бо мақсади таҳияи нақшаҳо ва (ё) шароит барои содир намудани ҷиноятҳои хусусияти экстремистӣ дошта **(ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386),**

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то дувоздаҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад **(ҚҶТ аз 25.12.2015 № 1261).**

2) Иштирок дар иттиҳоди экстремистӣ,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз чор то ҳафт сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан ба фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад **(ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422, аз 25.12.2015 № 1261).**

3) Кирдорҳои дар қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда пешбинишуда, ки такроран ё бо истифодаи мақоми хизматӣ содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз дувоздаҳ то понздаҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати аз се то панҷ сол ҷазо дода мешавад **(ҚҶТ аз 25.12.2015 № 1261).**

Эзоҳ: Шахсе, ки ихтиёран аз иштирок дар иттиҳоди экстремистӣ даст мекашад, аз ҷавобгарии ҷиноятӣ озод карда мешавад, агар дар кирдори ӯ таркиби ҷинояти дигар мавҷуд набошад **(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35).**

Моддаи 307(3). Ташкили фаъолияти ташкилоти экстремистӣ (ифротгарой)

(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35)

1) Ташкили фаъолияти ҳизбҳои сиёсӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ё динӣ ё дигар ташкилоте, ки нисбати он аз ҷониби суд қарори эътибори қонунӣ пайдо карда дар бораи барҳам додан ё манъи фаъолиятҳо бо сабаби ба амал баровардани фаъолияти экстремистӣ қабул шудааст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳафт то даҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад **(ҚҶТ аз 25.12.2015 № 1261).**

2) Иштирок дар фаъолияти ҳизбҳои сиёсӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, динӣ ё дигар ташкилоте, ки нисбати он аз ҷониби суд қарори эътибори қонуни пайдокарда дар бораи барҳам додан ё манъи фаъолиятҳо бинобар сабаби ба амал баровардани фаъолияти экстремистӣ қабул шудааст, инчунин мусоидат кардан ба фаъолияти онҳо бо истифода аз воситаҳои ахбори омма, шабакаи интернет ва ё ба тарзи дигар, **(ҚҶТ аз 14.11.2016 № 1359),**

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол ҷазо дода мешавад **(ҚҶТ аз 25.12.2015 № 1261).**

Эзоҳ: Шахсе, ки ихтиёран аз иштирок дар фаъолияти ҳизбҳои сиёсӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ё динӣ ва ё дигар ташкилоте, ки нисбати он аз ҷониби суд қарори эътибори қонуни пайдо карда дар бораи барҳам додан ё манъи фаъолиятҳо бинобар сабаби ба амал баровардани фаъолияти экстремистӣ қабул шудааст, даст мекашад, аз ҷавобгарии ҷиноятӣ озод карда мешавад, агар дар кирдори ӯ таркиби ҷинояти дигар мавҷуд набошад **(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35).**

Моддаи 307(4). Ташкили таълим ё гурӯҳи таълимии хусусияти динии экстремистидошта

(ҚҶТ аз 2.08.2011 № 750)

1. Ташкили таълим ё гурӯҳи таълимии хусусияти динии экстремистидошта, инчунин роҳбарӣ ё иштирок дар чунин таълим новобаста аз ҷойи таълим,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад (ҚҚТ аз 13.06.2013 № 966, аз 25.12.2015 № 1261).

2. Ҳамин кирдор, агар:

- бо истифода аз мақоми хизматӣ содир шуда бошад;

- бо маблағгузорӣ намудани ҷунин гурӯҳҳо алоқаманд бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз дувоздаҳ то понздаҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати панҷ сол ҷазо дода мешавад (ҚҚТ аз 2.08.2011 № 750, аз 13.06.2013 № 966, аз 25.12.2015 № 1261).

Моддаи 308. Ҷосусӣ

Супоридани маълумотҳои дорои сирри давлатӣ ба давлати хориҷӣ, ташкилотҳои хориҷӣ ё намоёндагони онҳо, инчунин ҷамъоварӣ, тасарруф кардан ё ниғаҳдоштани ҷунин маълумотҳо бо мақсади супоридан ба онҳо ҳамчунин супоридан ё ҷамъовариҳои дигар маълумотҳо мутобиқи супориши кашфи (разведкаи) хориҷӣ барои истифода бурдани онҳо бар зарари истиқлолият, дахлнопазирии арзӣ, иқтисодии мудофиавӣ ё амнияти берунии Ҷумҳурии Тоҷикистон, агар ин кирдор аз ҷониби шахрванди хориҷӣ ё шахси бешаҳрвандӣ содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз дувоздаҳ то бист сол ҷазо дода мешавад (ҚҚТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966).

Моддаи 309. Таҳрибкорӣ (Диверсия)

1) Бо мақсади ноустувор сохтани амнияти иқтисодӣ ва иқтисодии мудофиавии Ҷумҳурии Тоҷикистон, содир намудани таркиш, сӯхтор ё дигар кирдорҳои, ки барои нобуд ё вайрон кардани корхонаю иншоот, роҳ ва воситаҳои нақлиёт, воситаҳои алоқа, объектҳои таъминоти зиндагии аҳоли равона шудааст (ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз дувоздаҳ то понздаҳ сол ҷазо дода мешавад (ҚҚТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз дувоздаҳ то бист сол ҷазо дода мешавад (ҚҚТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966).

Моддаи 310. Таҷовуз ба ҳаёти арбоби давлатӣ ё ҷамъиятии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Таҷовуз ба ҳаёти арбоби давлатӣ ё ҷамъиятии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо мақсади суиқардани асосҳои сохти конституционӣ ё амнияти давлат, ҳамчунин бо мақсади қатъ гардонидани фаъолияти давлатӣ ё дигар фаъолияти сиёсӣ ё содир намудани ҷунин кирдор бинобар интиқом барои ҷунин фаъолият (акти террористӣ) (ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз дувоздаҳ то бист сол ҷазо дода мешавад (ҚҚТ аз 1.08.2003 № 45).

Моддаи 311. Ифшои сирри давлатӣ

1) Ифшои маълумоти дорои сирри давлатӣ аз ҷониби шахсе, ки ин маълумот ба ӯ бовар карда шудааст ё вобаста ба хизмат ё кор ба ӯ маълум гардидааст, агар ин маълумот дастраси дигар шахсон шуда, дар ин кирдори ӯ нишонаҳои хиёнат ба давлат мавҷуд набошад (ҚҚТ аз 18.06.2008 № 386),

бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то се сол ё маҳрум кардан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35).

2) Ҳамин кирдор, ки аз беэҳтиётӣ боиси оқибатҳои вазнин гардида бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**), бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол чазо дода мешавад.

Моддаи 312. Гум кардани асноди дорои сирри давлатӣ

Аз ҷониби шахсе, ки ба сирри давлатӣ иҷозат дорад, вайрон кардани қоидаҳои муқарраргардидаи муносибат бо аснодҳои дорои сирри давлатӣ дошта, ҳамчунин бо предметҳое, ки маълумот дар бораи онҳо сирри давлатӣ мебошанд, агар ин кирдор аз беэҳтиётӣ боиси гум шудани онҳо ё фаро расидани оқибатҳои вазнин гардида бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ё бидуни он чазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 313. Исёни мусаллаҳона

Ташкили исёни мусаллаҳона ё иштироки фаёлона дар он бо мақсади аз байн бурдан ё бо роҳи зӯрварӣ тағйир додани сохти конститусионии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё вайрон намудани тамомияти арзии Ҷумҳурии Тоҷикистон,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз дувоздаҳ то бист сол чазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

БОБИ 30. ҶИНОЯТҲО БА МУҚОБИЛИ ҲОКИМИЯТИ ДАВЛАТӢ ВА МАНФИАТҲОИ ХИЗМАТИ ДАВЛАТӢ

Моддаи 314. Сӯиистифода аз ваколатҳои мансабӣ

бо ҷарима ба андозаи аз сесад то панҷсаду чилу ҳафт нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё маҳрум сохтан аз озоди ба мӯҳлати то се сол чазо дода мешавад (**Қонуни ҚТ аз 07.08.2020 № 1717**).

2) Ҳамин кирдор агар аз ҷониби шахсе, ки мансабҳои давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё роҳбарии мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳотро ишғол мекунад, содир шуда бошад (**Қонуни ҚТ аз 2.01.2018 № 1472**),

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсаду чилу ҳафт то як ҳазору наваду ду. нишондиҳанда барои ҳисобҳо ва ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то шаш сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол чазо дода мешавад (**Қонуни ҚТ аз 07.08.2020 № 1717**).

3) Кирдорҳои пешбиниамудаи қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда, ки боиси оқибатҳои вазнин гардида бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазору наваду ду то як ҳазору ҳаштсаду бист нишондиҳанда барои ҳисобҳо ва ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз шаш то даҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол чазо дода мешавад).

(**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 21.07.2010 № 617, аз 07.08.2020 № 1717**).

Эзоҳ: 1) Таҳти мафҳуми шахси мансабдор дар Кодекси мазкур шахси таъин ё интихобшуда фаҳмида мешавад, ки ба таври доимӣ, муваққатӣ ё бо ваколати махсус вазифаи намоёндаи ҳокимияти давлатиро амалӣ менамояд, яъне бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дорои ваколатҳои амрдиҳӣ нисбат ба шахсоне мебошад, ки дар тобеияти хизмати ӯ қарор надоранд, инчунин шахсе, ки вазифаҳои ташкилию амрдиҳӣ, маъмурию хоҷагидориро дар мақомоти ҳокимияти давлатӣ, муассисаҳои давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, ҳамчунин дар субъектҳои хоҷагидори

давлатӣ ва дигар субъектҳои хоҷагидоре, ки дар онҳо ҳиссаи давлат на кам аз нисфро ташкил медиҳад, ба таври музднок ё бемузд иҷро менамояд ва шахсони ба онҳо баробаркардашуда (**ҚҶТ аз 24.02.2017 № 1380**).

2) Таҳти мафҳуми шахсе, ки мансабҳои давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистонро ишғол мекунад, дар моддаҳои боби мазкур ва дигар моддаҳои ҳамин Кодекс шахсоне дар назар дошта шудаанд, ки мансабҳои барои иҷрои бевоситаи салоҳияти мақомоти давлатӣ муайнашудаи Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистонро ишғол меkunанд (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**).

3) Хизматчиёни давлатӣ, хизматчиёни мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, ки ба шумули шахсони мансабдор дохил намешаванд, мутобиқи моддаҳои ҳамин боб дар ҳолатҳои махсус пешбинишудаи моддаҳои дахлдор ба ҷавобгарии ҷиноятӣ кашида мешаванд (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 24.02.2017 № 1380**).

4) Вазифаҳои ташкилию амрдиҳӣ - ваколатҳо оид ба амалӣ намудани роҳбарии коллективи меҳнатӣ, доираи муайяни кор, кормандони алоҳида, интиҳоб ва ҷобачогузории кадрҳо, ташкили меҳнати кормандони тобеъ, назорат ва санҷиши риояи интизоми меҳнат, татбиқи чораҳои ҳавасмандгардонӣ ва муҷозоти интизомӣ (**ҚҶТ аз 24.02.2017 № 1380**).

5) Вазифаҳои маъмурию хоҷагидорӣ - ваколатҳо оид ба идора ва ихтиёрдорӣи моду мулк (**ҚҶТ аз 24.02.2017 № 1380**).

Моддаи 315. Беамалӣ дар иҷрои вазифа

Аз тарафи хизматчиӣ давлатӣ, ки шахси мансабдор намебошад бо мақсади ғаразнок ё дигар манфиати шахсӣ ё гурӯҳӣ иҷро накардани вазифаҳои хеш, агар ин кирдор ба таври ҷиддӣ ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии шаҳрвандон, ташкилотҳо, ҷамъият ё давлатро поймол карда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз дусаду панҷоҳ то сесаду шасту панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё корҳои ислоҳи меҳнатӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617**).

Моддаи 316. Баромадан аз ҳадди ваколатҳои мансабӣ

1) Аз ҷониби шахси мансабдор анҷом додани ҳаракате, ки аз ҳадди ваколатҳои ӯ баръало берун мебарояд ва боиси ба таври ҷиддӣ поймол гардидани ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии шаҳрванд ё ташкилот ё манфиатҳои қонунан ҳифзшудаи ҷамъият ё давлат гаштааст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо ҷарима ба андозаи аз дусаду панҷоҳ то ҳафтсаду сӣ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то чор сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617**).

2) Ҳамин ҳаракатро агар шахсе содир карда бошад, ки вазифаи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё роҳбарии мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳотро ишғол мекунад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 2.01.2018 № 1472**),

бо ҷарима ба андозаи аз ҳафтсаду сӣ то як ҳазору дусаду ҳафтоду ҳафт нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз чор то ҳафт сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617**).

3) Ҳаракатҳои пешбинишудаи қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда агар (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**):

а) бо зӯрварӣ ё таҳдиди истифодаи он;

б) бо истифодаи силоҳ ё воситаҳои махсус (**ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965**);

в) бо расонидани оқибатҳои вазнин содир шуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз нӯхсаду дуваздаҳ то як ҳазору ҳаштсаду бисту панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли

мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол чазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 21.07.2010 № 617).

Моддаи 317. Соҳибӣ кардани ваколати шахси мансабдор

Аз ҷониби хизматчиӣ давлатӣ ё хизматчиӣ мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, ки шахси мансабдор намебошад, соҳибӣ кардани ваколати шахси мансабдор ва вобаста ба он содир намудани ҳаракате, ки ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии шаҳрвандон ё ташкилотҳоро ба таври ҷиддӣ поймол мекунад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 2.01.2018 № 1472),

бо ҷарима ба андозаи то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё корҳои ислоҳи меҳнатӣ ба мӯҳлати то ду сол чазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422).

Моддаи 318. Иштироки ғайриқонунӣ дар фаъолияти соҳибкорӣ

Аз ҷониби шахси мансабдор таъсис додани ташкилоте, ки фаъолияти соҳибкориро анҷом медиҳад ё шахсан иштирок дар идораи ҷунин ташкилот ё ба воситаи шахси боваринок хилофи манъи муқаррарнамудаи қонун, агар ин кирдор аз фароҳам овардани имтиёз ва бартарӣ ё бо дигар шакли пуштибонӣ ба ҷунин ташкилот алоқаманд бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз дусаду панҷоҳ то сесаду шасту панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол чазо дода мешавад (ҚҶТ аз 21.07.2010 № 617).

Моддаи 319. Гирифтани пора

1) Аз ҷониби шахси мансабдор шахсан ё ба воситаи миёнарав гирифтани пора дар намуди пул, коғазҳои қиматнок, дигар молу мулк ё фоидаи дорои характери молу мулкӣ дошта, барои иҷро кардан ё накардани амали муайян ба манфиати порадиҳанда ё намояндагони ӯ, агар ҷунин ҳаракат (беҳаракатӣ) ба доираи ваколати хизмати шахси мансабдор, шахси мансабдори давлати хориҷӣ ё шахси мансабдори ташкилоти байналмилалӣ дохил бошанд ё онҳо вобаста ба қудрати мавқеи мансабиашон ба ҷунин ҳаракат (беҳаракатӣ) мусоидат карда метавонанд, ҳамчунин барои пуштибонии умумӣ ё саҳлангорӣ дар хизмат (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386, аз 12.11.2013 № 1028), -

бо ҷарима ба андозаи аз се ҳазору шашсаду панҷоҳ то нӯҳ ҳазору яксаду бисту панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан ба фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол чазо дода мешавад (ҚҶТ аз 15.03.2016 № 1274).

2) Аз ҷониби шахси мансабдор, шахси мансабдори давлати хориҷӣ ё шахси мансабдори ташкилоти байналмилалӣ гирифтани пора барои ҳаракати (беҳаракатии) ғайриқонунӣ (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 12.11.2013 № 1028), -

бо ҷарима ба андозаи аз панҷ ҳазору чорсаду ҳафтоду панҷ то дувоздаҳ ҳазору ҳафтсаду ҳафтоду панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то ҳафт сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан ба фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол чазо дода мешавад (ҚҶТ аз 15.03.2016 № 1274).

3) Кирдорҳои пешбиниамудаи қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда агар аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ ё шахсе содир шуда бошад, ки вазифаи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё роҳбарии мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳотро ишғол мекунад (ҚҶТ аз 2.01.2018 № 1472, аз 3.08.2018 № 1538),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан ба фаъолияти муайян ба мӯҳлати аз се то панҷ сол чазо дода мешавад (ҚҶТ аз 15.03.2016 № 1274, аз 3.08.2018 № 1538)

4) Кирдорҳои пешбиниамудаи қисмҳои якум, дуҷум ё сеҷуми ҳамин модда, агар:

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 3.08.2018 № 1538**);

в) бо тамаъҷӯии пора;

г) ба миқдори калон,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳафт то дувоздаҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан ба фаъолияти муайян ба мӯҳлати панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 15.03.2016 № 1274**).

Эзоҳ: 1) Дар моддаи 319 Кодекси мазкур зери мафҳуми миқдори калон, миқдори пул, арзиши қоғазҳои қиматнок, дигар молу мулк ё фоидаи дорои хусусияти молу мулкӣ доштае фаҳмида мешавад, ки арзиши онҳо аз як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо зиёд бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Таҳти мафҳуми такроран (такрорӣ) дар моддаҳои 319, 320, 324 ва 325-и ҳамин Кодекс ҷинояте дар назар дошта шудааст, ки агар қаблан як ё якчанд ҷиноятҳои пешбинӣ намудаи ҳамин моддаҳо содир шуда бошад.

3) Таҳти мафҳуми шахси мансабдори давлати хориҷӣ дар моддаҳои 319-321 Кодекси мазкур шахси дар мақомоти қонунгузор, иҷроия, маъмури ё судии давлати хориҷӣ ягон мансабро ишғолнамуда (интиҳобгардида ё таъингардида) ва дигар шахсе, ки барои ин мақомоти давлати хориҷӣ ягон функцияи давлатиро иҷро менамояд, фаҳмида мешавад (**ҚҶТ аз 12.11.2013 № 1028**).

4) Таҳти мафҳуми шахси мансабдори ташкилоти байналмилалӣ хизматчиӣ ташкилоти байналмилалӣ ё дигар шахсе, ки ваколатдор аст аз номи ин ташкилот фаъолият намояд, фаҳмида мешавад (**ҚҶТ аз 12.11.2013 № 1028**).

Моддаи 320. Додани пора

1) Додани пора шахсан ба шахси мансабдор, шахси мансабдори давлати хориҷӣ ё шахси мансабдори ташкилоти байналмилалӣ ё аз тариқи миёнарав (**ҚҶТ аз 12.11.2013 № 1028**),

бо ҷарима ба андозаи аз се ҳазору шапсаду панҷоҳ то нӯҳ ҳазору яксаду бисту панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 15.03.2016 № 1274**).

2) Додани пора ба шахси мансабдор, шахси мансабдори давлати хориҷӣ ё шахси мансабдори ташкилоти байналмилалӣ барои аз ҷониби онҳо дидаю дониста анҷом додани ҳаракати (беҳаракатии) ғайриқонунӣ ё такроран додани пора (**ҚҶТ аз 12.11.2013 № 1028**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 15.03.2016 № 1274, аз 3.08.2018 № 1538**);

Эзоҳ: 1) Агар аз ҷониби шахси мансабдор, шахси мансабдори давлати хориҷӣ ё шахси мансабдори ташкилоти байналмилалӣ тамаъҷӯии пора ба амал омада бошад ё агар шахси порадода ихтиёран ба мақоме, ки ба оғози парвандаи ҷиноятӣ ҳуқуқ дорад хабар диҳад, ӯ аз ҷавобгарии ҷиноятӣ озод карда мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 12.11.2013 № 1028**).

2) Таҳти мафҳуми тамаъҷӯе, ки дар моддаи 319 ва 320 ҳамин Кодекс пешбинӣ шудааст, талаботи шахси мансабдор, шахси мансабдори давлати хориҷӣ ё шахси мансабдори ташкилоти байналмилалӣ оид ба додани пора зери таҳдиди содир кардани чунин амалҳои вобаста ба фаъолияти хизматие, ки метавонад ба манфиатҳои қонунии порадиҳанда зарар расонад, ё инчунин қасдона гузоштани шаҳрванд ба чунин ҳолате, ки ӯ маҷбур аст барои бартараф кардани оқибатҳои зарарнок ба манфиатҳои қонунии худ пора диҳад, фаҳмида мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 12.11.2013 № 1028**).

Моддаи 321. Иғвои порадиҳӣ

Кӯшиши ба шахси мансабдор, шахси мансабдори давлати хориҷӣ ё шахси мансабдори ташкилоти байналмилалӣ додани пул, қоғазҳои иматнок, дигар молу мулк ё хизматрасонии дорои хусусияти молу

мулкӣ бе розигии онҳо бо мақсади сохтани далелҳои сунъӣ оид ба гирифтани пора (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386) аз 12.11.2013 № 1028,**);

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 15.03.2016 № 1274; аз 3.08.2018 № 1538**).

Моддаи 322. Хунукназарӣ

1) Хунукназарӣ, яъне иҷро накардан ё ба таври дахлдор иҷро накардани вазифаҳои худ аз ҷониби шахси мансабдор дар натиҷаи муносибати беинсофона ё бепарвоёна ба хизмат, агар ин боиси ба таври ҷиддӣ поймол кардани ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии шаҳрванд ё ташкилот ё манфиатҳои қонунан ҳифзшудаи ҷамъият ё давлат гашта бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз сад то дусаду панҷоҳ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё корҳои ҳатмӣ ба мӯҳлати аз яксаду бист то яксаду ҳаштод соат ё корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 21.07.2010 № 617**).

2) Ҳамин кирдор, ки аз беэҳтиётӣ боиси марги инсон ё дигар оқибатҳои вазнин гаштааст,

бо ҷарима ба андозаи аз дусаду панҷоҳ то нӯҳсаду дувоздаҳ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 21.07.2010 № 617**).

Моддаи 323. Сохтакории хизматӣ

Сохтакории хизматӣ, яъне аз ҷониби шахси мансабдор, ҳамчунин хизматчии давлатӣ ё хизматчии мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, ки шахси мансабдор намебошад, ба асноди расмӣ дидаю дониста дохил намудани маълумотҳои бардурӯғ, ҳамчунин ба асноди зикршуда ворид намудани ислоҳоте, ки мазмуни аслии онро таҳриф мекунад ё дидаю дониста додани ҳуҷжатҳои бардурӯғ ё қалбакӣ, агар ин кирдор бо мақсади ғаразнок ё дигар манфиатдории шахсӣ содир шуда бошад (**ҚҶТ аз 2.01.2018 № 1472**),

бо ҷарима ба андозаи аз дусаду панҷоҳ то сесаду шасту панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё корҳои ислоҳӣ меҳнатӣ ба мӯҳлати аз як то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617**).

Моддаи 323(1). Ғайриқонунӣ додани шиносномаи шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳамчунин ба ҳуҷжатҳое, ки барои гирифтани шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон асос мебошанд, ворид намудани маълумотҳои баръало бардурӯғ
(**ҚҶТ аз 31.12.2008 № 451**)

1) Аз ҷониби шахси мансабдор ё хизматчии давлатӣ ғайриқонунӣ додани шиносномаи шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон ба шаҳрвандони хориҷӣ ё шахсони бешаҳрванд, ҳамчунин аз ҷониби шахси мансабдор, хизматчии давлатӣ ё хизматчии мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, ки шахси мансабдор намебошад, ворид намудани маълумотҳои баръало бардурӯғ ба ҳуҷжатҳое, ки барои гирифтани шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон асос мегарданд (**ҚҶТ аз 2.01.2018 № 1472**),

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад.

2) Аз ҷониби шахси мансабдор ё хизматчии давлатӣ ба таври дахлдор иҷро накардан ё хунукназарона иҷро кардани вазифаҳои хизматӣ, ки боиси ғайриқонунӣ додани шиносномаи шаҳрванди

Ҷумҳурии Тоҷикистон ба шаҳрвандони хориҷӣ ё шахсони бешаҳрванд ё ғайриқонунӣ ба даст овардани шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон гашта бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз дусад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 31.12.2008 № 451**).

Моддаи 324. Гирифтани мукофот бо роҳи тамаъҷӯӣ

1) Гирифтани мукофот бо роҳи тамаъҷӯӣ, яъне талаб кардани мукофоти молӣ ё фоидаи молу мулкӣ аз ҷониби хизматчиӣ корхона сарфи назар аз шакли моликият, ғайр аз шахсони мансабдори мақомоти давлатӣ, барои иҷрои кори муайян ё расонидани хизмат, ки ба доираи вазифаи хизмати ҷунин корманд дохил мешавад, ҳамчунин қасдан гузоштани шаҳрванд дар ҷунин шароите, ки ӯ барои пешгирӣ кардани вайронкунии ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунан ҳифзшавандааш маҷбур аст ҷунин мукофотро барояш муҳайё созад,

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо, ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё бидуни ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) такроран;

б) ба миқдори калон содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ва бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 325. Додани мукофот ба хизматчӣ

1) Додани мукофот ба хизматчӣ, яъне додани мукофоти молӣ ё фоидаи молу мулкӣ ба хизматчиӣ корхона, сарфи назар аз шакли моликият, ғайр аз шахсони мансабдори мақомоти давлатӣ, барои ба манфиати шахси мукофотдиҳанда иҷро кардани амали ғайриқонунӣ (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то ҳаштсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

в) ба миқдори калон;

г) ба манфиати гурӯҳи муташаққил содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад.

Эзоҳ: Дар моддаҳои 324 ва 325-и Кодекси мазкур зери мафҳуми миқдори калон, миқдори пул, арзиши қоғазҳои қиматнок, дигар молу мулк ё фоидаи дорои хусусияти молу мулкӣ доштае фаҳмида мешавад, ки арзиши онҳо аз панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо зиёд бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386, аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 326. Ғайриқонунӣ иҷозат додан ба гирифта гаштан ва нигоҳдории силоҳи оташфишон

(**ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965**)

Ғайриқонунӣ иҷозат додан ба гирифта гаштан ва нигоҳдории силоҳи оташфишон (**ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 327. Ғайриқонунӣ нигоҳ доштани муҳофизони шахсӣ ва истифодаи техникаи ҷангӣ бо ҳамин мақсад

Ғайриқонунӣ нигоҳ доштани муҳофизони шахсӣ, инчунин истифодаи техникаи ҷангӣ бо ҳамин мақсад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

БОБИ 31. ҶИНОЯТҲО БА МУҚОБИЛИ ТАРТИБИ ИДОРАКУНӢ
(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35)

Моддаи 328. Истифодаи зӯроварӣ ба муқобили намояндаи ҳокимият

1) Истифодаи зӯроварие, ки барои ҳаёт ё саломатӣ хавфнок нест ё таҳдиди истифодаи зӯроварӣ, ҳамчунин таҳдиди несту нобуд кардани молу мулк нисбат ба намояндаи ҳокимият ё наздиконаш вобаста ба иҷрои вазифаашон **(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386),**

бо ҷарима ба андозаи то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё корҳои ислоҳи меҳнатӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад **(ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422).**

2) Истифодаи зӯроварӣ нисбат ба шахсони дар қисми якуми ҳамин модда зикргардида, ки ба ҳаёт ва саломатӣ хавфнок аст **(ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386),**

бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

Эзоҳ: Дар моддаи мазкур ва дигар моддаҳои ҳамин Кодекс таҳти мафҳуми намояндаи ҳокимият шахсе дар назар дошта шудааст, ки дар мақомоти ҳокимияти давлатӣ хизмат карда ва мутобиқи тартиби муқаррарнамудаи қонун нисбат ба шахсони таҳти тобеъияти хизматиаш қарорнадошта ваколати амрдиҳиро дорад **(ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386).**

Моддаи 329. Таҳдид нисбати кормандони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ё хизматчиёни ҳарбӣ
(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35)

Таҳдиди қуштан, расонидани зарар ба саломатӣ, вайрон ё несту нобуд сохтани молу мулк нисбати кормандони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, хизматчиёни ҳарбӣ, ҳамчунин нисбати шахсони наздики онҳо бо мақсади монеъ шудан ба фаъолияти қонунии ин шахсон оиди муҳофизати тартиботи ҷамъиятӣ ё таъмини бехатарии ҷамъият ё аз рӯи интиқом барои чунин фаъолиятҳои содир шуда бошад **(ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386),**

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад **(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422).**

Моддаи 330. Таҳқири намояндаи ҳокимият

1) Таҳқири оммавии намояндаи ҳокимият ҳангоми иҷрои вазифаҳои хизматӣ ё вобаста ба иҷрои онҳо, бо корҳои ҳатми ба мӯҳлати аз яксаду ҳаштод то дусаду чил соат ё бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати аз ду моҳ то як сол ҷазо дода мешавад **(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422).**

2) Таҳқири намояндаи ҳокимият дар баромадҳои оммавӣ, асарҳои ба таври оммавӣ намоишдодашуда, воситаҳои ахбори омма ё дар шабакаи интернет **(ҚҶТ аз 30.07.2007 № 301),**

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазор то як ҳазору панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад **(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422).**

Моддаи 331. Монеъ шудан ба фаъолияти муассисаҳои татбиқкунандаи ҷазо ва муассисаҳои ҳабси пешакӣ

1) Таҳдиди зӯроварӣ нисбати кормандони муассисаҳои татбиқкунандаи ҷазо, нисбати кормандони муассисаҳои ҳабси пешакӣ бо мақсади монеъ шудан ба фаъолияти мӯътадили ин муассисаҳо,

бо маҳдуд кардани озоди ба мӯҳлати то се сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Бо ҳамин мақсад истифода бурдани зӯроварӣ нисбати шахсони дар қисми якуми ҳамин модда зикргардида, ки ба ҳаёт ё саломатии шахс хавфнок намебошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

3) Кирдорҳои пешбиниамудаи қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда, агар:

а) бо зӯроварӣ, ки барои ҳаёт ва саломатии шахс хавфнок аст;

б) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил:

в) дар ҳолати ретсидиви хавфнок ё махсусан хавфнок содир шудааст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 332. Кирдорҳое, ки кори ҷойҳои маҳрумӣ аз озодиро номураттаб месозанд

1) Кирдорҳое, ки шахси адоқунандаи ҷазо дар ҷойҳои маҳрум сохтан аз озодӣ содир намуда, дар:

а) таҳқиру шиканҷаи маҳкумшудагон;

б) ҳамла овардан ба намояндагони маъмурияти ҷойҳои маҳрум сохтан аз озодӣ;

в) ташкил намудани гурӯҳҳо бо ин мақсад ё дар амали онҳо фаъолона иштирок намудан ифода ёфтааст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

2) Ҳамин кирдор, агар аз ҷониби шахси барои ҷинояти вазнин ё махсусан вазнин маҳкумшуда содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 333. Истифодаи ғайриқонунии аломату нишонаҳои Салиби Сурх ва Ҳилоли Аҳмар

Истифодаи ғайриқонунии аломату нишонаҳои тафриқаи Салиби Сурх ва Ҳилоли Аҳмар, инчунин номи Салиби Сурх ва Ҳилоли Аҳмар,

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 334. Худсарӣ

1) Худсарӣ, яъне худсарона бар хилофи тартиби муқаррарнамудаи қонун ё санади дигари меъёрии ҳуқуқӣ ба амал баровардани ҳуқуқи воқеӣ ё эҳтимолий, ки ба ҳуқуку манфиатҳои қонунан ҳифзшавандаи шаҳрвандон ё манфиатҳои давлатӣ ё ҷамъиятӣ зарари ҷиддӣ расонидааст,

бо ҷарима ба андозаи то дусад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё корҳои ислоҳӣ меҳнатӣ ба мӯҳлати аз як то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, агар бо зӯроварӣ ё таҳдиди истифодаи он содир шуда бошад,

бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то се сол, ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 31.12.2008 № 451**).

Моддаи 335. Ғайриқонунӣ гузаштан аз Сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон

(**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**)

1) Ғайриқонунӣ, бидуни ҳуҷҷати муайяншуда ва иҷозати зарурӣ гузаштан аз сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 31.12.2008 № 451**).

2) Сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистонро ғайриқонунӣ, бо маслиҳати пешакӣ гузаштани гурӯҳи шахсон ё гурӯҳи муташаққил ё бо истифодаи зӯроварӣ ё бо таҳдиди истифодаи он (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад.

3) Кирдорҳои дар қисми якум ё дуҷуми ҳамин мода пешбинигардида, агар онҳо дар алоқамандӣ бо савдои одамон содир шуда бошанд,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз даҳ то понздаҳ сол ва маҳрум сохтан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1554**).

Эзоҳ: Кирдори пешбиниамудай ҳамин мода нисбати шаҳрвандони хориҷӣ ва шахсони бешаҳрванде, ки бо вайрон кардани қоидаи гузаштан аз Сарҳади давлатӣ ба Ҷумҳурии Тоҷикистон барои истифодаи ҳуқуқи паноҳгоҳи сиёсӣ мутобиқи Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид гаштаанд, паҳн намегардад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386, аз 2.01.2018 № 1472**).

Моддаи 335(1). Ташкили воридшавии ғайриқонунии шаҳрвандони хориҷӣ ё шахсони бешаҳрванд ба Ҷумҳурии Тоҷикистон ё ташкили гузариши транзитии ғайриқонунӣ ба воситаи ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон
(**ҚҶТ аз 31.12.2008 № 451, аз 2.01.2018 № 1472**)

1) Ташкили воридшавии ғайриқонунии шаҳрвандони хориҷӣ ё шахсони бешаҳрванд ба Ҷумҳурии Тоҷикистон ё ташкили гузариши транзитии ғайриқонунии чунин шахсон ба воситаи ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон (**ҚҶТ аз 2.01.2018 № 1472**),

бо ҷарима ба андозаи аз сесад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати аз шаш моҳ то як сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад.

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ ё гурӯҳи муташаққил;

в) бо расонидани зарари ҷиддӣ ба шаҳрванд;

г) бо истифодаи мақоми хизматӣ;

д) бо мақсади машғул шудан бо фаъолияти ғайриқонунӣ содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 31.12.2008 № 451**).

3) Кирдорҳои дар қисми якум ё дуҷуми ҳамин мода пешбинигардида, агар онҳо дар алоқамандӣ бо савдои одамон содир шуда бошанд,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ва маҳрум сохтан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1554**).

Моддаи 335(2). Ташкили муҳоҷирати ғайриқонунӣ
(**ҚҶТ аз 31.12.2008 № 451**)

1) Ташкили ғайриқонунӣ фиристонидан ва бо кор таъмин кардани шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон дар хориҷа,

бо ҷарима ба андозаи аз сесад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати аз шаш моҳ то як сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то ду сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад.

2) Бо кор таъмин намудани муҳоҷирон аз ҷониби шахсе, ки барои амалӣ намудани чунин намуди фаъолият иҷозатнома надорад,

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати аз як то ду сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 31.12.2008 № 451**).

Моддаи 336. Вайрон кардани низоми Сарҳади давлатӣ

Вайрон кардани низоми Сарҳади давлатӣ, низоми сарҳадӣ ва низоми гузаргоҳи Сарҳади давлатӣ, ки дар давоми сол пас аз додани ҷазои маъмурӣ барои ҳамин гуна вайронкуниҳо содир шуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз сесад то ҳаштсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо, ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 337. Тасарруфи мукофоти давлатӣ

Тасарруфи мукофоти давлатӣ,

бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати аз як то се сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 338. Худсарона ишғол намудани қитъаи замин ва сохтмони худсарона дар он (ҚҶТ аз 25.03.2011 № 694)

1) Худсарона ишғол намудани қитъаи замин, агар дар давоми соли пас аз татбиқи ҷазои маъмурӣ барои чунин ҳуқуқвайронкунӣ содир шуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз дусаду панҷоҳ то сесаду шасту панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад.

2) Сохтмони худсарона дар қитъаи замини худсарона ишғолнамуда, новобаста аз татбиқи ҷазои маъмурӣ,

бо ҷарима ба андозаи аз сесаду шасту панҷ то нӯҳсаду дувоздаҳ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

3) Кирдори пешбиниамудай қисмҳои якум ё дуюми ҳамин модда, агар:

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ содир шуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз нӯҳсаду дувоздаҳ то ҳазору чорсад шаст нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол ҷазо дода мешавад.

Эзоҳ: Ҷиноятҳои дар моддаҳои 338 ва 338(1) Кодекси мазкур пешбинигардида дар ҳама вақт такроран содиршуда эътироф карда мешаванд, ки агар шахс қаблан як ё якчанд ҷиноятҳои дар ҳамин моддаҳо пешбинигардидаро содир намуда бошад (**ҚҶТ аз 25.03.2011 № 694**).

Моддаи 338(1). Ғайриқонунӣ додани қитъаи замин (ҚҶТ аз 25.03.2011 № 694)

1) Ғайриқонунӣ додани қитъаи замин,

бо ҷарима ба андозаи аз сесаду шасту панҷ то нӯҳсаду дувоздаҳ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад.

2) Кирдори пешбиниамудай қисми якуми ҳамин модда, агар:

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ;

в) бо истифода аз ваколати мансабӣ содир шуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз нӯҳсаду дувоздаҳ то ҳазору чорсаду шаст нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 25.03.2011 № 694, аз 13.06.2013 № 966**).

Моддаи 339. Тасарруф ё вайрон кардани ҳуҷҷат, штамп, мӯҳр

1) Тасарруфи шиноснома (паспорт) ё дигар ҳуҷҷати муҳими шахсии шахрванд,

бо корҳои ҳатмӣ ба мӯҳлати аз ҳаштод то яксаду бист соат ё бо ҷарима ба андозаи то дусад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то як сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Бо мақсади ғаразнок ё манфиати дигари шахсӣ тасарруф, нобуд, вайрон ё пинҳон кардани ҳуҷҷатҳои расмӣ, штамп ё мӯҳр,

бо ҷарима ба андозаи аз дусад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисоб ё корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то як сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

3) Кирдорҳои дар қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда пешбинигардида, ки бо мақсади савдои одамон содир шуда бошад (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1554**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 1.08.2003 № 33, аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 340. Сохтакорӣ, тайёр кардан ё ба соҳибияти каси дигар додани ҳуҷҷат, мукофоти давлатӣ, штамп, мӯҳр ва бланкаҳои қалбакӣ

1) Сохтакории шиноснома (паспорт), шаҳодатнома ё дигар ҳуҷҷатҳои расмӣ ҳуқуқдиҳанда ё аз ўҳдадорӣ озодкунанда бо мақсади истифода аз ҷониби ҳуди сохтакор ё шахси дигар ё ба соҳибияти каси дигар додани ҷунин ҳуҷҷат, ба ҳамин мақсад тайёр кардан ё ба соҳибияти каси дигар додани мукофоти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҶШС Тоҷикистон, ИҶШС, штампу мӯҳр ё бланкаҳои қалбакӣ, инчунин истифодаи ҳуҷҷатҳои бараъло қалбакӣ (**ҚҶТ аз 1.08.2003 № 33**),

бо ҷарима ба андозаи аз дусаду панҷоҳ то сесаду шасту панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 25.03.2011 № 694**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) такроран;

б) бо маслиҳати пешакӣ аз ҷониби гурӯҳи шахсон (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

в) бо истифодаи техникаи компютерӣ содир шуда бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз сесаду шасту панҷ то нӯҳсаду дувоздаҳ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 25.03.2011 № 694**).

3) Кирдорҳои дар қисмҳои якум ва дуҷуми ҳамин модда пешбинигардида, ки бо мақсади савдои одамон содир шуда бошанд (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1554**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳафт сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 1.08.2003 № 33**).

Моддаи 340(1). Сохтакорона тайёр кардан, ба муомилот баровардани маркаҳои бочи аксизӣ, маркаҳои махсус ё аломатҳои мутобиқат ва ё истифодаи онҳо (**ҚҶТ аз 25.07.2005 № 97**)

1. Сохтакорона тайёр кардан бо мақсади муомилот ё ба муомилот баровардани марқаҳои аксизӣ, марқаҳои махсус ё аломатҳои мутобиқати муҳофизатшаванда ва ё истифодаи онҳо,

бо ҷарима ба андозаи аз дусад панҷоҳ то сесад шасту панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617**).

2. Ҳамин кирдор, агар бо маслиҳати пешакӣ аз ҷониби гурӯҳи шахсон ва ё гурӯҳи муташаккил содир шуда бошад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**),

бо ҷарима ба андозаи аз сесад шасту панҷ то нӯҳсад дувоздаҳ нишондиҳанда барои ҳисобҳо бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 25.07.2005 № 97, аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617**).

Моддаи 341. Соҳиб шудан ё ба соҳибияти каси дигар додани ҳуҷҷатҳои расмӣ ва мукофоти давлатӣ

Ғайриқонунӣ соҳиб шудан ё ба соҳибияти каси дигар додани ҳуҷҷатҳои расмӣ ҳуқуқдиҳанда ё аз ӯҳдадорӣ озодкунанда, инчунин мукофоти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҚШС Тоҷикистон, ИҚШС,

бо корҳои ҳатмӣ ба мӯҳлати аз яксду бист то яксду ҳаштод соат ё бо ҷарима ба андозаи то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 341¹. Вайрон кардани талаботи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон доир ба пайваستкунии симкорт ба шабакаи алоқаи барқӣ ва ба соҳибияти каси дигар додани он

1. Вайрон кардани талаботи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон доир ба пайвасткунии симкорт ба шабакаи алоқаи барқӣ, агар дар давоми як соли пас аз татбиқи ҷазои маъмурӣ чунин кирдор содир шуда бошад,—

бо ҷарима ба андозаи аз шашсад то ҳаштсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад.

2. Ғайриқонунӣ пайваст кардани симкорт ба шабакаи алоқаи барқӣ ё аз ҷониби истифодабаранда ба соҳибияти каси дигар додани симкорт, агар симкорт дар содиркунии ҷинояти хусусияти террористӣ ё экстремистидошта истифода гардида бошад,—

бо ҷарима ба андозаи аз ҳаштсад то якуним ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то се сол ҷазо дода мешавад. (**ҚҶТ аз 20.06.19 с., №1609**)

Моддаи 342. Таҳқир кардани рамзҳои давлатӣ

Таҳқир кардани рамзҳои давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо ҷарима ба андозаи то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то як сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 343. Саркашӣ аз хизмати ҳарбӣ ва алтернативӣ

1) Саркашӣ аз даъвати навбатӣ ба хизмати ҳатмии ҳарбӣ, ҳамчунин саркашӣ кардани шахси ӯҳдадори ҳарбӣ аз ҷамъомадҳои таълимӣ ё санҷиши ҳарбӣ дар ҳолати набудани асосҳои қонунӣ барои аз ин хизмат озод намудан,

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

2) Саркашии шахсони аз хизмати ҳарбӣ озодшуда аз адои хизмати алтернативӣ (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**),

бо корҳои ҳатмӣ ба мӯҳлати аз яксаду ҳаштод то дусаду чил соат ё бо ҷарима ба андозаи аз сесад то ҳаштсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ҷазо дода мешаванд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

3) Саркашӣ аз даъвати хизмати ҳарбии ҳатмӣ ё алтернативӣ бо роҳи:

а) ба худ расонидани зарар ба саломатӣ;

б) бо сохтакории ҳуҷҷатҳо ё фиреби дигар,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

Эзоҳ: Агар даъватшаванда то ба суд супурдани парванда ба даъватгоҳ ҳозир шавад, ӯ аз ҷавобгарии ҷиноятӣ озод карда мешавад.

Моддаи 344. Саркашӣ аз даъвати сафарбарӣ

Саркашӣ аз даъвати сафарбарӣ ба сафи Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

БОБИ 32. ҶИНОЯТҲО БА МУҚОБИЛИ АДОЛАТИ СУДӢ

Моддаи 345. Монеъ шудан ба татбиқи адолати судӣ, таҳқиқи ибтидоӣ ва тафтиши пешакӣ (ҚҶТ аз 15.03.2016 № 1274)

1) Дар ҳар шакл даҳолат кардан ба ғаъолияти суд бо мақсади монеъ шудан ба татбиқи адолати судӣ,

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Дар ҳар шакле даҳолат кардан ба ғаъолияти прокурор, муфаттиш ё таҳқиқбаранда бо мақсади монеъ шудан ба ҳамаҷониба, пурра ва объективи таҳқиқи ибтидоӣ ё тафтиши пешакии парванда (**ҚҶТ аз 15.03.2016 № 1274**),

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

3) Кирдорҳои дар қисми якум ё дуҷуми ҳамин модда пешбинигардида, ки аз ҷониби шахс бо истифода аз мақоми хизмати худ содир шудаанд,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо ғаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад.

Моддаи 346. Дидаю доништа расонидани хабари бардурӯғ

1) Дидаю доништа расонидани хабари бардурӯғ оиди содир шудани ҷиноят,

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, агар вобаста:

а) бо гунаҳгор кардан ба содир намудани ҷинояти вазнин ё махсусан вазнин;

б) бо сохтани далелҳои сунъии айбдоркунӣ;

в) аз нияти ғаразнок (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

г) ба манфиати гурӯҳи муташаққил содир шуда бошад,

бо корҳои ислоҳи меҳнатӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

3) Кирдорҳои дар қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда пешбинигардида агар:

- а) нисбати судя, прокурор, муфаттиш ё таҳқиқбаранда содир шуда бошанд (**ҚҶТ аз 15.03.2016 № 1274**);
- б) боиси оқибатҳои вазнин гардида бошанд,
бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳафт сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 347. Хабар надодан дар бораи ҷиноят ё пинҳон доштани он

1) Хабар надодан дар бораи ҷинояти вазнин ё махсусан вазнини аниқ маълуми тайёршудаистода ё содиршуда, ҳамчунин хабар надодан дар бораи шахси аниқ маълуми содирнамудаи ин ҷиноят ё бошишгоҳи ӯ (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

2) Пинҳон доштани ҷинояти вазнин ё махсусан вазнини пешакӣ ваъданашуда,
бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

Эзоҳ: 1) Ҳамсар ва хешовандони наздики шахси содирнамудаи ҷиноят барои хабар надодан дар бораи ҷиноят ва пинҳон доштани ҷинояти пешакӣ ваъданашудаи он ба ҷавобгариҳои ҷиноятӣ кашида намешаванд. Ҳамчунин қурбонии савдои одамон барои хабар надодан дар бораи ҷиноят ва пинҳон доштани ҷинояти пешакӣ ваъданашуда, ки бо қарор доштани ӯ ба сифати қурбонӣ дар савдои одамон алоқаманд аст, ба ҷавобгариҳои ҷиноятӣ кашида намешавад (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1554**).

2) Инчунин ходими калисо барои хабар надодан дар бораи ҷинояте, ки ба ӯ ҳангоми омӯзиш маълум гардидааст, ба ҷавобгариҳои ҷиноятӣ кашида намешавад.

Моддаи 348. Дидаю доништа ба ҷавобгариҳои ҷиноятӣ кашидани шахси бегуноҳ

1) Дидаю доништа шахси бегуноҳро ба сифати айбдоршаванда ба ҷавобгариҳои ҷиноятӣ кашидан аз ҷониби таҳқиқбаранда, муфаттиш ё прокурор (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 15.03.2016 № 1274**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад.

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) вобаста бо айбдоркунӣ дар содир намудани ҷинояти вазнин ё махсусан вазнин;

б) вобаста бо сохтани далелҳои сунъии айбдоркунӣ содир шуда бошад;

в) боиси оқибатҳои вазнин гардида бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 349. Дидаю доништа ғайриқонунӣ баровардани ҳукм, ҳалнома ё дигар актҳои судӣ

1) Дидаю доништа аз тарафи судя (судяҳо) ғайриқонунӣ баровардани ҳукм, ҳалнома ё дигар актҳои судӣ (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазор то як ҳазору панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) вобаста бо баровардани ҳукми аз озодӣ маҳрум сохтан;

б) вобаста бо сохтани далелҳои сунъии айбдоркунӣ содир шуда бошад;

в) боиси оқибатҳои вазнин гардида бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан ба фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 350. Монет шудан ба ҳозиршавии шохид ё ҷабрдида ба суд, мақомоти таҳқиқ ё тафтиши пешакӣ

(ҚЧТ аз 15.03.2016 № 1274)

Монеъ шудан ба ҳозиршавии шохид ё ҷабрдида ба суд, мақомоти таҳқиқ ё тафтиши пешакӣ **(ҚЧТ аз 15.03.2016 № 1274)**,

бо ҷарима ба андозаи аз дусад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад **(ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422)**.

Моддаи 351. Гувоҳии бардурӯғ

1) Дидаю доништа нишондоди бардурӯғ додани шохид, ҷабрдида ё хулосаи ғалат додани коршинос (эксперт), ҳамчунин ҳангоми таҳқиқ, тафтиши пешакӣ ё дар суд дидаю доништа нодуруст тарҷума кардани тарҷумон **(ҚЧТ аз 15.03.2016 № 1274)**,

бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати аз як то се сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад.

2) Ҳамин кирдор, агар вобаста:

а) ба айбдоркунӣ дар содир намудани ҷинояти вазнин ё махсусан вазнин:

б) ба тайёр кардани далелҳои сунъии айбдоркунӣ;

в) бо мақсади ғаразнок;

г) ба манфиати гурӯҳи муташаққил содир шуда бошад **(ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35)**,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад **(ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35)**.

Эзоҳ: 1. Агар шохид, ҷабрдида, коршинос ё тарҷумон дар ҷараёни таҳқиқи ибтидоӣ, тафтиши пешакӣ ё мувофиқаи судӣ то баровардани ҳукм ё ҳалномаи суд дар хусуси бардурӯғ будани баёнот, хулосаҳо ё дидаю доништа нодуруст тарҷума карданашон ихтиёрий арз намоянд, аз ҷавобгарии ҷиноятӣ озод карда мешаванд **(ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1554)**.

2) Қурбонии савдои одамон барои додани нишондоди бардурӯғ, ки бо қарор доштани ӯ ба сифати қурбонӣ дар савдои одамон алоқаманд аст, ба ҷавобгарии ҷиноятӣ кашида намешавад **(ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1554)**.

Моддаи 352. Саркашӣ аз ҳозир шудан ё нахостани додани нишондод, хулоса ё тарҷума кардан

1) Саркашӣ кардани шохид ё ҷабрдида аз ҳозир шудан ба даъвати мақомоти таҳқиқ, тафтиши пешакӣ ё ба суд ё нахостани додани нишондод **(ҚЧТ аз 15.03.2016 № 1274)**,

бо корҳои ҳатмӣ ба мӯҳлати аз яксаду бист то яксаду ҳаштод соат ё бо ҷарима ба андозаи то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ҷазо дода мешавад **(ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422)**.

2) Саркашӣ кардани коршинос (эксперт), мутахассис тарҷумон ё шахси холис аз ҳозир шудан ба даъвати ҳуди ҳамон мақомот ё саркашӣ кардан аз иҷрои вазифаҳои худ **(ҚЧТ аз 31.12.2008 № 451)**,

бо корҳои ҳатмӣ ба мӯҳлати аз яксаду бист то яксаду ҳаштод соат ё бо ҷарима ба андозаи то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ҷазо дода мешавад **(ҚЧТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422)**.

Эзоҳ: 1. Шахс барои саркашӣ намудан аз додани нишондод ба муқобили худ ва ҳешовандони наздиқаш ба ҷавобгарии ҷиноятӣ кашида намешавад **(ҚЧТ аз 15.03.2016 № 1274; аз 02.01.2019 с., № 1554)**.

2) Қурбонии савдои одамон барои саркашӣ кардан аз ҳозир шудан ба даъвати мақомоти таҳқиқ, тафтишот ё ба суд, ё нахостани додани нишондод нисбат ба ҷиноятҳое, ки бо қарор доштани ӯ ба сифати қурбонӣ дар савдои одамон алоқаманданд ба ҷавобгарии ҷиноятӣ кашида намешавад **(ҚЧТ аз 02.01.2019 с., № 1554)**.

Моддаи 353. Ришвадихӣ ё маҷбур кардан барои додани баёноти бардурӯғ, хулосаи бардурӯғ ё тарҷумаи нодуруст

1) Ришвадихӣ ба шохид, ҷабрдида бо мақсади аз ҷониби онҳо додани баёноти бардурӯғ ё ба коршинос бо мақсади пешкаш намудани хулосаи бардурӯғ ё додани нишондоди бардурӯғ, ҳамчунин ба тарҷумон бо мақсади нодуруст тарҷума карданаш,

бо корҳои ҳатмӣ ба мӯҳлати аз яксаду бист то яксаду ҳаштод соат ё бо ҷарима ба андозаи то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Маҷбур сохтани шохид, ҷабрдида барои додани нишондоди бардурӯғ, коршинос барои пешниҳоди ҳулосаи бардурӯғ ё тарҷумон ҷиҳати нодуруст тарҷума кардан, ҳамчунин маҷбур сохтани шахсони мазкур барои саркашӣ намудан аз додани нишондод вобаста бо (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**):

а) ирӯб (шантаж);

б) таҳдиди куштан;

в) таҳдиди зарар ба саломатӣ (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

г) нобуд сохтани молу мулки ин шахсон ё наздикони онҳо содир шуда бошад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**),

бо маҳрум кардани озодӣ ба мӯҳлати аз як то се сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад.

3) Кирдорҳои дар қисми дуҷуми ҳамин модда пешбинигардида, бо истифодаи зӯроварии барои ҳаёт ва саломатии шахсони мазкур хавфнок набуда содир шуда бошад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

4) Кирдорҳои дар қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда пешбинигардидае, ки:

а) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил;

б) бо истифодаи зӯроварии барои ҳаёт ва саломатии шахсони зикргардида хавфнок содир шуда бошад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 354. Аз ҷониби таҳқиқбаранда, муфаттиш ё суд маҷбур сохтан ба додани нишондод (ҚҶТ аз 15.03.2016 № 1274**)**

1) Бо роҳи таҳдид, ирӯб ё кирдорҳои дигари ғайриқонунӣ гумонбаршуда, айбдоршаванда, судшаванда, ҷабрдида ё шохидро маҷбур намудан ба додани нишондод, инчунин коршиносро барои пешниҳоди ҳулоса маҷбур кардан аз ҷониби таҳқиқбаранда, муфаттиш ё суд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 15.03.2016 № 1274**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Хориҷ карда шуд (**ҚҶТ аз 16.04.2012 № 808**).

Моддаи 355. Беэҳтиромӣ нисбати суд

1) Беэҳтиромӣ нисбати суд, ки дар таҳқири иштирокчиёни муҳофизаи судӣ ифода ёфтааст,

бо корҳои ҳатмӣ ба мӯҳлати аз яксаду ҳаштод то дусаду чил соат ё бо ҷарима ба андозаи то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Таҳқири судя, машваратчӣ ё шахси дигаре, ки дар татбиқи адолати судӣ иштирок менамояд,

бо корҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 356. Таҳдид ё зӯроварӣ вобаста ба амалбарории адолати судӣ ", таҳқиқ ё тафтиши пешакӣ

(**ҚҶТ аз 15.03.2016 № 1274**)

1) Таҳдиди куштан, расонидани зарар ба саломатӣ, вайрон ё несту нобуд кардани молу мулк нисбати судя, машваратчии халқӣ, прокурор, муфаттиш, таҳқиқбаранда, адвокат, эксперт, тарҷумон, пристави суд ё котиби суд, иҷроии суд, ҳамчунин наздикони онҳо вобаста ба гузаронидани таҳқиқ,

тафтиши пешакӣ, баррасии парванда ё мавод дар суд ё иҷрои ҳукм, ҳалномаи суд ё санади дигари судӣ (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 15.03.2016 № 1274**),

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё қорҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Бо сабаби гузаронидани таҳқиқ, тафтиши пешакӣ, баррасии парванда ё мавод дар суд ё иҷрои ҳукм, ҳалномаи суд ё санади дигари судӣ нисбати шахсони дар қисми якуми ҳамин модда зикргардида, истифода намудани зӯроварӣ, ки барои ҳаёт ва саломатиашон хавфнок нест (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 15.03.2016 № 1274**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

3) Кирдорҳои дар қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда пешбинишуда бо истифода намудани зӯроварӣ, ки барои ҳаёт ва саломатӣ хавфнок аст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 357. Хориҷ карда шуд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**)

Моддаи 358. Ғайриқонунӣ дастгир ё ҳабс намудан

1) Дидаю доништа ғайриқонунӣ дастгир намудан,

бо маҳдуд кардани озодӣ ба мӯҳлати то се сол, ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то ду сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Дидаю доништа ғайриқонунӣ ҳабс кардан ё дар ҳабс нигоҳ доштан,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

3) Кирдорҳои дар қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда пешбинигардидае, ки боиси оқибатҳои вазнин гардидаанд,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳафт сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 359. Сохтакории далелҳо

1) Сохтакории далелҳои парвандаи граждани аз ҷониби шахси дар парванда иштирокдошта ё намояндаи ӯ,

бо қорҳои ҳатмӣ ба мӯҳлати аз яксаду шаст то дусаду чил соат ё ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо қорҳои ислоҳӣ ба мӯҳлати аз як то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Сохтакории далелҳои парвандаи ҷиноятӣ аз ҷониби таҳқиқбаранда, муфаттиш, прокурор ё ҳимоятгар (**ҚҶТ аз 15.03.2016 № 1274**),

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазор то ду ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

3) Сохтакории далелҳои парвандаи ҷиноятӣ аз ҷониби шахсони дар қисми дуҷуми ҳамин модда зикргардида, агар (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**):

а) дар хусуси ҷинояти вазнин ё махсусан вазнин бошад;

б) аз беэҳтиётӣ боиси оқибатҳои вазнин гардида бошад,
бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 360. Ғайриқонунӣ озод кардан аз ҷавобгарии ҷиноятӣ

Шахси дар содир намудани ҷиноят гумонбар ё айбдоршавандаро ғайриқонунӣ аз ҷавобгарии ҷиноятӣ озод кардани прокурор, муфаттиш ё таҳқиқбаранда (**ҚҶТ аз 15.03.2016 № 1274**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 361. Фош кардани маълумоти таҳқиқ ё тафтиши пешакӣ

(**ҚҶТ аз 15.03.2016 № 1274**)

Бе иҷозати таҳқиқбаранда, муфаттиш ё прокурор маълумоти таҳқиқ ё тафтиши пешакиро фош кардани шахсе, ки мувофиқи тартиби муқаррарнамудаи қонун аз фош накардани онҳо огоҳонида шуда буд (**ҚҶТ аз 15.03.2016 № 1274**),

бо ҷарима ба андозаи то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё корҳои ислоҳи меҳнатӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 362. Ҳаракати ғайриқонунӣ нисбати молу мулк, ки рӯйхат шудааст, ё ба вай ҳабс гузошта шудааст, ё ин ки мусодира карда мешавад

(**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**)

1) Молу мулки рӯйхат шуда ё ба он ҳабс гузошташударо исроф намудан, бегона ё пинҳон кардани шахсе, ки молу мулки мазкур ба вай бовар карда супурда шуда буд, ҳамчунин аз тарафи хизматчиёни ташкилотҳои кредитӣ ба амал баровардани амалиётҳои бонкӣ ба воситаҳои пулӣ (пасандозҳо), ки ба онҳо ҳабс гузошта шуда буд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**),

бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо, ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

2) Пинҳон ё азони худ кардани молу мулк, ки бо ҳукми суд мусодира карда мешавад, ҳамчунин бо тарзи дигар саркашӣ кардан аз иҷрои эътибори қонунӣ пайдокардаи ҳукми суд оиди таъмини мусодираи молу мулк (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 2.01.2018 № 1472**),

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазор то ду ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 363. Иҷро накардани ҳукми суд, ҳалномаи суд ё санади дигари судӣ

Ҳукм, ҳалнома ё санади дигари эътибори қонунӣ пайдонамудаи судро қасдан иҷро накардани намояндаи ҳокимият, хизматчиӣ давлатӣ ё хизматчиӣ мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, инчунин хизматчиӣ муассисаи давлатӣ, ташкилотҳои тичоратӣ ё дигар ташкилот, инчунин ба иҷрои онҳо монеъ шудан (**ҚҶТ аз 2.01.2018 № 1472**),

бо ҷарима ба андозаи аз дусад то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422**).

Моддаи 364. Саркашӣ аз адои ҷазои маҳрум сохтан аз озодӣ

Аз адои ҷазои маҳрум сохтан аз озодӣ саркашӣ кардани шахси ба маҳрум сохтан аз озодӣ маҳкумшудае, ки ба ӯ барои аз ҷойҳои маҳрум сохтан аз озодӣ ба муддати кӯтоҳ сафар кардан иҷозат дода шудааст ё иҷрои ҳукм дар мавриди татбиқи ҷазо мавқуф гузошта шудааст баъд аз ба охир расидани мӯҳлати иҷозати сафар кардан ё мӯҳлати мавқуф гузошта шуда (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад.

**Моддаи 365. Гурехтан аз ҷойҳои маҳрум сохтан аз озодӣ ё аз ҳаби пешакӣ
(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35)**

1) Аз ҷойҳои маҳрум сохтан аз озодӣ ё аз ҳаби пешакӣ гурехтани шахсе, ки ҷазоро адо мекунад ё дар ҳаби пешакӣ мебошад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) бо маслиҳати пешакӣ аз ҷониби гурӯҳи шахсон (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386);

б) бо зӯроварии барои ҳаёт ё саломатии шахсони дигар хавфнок ё бо таҳдиди истифодаи ҷунин зӯроварӣ (ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386);

в) бо истифодаи силоҳ ё предметҳои ба сифати силоҳ истифодашаванда содир шуда бошад (ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35).

Эзоҳ: Шахсе, ки дар мӯҳлати се рӯз ихтиёрий ба ҷойҳои маҳрум сохтан аз озодӣ ё ба ҳаби пешакӣ бармегардад, аз ҷавобгарии ҷиноятӣ барои гурехтан озод карда мешавад, агар дар ҳаракатҳои ин шахс таркиби ҷиноятҳои дигар набошад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35).

**ФАСЛИ XIV. ҶИНОЯТҲО БА МУҚОБИЛИ ХИЗМАТИ ҲАРБӢ
БОБИ 33. ҶИНОЯТҲО БА МУҚОБИЛИ ХИЗМАТИ ҲАРБӢ**

Моддаи 366. Мафҳуми ҷиноятҳо ба муқобили хизмати ҳарбӣ

1) Ҷиноятҳои муқобили хизмати ҳарбӣ - он ҷиноятҳои пешбинишудаи ҳамин боб эътироф карда мешаванд, ки ба муқобили тартиботи муқарраргардидаи адои хизмати ҳарбӣ аз ҷониби хизматчиёни ҳарбӣ, ки дар асоси даъват ё бо тартиби иттиёрий дар Қувваҳои мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар сохторҳои ҳарбии Ҷумҳурии Тоҷикистон адои хизмат мекунанд, содир шудаанд, ҳамчунин аз ҷониби шаҳрвандони дар эҳтиётбуда, ҳангоми гузаштани ҷамъомадҳои ҳарбӣ ё шахсоне, ки мутобиқи қонунҳои қорӣ мақоми хизмати ҳарбӣ доранд, содир шудаанд (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386).

2) Шахсоне, ки дар ҳамин модда зикр нашудаанд, барои шарикӣ дар ҷиноятҳои муқобили хизмати ҳарбӣ аз рӯи моддаҳои дахлдори ҳамин Кодекс ба сифати ташкилкунанда, таҳриқкунанда ва ёрдамчӣ ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386).

**Моддаи 367. Хориҷ карда шуд
(ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35)**

Моддаи 368. Иҷро накардани фармон

1) Аз ҷониби зердаст иҷро накардани фармони мутобиқи тартиби муқарраршуда додаи сардор, ки ба манфиати хизмат зарари ҷиддӣ расонидааст, ба истиснои ҳолатҳои иҷро накардани фармони баръало ҷиноятӣ (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35),

бо маҳдуд кардан дар хизмати ҳарбӣ ба мӯҳлати то ду сол ё бо нигоҳ доштан дар қисмҳои ҳарбии интизомӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35).

2) Ҳамин кирдор, ки дар вазъияти ҷангӣ ё дар замони ҷанг содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35).

Моддаи 369. Муқобилият ба сардор ё маҷбур кардани ӯ ба вайрон кардани вазифаҳои хизматӣ

1) Муқобилият нишон додан ба сардор ё ба шахси дигаре, ки иҷрои вазифаи сардор ба ӯҳдааш гузошта шудааст, ҳамчунин барои вайрон кардани ин вазифаҳо маҷбур сохтани ӯ, ки бо зӯроварӣ ё таҳдиди истифодаи он алоқаманд аст (**ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо маҳдуд кардан дар хизмати ҳарбӣ ба мӯҳлати то ду сол ё нигоҳ доштан дар қисмҳои ҳарбии интизомӣ ба мӯҳлати то ду сол ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) аз ҷониби гурӯҳи шахсон, гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ ё гурӯҳи муташаккил (**ҚҚТ аз 18.06.2008 № 386**);

б) бо истифодаи силоҳ техникаи ҷангӣ ё моддаҳои тарканда (**ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35, аз 13.06.2013 № 965**);

в) бо расонидани зарари вазнин ё миёна ба саломатӣ содир шудааст ва ё боиси дигар оқибатҳои вазнин гашта бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад.

3) Ҳамин кирдор, ки дар вазъияти ҷангӣ ё дар замони ҷанг содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз даҳ то понздаҳ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 370. Истифодаи зӯроварӣ дар ҳаққи сардор

1) Лату қўб ё истифодаи шакли дигари зӯроварӣ ба сардор вобаста ба иҷрои вазифаҳои хизмати ҳарбии ӯ ё ҳангоми иҷрои ин вазифаҳо,

бо маҳдуд кардан дар хизмати ҳарбӣ ба мӯҳлати то ду сол ё нигоҳ доштан дар қисмҳои ҳарбии интизомӣ ба мӯҳлати то ду сол ва ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Ҳамин ҳаракат, агар (**ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35**):

а) аз ҷониби гурӯҳи шахсон, гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ ё гурӯҳи муташаккил (**ҚҚТ аз 18.06.2008 № 386**);

б) бо истифодаи силоҳ (**ҚҚТ аз 13.06.2013 № 965**);

в) бо расонидани зарари вазнин ё миёна ба саломатӣ содир шудааст ва ё боиси дигар оқибатҳои вазнин гардидааст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад.

3) Ҳаракатҳои пешбиниамудай қисмҳои якум ё дуҷуми ҳамин модда, ки дар вазъияти ҷангӣ ё дар замони ҷанг содир шудаанд (**ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз даҳ то понздаҳ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 371. Таҳдид ба сардор

1) Таҳдиди қуштан, расонидани зарар ба саломатӣ ё таҳдиди лату қўби сардор дар ҳолати мавҷудияти асосҳои кофӣ, барои амалӣ шудани ин таҳдид бинобар вазифаҳои хизмати ҳарбию иҷро кардани вай (**ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо нигоҳ доштан дар қисмҳои ҳарбии интизомӣ ба мӯҳлати то ду сол ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (**ҚҚТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Ҳамин кирдор, агар дар вазъияти ҷангӣ ё дар замони ҷанг содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 372. Таҳқири хизматчиҳои ҳарбӣ

1) Аз ҷониби хизматчиҳои ҳарбӣ таҳқир намудани хизматчиҳои ҳарбии дигар ҳангоми иҷрои вазифа ва ё вобаста ба иҷрои вазифаҳои хизмати ҳарбӣ,

бо маҳдуд кардан дар хизмати ҳарбӣ ба мӯҳлати то шаш моҳ ё нигоҳ доштан дар қисмҳои ҳарбии интизомӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Сардорро таҳқир кардани зердаст, ҳамчунин таҳқири зердаст аз ҷониби сардор ҳангоми иҷрои вазифа ё вобаста ба иҷрои вазифаи хизмати ҳарбӣ (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо маҳдуд кардани хизмати ҳарбӣ ба мӯҳлати то як сол ё нигоҳ доштан дар қисмҳои ҳарбии интизомӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 373. Вайрон кардани қоидаҳои оинномавии муносибатҳои байниҳамдигарии хизматчиёни ҳарбӣ дар ҳолати набудани тобеияти хизматӣ дар байни онҳо

1) Вайрон кардани қоидаҳои оинномавии муносибатҳои байниҳамдигарии хизматчиёни ҳарбӣ, дар ҳолати набудани тобеияти хизматӣ дар байни онҳо, ки дар таҳқири мунтазам, паст задани шаъну эътибор, шиканҷа, расонидани зарари сабук ба саломатӣ, ки боиси бад шудани саломатӣ гардидааст ё дар ғайриқонунӣ маҳрум кардан аз озодӣ зоҳир мегардад,

бо нигоҳ доштан дар қисми ҳарбии интизомӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Ҳамин кирдор, агар:

а) такроран;

б) нисбати ду ва зиёда шахсон (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

в) аз ҷониби гурӯҳи шахсон, гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ ё гурӯҳи муташаккил (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

г) бо истифодаи силоҳ (**ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965**);

д) бо расонидани зарари вазнин ё миёна ба саломатӣ содир шудааст ё боиси дигар оқибатҳои вазнин гардидааст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 374. Худсарона тарк кардани қисми ҳарбӣ ё маҳалли хизмат

1) Худсарона тарк кардани қисми ҳарбӣ ё маҳалли хизмат, ҳамчунин бидуни сабабҳои узрнок сари вақт барнагаштан ба хизмат пас аз рухсатӣ аз қисми ҳарбӣ, рухсати меҳнатӣ, ҳангоми таъин кардан ё гузаронидан ба дигар ҷой ба хизмат, ё ба дигар хизмат гузаронидан, ё аз сафари хизматӣ барнагаштан, ё аз муассисаҳои таъбиқоти, ки зиёда аз се шабонарӯз, вале на зиёда аз даҳ шабонарӯзро дар бар мегирад аз ҷониби хизматчиёни ҳарбие, ки тибқи даъват хизмат мекунад, инчунин саркашӣ кардан аз хизмат ба ҳамин мӯҳлат бо роҳи пешкаш намудани ҳуҷҷатҳои қалбақӣ ё шаклҳои дигари фиреб (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо нигоҳ доштан дар қисмҳои ҳарбии интизомӣ ба мӯҳлати то як сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Ҳамин кирдор, агар аз ҷониби хизматчиёни ҳарбӣ, ки дар қисми ҳарбии интизомӣ мӯҳлати ҷазоро адо мекунад, содир шуда бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад.

3) Худсарона тарк кардани қисми ҳарбӣ ё ҷои хизмат аз ҷониби хизматчиёни хизмати ҳатмии ҳарбӣ, шахси ҳайати афсарӣ, прапорщик, ё хизматчӣ, ки бо тартиби ихтиёрӣ хизмат мекунад, инчунин барнагаштан ба хизмати ҳарбӣ дар вақти муайяншуда бе сабабҳои узрнок, зиёда аз даҳ шабонарӯз, вале на бештар аз як моҳ инчунин саркашӣ кардан аз хизмати ҳарбӣ ба ҳамин мӯҳлат бо роҳи пешкаш намудани ҳуҷҷатҳои қалбақӣ ё шаклҳои дигари фиреб (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо маҳдуд кардан дар хизмати ҳарбӣ ба мӯҳлати то ду сол ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

4) Худсарона тарк кардани қисми ҳарбӣ ё маҳали хизмат, ё бе сабабҳои узрнок сари вақт барнагаштан ба маҳали хизмат зиёда аз даҳ шабонарӯз, инчунин саркашӣ кардан аз хизмат бо мӯҳлати

зикргардида бо роҳи пешниҳод намудани ҳуҷҷатҳои қалбаки ё шаклҳои дигари фиреб, аз ҷониби хизматчиҳои ҳарбие, ки дар қисми ҳарбии интизомӣ мӯҳлати ҷазоро адо менамояд, содир шуда бошад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то чор сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 12.05.2001 № 12**).

5) Худсарона тарк кардани қисми ҳарбӣ ё маҳали хизмат, инчунин бе сабабҳои узрнок барнагаштан ба маҳали хизмат зиёда аз як моҳ аз ҷониби шахсони дар қисмҳои якум ва сеюми ҳамин модда зикргардида,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 12.05.2001 № 12, аз 17.05.2004 № 35**).

6) Кирдорҳои дар ҳамин модда пешбинишуда, ки дар вазъияти ҷанг ё замони ҷанг, сарфи назар аз давомнокии он содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 12.05.2001 № 12**).

Эзоҳ: Хизматчиҳои ҳарбии кирдори дар қисми якум, дуюм, сеюм, чорум ва панҷуми моддаи мазкур пешбинишударо бори аввал содир карда, агар худсарона тарк кардани қисми ҳарбӣ бо сабаби пеш омадани шароитҳои вазнин содир шуда бошад, метавонад аз ҷавобгарии ҷиноятӣ озод карда шавад (**ҚҶТ аз 12.05.2001 № 12**).

Моддаи 375. Фирор

1) Фирор, яъне худсарона аз қисми ҳарбӣ ё аз ҷои хизмат баромада рафтани хизматчиҳои ҳарбии дар асоси даъват адои хизмат кардаистода бо мақсади саркашӣ аз адои хизмати ҳарбӣ, инчунин бо ҳамин мақсад барнагаштан дар вақти муайяншуда,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

2) Ҳамин кирдор агар аз ҷониби шахси ҳайати афсарӣ, прапорщик, ё хизматчиҳои ҳарбие, ки бо тартиби ихтиёрӣ адои хизмат мекунад содир шуда бошад (**ҚҶТ аз 26.12.2005 № 125**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то ҳафт сол ҷазо дода мешавад.

3) Фирор бо силоҳе, ки дар ҷои хизмат бовар карда супурда шудааст, инчунин фирор аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ ё гурӯҳи муташаққил содир шуда бошад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 965**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад.

4) Фироре, ки дар вазъияти ҷангӣ ё замони ҷанг содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Эзоҳ: Хизматчиҳои ҳарбие, ки мутобиқи кирдорҳои пешбинишудаи қисми якуми ҳамин модда бори аввал фирор кардааст, агар ихтиёран дар мӯҳлати се рӯз омада ба гуноҳаш иқрор шавад ва ё фирор аз сабаби ба миён омадани шароитҳои вазнин содир шуда бошад, метавонад аз ҷавобгарии ҷиноятӣ озод карда шавад (**ҚҶТ аз 10.12.1999 № 877**).

Моддаи 376. Саркашӣ аз иҷрои вазифаҳои хизмати ҳарбӣ бо роҳи узвмаибкунӣ ё усули дигар

1) Саркашии хизматчиҳои ҳарбӣ аз иҷрои вазифаҳои хизмати ҳарбӣ бо роҳи расонидани зарар ба худ (узвмаибкунӣ), ё саркашӣ бо роҳи бемории сохта ва ё фиреби дигар (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо маҳдуд кардан дар хизмати ҳарбӣ ба мӯҳлати то ду сол, нигоҳ доштан дар қисмҳои ҳарбии интизомӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба ҳамин мӯҳлат ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Ҳамин кирдор, ки бо мақсади тамоман озод шудан аз иҷрои вазифаҳои хизмати ҳарбӣ содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 10.12.1999 № 877, аз 17.05.2004 № 35**).

3) Ҳамин кирдор, ки дар вазъияти ҷанг ё дар замони ҷангӣ содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 10.12.1999 № 877**).

Моддаи 377. Вайронкунии қоидаҳои баҷоовариши навбатдории ҷангӣ

1) Вайронкунии қоидаҳои баҷоовариши навбатдории ҷангӣ (хизмати ҷангӣ) оид ба сари вақт ошкор намудан ва зада гардонидани ҳуҷуми ногаҳонӣ ба Ҷумҳурии Тоҷикистон ё оид ба таъмини амнияти он, агар ин кирдор ба манфиатҳои амнияти давлат зарар расонидааст ё метавонист зарар расонад,

бо маҳдуд кардан дар хизмати ҷарбӣ ба мӯҳлати то ду сол ё нигоҳ доштан дар қисмҳои ҷарбии интизомӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Ҳамин кирдор, ки боиси оқибатҳои вазнин гардидааст ё дар вазъияти ҷангӣ ё замони ҷанг содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз даҳ то понздаҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 10.12.1999 № 877**).

3) Вайрон кардани қоидаҳои ба ҷо овардани навбатдории ҷангӣ (хизмати ҷангӣ) дар натиҷаи муносибати бепарвоёна ё беинсофона ба хизмат, ки боиси оқибатҳои вазнин гардидааст,

бо маҳдуд кардани дар хизмати ҷарбӣ ба мӯҳлати то ду сол, ё нигоҳ доштан дар қисмҳои ҷарбии интизомӣ ба мӯҳлати то ду сол, ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 378. Вайронкунии қоидаҳои ба ҷо овардани хизмати сарҳадӣ

1) Вайронкунии қоидаҳои ба ҷо овардани хизмати сарҳадӣ, аз ҷониби шахси дар хизмати наряди сарҳадӣ буда ё иҷрокунандаи дигар вазифаҳои хизмати сарҳадӣ, агар ин кирдор ба манфиатҳои амнияти давлат зарар расонидааст ё метавонист зарар оварад,

бо маҳдуд кардан дар хизмати ҷарбӣ ба мӯҳлати то ду сол ё нигоҳ доштан дар қисмҳои ҷарбии интизомӣ ба мӯҳлати то ду сол ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Ҳамин кирдор, ки боиси рӯй додани оқибатҳои вазнин гардидааст ё дар вазъияти ҷангӣ ё замони ҷанг содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад.

3) Вайронкунии қоидаҳои ба ҷо овардани хизмати сарҳадӣ дар натиҷаи муносибати бепарвоёна ё беинсофона ба онҳо, ки сабаби оқибатҳои вазнин шудааст,

бо маҳдуд кардан дар хизмати ҷарбӣ ба мӯҳлати то ду сол ё нигоҳ доштан дар қисмҳои ҷарбии интизомӣ ба мӯҳлати то ду сол ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 379. Вайронкунии қоидаҳои оинномавии хизмати қаровулӣ

1) Вайронкунии қоидаҳои оинномавии хизмати қаровулӣ (посбонӣ) аз ҷониби шахси ба ҳайати қаровулӣ (посбонӣ) дахилшуда, агар ин кирдор боиси ба объектҳои аз ҷониби қаровул (посбон) муҳофизатшаванда расонидани зарар гардидааст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо маҳдуд кардан дар хизмати ҷарбӣ ба мӯҳлати то ду сол, ё бо нигоҳ доштан дар қисмҳои ҷарбии интизомӣ ба мӯҳлати то ду сол, ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Ҳамин кирдор, ки боиси рӯй додани оқибатҳои вазнин гардидааст ё дар вазъияти ҷангӣ ё замони ҷанг содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад.

3) Вайронкунии хизмати оинномавии қаровулӣ (посбонӣ), дар натиҷаи муносибати бепарвоёна ё беинсофона ба онҳо, ки боиси оқибатҳои вазнин гардида бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 380. Вайронкунии қоидаҳои оинномавии ба ҷо овардани хизмати дохилӣ ва гардиши посбонон дар гарнизон

Вайронкунии қоидаҳои оинномавии хизмати дохилӣ аз ҷониби шахси ба ҳайати наряди шабонарӯза дохилбуда, ҳамчунин вайронкунии қоидаҳои оинномавии гардиши посбон дар гарнизон аз ҷониби шахси ба ҳайати наряди посбонон дохил буда, агар ин кирдор боиси оқибатҳои вазнин гардида бошад,

бо маҳдуд кардан дар хизмати ҳарбӣ ба мӯҳлати то ду сол ё бо нигоҳ доштан дар қисмҳои ҳарбии интизомӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35).

Моддаи 381. Вайронкунии қоидаҳои ба ҷо овардани хизмат оид ба ҳифзи тартиботи ҷамъиятӣ ва таъмини амнияти ҷамъиятӣ

1) Вайронкунии қоидаҳои ба ҷо овардани хизмат оид ба ҳифзи тартиботи ҷамъиятӣ ё таъмини амнияти ҷамъиятӣ, агар ин кирдор ба ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии шаҳрвандон зарар расонида бошад,

бо маҳдуд кардан дар хизмати ҳарбӣ ба мӯҳлати то ду сол, ё нигоҳ доштан дар қисмҳои ҳарбии интизомӣ ба мӯҳлати то ду сол ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35).

2) Ҳамин кирдор, ки боиси оқибатҳои вазнин гардидааст,
бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

**Моддаи 382. Ихтиёран додани силоҳи оташфишон, лавозимоти ҷангӣ, моддаҳои тарканда, воситаҳои таркиш ва техникаи ҷангӣ аз ҷониби хизматчиҳои ҳарбӣ
(ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965)**

Ихтиёран ба шахси дигар додани силоҳи оташфишон, лавозимоти ҷангӣ, моддаҳои тарканда, воситаҳои таркиш ё техникаи ҷангӣ аз ҷониби хизматчиҳои ҳарбӣ, ки ба ӯ ин чизҳо барои истифодаи хизматӣ бовар карда супурда шудааст ва агар он боиси оқибатҳои вазнин гардида бошад (ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то ҳафт сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 383. Воситаҳои бурдани ҷангро ба душман таслим намудан ё он воситаҳоро партофта рафтан

Қувваҳои ҳарбии ба ӯ бовар карда супоридашударо ба душман таслим намудани сардор, инчунин бе зарурияти вазъияти ҷанг истеҳком, техникаи ҷангӣ ё дигар воситаҳои бурдани ҷангро ба ихтиёри душман партофта рафтани сардор, ки вай ин ҳаракатҳоро бе мақсади ба душман ерӣ расондан содир карда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз даҳ то понздаҳ сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 10.12.1999 № 877).

**Моддаи 384. Худсарона баромада рафтан аз майдони ҷанг ё саркашӣ кардан аз кор фармудани силоҳ
(ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965)**

Дар вақти ҷанг худсарона баромада рафтан аз майдони ҷанг ё ки дар вақти ҷанг саркашӣ кардан аз қор фармудани силоҳ (ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 385. Бо ихтиёри худ таслим шудан ба асирӣ

Аз сабаби тарсончаки ё бечуръатӣ бо ихтиёри худ таслим шудан ба асирӣ,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 386. Несту нобуд ё вайрон кардани молу мулки ҳарбӣ

(ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386)

1) Несту нобуд ё вайрон кардани силоҳ, лавозимоти ҷангӣ ё предметҳои техникаи ҳарбӣ дар натиҷаи беэҳтиётӣ, ки боиси оқибатҳои вазнин гардида бошад (ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965),

бо ҷарима ба андозаи то панҷсад нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо маҳдуд кардан дар хизмати ҳарбӣ ба мӯҳлати то ду сол ё нигоҳ доштан дар қисмҳои ҳарбии интизомӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422).

2) Қасдан несту нобуд ё вайрон кардани силоҳ, лавозимоти ҷангӣ ё предметҳои техникаи ҳарбӣ (ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965),

бо ҷарима ба андозаи аз як ҳазору панҷсад то ду ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо маҳдуд кардан дар хизмати ҳарбӣ ба мӯҳлати то ду сол, ё нигоҳ доштан дар қисмҳои ҳарбии интизомӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422).

3) Кирдорҳои дар қисми дуҷуми ҳамин модда пешбинишуда, ки боиси оқибатҳои вазнин гардида бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

4) Кирдорҳои дар қисми дуҷуми ҳамин модда, ки дар вазъияти ҷангӣ ё замони ҷанг содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз даҳ то понздаҳ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 387. Вайронкунии қоидаҳои муносибат бо силоҳ ва бо предметҳое, ки барои атрофиён хавфи зиёд дорад

(ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965)

1) Вайронкунии қоидаҳои муносибат бо силоҳ, лавозимоти ҷангӣ, маводи радиоактивӣ, моддаҳои тарканда ё дигар маводу асбобу анҷоме, ки барои атрофиён хавфи зиёд дорад, агар он аз беэҳтиётӣ боиси расидани зарари вазнин ё миёна ба саломатии ҷабрдида, нобуд шудани техникаи ҳарбӣ ё ба дигар оқибатҳои вазнин оварда расонида бошад (ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965),

бо нигоҳ доштан дар қисмҳои ҳарбии интизомӣ ба мӯҳлати то ду сол, ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то се сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35).

2) Ҳамин кирдор, ки аз беэҳтиётӣ боиси марги ҷабрдида гардидааст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

3) Кирдори дар қисми якуми ҳамин модда пешбинишуда, ки аз беэҳтиётӣ боиси марги ду ё зиёда ҷабрдидагон гашта бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35).

Моддаи 388. Барбод додан ё гум кардани молу мулки ҳарбӣ

(ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386)

1) Барбод додан, яъне аз ҷониби хизматчиӣ ҳарбӣ фуруҳтан, ба истифода додан, ба шахси дигар ё ба гарав мондани сарулибос ё асбобу анҷомҳои ҳарбие, ки ба ӯ барои истифодабарии шахсӣ дода шудаанд, инчунин дар натиҷаи вайрон кардани қоидаҳои сариштакунӣ гум ё вайрон кардани чизҳои мазкур,

бо ҷарима ба андозаи дусаду панҷоҳ то сесаду шасту панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо нигоҳ доштан дар қисмҳои ҳарбии интизомӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617**).

2) Вайронкунии қоидаҳои нигоҳдории симлоҳ, лавозимоти ҷангӣ ё предметҳои техникаи ҷангӣ, ки барои истифодаи хизматӣ бовар карда супорида шудааст, агар ин сабаби гум шудани онҳо гардида бошад (**ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965**),

бо ҷарима ба андозаи аз дусаду панҷоҳ то сесаду шасту панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё бо маҳдуд кардан дар хизмати ҳарбӣ ба мӯҳлати то ду сол, ё нигоҳ доштан дар қисмҳои ҳарбии интизомӣ ба мӯҳлати то ду сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 6.10.2008 № 422, аз 21.07.2010 № 617**).

3) Кирдорҳои дар ҳамин модда пешбинӣ шуда, ки дар вазъияти ҷангӣ ё замони ҷанг содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 389. Вайронкунии қоидаҳои ронандагӣ ё истифодабарии мошинҳо

1) Вайронкунии қоидаҳои ронандагӣ ё истифодабарии мошинҳои ҷангӣ, махсус ё дигар нақлиёте, ки аз беэҳтиётӣ боиси ба саломатии ҷабрдида расонидани зарари вазнин ё миёна гашта бошад,

бо нигоҳ доштан дар қисмҳои ҳарбии интизомӣ ба мӯҳлати то ду сол, ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то ду сол, бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Ҳамин кирдор, ки аз беэҳтиётӣ боиси марги инсон гашта бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад.

3) Кирдори дар банди якуми ҳамин модда пешбинишуда, ки аз беэҳтиётӣ боиси марги ду ва зиёда ҷабрдидагон гашта бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз чор то даҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати панҷ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 390. Вайронкунии қоидаҳои парвоз ё тайёрий ба он

Вайронкунии қоидаҳои парвоз ё ин ки тайёрий ба он, инчунин вайронкунии қоидаҳои истифодабарии аппаратҳои парвозкунанда, ки аз беэҳтиётӣ боиси марги инсон ё дигар оқибатҳои вазнин гардида бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 391. Сӯиистеъмоли ҳокимият ё мақоми хизматӣ, аз ҳадди ваколатҳои мансабӣ ва хизматӣ баромадан ё бефаъолияти ҳокимият

1) Сӯиистеъмоли ҳокимият ё мақоми хизматӣ, аз ҳадди ваколатҳои мансабӣ ё хизматӣ баромадан, инчунин бефаъолияти ҳокимият аз ҷониби сардор ё дигар шахси мансабдор, ки ба Қувваҳои Мусаллаҳ, ҳуқуқ ё манфиатҳои қонуни ҳифзшаванда хизматчиёни ҳарбӣ ё дигар шахрвандон зарари ҷиддӣ расонида бошад,

бо ҷарима ба андозаи аз дусаду панҷоҳ то нӯҳсаду дувоздаҳ нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳдуд кардан дар хизмати ҳарбӣ ба мӯҳлати то ду сол ё бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то се сол ё бидуни он ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 21.07.2010 № 617**).

2) Ҳамин кирдорҳо, агар боиси расонидани зарари миёна ё вазнин ба саломати инсон гардида бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то ҳашт сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

3) Ҳамин кирдорҳо, агар:

а) аз беэҳтиётӣ сабаби марги инсон;

б) боиси дигар оқибатҳои вазнин гашта бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳашт то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

4) Кирдорҳои дар ҳамин модда пешбинишуда, ки дар вазъияти ҷангӣ ё замони ҷанг содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз дувоздаҳ то понздаҳ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 392. Муносибати хунукназарона ба хизмат

1) Иҷро накардан ё иҷрои номатлуби вазифаҳои хизмати худ аз ҷониби сардор ё дигар шахси мансабдор дар натиҷаи муносибатҳои беэҳтиётона ё беинсофона ба онҳо, ки боиси расондани зарар ба миқдори калон ё дигар оқибатҳои вазнин гардида бошад,

бо маҳдуд кардан дар хизмати ҳарбӣ ба мӯҳлати то ду сол ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 10.12.1999 № 877, аз 17.05.2004 № 35**).

2) Ҳамин кирдор, агар дар вазъияти ҷангӣ ё дар замони ҷанг содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 393. Тасарруфи силоҳи оташфишон, лавозимоти ҷангӣ ва техникаи ҷангӣ (**ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965**)

1) Тасарруфи силоҳи оташфишон, лавозимоти ҷангӣ, техникаи ҷангӣ, моддаҳои тарканда ё дигар молу мулкҳои ҷангӣ, ки дар анборҳои ҳарбӣ ё дигар анборҳо, дар истифодаи хизматӣ ё дар дасти дигар хизматчиён маҳфузанд (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 965**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз се то ҳафт сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).

2) Тасарруфе, ки:

а) такроран;

б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**);

в) бо истифодаи зӯроварӣ, ки ба ҳаёт ва саломатӣ хавфнок нест ё бо таҳдиди истифодаи чунин зӯроварӣ содир гардидааст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

г) ба миқдори калон ё боиси оқибатҳои вазнин гардидааст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳафт то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

3) Тасарруфе, ки:

а) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил;

б) ба миқдори махсусан калон;

в) бо истифодаи зӯровариҳои ба ҳаёт ва саломатӣ хавфнок ё бо таҳдиди истифодаи чунин зӯроварӣ содир гардидааст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз дувоздаҳ то бист сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

Моддаи 394. Хориҷ карда шуд

(**ҚҶТ аз 2.12.2002 № 64**)

ФАСЛИ XV. ҶИНОЯТҲО БА МУҚОБИЛИ СУЛҲУ АМНИЯТИ ИНСОНИЯТ
БОБИ 34. ҶИНОЯТҲО БА МУҚОБИЛИ СУЛҲУ АМНИЯТИ ИНСОНИЯТ

Моддаи 395. Ҷанги таҷовузкорона

- 1) Ба нақша гирифтани ё тайёр кардани ҷанги таҷовузкорона, бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз дуvozдаҳ то понздаҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).
- 2) Оғоз ё пешбурди ҷанги таҷовузкорона, бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз понздаҳ то бист сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 1.08.2003 № 45, аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

Моддаи 396. Даъвати оммавӣ барои сар кардани ҷанги таҷовузкорона

- 1) Даъвати оммавӣ барои сар кардани ҷанги таҷовузкорона (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**), бо ҷарима ба андозаи аз панҷсад то як ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ё маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 6.10.2008 № 422**).
 - 2) Ҳамин кирдор, ки бо истифода аз воситаҳои ахбори омма ё шабакаи интернет ё аз ҷониби шахсони ишғолкунандаи мансабҳои давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон содир шудааст (**ҚҶТ аз 30.07.2007 № 301, аз 18.06.2008 № 386, аз 6.10.2008 № 422**), бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол бо маҳрум кардан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба мӯҳлати то панҷ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**).
- Эзоҳ: Рӯйхати шахсоне, ки мансабҳои давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистонро ишғол мекунанд, бо қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**).

Моддаи 397. Муомилоти ғайриқонунӣ ва маблағгузории паҳнкунии силоҳи қатли ом
(**ҚҶТ аз 17.05.2018 № 1515**)

- 1) Ғайриқонунӣ сохтан, истеҳсол кардан ё соҳиб шудан, нигоҳ доштан, интиқол, ирсол ва ё ба соҳибияти каси дигар додани силоҳи зарравӣ (ядрой), нейтронӣ, химиявӣ, биологӣ (бактериологӣ), иқлимӣ, инчунин, намуди дигари силоҳи қатли оми бо шартномаҳои байналмилалӣ манъшуда, ҳамчунин, ба ҳар давлати дорои силоҳи зарравӣ набуда додани маводи ибтидоӣ ё махсуси таҷзияшаванда ё технологияе, ки баръало метавонад барои бунёди силоҳи қатли ом истифода гардад ва ё ба ягон шахс додани намудҳои дигари силоҳи қатли ом ё қисматҳои зарурии истеҳсоли он, ки бо шартномаҳои байналмилалӣ манъ гардидаанд, бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба муҳлати аз дуvozдаҳ то бист сол ҷазо дода мешавад.
- 2) Бевосита ё бавосита пешниҳод намудан ё ҷамъ овардани воситаҳо бо мақсади пурра ё қисман истифодаи онҳо ё бо дарки он ки ин воситаҳо барои ғайриқонунӣ сохтан, истеҳсол кардан, соҳиб шудан, нигоҳ доштан, интиқол, ирсол ва ё ба соҳибияти каси дигар додани силоҳи зарравӣ (ядрой), нейтронӣ, химиявӣ, биологӣ (бактериологӣ), иқлимӣ, инчунин, намуди дигари силоҳи қатли оми бо шартномаҳои байналмилалӣ манъшуда, ҳамчунин, ба ҳар давлати дорои силоҳи зарравӣ набуда додани маводи ибтидоӣ ё махсуси таҷзияшаванда ё технологияе, ки баръало метавонад барои бунёди силоҳи қатли ом истифода гардад ва ё ба ягон шахс додани намудҳои дигари силоҳи қатли ом ё қисматҳои зарурии истеҳсоли он, ки бо шартномаҳои байналмилалӣ манъ гардидаанд, истифода мегарданд, бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба муҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад.
- 3) Кирдорҳои, ки дар қисми дуҷуми ҳамин модда пешбинӣ гардидаанд, агар:
 - а) тақроран;
 - б) аз ҷониби гурӯҳи шахсон ё гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ;
 - в) аз ҷониби шахс бо истифода аз мақоми хизматӣ;

г) бо истифодаи қонунигардони (расмикунонии) даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда содир шуда бошанд,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба муҳлати аз даҳ то понздаҳ сол ҷазо дода мешаванд.

4) Кирдорҳое, ки дар қисмҳои дуҷум ва сеҷуми ҳамин модда пешбинӣ гардидаанд, агар:

а) аз ҷониби гурӯҳи муташаккил, иттиҳоди ҷиноятӣ (ташкilotи ҷиноятӣ);

б) дар ҳолати ретсидиви махсусан хавфнок содир шуда бошанд,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба муҳлати аз понздаҳ то бист сол ҷазо дода мешаванд.

Эзоҳ: Зери мафҳуми "воситаҳо" дар моддаи мазкур ҳар навъ дороиҳои ламсшаванда ё ламснашаванда, манқул ё ғайриманқул, новобаста аз тарзи ба даст овардани онҳо, ҳаҷминин, ҳуҷҷатҳои ҳуқуқӣ ё санадҳо дар ҳар шакл, аз он ҷумла электронӣ ва рақамӣ, ки ҳуқуқ ба ҷунин дороиҳо ва ё иштирок дар онҳоро тасдиқ менамоянд, инчунин, кредитҳои бонкӣ, чекҳои сафарӣ ва бонкӣ, интиқолати почтавӣ, саҳмияҳо, коғазҳои қиматнок, вомбаргҳо, векселҳо, аккредитивҳо ва ғайраҳо фаҳмида мешаванд (**ҚҶТ аз 17.05.2018 № 1515**).

Моддаи 398. Генотсид

Кирдорҳое, ки ба пурра ё қисман маҳв сохтани гурӯҳи миллий, этникӣ, наҷодӣ ё динӣ бо роҳи пурра ё қисман қир кардани онҳо, зӯроварона монеъ шудан ба таваллуди кӯдак равона гардидаанд, ё аз як гурӯҳи одамон ба дигаре додани кӯдакон, расонидани зарари вазнин ба саломатии онҳо ё фароҳам овардани ҷунин шароити зиндагӣ, ки ба нобудкунии ҷисмонии аъзои ин гурӯҳ нигаронида шудаанд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба муҳлати аз понздаҳ то бисту панҷ сол ё ҷазои қатл ё якумра аз озодӣ маҳрум сохтан ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 15.07.2004 № 46, аз 1.03.2005 № 86**).

Моддаи 399. Биотсид

Истифодаи силоҳи зарравӣ, нейтронӣ, химиявӣ, биологӣ (бактериологӣ), иқлимӣ ё силоҳи дигари қатли ом бо мақсади нобуд кардани мардум ва муҳити зист (**ҚҶТ аз 13.06.2013 № 965**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба муҳлати аз понздаҳ то бисту панҷ сол ё ҷазои қатл ё якумра аз озодӣ маҳрум сохтан ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 15.07.2004 № 46, аз 1.03.2005 № 86**).

Моддаи 400. Экотсид

Маҳви оммавии олами наботот ё ҳайвонот, заҳролудкунии атмосфера ё захираҳои об, инчунин анҷоми кирдорҳои дигаре, ки фалокати экологиро ба вуҷуд оварда метавонанд (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба муҳлати аз понздаҳ то бист сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 401. Зархаридӣ

1) Ҷалб, таълим, маблағгузорӣ ё таъминоти дигари моддии зархаридон, инчунин истифодаи онҳо дар задухӯрди мусаллаҳона ё амалиёти ҷангӣ,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба муҳлати аз панҷ то дувоздаҳ сол ҷазо дода мешавад.

2) Ҳамин кирдоре, ки шахс бо истифода аз мақоми хизматӣ ё нисбати ноболиғ содир намудааст,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба муҳлати аз ҳафт то понздаҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 966**).

3) Иштироки зархарид дар задухӯрди мусаллаҳона ё амалиёти ҷангӣ,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба муҳлати аз дувоздаҳ то бист сол ҷазо дода мешавад.

Эзоҳ: Шахсе зархарид эътироф карда мешавад, ки махсус ҷалб гардида, бо мақсади гирифтани подоши моддӣ амал мекунад, шаҳрванди давлате намебошад, ки дар задухӯрдҳои мусаллаҳона ё амалиёти ҷангӣ иштирок мекунад, дар ҳудуди он сукувати доимӣ надорад, ба ҳайати шахсии қувваҳои мусаллаҳи давлате, ки дар ҳолати ҷанг қарор дорад, шомил намебошад ва барои иҷрои вазифаҳои расмӣ

дар ҳайати қувваҳои мусаллаҳ аз ҷониби давлати дигар фиристода нашудааст (**Конуни ЧТ аз 17.05.2004 № 35**).

Моддаи 401(1). Ҷалб ва иштироки ғайриқонунии шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон ва шахсони бешаҳрванд дар воҳиди мусаллаҳ, задухӯрди мусаллаҳона ё амалиёти ҷангӣ дар ҳудуди дигар давлатҳо
(**ҚЧТ аз 26.07.2014 № 1088, аз 2.01.2018 № 1472**)

Ҷалби ғайриқонунии шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон ва шахсони бешаҳрванди доимо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон истиқоматкунанда барои иштирок дар воҳиди мусаллаҳ, задухӯрди мусаллаҳона ё амалиёти ҷангӣ дар ҳудуди дигар давлатҳо, инчунин иштироки ғайриқонунии шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон ва шахсони бешаҳрванди доимо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон истиқоматкунанда дар воҳиди мусаллаҳ, задухӯрди мусаллаҳона ё амалиёти ҷангӣ дар ҳудуди дигар давлатҳо, -

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз дувоздаҳ то бист сол ҷазо дода мешавад (**ҚЧТ аз 26.07.2014 № 1088**).

- "Эзоҳ: Шахсе, ки ихтиёрӣ аз иштироки ғайриқонунӣ дар воҳиди мусаллаҳ, задухӯрди мусаллаҳона ё амалиёти ҷангӣ дар ҳудуди дигар давлатҳо то қатъ гардидани фаъолияти воҳиди мусаллаҳ, анҷом ёфтани задухӯрди мусаллаҳона ё амалиёти ҷангӣ даст мекашад, агар дар кирдори ӯ аломатҳои таркиби ҷинояти дигар мавҷуд набоянд, аз ҷавобгарии ҷиноятӣ озод карда мешавад (**ҚЧТ аз 18.03.2015 № 1176**).

Моддаи 402. Ҳамла ба шахсон ва муассисаҳои таҳти ҳимояи байналмилалӣ қарордошта
(**ҚЧТ аз 18.06.2008 № 386, аз 23.05.2016 № 1330**)

1) Ҳамлаи қасдона ба намояндаи давлати хориҷӣ ё корманди ташкилоти байналмилалӣ таҳти ҳимояи байналмилалӣ қарордошта ё аъзои оилаи бо ӯ истиқоматкунанда, инчунин ба биноҳои хизматӣ ё истиқоматӣ ё воситаи нақлиёти шахсоне, ки таҳти ҳимояи байналмилалӣ қарор доранд, агар ин ҳаракатҳо бинобар мақоми расмӣ онҳо ё бо мақсади барангехтани ҷанг ё мураккаб сохтани муносибатҳои байналмилалӣ содир шуда бошанд,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад (**ҚЧТ аз 18.06.2008 № 386**).

2) Таҳдиди бо ҳамлаи дар қисми якуми ҳамин модда пешбинигардида,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ду то панҷ сол ҷазо дода мешавад.

3) Кирдори пешбиниамудай қисми якуми ҳамин модда, агар (**ҚЧТ аз 13.06.2013 № 965**):

а) бо ҳуҷуми мусаллаҳона;

б) аз тарафи гурӯҳи муташаккил содир шуда бошад;

в) боиси марги инсон ё дигар оқибатҳои вазнин гардида бошад,-

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз дувоздаҳ то бист сол ҷазо дода мешавад (**ҚЧТ аз 13.06.2013 № 965**).

Моддаи 403. Барқасдона вайрон кардани меъёрҳои байналмилалӣ ҳуқуқи башар, ки дар ҷараёни низои мусаллаҳона содир шудааст
(**ҚЧТ аз 23.05.2016 № 1330**)

1) Барқасдона вайрон кардани меъёрҳои байналмилалӣ ҳуқуқи башар, ки дар вақти низои мусаллаҳона байналхалқӣ ё дохилӣ содир шудааст, яъне ҳамла ба аҳолии мулкӣ ё шахсони алоҳидаи мулкӣ, ҳуҷуми дорои хусусияти интихобнагардида, ки ба манфиати аҳолии мулкӣ, ё иншооти мулкӣ даҳлат мекунад, ҳуҷум ба дастгоҳҳо ё иншооте, ки дорои нерӯи хавфнок мебошад, ҳуҷум ба шахсе, ки иштироки худро дар амалиёти ҷангӣ қатъ кардааст, ба манбаи ҳуҷум қарор додани маҳалли муҳофизатнашаванда ва минтақаҳои ғайринизомӣ гардонидашуда, аз байн бурдан ё осеб расонидан ба ёдгориҳои таърихӣ, асарҳои санъат ё маҳалҳои адои расму русуми динӣ, ки ёдгориҳои фарҳангӣ ё маънавия

халқҳо мебошад, аҳдшиканона истифода бурдани нишонаҳои фарқкунандаи Салиби Сурх ва Ҳилоли Аҳмар ва дигар нишонаҳои ғимоявӣ ва бонгҳое (ишоратҳое), ки мутобиқи ҳуқуқи байналхалқии башар эътироф шудааст, аз ҷониби давлати забткунанда аз як ҷо ба ҷои дигар интиқол додани қисми аҳолии мулкӣ ба ҳудуде, ки аз ҷониби он забт шудааст ё депортатсияи он ё интиқол додани як қисм ё тамоми аҳолии ҳудуди забтшуда дар доираи ҳамин минтақа ё берун аз ҳудуди он, беасос дароз кардани мӯҳлати репатриатсияи асирони ҷарбӣ ё шахсони мулкӣ, истифодаи амалияи апартеит ё дигар кирдорҳои ғайрибашардӯстона ё пастзананда, ки шаъни шахсиятро таҳқир мекунад ва ба дискриминатсияи наҷодӣ асос ёфта ва боиси марг гардидааст ё зарари назаррас ба ҳолати ҷисмонӣ ё рӯҳии ҳама гуна шахс зарари ҷиддӣ расонидааст ё зиёни калон ворид намудааст (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386, аз 23.05.2016 № 1330**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз даҳ то понздаҳ сол ҷазо дода мешавад.

2) Барқасдона вайрон кардани меъёрҳои ҳуқуқи байналхалқии башар, ки дар вақти муҳолифати мусаллаҳонаи байналмилалӣ ё дохилӣ содир шуда, ба муқобили шахсоне равона гардидааст, ки дар амалиёти ҷарбӣ иштирок намекунад ё дорои воситаи ғимоя намебошанд, инчунин ба муқобили захмиён, беморон, ҳамчунин ба муқобили ҳаёти шахсии табибон ва рӯҳониён, қисмҳои санитарӣ ё воситаи нақлиёти санитарӣ, муқобили асирони ҷарбӣ, шахсони мулкӣ, аҳолии мулкӣ, ки дар минтақаҳои забтшуда ё дар минтақаҳои амалиёти ҷарбӣ қарор доранд, ба муқобили гурезаҳо ва апатритҳо, ҳамчунин ба муқобили дигар шахсоне, ки ҳангоми амалиёти ҷарбӣ аз ғимоя истифода мебаранд ва он дар кирдорҳои зайл ифода ёфтааст (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 23.05.2016 № 1330**):

а) кину азоб додан ё муомилаи ғайриинсонӣ, ки таҷрибаҳои биологӣ ба одамон таъбиқ карда шударо дар бар мегирад;

б) расонидани азобу шиканҷаи вазнин ё амале, ки ба ҳолати ҷисмонӣ ва рӯҳӣ таҳдид мекунад;

в) маҷбур намудани асири ҷарбӣ ё пуштибонро ба хизмат ба қувваҳои мусаллаҳи рақиб (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35**);

г) маҳрум кардани асири ҷарбӣ ё шахси дигари пуштибонро аз ҳуқуқи муҳофизати судии беғараз ва мӯътадил;

д) депортатсия ё бадарғаи ғайриқонунӣ ё дастгир кардани шахсони таҳти пуштибон қароргиранда (**ҚҶТ аз 17.05.2004 № 35, аз 18.06.2008 № 386**);

е) гаравгонгирӣ;

ж) худсарона расонидани харобкориҳо ба миқёси калон ё аз худ кардани молу мулк, ки аз нуқтаи назари ҷарбӣ зарур нестанд (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ аз понздаҳ то бист сол ҷазо дода мешавад (**ҚҶТ аз 1.08.2003 № 45**).

Моддаи 404. Барқасдона вайрон кардани меъёрҳои ҳуқуқи байналмилалӣ башар, ки дар вақти муҳолифати мусаллаҳонаи байналмилалӣ ё дохилӣ бо таҳдид ба саломатӣ содир шудааст ё боиси осеби ҷисмонӣ гардидааст
(**ҚҶТ аз 23.05.2016 № 1330**)

Нисбати шахсоне, ки дар таҳти ҳокимияти тарафи муқобил қарор доранд, шахсони дастгиршуда ё бо ин ё он сабаб аз озодӣ маҳрум шуда, истифода бурдани ҳама гуна навъи амалиёти тиббӣ, ки мутобиқи вазъи саломатӣ шахсони зикргардида ба он зарурат надоранд ва он ба меъёрҳои умумиқабулгардидаи тиббӣ, ки ҳангоми ҳолатҳои аз ҷиҳати тиббӣ шабеҳ нисбат ба шахрвандони давлате, ки ҷунин амалро анҷом медиҳанд истифода бурда мешаванд, мувофиқ нестанд, аз ҷумла ҳатто бо розигии онҳо нисбат ба ҷунин шахсони истифода бурдани амале, ки боиси осеби ҷисмонӣ гардидааст, гузаронидани таҷрибаҳои тиббӣ ё илмӣ, амалиёт оид ба ҷудо карда гирифтани бофтаҳо ё узв барои ба дигар кас шинонидани онҳо (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 23.05.2016 № 1330**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мӯҳлати аз ҳафт то даҳ сол ҷазо дода мешавад.

Моддаи 405. Дигар қонуншиканиҳои меъёри байналмилалӣ ҳуқуқи башар (ҚҶТ аз 23.05.2016 № 1330)

Ҳангоми мавҷуд набудани аломатҳои ҷиноятҳои пешбиниамуддаи моддаҳои 403 ва 404 ҳамин Кодекс, толонгарӣ, яъне дар вазъияти ҷанг соҳиб шудан ба молу мулки шахсони ғавтида ё захмиён, ҳамчунин молу мулки шахрвандон, ки дар минтақаҳои амалиёти ҷарбӣ монанда шудаанд, истифодаи шахсони зикргардида барои ғимояи қўшуни худ ё иншоот аз амалиёти ҷарбӣ, дар амалиёти ҷарбӣ ё муҳолифати мусаллаҳона истифода бурдани восита ва маводе, ки тибқи шартномаҳои байналмилалӣ манъ шудаанд, истифодаи силоҳи қатли ом, ки мутобиқи шартномаи байналхалқӣ манъ шудааст (**ҚҶТ аз 18.06.2008 № 386, аз 13.06.2013 № 965, аз 23.05.2016 № 1330**),

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба мўҳлати аз даҳ то бист сол ҷазо дода мешавад.

(Ба ҳамин Кодекс бо ҚҶТ аз 17.05.04 с., № 35 замимаи № 1 илова шуд)

Замимаи № 1

НОМГҶҲ ВА МИҚДОРИ ВОСИТАҲОИ НАШЪАДОР, МОДДАҲОИ ПСИХОТРОПӢ ВА ПРЕКУРСОРҲОИ ДАР МУОМИЛОТИ ҒАЙРИ ҚОНУНӢ БУДА

Ҷадвали №1

	Номгӯи воситаҳои нашъадор ва моддаҳои психотропӣ	Миқдори начандон калон, «зиёда аз» - «то (ҳамчунин) »	Миқдори начандон калон, «зиёда аз» - «то (ҳамчунин) »	Миқдори калон «зиёда аз»- «то (ҳамчунин) »	Миқдори маҳсусан калон «зиёда аз»
1	2	3	4	5	6
1.	Бангдона (Каннабис)				
	Ниҳоли бангдона	5-10 ниҳол	10-50 ниҳол	50-500 ниҳол	500 ниҳол
	Бангдонаи нохушконда	500-1000 гр	1-5кг.	5кг. - 50 кг.	50 кг.
	Бангдонаи хушконда	100-200 гр.	200-1000 гр.	1-10 кг.	10 кг.
	Ҳашиш (гул, гулбарг ва меваи бангдона ба ғайр аз тухмии он).	20-100 гр.	100-500 гр.	500гр. - 5кг.	5 кг.
	Шираи бангдона (чарс)	10-25гр.	25-125 гр.	125гр.-1кг.	1 кг.
	Равғани ҳашиш	10-25гр.	25-125гр.	125гр. -1кг.	1 кг.
2.	Кўкнор				
	Ниҳоли кўкнор	10-25 ниҳол	25-125 ниҳол	125-1250 ниҳол	1250 ниҳол
	Омехтаи поя, баргҳо тухмдон (кўрак) ва дигар қисмҳои ниҳоли кўкнори нохушконда	100-500 гр.	500 гр. -2,5кг.	2,5-25 кг.	25кг.
	Омехтаи поя, баргҳо, тухмдон (кўрак) ва дигар қисмҳои ниҳоли кўкнори хушконда	20-100гр.	100-500гр.	500г.-5кг.	5кг.
	Қиём, шира, ҷўшондаи кўкнор, инчунин бо роҳи истеҳсоли косибӣ	20-100 мл.	100-500 мл.	500мл.-5л.	5 л.

	Афюн	5-100гр.	100-1000гр.	1-10 кг.	10 кг.
3.	Кока				
	Ниҳоли кока	1-ниҳол	1-5 ниҳол	5-50 ниҳол	50 ниҳол
	Баргҳои кокаи нохушконда	500 гр.	500 гр. -2,5кг	2,5-25 кг.	25 кг.
	Баргҳои кокаи хушконда	100 гр.	100-500 гр.	500 гр. -5 кг.	5 кг.
	Хамираи кока	25 гр.	25-125 гр.	125 гр -1 кг.	1 кг.
4.	Ҳосилаи табиӣ ва сунъии морфинмонанд, ки дар тиб истифода намешаванд				
	Атсеторфин	0,5-10 гр.	10-100 гр.	100-1000гр.	1000 гр.
	Дезоморфин	0,5-10 гр.	10-100гр.	100-1000гр.	1000гр.
	Эторфин	0,5-10гр.	10-100гр.	100-1000гр.	1000 гр.
	Героин (диатсетилморфин)	0,5-10гр.	10-100гр.	100-1000гр.	1000гр.
5.	Ҳосилаҳои фентанил, ки дар тиб истифода намешаванд				
	Альфа-метилфентанил	0,0002-0,01 гр.	0,01-01гр.	0,1-1,0 гр.	1,0 гр.
	МППП(МРРР)	0,0002-0,01 гр.	0,01-0,1гр.	0,1-1,0гр.	1,0гр.
	Тиофентанил	0,0002-0,01 гр.	0,01-0,1гр.	0,1-1,0гр.	1,0гр.
6.	Моддаҳои гурӯҳи амфетаминҳо, ки дар тиб истифода намешаванд				
	Катинон	0,02-1,0гр.	1,0-10гр.	10-100гр.	100гр.
	МДМА(MDMA)	0,02-1,0гр.	1,0-10гр.	10-100гр.	100гр.
	Тенамфетамин	0,02-1,0гр.	1,0-10гр.	10-100гр.	100гр.
7.	Лизергид(АСД)	0,02-1мг.	0,001-0,01г.	0,01-0,1гр.	0,1гр.
8.	Тетрагидрокан-набинол, дигар изомерҳо ва шаклҳои стереохимиявиашон.	0,1 -10гр.	10-100гр.	100-1000гр.	1000гр.
9.	Ҳосилаҳои табиӣ ва сунъии морфинмонанд, ки дар тиб истифода мешаванд				
	Атсетилметадол	0,5-10гр.	10-100гр.	100-1000гр.	1000гр.
	Дигидроморфин	0,5-10гр.	10-100гр.	100-1000гр.	1000гр.
	Димепептано́л (Метадол)	0,5-10гр.	10-100гр.	100-1000гр.	1000гр.
	Гидрокодон	0,5-10гр.	10-100гр.	100-1000гр.	1000гр.
	Гидроморфон	0,5-10гр.	10-100гр.	100-1000гр.	1000гр.
	Изометадон	0,5-10гр.	10-100гр.	100-1000гр.	1000гр.
	Метадон	0,5-10гр.	10-100гр.	100-1000гр.	1000гр.
	Морфин	0,5-10гр.	10-100 гр.	100-1000гр.	1000гр.
	Норметадон	0,5-10гр.	10-100гр.	100-1000гр.	1000гр.
	Норморфин	0,5-10гр.	10-100гр.	100-1000гр.	1000гр.
	Тебаин	0,5-10 гр.	10-100гр.	100-1000гр.	1000гр.
	Кодеин	1-10гр.	10-100гр	100-1000гр	1000гр.
	Этилморфин	0,5-10гр.	10-100гр.	100-1000гр.	1000гр.
	Норкодеин	0,5-10гр.	10-100гр.	100-1000гр.	1000гр.
	Фолкодин	0,5-10гр.	10-100гр.	100-1000гр.	1000гр.
	Тримеперидин	0,5-10гр.	10-100гр.	100-1000гр.	1000гр.
10.	Фентнаил	0,001-0,1гр.	0,1-1,0гр.	1,0-10гр.	10гр.
11.	Маводҳои гурӯҳи кокаин				
	Кокаин	0,5-10гр.	10-100гр.	100-1000гр.	1000гр.
	Экгонин	0,5-10гр.	10-100гр.	100-1000гр.	1000гр.
12.	Маводҳои гурӯҳи амфетамин, ки дар тиб истифода мешаванд				
	Амфетамин (фенамин)	0,5-10гр.	10-100гр.	100-1000гр.	1000гр.

	Катин	0,5-10гр.	10-100гр.	100-1000гр.	1000гр.
	Метамфетамин	0,5-10гр.	10-100гр.	100-1000гр.	1000гр.
13.	Моддаҳои гуруҳи барбитуратҳо, ки дар тиб истифодаашон маҳдуд мебошад				
	Амобарбитал	2-100гр.	100-1000гр.	1кг. -10кг.	10 кг.
	Сиклобарбитал	2-100гр.	100-1000гр.	1 кг. -10 кг.	10кг.
	Пентобарбитал	2-100гр.	100-1000гр.	1кг.-10кг.	10кг.
14.	Моддаҳои гуруҳи барбитуратҳо, ки дар тиб васеъ истифода мешаванд.				
	Аллобарбитал	5-100гр.	100-1000гр.	1кг.-10кг.	10кг.
	Бутобарбитал	5-100гр.	100-1000гр.	1кг.-10кг.	10 кг.
	Барбитал	5-100гр.	100-1000гр.	1 кг.-10кг.	10 кг.
	Фенобарбитал	5-100гр.	100-1000гр.	1кг. -10кг.	10кг.
	Секбутабарбитал	5-100гр.	100-1000гр.	1кг.-10кг.	10кг.
	Глутетимид	10-100гр.	100-1000гр.	1кг.-10кг.	10кг.
	Пентазотсин	2-100гр.	100-1000гр.	1 кг.-10кг.	10 кг.
15.	Моддаҳои гуруҳи бензодиазепин, ки дар тиб васеъ истифода мешаванд				
	Алпразолам	0,1-25гр.	25-250гр.	250гр.-2,5кг.	2,5кг.
	Бромазепам	0,6-25гр.	25-250гр.	250гр.-2,5кг.	2,5кг.
	Хлордiazепоксид (Элениум)	1-25гр.	25-250гр.	250гр.-2,5кг.	2,5кг.
	Клобазам	0,5-25гр.	25-250гр.	250гр.-2,5кг.	2,5кг.
	Клоназепам	0,2-25гр.	25-250гр.	250гр.-2,5кг.	2,5кг.
	Клоразепат (Транксен)	1,5-25гр.	25-250гр.	250гр.-2,5гр.	2,5 кг.
	Клотиазепам	0,5-25гр.	25-250гр.	250гр.-2,5кг.	2,5 кг.
	Клоксазолам	0,5-25 гр.	25-250гр.	250гр.-2,5кг.	2,5 кг.
	Делоразепам	0,5-25гр.	25-250гр.	250гр.-2,5кг.	2,5 кг.
	Диазепам(Реланиум)	0,5-25гр.	25-250гр.	250гр.-2,5кг.	2,5кг.
	Этазолам	0,2-25 гр.	25-250гр.	250гр.-2,5кг.	2,5 кг.
	Флунитразепам	0,1-25гр.	25-250гр.	250гр.-2,5кг.	2,5кг.
	Лоразепам	0,2-25гр.	25-250гр.	250гр.-2,5кг.	2,5кг.
	Медазепам (Мезапам)	1-25 гр.	25-250гр.	250гр.-2,5кг.	2,5кг.
	Нитразепам (Радедорм)	1-25гр.	25-250гр.	250гр.-2,5кг.	2,5кг.
	Оксазепам(Тазепам)	1-25гр.	25-250гр.	250гр.- 2,5кг.	2,5 кг.
	Темазепам	1-25 гр.	25-250гр.	250гр.-2,5кг.	2,5 кг.
	Тетразепам	5-25 гр.	25-250гр.	250гр.-2,5кг.	2,5 кг.
	Триазолам	0,05-25гр.	25-250гр.	250 гр. -2,5кг.	2,5 кг.
16.	Мепробамат	40-100 гр.	100-1000гр.	1-10 кг.	10 кг.

ЭЗОҲ:

1. Ба воситаҳои нашъадор ва моддаҳои психотропӣ он восита ва моддаҳое, ки ба номгӯи мазкур дохил нагардиданд, вале ба рӯйхатҳои Конвенсияи СММ ва Рӯйхати миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё баъди наشري Номгӯи мазкур ба таври иловагӣ ба рӯйхатҳои Конвенсияи СММ ва Рӯйхати миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо тартиби муқаррар гардида дохил карда шудаанд, дар вобастагӣ ба гуруҳҳои пешбинишуда, мансуб мебошанд.

2. Дар номгӯи мазкур вучуд надоштани номи воситаи нашъадор, моддаи психотропӣ ё ин, ки мувофиқан синоними онҳо, маънои онро надорад, ки ин восита ё моддаи мазкур, ки номаш ба "Рӯйхати миллии воситаҳои нашъадор, моддаҳои психотропӣ ва прекурсорҳо" баён шудааст, воситаи нашъадор,

моддаи психотропӣ ба шумор намераванд. Дар ин ҳолат, онҳо ба яке аз гурӯҳҳои дар номгӯ пешбинишуда дахл доранд ва мувофиқи он гурӯҳ, банду баст карда мешаванд.

3. Ҳангоми ошкор намудани дока, пахта ё латтаи чабида бо воситаҳои нашъадор, моддаҳои психотропӣ, миқдорҳои онҳо аз рӯи боқимондаи хушкӣ экстраксияи моддаҳои мазкур бе қайди иловагӣҳои нейтралӣ муайян карда мешавад.

МАҲҶУМҶО

Воситаҳои нашъадор - маводи сунъӣ ё табиӣ, шаклҳои дорувории онҳо ва растаниҳое, ки дар Конвенсияи байналмилалӣ дахлдор ва Рӯйхати миллий айнан гурӯҳбанд шудаанд.

Моддаҳои психотропӣ - маводи сунъӣ ё табиӣ, шаклҳои дорувории онҳо инчунин растаниҳое, ки дар Конвенсияи байналмилалӣ дахлдор ва Рӯйхати миллий айнан гурӯҳбанд шудаанд.

Ҳаммонанди (аналоги) маводи нашъаовар - маводи муомилоташ манъшуда мебошад, ки дар конвенсияҳои байналмилалӣ дахлдор ҳамчун воситаи нашъадор ё моддаҳои психотропӣ ва прекурсорҳо гурӯҳбандӣ нашуда, ба Рӯйхати миллии воситаҳои нашъадор, моддаҳои психотропӣ ва прекурсорҳо дохил нагардидааст ва сохтори химиявӣ хусусиятҳояш ба сохтори химиявӣ ва хусусияти маводи нашъаовар, ки таъсири психоактивӣ доранд, монанд мебошад (ҚҶТ аз 20.04.2021с., №1776).

Доруворӣ - омехтаи моддаҳо дар ҳама гуна ҳолатҳои физикӣ ва шакли доруворӣ, ки дар таркибашон новобаста аз миқдорашон як ё якчанд воситаи нашъадор ё моддаи психотропӣ дорад (Ба истиснои моддаҳои дар Рӯйхати IV пешбинишуда).

Ноҳли бангдона - (ҳама гуна ниҳолҳои гурӯҳи Cannabis)

Бангдона - қисми болоии ниҳоли бангдона бо гулбарг, гул ва меваҳояш, ки аз онҳо ширааш ноғирифта бошад.

Ҳашиш - омехтаи шираи махсус тайёрнамуда аз гард ё қисми болоии бангдона, ки новобаста аз шаклаш (моеъ ё сахт) дорои воситаи нашъадори канобиноид мебошад.

Равғани ҳашиш - аз ҳама гуна намудҳои растаниҳои бангдона бо ҳар гуна маҳлулҳо ё равғанҳо бо роҳи ҷудо намудан (чабидан, экстраксия) пайдо намудани воситаҳои нашъадор.

Шираи бангдона - аз растании бангдона ҷудо намудани шираи тоза кардашуда ё тозанокарда.

Омехтаи хошоки кӯкнор - аз омехтаи хошоки кӯкнор ҷудо намудани маводи омехтаи алколоидҳо, инчунин бо роҳи косибӣ тайёр намудани доруворӣ, ҳаргуна номе, ки надошта бошанд, аз нигоҳи ҳамин Маҷмӯи номгӯ ба воситаҳои нашъадор мансуб дониста мешаванд.

Ҷадвали № 2

№	Номгӯи прекурсорҳо	«Миқдори калон («зиёда аз-то» (ҳамчунин), кг».	«Миқдори махсусан калон (зиёда аз), кг».
1	2	3	4
1.	Кислотаи лизергин	0,0001-0,001	0,001
2.	Посевдоэфедрин	0,03-0,3	0,3
3.	1-фенил-2-пропанон	0,04-0,4	0,4
4.	Эргометрин (эргоновин)	0,01-0,05	0,05
5.	Эрготамин	0,01-0,05	0,05
6.	Эфедрин	0,03-0,3	0,3
7.	N-кислотаи ацетилантранил	0,3-3,0	3,0
8.	Изосафрол	0,5-5,0	5,0
9.	3,4-метилендиоксифенил-2-пропанон	0,1-0,5	0,5

10.	Приперональ	0,2-2,0	2,0
11.	Сафрол	1,0-10	10,0
12.	Гиёҳи эфедра (Ephedra eduisetina Bunge)		
	- нохушконда	2,5-12,5	12,5
	- хушконда	2,0-10,0	10,0
13.	Норэфедрин	0,03-0,3	0,3

Ҷадвали №3

№	Номгӯи прекурсорҳо	«Миқдори калон «зиёда аз-то» (ҳамчунин), кг».	«Миқдори махсусан калон (зиёда аз), кг».
1	2	3	4
1.	Ангидриди кислотаи уксус	2,0-4,0	4,0
2.	Кислотаи антранил	2,5-25,0	25,0
3.	Атсетон	50,0-200,0	200,0
4.	Пиперидин	0,2-2,0	2,0
5.	Эфири этилӣ	20,0-200,0	200,0
6.	Кислотаи атсетати фенил (фенилуксус)	1,0-10,0	10,0
7.	Метилэтилкетон	50,0-200,0	200,0
8.	Перманганати калий	1,0-5,0	5,0
9.	Кислотаи сульфат	100,0-500,0	500,0
10.	Кислотаи хлорид	100,0-500,0	500,0
11.	Толуол	50,0-200,0	200,0

ЭЗОҲ:

1. Моддаҳои номбаршудаи ҷадвалҳои 2 ва 3 дар зерин назорати милли қарор доранд (Номгӯи 4 Рӯйхати Миллии воситаҳои нашъадор, моддаҳои психотропӣ ва прекурсорҳо, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон № 390 аз 21.09 соли 2000 тасдиқ шудааст). Инчунин, онҳо (ғайр аз гиёҳи эфедра), дар зерин назорати байналмилалӣ қарор доранд (ба Ҷадвалҳои I ва II-и Конвенсияи соли 1988 СММ оид ба мубориза алайҳи гардиши ғайриқонунии маводи нашъадор ва моддаҳои психотропӣ дохил карда шудаанд). Ин моддаҳо дар асоси қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон "прекурсорҳо" ном гирифтаанд. Прекурсорҳо - моддаҳое, ки дар Конвенсияи байналмилалӣ дахлдор ва Рӯйхати Миллӣ ҳамчун асос ёрирасон барои истеҳсол, тайёр кардан ва коркарди воситаҳои нашъадор ва моддаҳои психотропӣ гурӯҳбанд шудаанд.

2. Ба ҷадвали 1 моддаҳое, ки аз онҳо тайёр кардани воситаҳои нашъадор ва моддаҳои психотропӣ имконпазир аст, дохил карда шудаанд. Ба Ҷадвали 2 моддаҳое, ки ба воситаҳои онҳо тайёр кардани воситаҳои нашъадор ва моддаҳои психотропӣ имконпазир аст, дохил карда шудаанд. Дар муайянкунии андозаи прекурсорҳо тавсияҳо, корҳо ва маводи маълумоти Кумитаи байналмилалӣ назорати прекурсорҳо (Вена, Австрия), Кумитаи мубориза бо нашъамандӣ ва нашъачаллобии Вазорати адлияи Ҷумҳурии Қазоқистон, актҳои қонунгузорӣ ва меъёриҳои Ташкилоти Давлатҳои Амрико (ОАГ), Иттиҳоди Аврупо (ЕС), Украина истифода шуданд. Инчунин, ҳангоми ҳисоби андозаҳои калон ва махсусан калони прекурсорҳо истифода шуданд: М.Д. Машковский "Лекарственные средства", Вып. 2, Т.1. - 14-е изд., перераб. испр. и доп.- М.: ООО Изд-во "Новая Волна", 2000.-540 с; Прекурсоры (справочное пособие), состав Саидмурадов Ш.Д., АҚН., Изд-во ГП "Востокредмет", 2001. 0 80 с.; "Сборник руководств по клинической практике для службы ПМСР Республики Таджикистан", по ред. Профессора А.Ахмедова, Душанбе, 2002

г; Chemicals used in the clandestine production of drugs/U.S.Department of Justice Drug Enforcement Administration. 1997; Merck Index, 11 th edition. Merck and Co., Inc., United States of America, 1989.

3. Ҳангоми мусодира кардани прекурсорҳои моеъ, ки бо литр ифода ёфтаанд, гузаронидани онҳо ба моддаи саҳт барои муайян кардани вазн бо килограмм, формулаи химиявии "зичӣ"-ро истифода мебаранд. Зичӣ ин массаи (вазни) модда дар воҳиди ҳаҷм мебошад. Поёнтар формулаи зичӣ оварда мешавад:

$$\text{Зичӣ (d) = масса (m)} \\ \text{ҳаҷм (v)}$$

Воҳиди зичӣ, чун қоида, бо кг/л ё г/л ифода мешавад. Бо мақсади яқшаклӣ, дар ин тасниф ҳамаи зичиҳо бо кг/л ифода мешаванд. Формулаи зичиро барои ҳисоб кардани массаи модда ҳангоми муайян будани ҳаҷм, ё ин ки ҳаҷм ҳангоми муайян будани вазн истифода мебаранд. Дар поён мисолҳои ҳисоб кардани вазн ва ҳаҷм бо ин формула оварда мешаванд:

А) Агар 2500 литр метилэтилкетон мусодира шуда бошад, вазни он бо меъёри килограмм (кг) чи қадар мешавад,

$$M = d \times v;$$

1. Зичии метилэтилкетонро ёбед. Он 0,81 кг/л-ро ташкил дод.

2. 0,81 кг/л (d) зарби 2500 л. (v) тахминан ба 2025 кг. (m) баробар мешавад.

3. Ҳамин тавр, 2500 л. Метилэтилкетон 2025 кг. вазн дорад. Дар поён зичии баъзе прекурсорҳо оварда мешавад (дар асоси маълумотҳо оиди зичӣ, ки дар Merck Index, 11th edition, Merck and Co., Inc., United States America, 1989, оварда шудаанд):

Номгӯи прекурсорҳо	Зичӣ, кг/л
1-фенил-2-пропанон	1,02
Изосафрол	1,12
3,4 метилендиоксифенил -2-пропанон	1,20
Сафрол	1,10
Ангидриди кислотаи уксус	1,08
Атсетон	0,79
Пиперидин	0,86
Эфири этилӣ	0,71
Метилэтилкетон	0,81
Толуол	0,87
Кислотаи концентронидаи сулфати 98%	1,84
Кислотаи концентронидаи хлориди 38%	1,19

Барои муайян кардани андозаҳои кислотаҳои сулфат ва хлорид, андозаҳои нишондодашуда ба кислотаҳои концентронида - кислотаи сулфати 98 % ва кислотаи хлориди 38 % дахл доранд. Ҳангоми мусодира намудани маҳлулҳои омехтаи ин кислотаҳо, муайян кардани концентратсияи фоизии ин маҳлулҳо ва гардондани миқдори кислотаи омехта ба миқдори кислотаи концентронида, ки барои тайёр кардани ҳамин миқдор кислотаи омехта лозим мебошад, зарур аст.

Мисол:

Ҳангоми мусодира кардани 100 литр кислотаи сулфати 25% (зичии кислота 1,18 кг/л), ҳисоб кардани миқдори кислота бо кг зарур аст.

$$A \times d_x \quad A\text{-миқдори кислотаи мусодирашуда бо кг;} \\ X = \text{-----}; \quad d\text{-зичии кислотаи мусодирашуда бо кг/л;}$$

$$\begin{aligned}
 & 98\% \quad \text{с-концентратсия кислотаи мусодиращуда бо \%}; \\
 & \quad \text{X-миқдори кислота бо кг}; \\
 & \text{Ахdxс} \quad 100 \text{ л} \times 1,18 \text{ кг/л} \times 25\% \\
 \text{X} = \frac{\text{Ахdxс}}{98\%} = \frac{100 \text{ л} \times 1,18 \text{ кг/л} \times 25\%}{98\%} = 30,1 \text{ кг кислотаи сульфати концентронида.}
 \end{aligned}$$

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Дар бораи қабули Кодекси Ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор мекунад:

1. Кодекси Ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон қабул карда шавад.
2. Кодекси Ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки бо Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 17 августи соли 1961 "Дар бораи тасдиқ кардани Кодекси Ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон" тасдиқ шудааст, инчунин ҳамаи қонунҳое, ки дар давраи аз 17 августи соли 1961 то 21 майи соли 1998 ба Кодекси Ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон тағйироту иловаҳо ворид кардаанд, аз рӯзи амалӣ гардидани Кодекси нав беэътибор доништа шаванд.

Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон

Э. Раҳмонов

ш. Душанбе,

21 майи соли 1998

№ 574